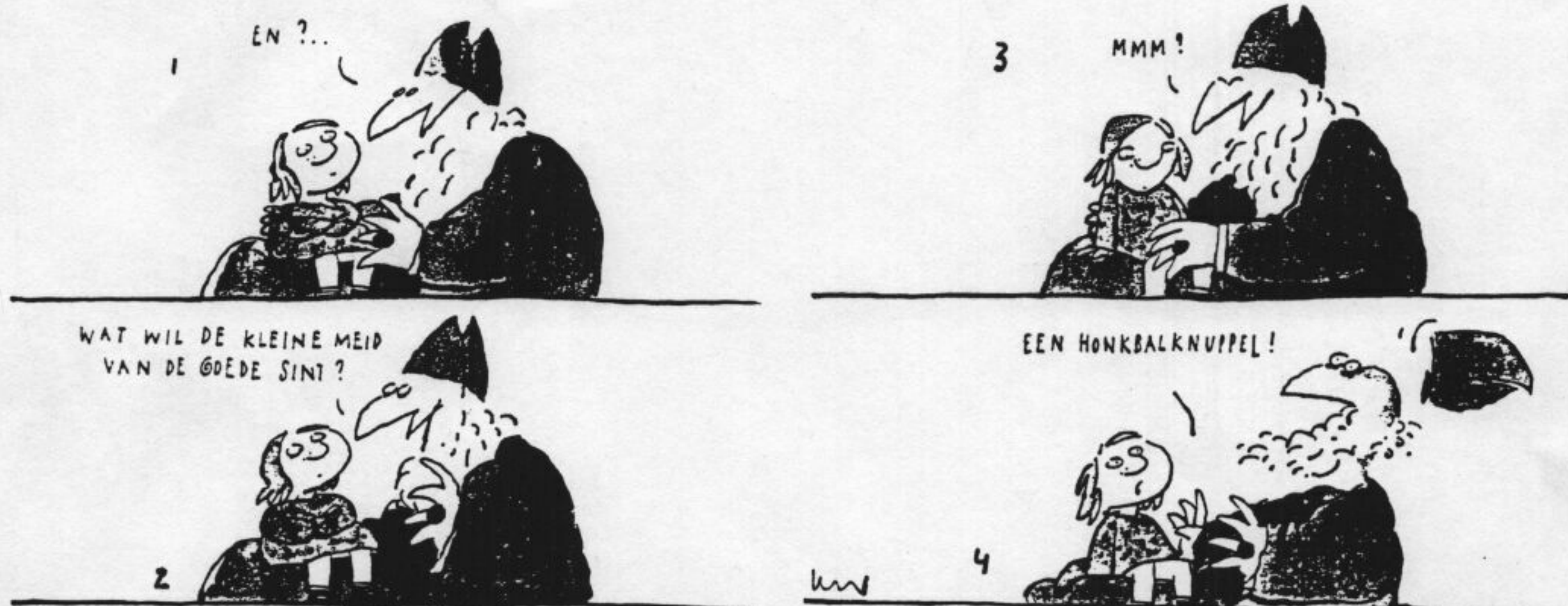

PERSFOCUS

NEGENDE JAARGANG NUMMER 12 - DECEMBER 1993

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

IN DIT NUMMER:

De verslaafde pedofiel Michael J.	pag. 2
Stoute jongens	pag. 10
Vieze jongens?	pag. 11
Lekkere jongens!	pag. 14
Nobele acties tegen exploitatie...	pag. 16
...of: prijsschieten op 'pedofielen'	pag. 17
De strijd tegen misbruik...	pag. 21
...en tegen O.I.	pag. 22
Bescherm de kinderen!	pag. 27
Ontucht van de maand	pag. 28
Pastorale ontucht	pag. 31
De schone kunsten	pag. 32
Boek over incest in Epe	pag. 36
Nymphe vermoord	pag. 37
Achtergrond	pag. 38

PERSFOCUS, NEGENDE JAARGANG, NUMMER 12, DECEMBER 1993

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Haagsche Courant	HC
Alkmaarse Courant	AC
Utrechts Nieuwsblad	UN
Brabants Dagblad	BD
Het Nieuwsblad	NB
Gooi en Eemlander	G+E
Brabants Dagblad	BD
Primeur	Prim
Groene Amsterdammer	GA
Vrij Nederland	VN
Gay Krant	GK
XL	
Opzij	
Privé	
Nieuwe Revu	
Welzijnsweekblad	
Dubl	
Uit Duitsland:	
Express	EXP
Bild Zeitung	BIL
Die Woche	WOC
Magnus	MAG
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
La Dernière Heure	LDH
La Meuse	LAM
Het Laatste Nieuws	LNW
Uit Indonesië:	
Jakarta Post	

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.
Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

Michael Jackson

ORALE SEX

Bij de Kinderbescherming krijgt Ann Rosato de zaak in behandeling. In het rapport staat dat Jordy gezegd had dat de logeerpartijtjes 'echt uit de hand gelopen waren'. 'Op een keer zoende hij me en stak hij zijn tong in mijn mond. Ik zei dat hij moest ophouden. Toen begon Michael te huilen.' Een andere keer zou Jackson hebben doorgezet en orale sex bedreven hebben met Jordy. Een medewerker van de Kinderbescherming te L.A. benadrukt desgevraagd dat veel van dergelijke beschuldigingen achteraf onwaar blijken te zijn. Volgens Michaels voormalige detective Anthony Pellicano probeeren jaarlijks 25 tot 30 mensen Jackson op diverse wijzen te chanteren. Het Amerikaanse tv-programma *Current Affairs* komt met 'gory details' op de proppen, die varieerden van intieme kussen tot het kussen van de ene tepel en het knijpen in de andere, terwijl Michael zich af zou trekken. Als officiële reden geeft hij 'uitrotingsverschijnselen' op voor het tweedaagse uitstel van zijn concert op 25 augustus in de Thaise hoofdstad Bangkok. Geen hond die daar nog intrapt. Terwijl Michael aan het infuus ligt, sneert Coca Cola met humor in paginagrote advertenties: 'Uitgedroogd? Er is altijd nog Coke.' De bevriende actrice Elizabeth Taylor reist naar Bangkok voor morele ondersteuning, net als Michaels moeder Katherine en zijn jongste zus Janet. Janet is overtuigd van Michaels onschuld: 'Zijn werk voor diverse kinderorganisaties toont dat hij niet schuldig kan zijn.' Op 29 augustus viert Michael zijn 35ste verjaardag. Alhoewel, vrienden...; er lopen inmiddels vier onderzochten naar ontucht met kinderen. Vooral nog ziet Pepsi Cola geen reden het volgens geruchten 13 à 19 miljoen dollar omvattende sponsorcontract te verbreken.

GEEN TUSSENWEG

Michaels fans betuigen massaal hun steun aan hem. Hun held kan niet van vlees en bloed zijn; al het menselijke is hem vreemd. Cynici voeren een ware hekstenjacht; ze zien een delijk hun kans schoon om Michael misschillen wel letterlijk af te maken. Een tussenweg is onmogelijk.

CHANTAGE?

Intussen zet de politie van Los Angeles hun speurtocht naar andere mogelijke slachtoffers voort. Want vooralsnog is de hele pleuris uitbroken door de verklaring van slechts één jongen. En wiens woord moet je dan geloven? Zou pa Chandler niet gewoon veel geld hebben geroken, zodat hij zijn boormachine met terugwerkende kracht kan recyclen? En twintig miljoen dollar is toch makkelijk verdiend... Dat vindt ook Michaels advocaat, de befaamde Howard Weitzman. Die wijst meteen met een beschuldigende vinger richting Chandler. De tandarts was kort daarvoor veroordeeld tot het betalen van een kleine 70.000 dollar aan achterstallige alimentatie... Chanteren en incasseren?

HET BED DELEN

Harde bewijzen tegen de 'king of pop' ontbreken. De foto's en videobanden die in Michaels huis worden gevonden leveren niks op. Twee jongens verklaren wel met Michael in bed te hebben gelegen, maar geen seksueel contact te hebben gehad. Eén van hen is de 11-jarige Brett Barnes: 'Michael is mijn beste vriend. Hij sliep aan de ene kant en ik aan de andere. Het was een groot bed.' Michael zou hem gekust hebben 'als een moeder'. De andere jongen, Wade Robson (10) vertelde dat ze 'gewoon waren gaan slapen'. Hoe dan ook, een man van 34 die het bed deelt met een 10- of 11-jarig kind dat niet het zijne is, is onge-

haar familie sinds ze in haar boek heeft geschreven vroeger misbruikt te zijn door haar vader. LaToya's echtgenoot Jack Gordon, die overigens zijn vrouw met een stoel 'bewerkte', spreekt zijn bezorgdheid om Michael uit: 'Michael is mentaal zo kwetsbaar dat het me niets zou verbazen als hij zelfmoord pleegt'. Daar knap je van op!

ZWIJGGELD

De schandalen volgen elkaar snel op. *The Hollywood Reporter* meldt dat Jordy's vader, Evan Chandler, al eerder heeft geprobeerd Jackson 20 miljoen dollar af te persen. De tandarts te Beverly Hills annex scenario-schrijver (o.a. van Mel Brooks' 'Robin Hood' en 'Men in Tights') wilde het geld in vier jaarlijkse termijnen ontvangen voor de financiering van een eigen film/productiebedrijf. Michael weigert, maar biedt wel zwijggeld aan van tussen de zes- en achtduizend gulden. Dat zou wel eens een storme zet kunnen zijn geweest. Evan Chandler bedankt en stuurt zijn zoon vervolgens naar een psychotherapeut, Mathis Abraham. Zij stelt onmiddellijk de Raad van de Kinderbescherming te Los Angeles op de hoogte. In 'The States' zijn therapeuten wettelijk verplicht aangifte te doen in geval van misbruik.

TEKST: IAAPI/OLEN/POITSTEEG
FOTO'S: SUYCHIER

Verstlaafde pedofiel?

ongelukkige jeugd, de losse handen van zijn vader en vergeeft hem ter plekke. Michael wijt zijn bleker werkende huid aan de pigmentziekte vitiligo. Alle roddel en achterklap doet hij af als 'terrible lies'.

EEN MAAGD VAN 34

Michael noemt de actrice/ex-kindsterretje Brooke Shields (27) als zijn vaste vriendin. Brooke zelf houdt hun relatie overigens op 'just good friends'. Wanneer Oprah vraagt of hij nog maagd is, antwoordt Michael verlegen gielend: 'I'm a gentleman.' Nog nooit geneukt? Wie gelooft anno '93 nog in een maagd van 34? Geestelijk is hij natuurlijk wel ergens rond zijn tien- de blijven hangen. Michael wil niet volwassen worden. Zijn ranch annex privé-pretpark heet niet voor niks Neverland, naar het sprookjesland uit Peter Pan waar kinderen nooit hoeven op te groeien.

De fabriek Michael Jackson draait op volle toeren door. Hij richt de *Heal The World Foundation* op. In juni wordt bekend dat Michael aan twee filmmusicals mee gaat werken. De perfectionist in hart en nieren zou nog altijd graag het succes van *Thriller* met meer dan 40 miljoen verkochte exemplaren willen overtreffen. *Bad* ging slechts 25 miljoen keer over de toonbank, *Dangerous* 'maar' 20 miljoen keer.

Terwijl de pers zich eind juli nog druk maakt om Michaels verkregen toestemming om Carl Orff's *O Fortuna* te mogen gebruiken, is de recherche van Los Angeles al druk bezig met het onderzoek naar wat bekend zou worden als 'De Affaire'. Op 12 juli 1993 ondertekent de moeder van Jordy Chandler een overeenkomst met diens biologische vader. Jordy's ouders waren in '85 al gescheiden, maar bleven touwtrekken om de voogdij. In de overeenkomst staat de clausule dat de moe-

der haar zoon alleen nog maar mag bezoeken als de jongen 'geen enkel direct of indirect contact meer heeft met de mannelijke volwassene genaamd Michael Jackson'. Die clausule vind je niet in elke voorgedrukte overeenkomst... In Colombo, de hoofdstad van Sri Lanka, verschijnen intussen posters van Michael omringd door straatkinderen met de tekst: 'Nee tegen drugs...'

EERSTEKLAS PEDOFIEL

Op 27 augustus publiceert *The Washington Post* delen uit een proces-verbaal van de politie. Hierin verklaart de 13-jarige Jordy Chandler dat Michael Jackson avances zou hebben gemaakt die steeds indringender werden en dat de ster tijdens een gezamenlijk bezoek aan Monaco alle zelfbeheersing zou hebben verloren. In gewone taal: Michael Jackson zou een eerste klas pedofiel zijn en zijn *Neverland* het ideale excuus om jongetjes te lokken. De kindervriend wankelt op zijn voetstuk.

In Monaco zijn Jordy, zijn zusje van vijf en zijn moeder June afgelopen mei inderdaad gesignaleerd in gezelschap van de 'king of pop'. Michael zou hen drieën wekelijks op *Neverland* ontvangen en voor dik drie ton aan speelgoed voor de kids hebben gekocht.

ZELFMOORD

En van je familie moet je het dan ook hebben. Zus LaToya, wiens belangrijkste wapenfeit anorexia is, had in het Britse schandaalblad *The Sun* zes maanden eerder al gewaar schuld voor de uit de hand lopende kinderliefde van haar jongere broer. Ze vindt dat haar broer het slachtoffer is geworden van een media-oorlog, maar durft haar hand niet voor Michael in het vuur te steken. Overigens heeft LaToya mot met

Het populairste internationale gezelschapsspel van 1993 heet *Michael Jackson*, voorheen 'de kindervriend'. Deed je het of deed ie het niet met de 13-jarige Jordy Chandler? De 'king of pop' deed 't in elk geval wel teveel en te vaak met pijnstillers. De vraag die zich nu aandient is of *Mister Moonwalk* bestand is tegen de druk. Doet ie 't of doet ie 't niet, vraagt men zich al af in relatie tot zelfmoord. De vraag of het daadwerkelijk een sexcrime of een ordinaire hekstenjacht betreft zal voorlopig onbeantwoord blijven. Al wordt de keizer der clips vrijgesproken door de rechter, de helft van de wereld heeft hem al veroordeeld. Zijn image is onherstelbaar beschadigd. Songtitels als *PTT* (*Pretty Young Thing*) en *Give it to me* zullen nooit meer ondubbelzinnig worden uitgelegd. Hoe 'wacko' is 'Jacko'? Een onderzoek naar 'DE AFFAIRE'.

W

an zowel kinderen als dieren gaat een gevoel uit waaraan ik mijn creatieve vermogen dank,' vertelde Jackson eind vorig jaar in een exclusief interview met het Amerikaanse blad *Ebony*. 'Volwassenen verliezen die kracht, omdat ze geconditioneerd zijn door de gebeurtenissen in de wereld... Voor mij is de kinderlijke onschuld een bron van liefde. Kinderen hebben lief; ze spreken geen kwaad over anderen, ze mopperen niet, ze hebben een groot hart. Ze oordelen niet. Ze denken niet in termen van ras en huidskleur... Michael heeft een onbaatzuchtige liefde voor alles wat puur en onschuldig is. Hij schenkt tonnen tot miljoenen per jaar aan goede doelen voor kinderen. Michael zelf staat boven de massa, is man noch vrouw, kind noch volwassene, zwart noch wit, 300% a-seksueel... Maar hoe goed kent de wereld Michael eigenlijk? Jaren kwam hij niet verder dan 'thank you, I love you all'. Maar op 10 februari blijkt hij wel degelijk hele zinnen te kunnen zeggen in zijn interview met Oprah Winfrey op zijn *Neverland Valley Ranch* in Santa Ynez, Californië. Hij vertelt over zijn

Michael Jackson

tegen Michael Jackson. In de aanklacht staan woorden als 'aanranding', 'verleiding', 'moedwillig wan-gedrag', 'bedrog', 'masturbatie' en 'orale sex'. Voor de duidelijkheid: het betreft een civiele procedure en geen strafrechtelijke. De bedoeling is uitsluitend om een financiële schade-loosstelling van omgerekend bijna veertig miljoen gulden te krijgen. Iedereen voorziet een langdurige procedure. Maar lang voordat de rechter uitspraak zal doen, heeft Michael Jackson zijn onschuld definitief verloren. Zijn maagdelijk witte blaazen is bevestigd.

DEFINITIEVE ONTMASKERING

Bij de uitgeverij *Simon & Schuster* zou eind oktober/begin november een boek uitkomen met de definitieve ontmaskering van Michael Jackson als pedofiel. Schrijver *Christopher Anderson* heeft al een miljoen aan voorschot ontvangen en belooft op de proppen te komen met 'een kinderster die niets heel laat van Michael Jackson'. We wachten nog steeds...

Dan raakt alles in een stroomversnelling. Zijn concert van donderdag 21 oktober in Chili zegt hij enkele uren van tevoren af. De reden? Maagpijn...

Op 29 oktober meldt de Nederlandse pers een reünie-concert op 10 januari 1994 voor het Amerikaanse tv-station NBC. LaToya schittert vooralsnog door afwezigheid...De concerten van 2 en 4 november in Mexico-City worden afgelast. De reden? Kiepspijn... Voor de derde keer binnen een week zegt Michael een concert af. Geen mens gelooft nog dat het puur om lichamelijke klachten gaat.

KRACHTIGE DRUGS

Op vrijdag 12 november breekt Michael Jackson zijn 'Dangerous Tour', toch nog onverwacht, defini-

tief af. De reden? Hij wil zich laten behandelen voor zijn verslaving aan pijnstillers. De notoire gezondheids-freak Michael Jackson blijkt een drugsverslaafde te zijn. Hij vliegt van Mexico-Stad naar Londen. Later reist hij door naar het Zwitserse Gstaad, de woonplaats van *Elizabeth Taylor*. Half november is de Britse pers in rep en roer. Michael zou hebben ingecheckt in de Londense *Charter Nightingale*-kliniek voor drugsverslaafden. Geintje, het is een 'lookalike'. De verblijfplaats van de enige echte Michael Jackson is vooralsnog geheim. Zijn advocaten houden het op 'ergens in Europa'. De bloedhonden onder de paparazzi speuren in Zwitserland, Groot-Brittannië en Frankrijk.

A NEVER

Jackson laat zijn fans een cassette-bandje achter met de boodschap: 'Het is voor mij tijd te erkennen dat ik behandeld moet worden om weer gezond te worden. Ik ben steeds meer afhankelijk geworden van de pijnstillers om me door deze toernee te kunnen slaan. De druk als gevolg van deze valse beschuldigingen tesamen met de energie die nodig is voor mijn show, hebben zoveel verdriet veroorzaakt dat ik op den duur lichamelijke en geestelijke was. Ik werd steeds meer afhankelijk van de pijnstillers om me door de concerten te kunnen heenstaan.'

schappij *Sony Music* verklaart echter volledig achter hun superster te blijven staan. De woordvoerder van de frisdrankgigant spreekt enkele dagen later zijn eigen woorden overigens weer tegen. Verwarring alom. En dat zal nog wel even zo blijven. De uitspraak laat op zich wachten. Al Michaels muzikale plannen staan op losse schroeven. De *Greatest Hits*-verzamelalbum is zelfs al uit de release-planning van *Sony Music* verdwenen.

MICHAELS ONSCHULD

Wie gelooft in Michaels onschuld zal dat ook na een eventuele veroordeling blijven doen. Zijn jeugd heeft hij die eigenlijk wel gehad. Dood verkoop nog beter. Het leven is soms net een soap: te grof en te hard om onwaar te zijn.

BRANDWONDEN

Sponsor Pepsi aarzelt geen moment en laat Michael vallen als een baksteen. 'Nu Jackson zijn tournee heeft afgeblazen, hebben wij geen relatie meer', aldus *PepsiCo*-woordvoerder G. Hill begin november. Dankzij Michael zag Pepsi hun marktaandeel met ruim eenderde toenemen en verduubelde de verkochte hoeveelheid Pepsi. Des te schrijnender dat Michael zijn verslaving indirect aan Pepsi te danken heeft. Immers tijdens de opnamen voor een *Pepsicommercial* in 1984 vloog zijn haar in brand toen een rookboom iets te dicht achter hem tot ontploffing werd gebracht. Michael had ernstige brandwonden aan zijn hoofd. De pijnstillers kreeg hij voorgeschreven na zijn zoveelste hoofdoperatie tengevolge van die brandwonden. Maar zoals het met medicijnen vaker loopt, werd hij al gauw behalve lichamelijk ook geestelijk volledig afhankelijk van de chemicaliën. Hij geloofde heilig dat hij zonder pillen zijn show niet aan zou kunnen. Zijn platenmaat-

Michael Jackson

De grootste zorg betreft Michaels gezondheid en misschien wel zijn leven. Bij het uitbreken van DE AFFAIRE maakte men zich al ernstig zorgen om een eventuele zelfmoordpoging. Nu Michael verslaafd is geraakt aan drugs, kan de ultieme perfectionist zelfs niet eens meer in de schaduw staan van zijn eigen (te) hoog gegrepen ideaalbeeld. Michaels zwager *Jack Gordon* was er in augustus al van overtuigd dat Michael een einde aan zijn leven zou maken. 'Ik ben er zeker van dat het zo zal aflopen. Michael is niet zo sterk.' De uitgevers van kranten en tijdschriften zijn de lachende derden. Niets is zo goed voor de oplage en dus de kassa als een flink schandaal. Dood verkoopt nog beter. Het leven is soms net een soap: te grof en te hard om onwaar te zijn.

A FAMILIE JACKSON

met rechtvaardigheid te maken, maar des te meer wie de best gebekte advocaat heeft. Michael had al weinig vertrouwen in volwassenaars, maar nu kan hij ook niet meer op aan van de door hem verafgode kinderen.

De bronnen verschillen van mening over de achternaam van *Jordy* en zijn vader. De een houdt het op *Chandler*, de ander op *Schwarz*. De onduidelijkheid wordt veroorzaakt door het feit dat *Jordy's* ouders gescheiden zijn.

Seine Leibwächter packen aus: Michael Jackson Mit 20 Jungen im Whirlpool

Verslaafde Jackson *1/2* geht vorruit

LOS ANGELES (AP) - Michael Jackson is aan de beterende hand. Hij wil in februari meedoen aan een tv-programma over hem en andere leden van zijn beroemde familie.

Familieleden van de popster hebben dit na een telefoongesprek met hem gezegd. Jackson sprak met zijn ouders en broer Jermaine. Naar hun zeggen is Michael er weer een stuk beter aan toe. Jackson wordt momenteel op een geheime plaats behandeld voor zijn verslaving aan pijnstillers. De popster is sinds 12 november niet meer in het openbaar verschenen, toen hij zijn wereldtournee afbrak wegens psychische en lichamelijke problemen. Tegen de popster loopt een onderzoek tegen seksueel misbruik. Een van zijn advocaten zei dat Jackson naar Los Angeles zal terugkeren om op 18 januari bij het gerechtelijke vooronderzoek zijn kant uiteen te zetten.

Los Angeles - 5 Ex-Leibwächter belasten Pop-Genie Michael Jackson (35). Er soll regelmäßig Knaben für heiße Nächte in seiner Villa empfangen haben.

Leibwächter Leroy Thomas: „Es blieben etwa 20 Jungen über Nacht. Zu den heimlichen Nacht-Gästen gehörte auch Kinder-Star Macaulay Culkin (13, „Kevin - allein zu Haus“). Sie saßen im Whirlpool und guckten fern. Manchmal blieben sie die ganze Nacht - alleine auf seinem Zimmer. Es waren nur Kinder. Nie habe ich einen Erwachsenen, eine Frau oder einen Mann über Nacht bleiben sehen. Immer nur junge Knaben. Michael sagte immer: „Sage niemandem, daß sie hier waren...!“
● Jacksons griechische Assistentin

Norma Stalkos (z. Z. verschwunden) suchte die Knaben aus. Sie übte eine „merkwürdige Macht“ über den Superstar aus.
● Manche Eltern

lieferten ihre Kinder einfach am Ein- fahrtstor der Villa ab.
Michael Jackson ist in einer Londoner Sucht-Klinik (noch ca. 5 Wochen).

HC 1/12

'Michael Jackson was 's nachts bij jongen'

Santa Monica - De chauffeur van Michael Jackson heeft onder ede verklaard dat de zanger zeker een maand elke nacht bij de 13-jarige jongen was die hem heeft aangeklaagd wegens seksueel misbruik. Chauffeur Gary Hearne werd gisteren ondervraagd door Larry Feldman, de advocaat van de jongen. Hearne zei dat hij Jackson geregeld 's nachts bij het huis van de jongen had afgezet en dat de zanger daar dan bleef. Tegen Jackson loopt sinds augustus een onderzoek, maar hij is nog niet in staat van beschuldiging gesteld. De geplaagde zanger is onder behandeling om van zijn verslaving aan pijnstillers af te komen.

BIL 01.12.93

Twaalf verhoren in zaak Michael Jackson

SANTA MONICA - De politie van Los Angeles heeft twaalf personen gedagvaard voor verhoor in de zaak rond popzanger Michael Jackson, die van seksueel misbruik van een 13-jarige jongen is beschuldigd. Rechercheurs uit Los Angeles hebben Ben Brown, een oud-manager van de popster, verhoord. Hij kent de Jacksons al 25 jaar en hij is bezig een boek over hen te schrijven dat volgend jaar verschijnt.

„Toen de beschuldigingen werden geuit zei ik dat Mi-

chael kinderen niets zou aandoen. Maar nu heb ik hier enige vragen over”, zei Brown gisteren.

Ook Gayle Froth, een dienstmeisje dat werkt op Jacksons landgoed is samen met twee andere dienstmeisjes gedagvaard. Jacksons chauffeur, Gary Hearne, is vijf uur lang verhoord. Hearne zei dat hij Jackson een maand lang iedere avond naar het huis van de 13-jarige jongen had gereden. Jackson zou daar zeker dertig nachten hebben doorgebracht.

AP

Latoya Jackson beschuldigt broer van 'misdaden'

TEL AVIV, 9 DEC. Michael Jacksons zuster Latoya heeft gisteren op een persconferentie in Tel Aviv gezegd niet langer te kunnen zwijgen over „de misdaden jegens kleine onschuldige kinderen” begaan door haar broer. Latoya Jackson verklaarde dat haar moeder haar cheques had laten zien, waarmee Michael de ouders van de kinderen betaalde. Michael zou hebben bedreigd haar te zullen vermoorden als ze hierover sprak.

In augustus citeerde een Britse krant Latoya's echtgenoot en manager Jack Gordon, die zei dat Michael al maanden daarvoor was gewaarschuwd zijn relaties met jongetjes op te geven omdat zijn carrière er schade door ondervinden.

Latoya wees er op dat ook zij slachtoffer is geweest van kindermishandeling en dat dit invloed heeft gehad op haar huwelijk. „Ik ben door mijn vader seksueel misbruikt en ik heb er tot op de dag van vandaag last van. Daarvan kan mijn man getuigen. Ik kan erdoor geen seksuele relaties met hem hebben. Ik hou erg van hem, maar ik kan het niet”.

Zus beschuldigt Michael Jackson

TEL AVIV - Superstar Michael Jackson heeft zijn zuster LaToya met de dood bedreigd als zij zou onthullen dat hij reeds vier jaar kinderen heeft aangerand, zo heeft LaToya Jackson woensdag tijdens een haastig bijeengeroepen persconferentie in Tel Aviv gezegd. „Michael heeft altijd iets met kleine jongens gehad,” zei LaToya in haar hotel.

LaToya Jackson, die het contact met haar familie heeft verbroken, zei verder dat ze gezien heeft dat de 'slachtoffers' van haar broer cheques hebben gekregen.

Op pagina 9: Familie ontkent beschuldiging LaToya.

Beschuldiging Latoya ontkend door familie

Vervolg van pagina 1

TEL AVIV - Bijna de gehele familie van Michael Jackson verzamelde zich gisteren voor het hek van hun woning in Encino om de beschuldigingen van dochter LaToya verontwaardigd van de hand te wijzen. Michael Jacksons zuster zei woensdag dat zij niet langer stil kan blijven over "de misdaden jegens kleine onschuldige kinderen" begaan door haar broer. Volgens de familie is het LaToya alleen om geld te doen. "Zij weet dat zij door kranten, blaadjes en televisieprogramma's gevraagd zal worden om haar zegje te doen en daar is het haar om te doen."

"Denk eens even na," zei LaToya gisteren in een emotionele uitbarsting na haar aankomst in Israël, "en vertel mij waarom een 35 jaar oude man een kleine jongen bij zich neemt en 30 dagen met hem

doorbrengt? Of waarom hij een andere jongen meeneemt en met hem vijf dagen in één kamer zit, zonder die te verlaten? Ik kan en zal geen stille medewerker zijn van zijn misdaden jegens kleine, onschuldige kinderen." Latoya Jackson beweert verder cheques te hebben gezien, betaald aan de ouders van de kinderen. "Het gaat om hele grote bedragen."

In augustus citeerde een Britse krant LaToya's echtgenoot, die zei dat Michael al maanden daarvoor was gewaarschuwd zijn relaties met jongetjes op te geven anders zou zijn carrière er schade door kunnen oplopen.

Michael Jackson, die door een 13-jarige jongen is beschuldigd van seksuele mishandeling, wordt op dit moment op een geheime plaats ergens in Europa behandeld voor een verslaving aan pijnstillende middelen.

56-21-6 NY 12

John Lennons Sohn schlief bei Michael Jackson

Mutter Katherine bestätigte regelmäßige Besuche

exp Los Angeles - Nicht nur Kinofreudachs Macaulay Culkin („Kevin allein zu Haus") hat Michael Jackson (35) regelmäßig besucht. Auch der jüngste Sohn von Yoko Ono und John Lennon zählte zu den Lieblingen des wegen Kindesmissbrauchs angezeigten Superstars. Sean ist Musiker, mittlerweile 18.

„Die Familie hat ihn wiederholt bei uns abgeliefert, wenn sie ihn aus Termingründen nicht selber betreuen konnte", bestätigte Jacksons 61-jährige Mutter Katherine im US-Fernsehen die Aussage eines Ex-Leibwächters, Michael habe vor allem viel Zeit mit einem „asiatischen" Kind verbracht.

Sean Lennon, einziger leblicher Sohn des 1980 ermordeten Ex-Beatles und seiner japanischen Frau, drängte wie Stiefbruder Julian, dem Sohn Lennons aus erster Ehe, auf die Bühne. Komponierte Lieder, lernte Gitarre, trat 1987 in Michael Jacksons Video „Smooth Criminal" auf. „Sean hat das musikalische Ta-

lent seines Vaters geerbt", schwärmte Michael Jackson damals.
Der Mega-Star ist nach wie vor auf der Flucht, angeblich untergetaucht bei Freunden in London. Mutter Katherine sagte, sie wüßte nicht, wo Michael steckt, wusch ihn rein. Die Vorwürfe seien „Lügen aus

Geldgier". Die fünf gefeuerten Bodyguards, die Jackson belasten, schoben eine zweite Klage nach. Morris Williams wurde beim Radfahren gerammt, auf Autoverkäufer Fred Hammond durchs Schaufenster geschossen. Sie meinen: Einschüchterungsversuche der Jackson-Front.

Sean Lennon und Mutter Yoko Ono 1990 in London.

TV-Moderator Barry Nolan interviewte Michael Jacksons Mutter Katherine. Foto: AP

'Ik laat die roddelbladen links liggen' Echte fans storen zich niet aan de roddels over Michael Jackson

Prim. 14/12

"Als er wéér zo'n achterlijk stuk over Michael in de *Weekend* of de *Privé* staat, word ik vreselijk kwaad", zegt Petra Westveer (22), voorzitter van de *Official Dutch Jackson Fanclub*. "Dan bel ik mijn moeder of een andere fan op om mijn gal te spuwen." De afgelopen maanden haalde de mega-ster herhaaldelijk op een negatieve manier de pers. "Op èchte fans heeft dat geen effect", zegt Marlies van Someren (18), redactielid van het *Jackson Magazine*. "Het ledenaantal blijft groeien. We hebben er nu al 1400."

De beschuldigingen tegen Michael Jackson blijven elkaar in rap tempo opvolgen. Het begon in augustus, toen een dertienjarige jongen vertelde dat Jackson hem seksueel had misbruikt. Vorige week gaf Michaels zuster Latoya een verklaring. Ze zou zelf gezien hebben dat de 'slachtoffers' cheques met grote bedragen hadden gekregen. "Ik wil niet zwijgen over zijn misdaden", zei Latoya op een persconferentie.

"Ik geloof alleen wat Michael zelf zegt of de familie", zegt Marlies, "maar zéker niet Latoya." Ze

leest alleen nog de officiële berichten van *MJJ Productions* en laat de roddelbladen links liggen. Ook Petra is boos over de berichten in de pers. "Michael wordt door de publiciteit veroordeeld voordat er een officiële rechterlijke uitspraak is." Vooral de Engels roddelpers heeft daar een handje van. "In Nederland zijn die bladen voorzichtiger", zegt ze. "Achter iedere beschuldiging wordt een vraagteken gezet, zodat je ze juridisch gezien niets kunt maken." De fanclub komt niet tegen de roddelpers in actie. "Dat moet Mi-

chael zelf maar doen", vindt Petra. "In ieder land heeft hij een knipseldienst. Als stukken echt niet kloppen, kan hij zelf een rechtszaak aanspannen."

Voor Petra gaat haar studie medische biologie gewoon door. Ze volgt alleen het Journaal wat beter als Michael in de publiciteit staat. "We krijgen wel meer reacties van fans", zegt ze. "Dan belen er weer een paar in paniek op omdat er in *De Telegraaf* heeft gestaan dat Michael zelfmoord

wil plegen. Dan moet ik weer uitleggen dat het maar *De Telegraaf* is en dat ze zich geen zorgen hoeven te maken."

Het Jackson Magazine is inmiddels een ondersteuningsactie met kerstkaarten gestart. "Het secretariaat wordt overladen met kaarten", zegt Marlies. "Fans zijn verontwaardigd en leven mee. Alle reacties moeten trouwens vóór 30 december binnen zijn. Dan sturen we het hele pakket in één keer naar Amerika." ♦

LaToya Jackson laat broer Michael vallen

vr 11/12

TEL AVIV (REUTER/ANP/AP) - LaToyah, de zus van Michael Jackson, heeft deze week op een persconferentie in Israël gezegd niet langer te kunnen zwijgen over "de misdaden jegens kleine, onschuldige kinderen" die haar broer begaan zou hebben. De rest van de familie ontkent alle beschuldigingen en zegt dat LaToya alleen uit is op aandacht en geld. Michael zou bedreigd hebben zijn zus te vermoorden als zij haar mond niet hield.

LaToyah, sinds jaar en dag het zwarte schaap van de Jackson-familie, zei in Tel Aviv ten overstaan van de pers dat Michael al vier jaar lang "kinderen aanrandt." "Hij heeft altijd al iets met kleine jongens gehad. Ik kan geen stille medewerker zijn aan zijn misdaden jegens kleine, onschuldige kinderen. Ik hoop dat Michael hulp krijgt", aldus de zus van de superster. Zij verklaarde verder dat Michael cheques uitschreef aan de ouders van de kinderen die hij op bezoek kreeg. "Mijn moeder toonde mij de cheques. Het gaat om hele, hele grote bedragen. Maar ik weet niet of Michael op deze manier kinderen van hun ouders heeft gekocht." Michael zou bedreigd hebben LaToyah te doden als zij de beschuldigingen openbaar zou maken.

De rest van de Jackson-familie, onder wie vader Joe, moeder Katherine en broer Jermaine, verzamelde zich na LaToyahs persconferentie voor het hek van hun woning in het Californische Encino om hun afvallige bloedverwant van repliek te dienen. Volgens de familie is geld de enige reden waarom LaToyah de beschuldigingen heeft geuit. "LaToya liegt. Ze liegt altijd", zei Joe. "Ze weet dat ze daar kranten, tijdschriften en tv-programma's gevraagd zal worden om haar zegje te doen. Daar is ze op uit. Ze verdient haar brood met

liegen." Ook Petra Westveer, voorzitter van de Nederlandse Jackson-fanclub, denkt dat het LaToya voornamelijk om de aandacht te doen is: "Eens in de zoveel tijd blijkt dat LaToyah wanhopig op zoek is naar publiciteit. Het kan best zijn dat ze nu meent wat ze zegt. Maar ik heb er mijn vraagtekens bij. Het is niet zo dat ik nu partij wil trekken, maar als ik de keus moet maken tussen LaToya en Michael en de rest van de familie, ben ik toch geneigd om de laatsen te geloven. LaToyah is al jarenlang op zoek naar de aandacht die ze als zangeres niet krijgt. Haar boek was daar ook een voorbeeld van. Alle Jacksons zijn in meer of mindere mate op de voorgrond getreden, maar LaToyah krijgt het niet voor elkaar om op eigen kracht in de spotlights te komen. Dat moet pijnlijk zijn." LaToyah staat sinds het uitkomen van haar gerucht makende autobiografie op voet van oorlog met haar familie. In haar boek zegt ze misbruikt en mishandelt te zijn door haar vader. Die beschuldigingen uitte ze in Tel Aviv opnieuw. "Mijn vader heeft mij seksueel misbruikt. En tot op de dag van vandaag heb ik daar last van, daar kan mijn man van getuigen. Ik kan nog steeds geen seksuele relatie met mijn echtgenoot hebben. Ik hou erg van hem, maar ik kan het niet. Daarom kan ik ook niet toezien hoe hetzelfde gebeurt met deze kleine kinderen." De afvallige Jackson zei verder dat de rest van de familie haar broer de hand boven het hoofd houdt, omdat Michael hen financieel zou ondersteunen.

De familie van de 13-jarige Jordi Chandler, de jongen die door Michael misbruikt zou zijn, heeft inmiddels officieel een rechtzaak tegen hem aangespannen. Waar de popster op dit moment verblijft is nog steeds onbekend.

Kaarten-actie als steun voor Michael

vr 11/12

de riem te steken hebben we toen deze kerstkaartenactie bedacht."

Overigens is de Leidse Michael Jackson fanclub een soortgelijke actie begonnen. Daar wordt ook hard gewerkt aan de samenstelling van een boek met brieven en tekeningen. De zanger krijgt dit boek even voor het moment dat hij in het beklagdenbankje moet verschijnen. De voorzitter van de Leidse fanclub heeft alle fans ter wereld opgeroepen om op die dag met een zwarte band bij de Amerikaanse rechtbank te verschijnen. Ze is bovendien in het bezit van foto's, die de beschuldigingen aan het adres van de zanger tegenspreken.

De fans kunnen nog een week hun kaartjes inzenden. Dan gaan ze snel per post naar het management in Amerika, zodat Michael ze nog vóór de kerst onder ogen krijgt. Inmiddels zijn honderden kaarten bij Popsjop binnengekomen. Peter Plaisier: "De fans steken erg veel tijd in het maken van een kerstwens. We kregen van een meisje zelfs een schilderij opgestuurd. Daar moet ze dagen mee bezig zijn geweest."

AMSTERDAM - "Wat hij op dit moment wel verdient, is dat iedereen hem eens een tijdje met rust laat. Niet alleen de roddelpers, maar ook de mensen die het allemaal goed bedoelen." Deze woorden zijn uit een brief van de Groningse Jackson fanclub in de *Hitkrant*. De brief gaat vergezeld met een oproep. Alle fans kunnen hun steun aan Michael geven door brieven te sturen aan de fanclub. Die worden in plakboeken aan Michaels kantoor MJJ Productions gezonden. "Daarna kan iedereen hem de tijd en rust geven die hij nodig heeft om te herstellen." Reacties graag vóór 1 januari.

Rop Zoutberg

Euro Disney ontslaat Michael Jackson

Michael Jackson is afgedankt door EuroDisney. De popster speelt in een film *Kaptein EO*, waarin men Jackson als ruimtevaarder in actie kon zien in het science-fictioncentrum *Discovery Land*.

Medewerkers van EuroDisney kregen nu de opdracht de billboards van de vijftien minuten durende film te verwijderen. De film wordt sinds 1991 vertoond. Als vervanging heeft men Roger Rabbit ingezet.

Een insider zei: "EuroDisney heeft al zoveel financiële problemen, dat men nu niet meer wil dat er nog maar iets verkeers gaat. In het verleden werd de medewerking van Jackson aan het park jubeld, maar nu is men bang voor een schandaal."

Vorige maand trokken de Disney-bazen in Florida de uitnodiging aan Jackson in om te verschijnen op de 65ste verjaardagsparty van Mickey Mouse.

De ster is al ontslagen door Pepsi Cola.

Michael Jackson is gek op Disney. Hij bouwde bij zijn huis zelf een mini-Disney-park voor zijn vrienden.

NEDERLANDSE ACTEUR ANDRÉ LANDZAAT:

"Ik geloof
aanklager
Michael
Jackson"

De in Hollywood werkende Nederlandse acteur ANDRÉ LANDZAAT is ervan overtuigd dat de tandarts EVAN CHANDLER uit BEVERLY HILLS, die Michael Jackson heeft aangeklaagd wegens kindersex, de waarheid spreekt.

André, die enkele jaren geleden een gastrol speelde in *MEDISCH CENTRUM WEST*, is nu in Nederland om donderdag de 85ste verjaardag van zijn moeder te vieren. Ook zijn er hier gesprekken over een nieuwe tv-serie.

André: "Ik ken Evan Chandler, die beweert dat Jackson zijn zoon Jordan misbruikte, al twintig jaar. Hij is een man die ik nooit op een leugen heb kunnen betrappen."

Een derde actie komt van het ra

MICHAEL JACKSON'S HYSTERISCHE UITBA OP HOTEL

Het vooruitzicht dat hij gearresteerd zou worden riep bij MICHAEL JACKSON zulke panische angsten op, dat hij zich volpropte met medicijnen. Twee weken lang slikte hij pijnstillers alsof het hoestbonbons waren, met als gevolg: EEN OVERDOSIS, waardoor hij buiten zinnen raakte. In zijn hotelsuite in Mexico-Stad richtte hij een enorme ravage aan. Een totale zenuwzinking nabij belde hij boezemvriendin ELIZABETH TAYLOR, die hem ervan wist te overtuigen dat hij zich moest laten behandelen. Lees EXCLUSIEF in PRIVÉ het ware verhaal...

Door DAVID DUFFY
Foto's SUNSHINE

Vriendin Liz Taylor schoot Michael Jackson te hulp en wist hem te overtuigen van de noodzaak zich voor zijn verslaving te laten behandelen.

Toen MICHAEL JACKSON haar wanhopig en overstuur belde en mompelde 'Was ik maar dood!' en daarop kermde 'Ik houd het niet langer uit!', begreep LIZ TAYLOR meteen de ernst van de situatie. Direct snelde zij hem te hulp en redde de MEGASTER die op het punt stond een wanhoopsdaad te begaan, het leven.

10 PRIVÉ

(Van onze correspondent
Hans de Bruijn)

WASHINGTON (GPD) - De tientallen paparazzi, tv-camera-ploegen en sensatie-journalisten kunnen hun jacht, die hen over de halve globe heeft gebracht, staken: Michael Jackson is weer thuis in 'Neverland'.

Hij is niet meer in Londen om af te kicken, niet meer in Zwitserland om zich te laten opereren, maar gewoon thuis op zijn duizend hectare grote privé-pret-park in Santa Ynez, Californië.

„Om zijn onschuld te bewijzen”, verklaarde zijn nieuwste advocaat Johnnie Cochran gisteren. Volgens Cochran zal nu eens en voor altijd worden vastgesteld dat er niets waar is van de beschuldigingen dat de superster zich zou hebben vergrepen aan het 13-jarige zoontje van een tandarts uit Beverly Hills. Of, zoals sommigen zelfs beweren, dat hij nog vele andere kinderen seksueel heeft misbruikt. Volgens de

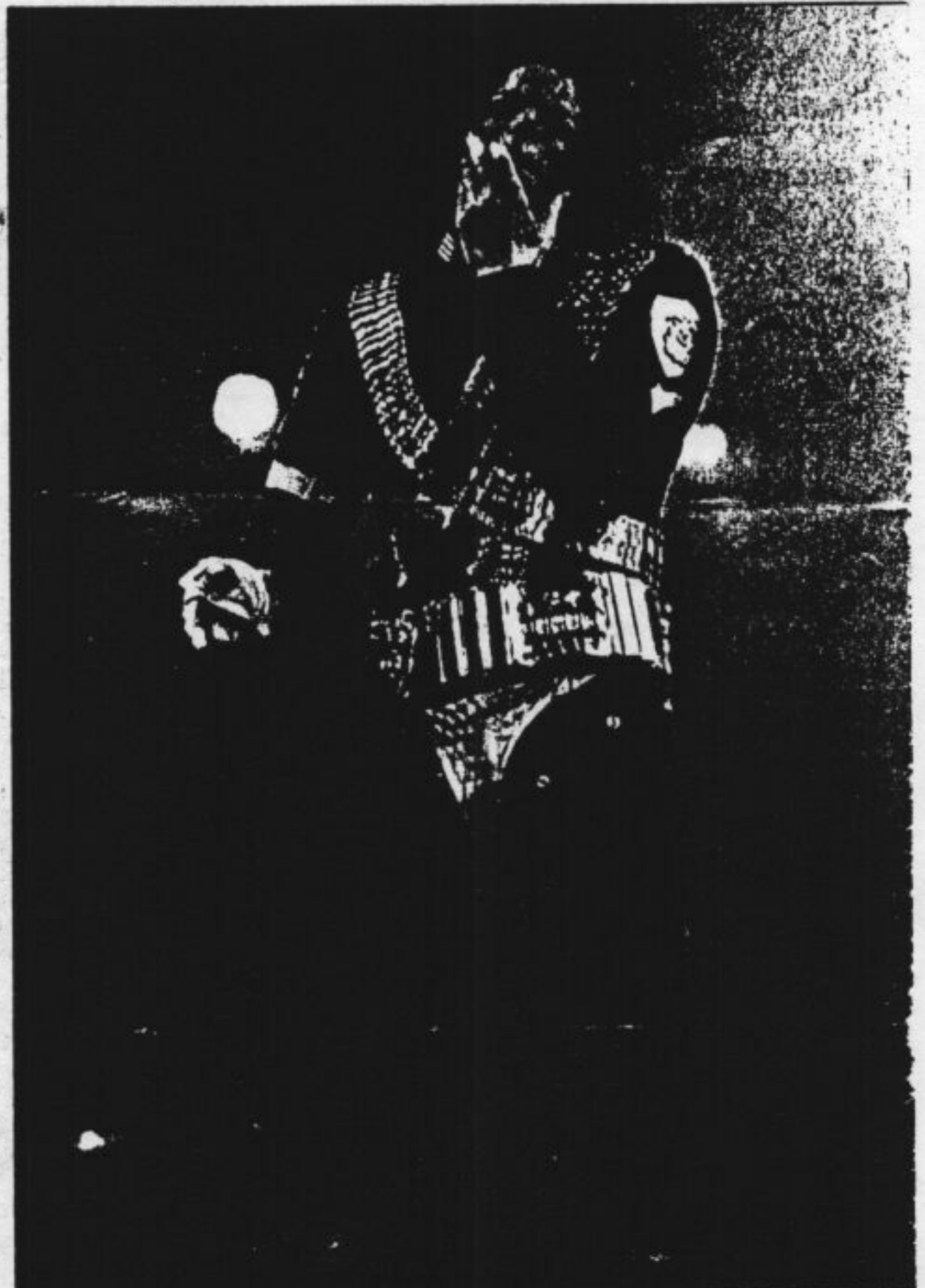
De totale psychische instorting van de 35-jarige Michael vond plaats tijdens een zelf-opgelegde verbanning in Mexico City. Veertien dagen lang had Michael grote hoeveelheden Percodan (een pijnstiller) en Valium geslikt. Hij was zichzelf niet meer de baas.

Personeel van het Presidente Hotel weet: 'Het was niet te geloven, maar hij begon in zijn hotelsuite eerst op een waanzinnige manier te lachen en daarna hysterisch te huilen en zo hard met zijn hoofd tegen de muur te bonken, dat er zelfs een gat in het pleisterwerk ontstond. Daarop braakte hij over het tapijt en schreef hij al mompelend, bizarre briefjes met 'I love you' erop, waarna hij ze door de kamer strooide. Bovendien krabbelde hij allerlei onzinnigs op de wanden van verschillende kamers. Toen Michael uitge-raasd was, kostte het een slordige f 6000,- om zijn hotelsuite weer op orde te krijgen.'

In paniek

De instorting van de ster vond plaats toen hij bezig was met het Mexicaanse gedeelte van zijn Dangerous-tournee. Zijn volgende stop zou Puerto Rico zijn, een Caraïbisch eiland dat een gemenebest-achtige verbondenheid met Amerika heeft. Michael werd panisch bij de gedachte dat hij op Puerto Rico wel eens gearresteerd zou kunnen worden in verband met de beschuldigingen aan zijn adres van seksueel misbruik van kinderen.

Na aankomst in Mexico-City liet Michael door een plaatselijke tandarts een kies trekken en nam nog twee extra middeltjes: Dolcalet, een pijnstiller, en een antibioticum genaamd Metronidazole. Zijn mentale crisis bereikte een absoluut hoogtepunt toen hij hoorde hoe op 8 november met zeven wagens vol politie een inval werd gedaan in het huis van zijn ouders in Californië. Op het bevel tot huiszoeking stond dat gezocht werd naar bewijzen van seksueel misbruik van kinderen. Toen het nieuws van de overval de zanger bereikte, draaide hij volledig door. In paniek belde hij Liz Taylor in

Na zijn concerten in Mexico-Stad liet Michael zich direct in een afkick-centrum in Europa opnemen.

Los Angeles. Buiten zinnen smeekte hij haar om hulp, onthult een vriend. 'Michael maakte Liz werkelijk bang, toen hij tegen haar zei: 'Ik heb je hier verschrikkelijk hard nodig, ik heb

een gevoel alsof ik verdrink!' Liz charterde onmiddellijk een vliegtuig en vloog, samen met haar man LARRY FORTENSKY, zuidwaarts. Terwijl Liz onderweg was, stortte

POPSTER WIL ZIJN ONSCHULD BEWIJZEN

Michael Jackson weer in Californië

geruchten zou Michael Jackson het op een akkoordje hebben gooid met de openbare aanklagers in Santa Barbara. Het zou daarbij gaan om de manier waarop een lijfelijk onderzoek van de zanger moet worden uitgevoerd. Het jongetje heeft immers beweerd dat 'Jacko' op zijn geslachtsdeel een soort moedervlek heeft. Als dat zo is staan de aanklagers natuurlijk een stuk sterker. Naar wat er precies is afgesproken blijft het gissen, want rechter David Rothman legde maandag alle betrokkenen in de zaak tegen Michael Jackson een zwijg-gebod van minstens vier dagen op. Dat was gevraagd door Jacksons advocaten om te voorkomen dat de tegenpartij feiten

uit het onderzoek openbaar zou maken. De rechter beslist vrijdag of het zwijg-gebod nog langer gehandhaafd blijft.

Maar het weerhield de advocaat van de tandartsenfamilie er niet van vraagtekens te zetten bij de snelle terugkeer van de popster. Had Jackson zijn wereldtoernee 'Dangerous' niet in Mexico afgebroken om in Londen en Zwitserland behandeling te zoeken voor zijn verslaving aan geneesmiddelen? En was vier weken geleden niet gezegd dat die behandeling zeker acht weken zou duren?

„Ik ben verbaasd over dat snelle herstel”, zei advocaat Feldman. „Eerst zou het acht weken duren en nu zien we dat zodra hij met de openbare aanklager een of an-

dere afspraak maakt hij ineens wel kan terugkomen”. Feldman had al eerder beweerd dat Jackson helemaal niet ziek was, maar gewoon op de vlucht was geslagen om een proces wegens seksueel misbruik in de VS te ontlopen.

Voorliefde

Hoewel zijn advocaten Jacksons onschuld blijven volhouden zijn er tijdens zijn afwezigheid meer beschuldigingen geuit. Vijf van zijn vroegere lijfwachten disten verhalen op over Jacksons voorliefde voor jonge jongens die geregeld in zijn enorme bed bleven slapen. Ook ander personeel en zelfs een van zijn advocaten

Exclusief in Privé

verhaal over zijn zenuwzinking

ARSTINGEN
KAMER

Michael volledig in, gaat de vriend verder. 'Hij was er vast van overtuigd dat hij gearresteerd zou worden zodra hij op Puerto Rico zou aankomen. Hij had de hele dag Percodan geslikt alsof het snoepgoed was.' Daarop ging hij als een razende te keer. Eerst begon Michael hysterisch te lachen. Plotse-ling veranderde zijn griezelige lach, hij begon woedend te schreeuwen en heftig te snikken. 'Wat zijn ze van plan me aan te doen? Ze vermoorden me stukje bij beetje. Ik word langzaam vermoord!' Enkele seconden later begon hij met zijn hoofd op de wand van de suite te bonken en te schreeuwen: 'Waarom ik... waarom ik...?'

Liz Taylor kwam om een uur 's nachts in het hotel aan, waar ze Michael slapend aantrof. Zij trok een stoel naar het bed en in het uur dat volgde, hield ze vol liefde zijn hand vast en veegde zijn voorhoofd af met een vochtige doek. Er kwamen tranen in haar ogen en ze zei: 'Slaap maar, m'n jongen, ik ben nu bij je,' weet de vriend.

Uiterst gewelddadig

Toen Michael wakker werd, vertelde hij Liz van al zijn angsten. De zanger zei later tegen zijn vriend: 'Elizabeth zei tegen me, dat ik direct medische hulp moest hebben om van mijn drugsprobleem af te komen.' Op aandringen van Liz trad Michael die avond op en twee avonden later ook nog. Maar na dat tweede concert vlogen Michael en Liz naar Europa, waar hij zich liet opnemen in een ontwenningsskliniek. 'Mensen, die verslaafd zijn aan pijnstillende middelen kunnen gaan hallucineren, zelfs zelfmoordneigingen krijgen en uiterst gewelddadig worden,' zegt DR. JAMES COCORES, geneesheer-directeur van Spruce Hill Treatment Center in Amerika. 'En er bestaat het altijd aanwezige gevaar van een overdosis, stilstand van de ademhaling en

gaf toe dat dit een geregeld voorkomend verschijnsel in 'Neverland' was. Maar van seksueel misbruik is vooralsnog, behalve de verklaringen van de 13-jarige, geen bewijs op tafel gekomen. Jackson moet op 18 januari voor de rechtbank verschijnen om een verklaring af te leggen, en op 21 maart zou het proces tegen hem moeten beginnen. Maar tot nog toe zijn geen strafklachten ingediend. De aanklagers denken nog een maand nodig te hebben om hun zaak af te ronden.

De beschuldigingen van de jongen dateren uit augustus van dit jaar. Zij kwamen naar buiten toen Jackson voor zijn wereldtoernee in Thailand was aangekomen. Vorige maand brak hij zijn toernee af in Mexico en werd met het privé-vliegtuig van zijn vriendin, steun en toeverlaat Liz Taylor, naar een privé-kliniek in Londen gebracht, naar verluidt om van zijn medicijnverslaving afgeholpen te worden.

Michael Jackson hier met op de voorgrond Jordi Chandler, die hem beschuldigt van seksueel misbruik, de moeder van Jordi en op zijn arm diens zusje.

hartstilstand, evenals ataques met dodelijk afloop, beroertes en hartaanvallen. Verdovende pijnstillende middelen zoals Percodan en midde-len tegen angst, zoals Valium, kunnen dodelijk zijn bij misbruik.' Michael's verslaving aan pijnstillers begon nadat hij onlangs een correctieve operatie aan zijn hoofd onderging, aan een brandwond die hij had opgelopen bij het filmen, jaren geleden, van een Pepsi-commercial. Michael's woordvoerders ontkennen dat hij bang was dat hij op Puerto Rico gearresteerd zou worden, maar insiders zeggen dat hij zich aan pijnstillers te buiten ging om zijn angsten te onderdrukken. 'De 13-jarige jongen die Michael Jackson beschuldigt van seksueel misbruik, gaf de politie — naar verluidt — een beschrijving van bepaalde fysieke kenmerken in de omgeving van Michael's geslachtsdelen. Michael had het niet meer toen hij hoorde dat politie-agenten hem naakt wilden onderzoeken,' zegt een vriend. 'Voor iemand die zo overgevoelig is als Michael, is dat een ontoelaatbare inbreuk op zijn wezen. Hij zei tegen me, 'Mijn leven is een nachtmerrie, waaruit ik niet kan ontwaken!'

Ex-huishoudhulp valt Michael Jackson aan

Van onze kunstredactie

LOS ANGELES — Een voormalige hulp in de huishouding van Michael Jackson heeft de politie van Los Angeles verteld dat ze de zanger herhaaldelijk met jonge jongens bloot heeft aangetroffen. Om die reden zou de vrouw — die vond dat Jackson zich „op een ongezon-de manier” tot haar eigen zontje voelde aangetrokken — twee jaar geleden haar baan opgezegd.

„Dat klopt,” zei Blanca Francia, zoals de vrouw heet, in een interview met de Los Angeles Times. „Ik ben er vertrokken in 1991. Ik kon het niet langer verdragen om te blijven.” Francia zou haar baas in het gezelschap van jonge jongens hebben betrappt onder de douche, in het bubbelbad en in een slaapzak. Na vijf jaar kon ze het niet meer aanzien,

zegt ze. „Het was heel moeilijk; heel zwaar.”

Francia is de enige persoon in het tegen Jackson lopende onderzoek die tot dusverre openlijk heeft verklaard dat ze de zanger bloot met minderjarige jongens heeft gezien. Ver-teenwoordigers van de politie en de Jackson aanklagende partij hebben Francia uitvoerig aan de tand gevoeld. De autoriteiten beschouwen haar als een belangrijke getuige in het onderzoek dat er tegen Michael Jackson loopt.

Het belang van haar uit-spraken werd gisteren enigszins beschaad toen bekend werd dat Francia ook heeft gesproken met Hard Copy, een televisieprogramma dat normaal gesproken veel geld betaalt in ruil voor dit soort belastende interviews. Francia wilde niet vertellen of en hoeveel geld zij voor haar gesprek

Michael Jackson terug op zijn ranch in Californië

TEL 14-12
NEW YORK, dinsdag

Popidool Michael Jackson, die in Londen onder behandeling was om van zijn medicijnverslaving af te komen, is weer thuis op zijn Neverland-ranch in Californië. Zijn advocaat Johnnie Cochran heeft dit tegenover USA Today, de grootste krant van de VS, verklaard.

De zanger was volgens het blad vrijdagavond al, verkleed en met een chirurgisch masker voor, met een particulier vliegtuig geland op het vliegveld van Santa Barbara. Personeel daar zei dat een man in wie zij Jackson meenden te herkennen, direct met een witte bestelbus van het platform werd weggereden.

Een 13-jarige jongen heeft Jackson ervan beschuldigd hem seksueel te hebben misbruikt. De advocaten van de zanger hebben voor zijn terugkeer diverse garanties van de Amerikaanse autoriteiten gekregen, meldde de tv-zender KCBS, die de affaire met veel medewerkers volgt.

Zo zou elk mogelijk lichaamsonderzoek met de grootste geheimhouding worden uitgevoerd. Dat onderzoek zou beslissend kun-

Michael Jackson

nen zijn omdat de jongen de genitaliën van Jackson zou hebben beschreven.

(Reuter)

Dienstbode klaagt nu Michael Jackson aan

TEL 20-12

Een dienstbode die bij Michael Jackson werkte vertelde dezer dagen: „Mijn zoon is ook een slachtoffer van hem geworden.”

Ze vertelde advocaten in Los Angeles dat de superster haar zevenjarige zontje onzedelijk heeft betast. Gedurende het twee uur durende verhoor barstte ze regelmatig in tranen uit.

En ze gaf toe dat Jackson haar eenmaal vijfhonderd gulden zwijggeld gaf en ook andere malen betaalde.

De dienstbode Francia werkte al vijf jaar voor de zanger. Ze zegt dat ze in 1991 vertrok omdat ze misselijk werd van zijn gedrag met kinderen. Ze gaf haar verklaring onder ede aan de advocaat Larry Feldman die de 13-jarige Jordan Chandler vertegenwoordigt. Ze wordt, aldus Feldman, een belangrijke getuige in de zaak tegen Jackson. Ze vertelt Francia dat zij haar zontje in een slaapzak aantrof met Jackson. „Ze lagen in het donker tv te kijken.” Francia heeft onder ede verteld dat zij bij andere gelegenheden zag dat Jackson haar zontje betastte.

met Hard Copy heeft ontvangen.

De ontboezemingen van Francia droeger ertoe bij dat het onderzoek — van beschuldigingen dat Michael Jackson een 13-jarige jongen seksueel heeft misbruikt — zich momenteel in een stroomversneling lijkt te bevinden. Gisteren gaven advocaten van Jackson toe dat hun client sinds afgelopen vrijdag weer in het zuiden van Californië bivakkeert, nadat hij „ergens in Europa” tegen een verslaving aan pijn-dovende medicijnen was behandeld.

De terugkeer van Jackson op Amerikaanse bodem was groot nieuws in de VS. Larry R. Feldman zei zich als advocaat van Jackson's tegenpartij erover te verbazen dat de zanger na zijn vertrek naar de Europese kliniek op 12 november nu alweer thuis is. „Hij zou acht weken voor zijn herstel

nodig hebben,” hoonde Feldman. „Maar onmiddellijk nadat er een overeenkomst met de autoriteiten was gesloten over de voorwaarden van zijn terugkeer blijkt hij genezen te zijn.”

Details over die voorwaarden zijn in Los Angeles niet bekendgemaakt. Aangenomen wordt dat de advocaten van Jackson bij de politie een verklaring hebben losgepeuterd waarin staat dat hun client in ruil voor diens medewerking aan het onderzoek niet zal worden gearresteerd.

Zeker is dat vertegenwoordigers van Jackson er met succes bij de rechter voor hebben gepleit dat de juridische partijen een tijdelijk verbod opgelegd hebben gekregen om de zaak nog verder naar buiten (de pers) te brengen. Hiermee hopen ze zoveel mogelijk te verhinderen dat het imago van Jackson wordt beschadigd.

VOLGENS ARTSEN IN
LONDENSE KLINIEK

PRIVE

door
Henk
van der
Meyden

TEL 13-12

„Michael is aoseksueel“

Terwijl zijn zuster LATOYA JACKSON haar broer MICHAEL openlijk beschuldigde van kindersex, hebben de Engelse artsen die Jackson de afgelopen weken intensief behandelden en dat nu nog doen in een privé-kliniek in Londen, een andere visie. Zij zeggen dat Jackson aoseksueel is, niet tot sex in staat is en er niet in geïnteresseerd is. De moeder van Jackson heeft zich fel gekeerd tegen de beschuldigingen van LATOYA.

Michaels zuster beweerde op de Amerikaanse tv dat Michael

schuldig was aan kindersex. Ze heeft twee cheques gezien, zei ze, die Michaels moeder haar toonde. De cheques waren bedoeld als zwijggeld voor ouders wier kinderen Jackson misbruikt had. Latoya zegt dat Jacksons familie achter hem blijft staan, omdat zij financieel afhankelijk van hem zijn. Jackson is nog steeds onder behandeling in de Londense kliniek waarvan de artsen nu een opmerkelijke verklaring afleggen over hun bevindingen met de popster.

DE ARTSEN die MICHAEL JACKSON in een Londense kliniek behandelden, hebben verklaard dat hij in hun ogen niet schuldig is aan seksueel misbruik van kinderen en zij hebben zelfs aangeboden hem voor de rechter te verdedigen!

Het artsenteam dat hem behandelde voor drugverslaving is ervan overtuigd dat Michael NOOIT sex heeft gehad, niet met een man en niet met een vrouw, laat staan met een kind! Jackson zal naar Amerika terugkeren om zijn verhaal te vertellen aan de justitie. Verwacht wordt dat hij de komende dagen in Amerika ook een persconferentie zal geven waarin hij zelf verklaart onschuldig te zijn. Bovendien zal hij dan meer details geven over de behandeling die hij heeft ondergaan.

De ster heeft intensieve behandelingen achter de rug en ook analyses die heel diep gingen. Aan de hand daarvan zeggen de psychiaters, artsen en therapeuten die met hem gewerkt hebben, er nu zeker van te zijn dat Michael de absolute waarheid heeft verteld en onschuldig is. Het zijn dezelfde therapeuten die Elton Johns leven hebben gereed.

Harley Street-arts David Forecats en psychiater dr. Brian Wells, die een onderzoekscentrum voor verslaving leiden in Londen:

„Jackson heeft in de Londense Charter Nightingalekliniek zijn hart uitgestort bij de artsen. Hij heeft alles verteld over zijn tragische jeugd, de spanningen in zijn familie, zijn grote succes en de fantasiewereld waarin hij leeft.“

Maagd

Dit bracht aan het licht dat Jackson niet alleen on-

schuldig is maar ook nog maagd. De artsen en ook de psychiaters zijn ervan overtuigd dat de popster nooit wat voor vorm van sex ook heeft beleefd.

Voor het eerst kwam men iets te weten van zijn vreemde wereld en men ontdekte een Jehova's-getuigenachtig vertrouwen van 'n man die nooit toegestaan is echt op te groeien en volwassen te worden, en die op heel wrede wijze geëxploiteerd is door degenen die van hem profiteerden. Ze wilden hem letterlijk 'klein' houden.

Hij houdt ervan naar Disney-films te kijken en stoort zich aan seksuele toespelingen of grappen. Het artsenteam ontdekte dat de ster een grote liefde heeft voor dieren en kinderen. Een insider zei: „Bij het team is er geen enkele twijfel dat Jackson totaal onschuldig is. Hij is niet in staat tot de activiteiten waar men hem van beschuldigt. Hij is totaal aoseksueel. Er is helemaal geen seksueel aspect te vinden in zijn gedrag, zijn persoonlijkheid en zijn karakter.“

„Als Basic Instinct op de tv kwam zou hij gewoon de kamer uitlopen. Zijn sexy stageact en zijn optreden zijn alleen maar show en hebben totaal geen seksueel, of wat voor effect ook, op hemzelf.“

„De behandeling bestond uit een 24-urige observatie en terugkeer naar de periode dat hij vijf jaar was en lid was van de Jackson Five. Het team, ge-

leid door Beechy Colclough, besteedde vele, vele uren aan hem en legde met hem de fundamenten voor een nieuw leven.

Het is algemeen bekend dat hij aan de huidziekte vitiligo lijdt, maar iedereen die zijn blote lijf heeft gezien, kan getuigen dat hij geen vreemde tatoeeringen waar dan ook op zijn lichaam heeft, zoals is beweerd.

Jackson vertelde in de kliniek dat hij afhankelijk was van sterke pijnstillende tabletten en dat hij verslaafd raakte. Daarbij slikte hij ook veel kalmerende tabletten, omdat hij vlieg angst heeft.

De behandeling begon met afkicken. Zijn lichaam moest eerst geschoond worden van

de drugs. De artsen zagen erop toe dat hij steeds minder grote doses librium kreeg, totdat hij helemaal 'clean' was. In zijn urine werd vorig weekend ook geen enkel spoor meer van drugs gevonden. De behandeling was heel urgent, omdat zijn leven anders in gevaar was gekomen.

Toch heeft hij met zijn verslaving zijn tournee nog voortgezet, maar toen Liz Taylor hem op 12 november jl. be-

zocht trof zij hem aan in een vreselijke toestand. Hij balanceerde op de rand van de afgrond. Liz' ingrijpen was zo belangrijk dat Jacksons medewerkers zeggen dat zij zijn leven redde. De eerste behandelingsfase na het afkicken was de therapie die men noemt 'werken aan ontkennen'. Daarin dwingt men de patiënt de waarheid te vertellen. Het artsenteam bouwt dan een vertrouwensband op met de patiënt die zo sterk is dat deze er het nut niet van inziet te liegen.

Liegen

Het team ontdekte bij tests ook dat er geen mechanisme in zijn onderbewustzijn is, dat hem op een keurige manier laat liegen over zijn eigen gedrag. „Ze zijn er zeker van dat

Michael Jackson moet zich echt bloot geven

DOOR ONZE CORRESPONDENT

Washington — Zelden zal de wereld zo nieuwsgierig zijn geweest naar een foto als naar die van de edele delen van superpopster Michael Jackson. De kiek wordt naar verluidt dezer dagen gemaakt als onderdeel van het juridisch onderzoek naar beschuldigingen door een 13-jarige jongen dat de Amerikaanse zanger en danser hem seksueel heeft misbruikt. De knaap heeft tegenover Justitie kenmerkende eigenschappen van Jackson's geslachtsorgaan omschreven. De foto('s)

zouden de mogelijkheid bieden die getuigenis te controleren. Met name zou de 35-jarige artiest specifieke huidvlekken vertonen in de bedoelde zone. Hij heeft eerder gezegd te lijden aan een ziekelijke en onregelmatige verbleking van de huid, waardoor onder meer zijn vroeger donkere gezicht wit is geworden.

De krant Los Angeles Times meldt vandaag dat een huisbediende van Jackson twee jaar geleden ontslag heeft genomen nadat zij de zanger naakt met jonge jongens in een bubbelbad had gezien.

HC 15/12

Schandaalpers wacht in spanning af Michael Jackson werkt mee aan onderzoek

Door onze correspondent Marc de Koninck

WASHINGTON - Zelden zal de wereld zo nieuwsgierig zijn geweest naar een foto als naar die van de edele delen van superpopster Michael Jackson. De kiek wordt naar verluidt dezer dagen gemaakt als onderdeel van het juridisch onderzoek naar beschuldigingen van een 13-jarige jongen dat de Amerikaanse zanger en danser hem seksueel heeft misbruikt. De knaap heeft tegenover justitie kenmerkende eigenschappen van Jackson's geslachtsorgaan omschreven. De foto('s) zouden de mogelijkheid bieden die getuigenis te controleren.

Met name zou de 35-jarige artiest, die tot nu toe niet in staat van beschuldiging is gesteld, specifieke huidskleur-vlekken vertonen in de bedoelde zone. Hij heeft eerder gezegd te lijden aan een ziekelijke en onregelmatige verbleking van de huid, waardoor onder meer zijn vroeger donkere gezicht wit is geworden.

Overigens is het de vraag of het

publiek de fotografische afdraken van Jacksons genitaliën ooit te zien krijgt. De juridische autoriteiten in zijn woonstaat Californië hebben Jackson terzake maximale discretie beloofd. Of geheimhouding van bewijsmateriaal is vol te houden als het tot een openbaar strafproces zou komen, is echter de vraag. En velen in de VS voorzien hoe dan ook onthullende publicaties in schandaalbladen die claimen de originele opnamen in handen te hebben gekregen.

Michael Jackson is volgens zijn advocaat en volgens enkele getuigen afgelopen vrijdag in het geheim teruggekeerd naar zijn Neverland-ranch in Californië, nadat hij enkele weken in Europa onder behandeling was voor medicijnverslaving.

Jackson zou mede zijn overgehaald in de VS mee te komen werken aan het onderzoek nadat hem was verzekerd dat er daar geen arrestatiebevel of officiële aanklacht tegen hem klaarlag.

hij onschuldig is en iedereen van het team wil dat onder ede voor de rechter verklaren.“

Dr. Brian Wells heeft al veel beroemdheden geholpen. Hij praat nooit over zijn patiënten, maar het is bekend dat hij Michael Douglas geholpen heeft van zijn sex-verslaving af te komen. De arts staat in nauw contact met de Betty Ford-kliniek in Californië en Hazelden in Minnesota. Men heeft vertrouwen in hem omdat hij discreet is, en men respecteert hem omdat hij het allemaal zelf heeft meegemaakt. Hij genas zelf ook van drank- en drugverslaving.

Geldzucht en gebrek aan bewijs zijn - los van de wereldwijde fascinatie voor het fenomeen - de twee belangrijkste redenen voor de lange duur van het Michael Jackson-drama. Ondanks intensief spuurwerk zijn rechters van de politiekorpsen in Los Angeles en Santa Barbara er nog steeds niet in geslaagd voldoende bewijzen te vinden voor de beschuldiging dat de zanger een seksuele relatie heeft gehad met een minderjarige jongen.

Zijn terugkeer in de Verenigde Staten - Jackson heeft zich als een soort Howard Hughes opgesloten op zijn boerderij - heeft nog niet geleid tot voorvindingen in het onderzoek. Zolang die beschuldigingen niet worden ontzenuwd, of met bewijzen gestaafd, blijft Jackson het mikpunt van chanteurs, hun advocaten, de boulevardpers en de chequeboek-journalistiek.

Van zijn zuster LaToya tot voormalige lijfwachten en het dienstmeisje Blanca Francia hebben voor Jackson ongunstige verklaringen afgelegd. Zij hebben Jackson gezien in het bijzijn van jonge jongens en hebben verteld over logeerpartijtjes bij Jackson thuis of bij vrienden. Geen van deze verklaringen heeft echter het criminele onderzoek wezenlijk beïnvloed.

De suggestieve, maar ook rijkelijke vage verklaringen van de lijfwachten, de chauffeurs en het dienstmeisje maken deel uit van de civiele zaak om schadevergoeding en niet van het strafrechtelijke onderzoek. De advocaten van de der-

Geen bewijs, maar wel veel getuigen

Michael Jackson met zijn dienstmeisje Blanca Francia.

tienjarige jongen die een eis tot schadevergoeding heeft ingediend, verzamelen de onder ede afgelegde verklaringen om hun zaak, die begin volgend jaar wordt behandeld, geleidelijk op te bouwen.

Tegelijkertijd nemen deze getuigen het zekere voor het onzekere en stappen ze naar de media om hun ervaringen alvast te verzilveren. Tabloid-tv-programma's als *Hard Copy* en *A Current Affair* hebben aan de ex-lijfwachten en Blanca

Francia bedragen van tien- tot 25 duizend dollar betaald voor de 'exclusieve verhalen' over Jacksons seksuele speel- en logeerpartijtjes met jonge jongens.

Er is niemand in Los Angeles die niet probeert munt uit deze zaak te slaan, concludeerde onlangs het blad *Vanity Fair*. Iedereen die door dit blad werd benaderd voor een toelichting, vroeg eerst geld. Het directe gevolg daarvan is dat kranten en weekbladen die principieel

weigeren te betalen voor informatie, voortdurend worden gepasseerd. De media die niet aan betaaljournalistiek doen, kunnen niet meer uitrichten dan de op dit moment schaarse juridische manoeuvres volgen.

Niet alleen fysiek, mentaal en artistiek bevindt Jackson zich in deplorabele staat, ook juridisch zit hij klem. De civiele procedure, zo bepaalde een rechter onlangs, moet in het belang van de dertienjarige jongen worden voortgezet. Als Jackson met een beroep op de grondwet - het vijfde amendement - straks in deze zaak weigert verklaringen af te leggen die in het criminele onderzoek tegen hem kunnen worden gebruikt, raakt zijn positie verder verzwakt.

Legt hij wel verklaringen af, dan maakt hij zich kwetsbaar in een mogelijk strafzaak en wordt hij hoogstwaarschijnlijk geconfronteerd met nieuwe schadeclaims. Al zijn uitspraken en handelingen kunnen tegen hem worden gebruikt. Met zijn steeds wisselende advocaten en zijn familie tracht hij op het ogenblik een uitweg te vinden uit dit dilemma.

Tenminste, als hij daartoe in staat is, want in een donderdag vertoonde video van Jackson - onlangs gemaakt in Mexico - maakte hij een verwarde indruk. De video werd vertoond tijdens de behandeling van een plagiaatszaak die twee tekstschrijvers tegen hem hebben aangespannen. Zij betichten Jackson ervan de liedjes *Thriller*, *The girl is Mine* en *We are the World* van hen te hebben gepikt. Oscar Garschagen

Michael Jackson verklaart op tv: ik ben onschuldig

AFP, Reuter VK 23-12
WASHINGTON

De Amerikaanse popzanger Michael Jackson heeft woensdag in vier minuten door hem gehuurde tv-zendtijd verklaard 'geheel onschuldig' te zijn aan het seksueel mishandelen van een 13-jarige jongen.

Na dwangbevelen van de politie van Santa Barbara en Los Angeles zag Jackson geen andere keuze dan zich aan een lichamelijk onderzoek te onderwerpen. Weigering zou worden beschouwd als een bekentenis in mogelijke rechtszaken tegen hem. Tot nu toe heeft de politie niet gezegd of er een aanklacht tegen lui zal worden ingediend.

In zijn verklaring, die via de satellietzender van CNN werd uitgezonden, vertelde Jackson dat de politie zijn geslachtsdelen had onderzocht op eventuele bijzondere kenmerken zoals beschreven door het vermoede slachtoffer. Er werden ook foto's gemaakt. Jackson, die aan een pigmentziekte lijdt, noemde het onderzoek 'het meest vernederende dat ik ooit heb moeten ondergaan'. Hij kritiseerde ook de 'verschrikkelijke' media voor de wijze waarop hij is behandeld. Zijn vrienden en fans bedankte hij voor hun steun.

Michael Jackson „betaalde” Brooke Shields voor afspraakjes!

f 20.000,- per keer

MICHAEL JACKSON betaalde filmactrice BROOKE SHIELDS, elke keer dat zij in het openbaar met hem uitging, twintigduizend gulden, zo werd gisteren onthuld.

Brooke Shields, ster van films als *Pretty Baby* en *The Blue Lagoon*, zou een romantische relatie hebben met Jackson, zo werd beweerd.

Vaak zag men haar aan zijn zijde bij grote feesten in Hollywood. Beroemdheden worden meestal betaald als zij op party's of liefdadigheidsfeesten verschijnen, maar *The New York Post* publiceerde deze week onder meer: „Volgens een bron die haar regelmatig boekte voor andere „optredens”, betaalde Jackson haar f 20.000,- per keer als zij met elkaar uitgingen.”

De zanger, die nu beweert onschuldig te zijn aan misbruik van kinderen, vertelde eerder dit jaar aan Oprah Winfrey dat hij verliefd was op Brooke Shields. De actrice zei later dat zij alleen maar goede vrienden waren en geen minnaars.

Nu onthuld is dat Jackson haar betaalde, blijkt dat er

van enige liefde geen sprake was. Wel zouden zij nu goed bevriend zijn geraakt.

Brooke Shields (28) heeft afspraken met veel beroemdheden gehad, zoals met George Michael, Michael Bolton en John F. Kennedy jr.

Maagdelijkheid

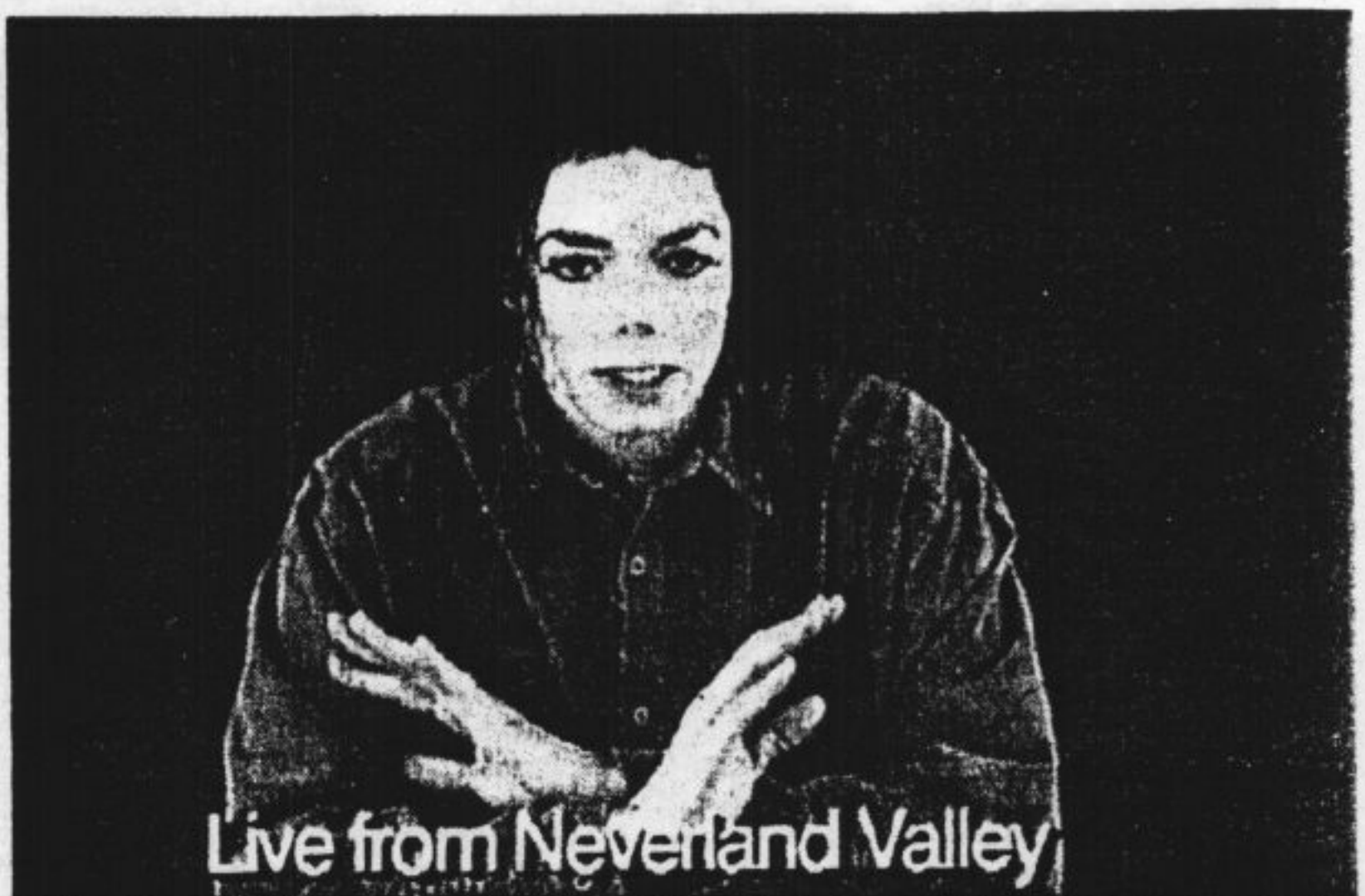
Er wordt gezegd dat zij nu op het punt staat te trouwen met Tico Torres, drummer bij de rockband Bon Jovi. Ze is er altijd een groot voorstander van geweest haar maagdelijkheid te behouden tot zij trouwde.

Ze heeft altijd gezegd dat zij zichzelf zou sparen voor de juiste man en niets wijst er op dat Jackson haar van deze gedachte heeft afgebracht.

In 1991 zei Brooke dat maagdelijkheid niets is om je voor te schamen. „Sex is bedoeld voor voortplanting,” zei ze, „en ik wil een relatie met een man echt beleven als hij de vader van mijn kinderen wordt.”

‘Michael Jackson slachtoffer van media in VS’

LOS ANGELES, 22 DEC. De van ontucht met een 13-jarige jongen beschuldigde popster Michael Jackson is door de Amerikaanse pers al veroordeeld. Die kritiek uitte de Amerikaanse belangenbehartigingsorganisatie voor Afro-Amerikanen NAACP begin deze week op een persconferentie over de kwestie Jackson. Woordvoerder Shannon Reeves verklaarde dat zijn organisatie zich niet wil uitlaten over de schuld of onschuld van Jackson. „Dat moet in de rechtszaal gebeuren, en niet op de redactielokalen”, aldus Reeves, die zei dat bekende zwarte Amerikanen vaak door de media al veroordeeld wor-

„Ik ben geheel onschuldig”. Dat zei de Amerikaanse popzanger Michael Jackson, beschuldigd van ontucht met een minderjarige, gisteren in een vier minuten durende verklaring, die rechtstreeks door CNN op televisie werd uitgezonden. „Behandel mij niet als een misdadiger, want ik ben onschuldig”, aldus Jackson, die kritiek had op de manier waarop de media zijn zaak behandelen. Het was het eerste publieke optreden van

Jackson sinds het afzeggen van zijn wereldtournee in oktober in verband met een verslaving aan pijnstillers. In de uitzending vanaf zijn buitenverblijf Neverland in Santa Ynez zei Jackson dat de politie zijn geslachtsdelen had gefotografeerd en onderzocht op eventuele bijzondere kenmerken.

Hij omschreef het politie-onderzoek als „het meest vernederende wat ik ooit heb moeten onder-

gaan”. De 13-jarige jongen die de beschuldigingen tegen hem indient zou bij de politie uitspraken hebben gedaan over bepaalde kenmerken op Jacksons genitaliën. Een weigering aan het onderzoek mee te werken, zou als een bekentenis worden beschouwd, aldus Jackson. De politie heeft nog niet gezegd of er een aanklacht tegen hem wordt ingediend. 21 maart moet Jackson voorkomen. (foto Reuter)

Weer aanklacht tegen Jackson ingediend

den voordat dat in de rechtszaal gebeurd is. Hij verwees daarbij ondermeer naar de in de Amerikaanse pers breed uitgemeten gokverslaving van de zwarte basketbal ster Michael Jordan. De National Association for the Advancement of Colored People eiste een evenwichtiger journalistieke benadering van de kwestie Jackson. Mocht die uitblijven, dan wil de NAACP sponsors vragen de betrokken media te boycotten. Michael Jackson heeft overigens aangekondigd vandaag tijdens een live tv-uitzending in de VS de beschuldigingen van ontucht tegen te spreken. (Reuter)

AP, ANP VK
LOS ANGELES 30-12

Tegen popster Michael Jackson zijn twee nieuwe aanklachten ingediend. De organisatoren van diens *Dangerous*-tournee hebben dinsdag ruim twintig miljoen dollar schadevergoeding van de popster geëist, met het argument dat een verslaving aan pijnstillers die Jackson als reden aanvoerde om de tournee af te breken, al bestond voordat hij de contracten met hen sloot. Jackson brak de tournee in november af.

De tweede aanklacht is afkomstig van Stichting Vrede van Kinderen, die Jackson beschuldigt van een 'aanhoudend patroon van fraude' in zijn zakelijke besommeringen. De muzikant zou de stichting hebben gebruikt om zijn producten aan te prijzen, zonder dat de organisatie enig aandeel kreeg in de verdiensten.

Wol 2 jms Weekblad

10-12-83

JUSTITIE

Stoute jongens

Observatie en opvoeding combineren. En bovendien 'onhandelbare jongens' behoeden voor een rechtstreekse gang naar het Huis van Bewaring. Dat gebeurde in het observatiehuis van de Vereniging 'Hulp voor Onbehuisden' in Amsterdam van 1914 tot de sluiting in 1970. In het observatiehuis werden jongens die een crimineel feit hadden gepleegd of afwijkend gedrag vertoonden voor drie tot vier maanden ter observatie opgenomen. De stafleden hielden de jongens van minuut tot minuut in de gaten om zo hun karakter te onderzoeken, terwijl ze ook de vroegere omgeving en de ouders zorgvuldig onder de loep namen. Al deze bevindingen legden de rapporteurs vast in een zogenaamd observatierapport, zodat de strafrechter in staat zou zijn een goed oordeel te vellen. Het boek *Stoute jongens: van boefjes tot pupillen*, 'een geschiedenis van het Observatiehuis van de Vereniging Hulp voor Onbehuisden 1914-1970', geeft een helder beeld van deze instelling en van de bejegening van haar tijdelijke bewoners. De schrijfster, Irene van der Linde, laat de verandering in de benadering en behandeling van 'crimine-

le' kinderen tijdens deze eeuw zien. Van knaapjes of boefjes in het begin, naar verpleegden in de jaren twintig om tenslotte als pupillen te eindigen. De rapporteurs gingen steeds meer de nadruk leggen op een 'mannelijke' karakterontwikkeling, het aan kunnen gaan van sociale contacten en de opvoeding. Tegelijkertijd schakelden ze steeds meer psychiaters, psychologen en pedagogen in. Het boek van Van der Linde staat vol met foto's van serieus kijkende directeurs, angstige en kortgeknijpte jongens, rapporten en brieven. Hierdoor komt het Huis met haar bewoners weer een beetje tot leven. Het geloof in het bestuderen van een kind als een object in isollement nam in de jaren zestig af, zodat ook het observeren van het gedrag in een gesloten inrichting overbodig werd. Het optimistische geloof in de verbetering van 'criminele' jongens is sinds de jaren zeventig verminderd. De roep om orde en discipline is steeds vaker te horen. Rond de jaarwisseling begint Justitie met een proef om 'jeugdwerkinrichtingen', het 'kampementen-proefballonnetje' van premier Lubbers, uit te proberen. In deze instellingen staan het bijbrengen van strik-

'Stoute jongens: van boefjes tot pupillen', een geschiedenis van het Observatiehuis van de Vereniging 'Hulp voor Onbehuisden' 1914-1970 door Irene van der Linde, uitgegeven door Stadsuitgeverij Amsterdam, ISBN 90 5366 053 4, Prijs f25,-

te discipline, een duidelijke structuur en naderhand arbeidstraining, centraal. 'Het is de vraag,' zo schrijft Van der Linde in haar nawoord, 'of er een kentering is gekomen in de aan het begin van deze eeuw ingezette ontwikkeling, waarbij in toenemende mate het accent werd gelegd op heropvoeden in plaats van op straf-

Jongens aangeklaagd voor martelen kind

NEWCASTLE — Twee jongens van elf en tien jaar uit het Britse Newcastle zijn gisteren aangeklaagd wegens het martelen van een zesjarig kind. De verdachten, wier namen niet bekend zijn gemaakt, zouden het jongetje hebben willen dwingen zich zelf op een rail te elektrokuteren. Toen in Preston het proces aan de gang was tegen de twee elfjarige jongens die de peuter James Bulger hadden gedood, namen zij het zesjarige jongetje mee. Het slachtoffer werd naar een elektrische spoorbaan gebracht, waar hij moest gaan liggen. Ze hadden een mes langs zijn gezicht gehaald. Over de ernst van de verwondingen is niets meegedeeld. Het tweetal zou zich bovendien hebben vergrepen aan de broertjes (7 en 10 jaar) van het jongetje, die hem kennelijk te hulp probeerden te komen. Ze werden geslagen en met de dood bedreigd.

Justitie biedt tegenstrijdige visies

Beperk het geweld tegen jeugd tot hoogstens oorvijg

Justitie bereidt een wet voor die beperkt gebruik van geweld in jeugdgevangenis goedkeurt. Zorgelijk is echter dat op het ministerie tegenstrijdig over dat beperkte geweldsgebruik wordt gedacht. Als het meer is dan een 'oorvijg' is het, volgens de psychiater F.H.L. Beyaert, niet te verdedigen.

Door F.H.L. Beyaert

Het ministerie van justitie blinkt niet uit door duidelijke woordkeus. Duidelijk in de zin van begrijpelijk en niet voor misverstanden vatbaar taalgebruik. In de nieuwe jeugdgevangenis zou 'beperkt geweld' zijn toegestaan, zo vertellen ons de media. Een wet daaromtrent is in voorbereiding. Tevens wordt aangegeven dat, als het maar in een wet staat, iedereen weet waar hij aan toe is. Dat is allerminst het geval. Gaat het om 'beperkt' verbaal geweld, om 'beperkt' lichamelijk geweld (een klap, een schop, in mekaar slaan), of om 'beperkt' instrumenteel geweld (wapenstok, ploertendoders, honden, vuurwapens)? Wellicht maakt de toelichting op dit wetsontwerp iets duidelijk, maar vooralsnog is Nederland opgeschrikt door de mededeling dat 'beperkt geweld' is toegestaan in jeugdgevangenis; eerder 'kampementen' genoemd.

trum word je niet geobserveerd voor een fietsendiefstal.

'De Dreef' accepteerde de moeilijkste en gevaarlijkste mannelijke jongeren. 'De Dreef' kwam in opspraak wegens mishandeling, en natuurlijk kan een pedagogische aanpak die een 'draai om de oren' officieel niet schuwt, tot misbruik leiden. De stap van een oorvijg naar een schop is klein en in totale instituten ligt sadisme op de loer, vanwege de cezijdige macht. Daarom is een buitengewoon zorgvuldige en toegankelijke beklagregeling bij een onafhankelijke commissie een noodzakelijk complement van welk totaal instituut dan ook.

Het lijkt of in dat nieuwe wetsvoorstel omtrent 'beperkt geweld' aan die beklagregeling aandacht is besteed.

Dat neemt niet weg dat hetzelfde ministerie van justitie, dat nu 'beperkt geweld' wil mogelijk maken, nog niet zo lang geleden optrad tegen 'de Dreef'. In een oekaze werd 'de Dreef' verboden nog enig 'fysiek contact' te hebben met de pupillen. Onder 'fysiek contact' werd toen ook begrepen een aai over de bol of een arm om een schouder. Toch is er nu het wetsvoorstel omtrent 'beperkt geweld'. Wat moet de burger daar nu van denken?

Geweld in huizen van bewaring en gevangenis is tot nu toe beperkt. Daar is niet zo vaak publieke discussie over. De tegenstrijdige meningen van het ministerie van justitie over 'geweld' zijn zorgelijk en zullen wel aan de bureaucratie te wijten zijn. Enig begrip voor deze bureaucratie is op te brengen indien men zich realiseert dat de volwassen gedetineerde, die niets wil en die zich terugtrekt, aan zijn lot, in zijn cel, wordt overgelaten. Daar maken wij ons geen zorgen over. In conflictsituaties is de volwassen gedetineerde soms te sterk, een draai om de oren is er dan dus niet bij. Als het om een jongere gaat, is er de behoefte om nog op te voeden, te resocialiseren. Dan wordt het conflict niet uit de weg gegaan. Een draai om de oren is minder erg dan 'afzondering' (en dat gaat nooit zonder geweld maar dan in overmacht), de 'isoleercel' dus.

Ook is de jongere nog meer open voor beïnvloeding dan de volwassene. In ieder geval was dat tot nu toe zo. In antwoord daarop zijn instituten geneigd, om zo goed mogelijk daarop te reageren in de hoop er nog wat van te maken. Is de oorvijg in een bepaalde pedagogische methodiek nog te verdedigen, 'beperkt geweld' is dat niet, temeer waar men moet beseffen dat nu juist jeugdigen zich vaak aan geweldsmisdrijven schuldig maken. Moet geweld dan van overheidswege met 'beperkt geweld' beantwoord worden? Dat lijkt een gevaarlijke weg.

De auteur is hoogleraar forensische psychiatrie aan de Universiteit Utrecht en was geneesheer-directeur van het Pieter Baan Centrum.

Opgetekend

Martin Simek

De kleine criminaliteit

GA 1-12

Kinderen zijn tot méér in staat dan engelachtig gedrag. Waarom moeten zij altijd klaar staan om zich door hun ooms en tantes, de paus of een bezoekend staatshoofd over hun bolletje te laten aaien? 'Laat ik dat krenge aborteren voordat het te laat is', zegt mijn vrouw. 'Moet je de krant van tegenwoordig zien! Je weet niet wat je leest. Kinderen prikken de kat de ogen uit en steken het arme beest in de fik. Kinderen slachten hun ouders af in afwachting van de erfenis. Kinderen hebben een nieuw spelletje ontdekt: ze ontvoeren een baby en gooien het onder de trein. Nu wij, volwassenen, alle taboes hebben doorbroken, hebben de kinderen dit terrein ontdekt. Let op, incest blijft aan de orde van de dag. Alleen zijn het nu de kinderen die hun vader, moeder, opa of oma verkrachten. Ze zijn het blijkbaar zat om de ongerepte onschuld uit te hangen, net als de vrouwen er op een

gegeven moment hun buik vol van hadden het seksymbool te moeten spelen. Misschien kan het niet anders, misschien is ook aan de emancipatie van het kind niet te ontkomen. Ja, waarom zou een kind eigenlijk niet eveneens het recht op geweld mogen opheffen, hetzelfde geweld dat al sinds mensenheugenis tegen hem wordt gebruikt. Hoe het ook zij, zeker is dat de kinderen zich tegenwoordig niet meer met lollies laten afschepen. De embryo wordt bewust. Elke diersoort past zich aan zijn omgeving aan — en zo ook de baby aan de maatschappij. Wij, volwassenen, hebben van de wereld een grote bloederige bende gemaakt. Een moderne zuigeling voelt zoets haarfijn aan. Niks melk, bloed wil-ie drinken! Moet je voelen hoe dat krengetje schopt! Morgen gaat-ie eraan, hoezeer het me ook spijt.'

Jongetje vermoordt drie kinderen

NEW DELHI — Een vijfjarige jongen uit het Indiase dorp Purederpur is door zijn ouders in de steek gelaten nadat hij drie kinderen had vermoord. De ouders zijn bang dat de familie van de vermoorde kinderen wraak neemt. De vijfjarige vond dat spelende kinderen voor zijn hut teveel lawaai maakten en ging er met een bamboestok op af om klappen uit te delen. Een kind van anderhalf jaar overleed ter plekke, de twee andere overleden voordat zij het ziekenhuis bereikten. De vijfjarige wordt in het dorp 'de kleine moordenaar' genoemd. Volgens de wet kunnen kinderen onder de zes niet berecht worden. De politie hoopt dat het jongetje door maatschappelijk werkers wordt opgevangen.

Weer Dreef-directeur de laan uit gestuurd

Van een onzer verslaggevers WAPENVELD — Het bestuur van justitiële jeugdinrichting de Dreef in Wapenveld heeft opnieuw een directielid de laan uit gestuurd. Dit keer moet adjunct-directeur H. Vos vertrekken, die, tegen de zin van het bestuur en het ministerie van justitie, de confronterende werkwijze die De Dreef tot vorig jaar hanteerde, bleef verdedigen.

Vos is met onmiddellijke ingang op non-actief gesteld en heeft te horen gekregen dat het bestuur het arbeidscontract wil laten ontbinden. De directeur zou aanvankelijk met nog tien stafleden worden overgeplaatst naar andere jeugdinrichtin-

gen, maar nu blijkt dat het bestuur vindt dat hij daadwerkelijk moet vertrekken omdat hij „primair verantwoordelijk is voor de negatieve ontwikkelingen rond De Dreef". Twee jaar geleden kwam De Dreef in de publiciteit in verband met de vermeende mishandelingen van pupillen door het personeel. Enkel van hen zijn hiervoor door de rechtbank in Zwolle veroordeeld tot merendeels voorwaardelijke celstraffen. Vos behoorde niet tot de verdachten. Vos' mede-directeur Karrenbeld heeft eerder De Dreef moeten verlaten, toen hij werd beschuldigd van ontucht. Hij werd later vrijgesproken.

Het PAROOL

Zaterdag 4 december 1993

Per jaar worden in Nederland vierhonderd minderjarige jongens door de politie opgepakt wegens zedendelicten: exhibitionisme, incest, aanranding of verkrachting. Hun slachtoffers zijn meest peuters, kleuters en leeftijdgenoten - soms volwassenen. Nog niet zo lang geleden werd dit soort delicten afgedaan als 'uit de hand gelopen experimenteergedrag van pubers': na een standje van de politie konden de jongens weer naar huis. Ten onrechte werden ze niet gezien als mogelijk toekomstige volwassen verkrachters.

door LOES DE FAUWE

STRAFRECHTELIJKE afhandeling van zaken met minderjarigen gebeurt achter gesloten deuren. Een gevolg is dat ze zelden in de publiciteit komen. Een enkele keer is het riet stil te houden. Bij voorbeeld toen de politie van Hengelo, nu twee jaar geleden, een twaalfjarige oppakte, die meer dan tweehonderd kleinere kinderen seksueel had misbruikt.

Of toen vorig jaar zomer tijdens een discofeest in het zwembad Tropicana aan de Rotterdamse Maasboulevard een aantal meisjes en jonge vrouwen werd aangerand en verkracht door groepjes deels minderjarige jongens. Een andere zaak die bekend werd, speelde zich afgelopen zomer weer in Rotterdam af. Vier jongens van twaalf tot veertien jaar verkrachtten toen een meisje van dertien.

Pieter, nu zeventien, zat op zijn twaalfde in een internaat, waar hij was geplaatst nadat zijn vader hem compleet in elkaar had geslagen. Daar heeft hij meerdere meisjes uit zijn groep stelselmatig aangerand. Dat het aanranding was, of dat die meisjes op z'n zachtst gezegd helemaal niet leuk vonden wat hij deed, kwam niet in hem op.

"Ik heb bijna altijd in tehuizen gezeten. Een normale opvoeding heb ik niet gehad, geen normale ontwikkeling zoals mezelf aftrekken en de Playboy enzo. Ik wist helemaal niet wat ik moest doen en ik durfde het ook niet te vragen. Dus ik ben het zelf gaan uitzoeken en het gaan proberen met meisjes die bij ons in de groep zaten. Ik dacht dat ze mij wel graag wilden aftrekken of strelen, maar dat was niet zo. Toch heeft het zeker twee jaar geduurd met drie verschillende meisjes voordat de leiding erachter kwam. Dat was toen ik een ander meisje, nou ja, het was net geen verkrachting, had aangerand."

Pieter werd door de kinderrechter naar de gesloten behandelingsrichting Harreveld in de Achterhoek gestuurd. Daar worden jonge zedendelinquenten in aparte groepen behandeld. Zoals Erik van zeventien. Hij werd er geplaatst nadat hij op tienjarige leeftijd praktisch het hele seksuele scala met zijn negenjarige stiefzusje was gaan

HET BEGON MET DAT PORNOBOEKJE

doornemen en op zijn vijftiende zijn vijfjarige achternichte had misbruikt.

"Het begon ermee dat ik een pornoboekje vond. Ik had nog nooit zo'n boekje gezien, ik wist nergens van. Met mijn stiefzusje ben ik gaan uitproberen wat er allemaal in dat boekje stond. Eerst ging dat een beetje onhandig, maar na een tijdje ging het wel beter. Uiteindelijk hebben we alles gedaan, echt neuken enzo. Dat heeft wel vier jaar geduurd."

"Toen ik net vijftien was, is mijn moeder overleden, net voor de vakantie. In die vakantie moest ik oppassen bij dat kleine meisje. Dan zaten we televisie te kijken, 's morgens op de bank, en door geschuif kwam onder haar nachtopon haar slijpe tevoorschijn. Daar werd ik zo opgewonden van, dat ik haar ben gaan betasten. Na de eerste keer kwam er een tweede en een derde keer. Dat meisje was de eerste keer vrij verbaasd en een beetje geschrokken. 'Rustig maar', heb ik toen gezegd, 'er is helemaal niets aan de hand'."

"Later liet ik haar mij ook aftrekken enzo. Ik dacht: 'Wat is er nou fout aan?' En na een heleboel keren werd het voor dat meisje, hoe zal ik dat zeggen, heel normaal. Maar het is uitgekomen en die moeder is toen naar de politie gegaan. Daarna heeft mijn stiefzusje ook een klacht ingediend. Dus toen heb ik een rechtszaak gehad en ben ik naar een tehuis gegaan."

"De kinderrechter zei toen: 'Erik, zo kan het niet langer. Eigenlijk moeten we je drie jaar vastzetten. Maar daar bereiken we niets mee, want als je eruit komt, ga je weer door. Dus wij sturen jou naar Harreveld'."

Margot van Heteren, pedagogisch directeur van Harreveld, wijst op het belang van snelle behandeling: "Volwassen verkrachters plegen doorgaans hun eerste seksuele delict als ze nog minderjarig zijn. Ze hebben gemiddeld al vijf agressieve misdrijven achter de rug vóór ze worden opgepakt. Als zo'n dader niet tijdig wordt behandeld, zie je een opbouw van lichte vergrijpen, zoals exhibitionisme en onzedelijke betasting, tot verkrachting met geweld."

Een verkrachting is derhalve zelden een incident. Bijna iedere dader heeft een geschiedenis waarin geweld en agressie verweven zijn geraakt met seksualiteit. Dat bepaalt het verslavende karakter van de delicten. De dader verkeert in een vicieuze cirkel waarin frustraties leiden tot fantasieën, en fantasieën tot daden. De daaraan ontleende bevrediging blijkt op te wegen tegen alle risico's.

Zonder hulp zal de dader die cirkel niet doorbreken. In dat opzicht is zijn toestand uitzichtloos. Hoe eerder hulp komt, des te groter is de kans op succes.

Oorzaken

Het jongerenhuis Harreveld is de enige plek in Nederland waar jonge zedendelinquenten worden opgenomen en intensief worden behandeld. Ze doen dat daar nu zeven jaar en dat heeft geleid tot inzicht in oorzaken. Bij voorbeeld dat zestig tot zeventig procent van de jongens die seksuele delicten plegen, zelf seksueel is misbruikt.

Van Heteren: "Het eerste delict is vaak een kopie van het eigen misbruik. Ik ken een jongen die eerst een jongetje anaal had verkracht. De tweede keer verkrachtte hij een klein meisje anaal, zijn derde slachtoffer was een klein meisje dat vaginaal is gepenetreerd."

"Zijn vierde slachtoffer was een meisje van zijn eigen leeftijd. Voor hem was het een opbouw naar normaal, seksueel contact. Alleen toen het vierde slachtoffer zei: 'Ik trek mijn broek helemaal niet uit', liep de zaak spaak. Het meisje deed aangifte en hij is gepakt. Jaren later kwam per toeval uit dat hij zelf was misbruikt."

Incest en seksueel geweld zijn onderwerpen waarop geen taboe meer rust. Tot voor kort was het beeld overzichtelijk en een-

voudig: bij seksueel geweld zijn de daders bijna altijd mannen of jongens, de slachtoffers meisjes of vrouwen.

Dat beeld is nu aan het veranderen. "Er zal steeds meer duidelijkheid komen over hoeveel jongens seksueel worden misbruikt," zegt de directrice van het internaat. "Ook door vrouwen, moeders in de eerste plaats, maar vooral door stiefvaders. Veel van de jongens hier zijn misbruikt door pedoseksuelen die, bij voorbeeld door een huwelijk met een alleenstaande vrouw met kinderen, voor zichzelf een gemakkelijk wervingsgebied creëren. Er zijn wel pedoseksuelen die graag roepen dat het allemaal geen kwaad kan, maar ik heb hier dan toch jongens die er behoorlijk last van hebben ondervonden. De gemiddelde pedoseksueel maakt in zijn leven honderdneventwintig slachtoffers."

In Harreveld zitten momenteel eenentwintig jongens wegens seksuele problemen van uiteenlopende aard. Het gaat om drie categorieën: daders, daders die zelf eerder slachtoffer waren en slachtoffers. Veel onderzoek naar deze problematiek is nog niet gedaan. Waarom de ene misbruikte jongen wel een dader wordt en de andere niet, is niet duidelijk. Om te weten hoeveel jongens dadergedrag ontwikkelen en onder welke omstandigheden dat gebeurt, is grootschalig onderzoek nodig en meer openheid onder jongens die zijn misbruikt. Sommige slachtoffers vertonen hetzelfde gedrag als misbruikte meisjes en hebben de neiging hun woede op zichzelf te richten, wat zich kan uiten in eetstoornissen of in de neiging zichzelf te verminken.

Ook nog niet bekend is de samenhang tussen de ernst van het eigen misbruik en later daderschap. Van Heteren: "We hebben een jongen van veertien gehad wegens een eenmalig, maar wel ernstig agressief delict, inclusief een poging tot moord. Hij was zelf slechts betast door een vriend van zijn ouders, na een zwempartij bij die vrienden thuis. Hij was elf en hij schrok zich dood. Hij was in de auto gaan zitten huilen, zijn vader kwam en die zei toen hij het verhaal hoorde: 'Joh, stel je niet aan en kom binnen'. Kennelijk is die gebeurtenis zo krenkend geweest, en heeft dat in de vroege pubertijd zo'n betekenis gekregen, dat zij heeft geleid tot die ene uitbarsting."

Lang niet alle delicten die door de pubers worden gepleegd zijn even ernstig, en lang niet alle daders zijn zelf misbruikt of gestoord. Toch is zo langzamerhand de gedachte wel gemeengoed geworden dat opsluiten zonder meer voor deze jongens weinig zin heeft.

Erik: "In therapie ga je puntsgewijs alles na met je therapeut. Als ik terugkijk, nou, ik zou nog liever van een metershoog gebouw springen dan dat ik... Als ik praat met de mensen hier denk ik echt: Shit, godverdomme, wat heb ik gedaan, kon ik de tijd maar terugdraaien."

Pieter: "Je zal in het begin nooit zeggen: 'Wat ik gedaan heb, dat is erg'. In het begin zei ik altijd: 'Ik heb niets gedaan. Ik heb niets fout gedaan'. Op een gegeven moment komen de harde feiten op tafel: 'Jongen, jij hebt dit en dit en dit gedaan'. En 'Wat jij gedaan hebt, dat is aanranding...'. En dan krijg je zo'n klap, en dan zeg je: 'Nee, ik niet. Een aanrander is iemand die met een pistool... en een verkrachter, dat is iemand met een baard en een mes en lang haar, liefst nog een buitenlander'."

Sinds 1985 kunnen kinderrechters kiezen. Voor de lichte gevallen en de jongen die voor het eerst over de schreef is gegaan en direct is gepakt, wordt nogal eens als alternatieve sanctie de cursus Seksuele Vorming bij het Rutgershuis voorgeschreven. Een individuele cursus met een min of meer opvoedend karakter. Naast seksuele voorlichting wordt jongens daar bijgebracht hoe je normaal met meisjes omgaat, waarbij de kijk op zaken als rolpatronen en machts-

verhoudingen van belang is. Aan de hand van hun delict worden ze bewust gemaakt van wat fout was, wat de gevolgen waren voor het slachtoffer en hoe ze het in de toekomst beter kunnen doen.

Tussen de cursus in het Rutgershuis en de intensieve behandeling in Harreveld zit nog een andere vorm van hulpverlening: de zogenoemde ambulante behandeling, die bestaat uit twee jaar wekelijkse sessies van anderhalf uur waarin wordt gepoogd in groepjes jeugdige zedendelinquenten weer op het rechte spoor te brengen.

Het Ambulant Bureau Jeugdwelzijnzorg in Leiden krijgt jongens uit het hele land. Jan Hendriks, psycholoog en pedagoog, is zo'n specialist in jonge daders. Tussen zijn klanten zitten vooral de doorsnee-aanrander en -verkrachter. Die jongens zijn tot behandeling veroordeeld. Soms in combinatie met een (voorwaardelijke) vrijheidsstraf. Want vrijwillig laten ze zich niet behandelen. Hendriks: "In eerste instantie zien ze helemaal niet wat ze fout hebben gedaan." Het aantal seksuele delicten door jonge jongens neemt volgens hem toe. "En we krijgen ze steeds jonger: twaalf, dertien jaar is geen uitzondering meer."

Juist die jonge jongens, zo blijkt, zijn betrokken bij groepsverkrachtingen, die eerder een 'verwongen' vrouwbeeld als achtergrond hebben dan dat sprake is van ontwikkelingsstoornissen in de persoonlijkheid van de dader. Opvallend is ook dat de clientèle van Hendriks voor vijftig procent allochtoon is. Zij - vooral veel Marokkanen en Surinamers - blijken zich vooral schuldig te maken aan groepsverkrachtingen.

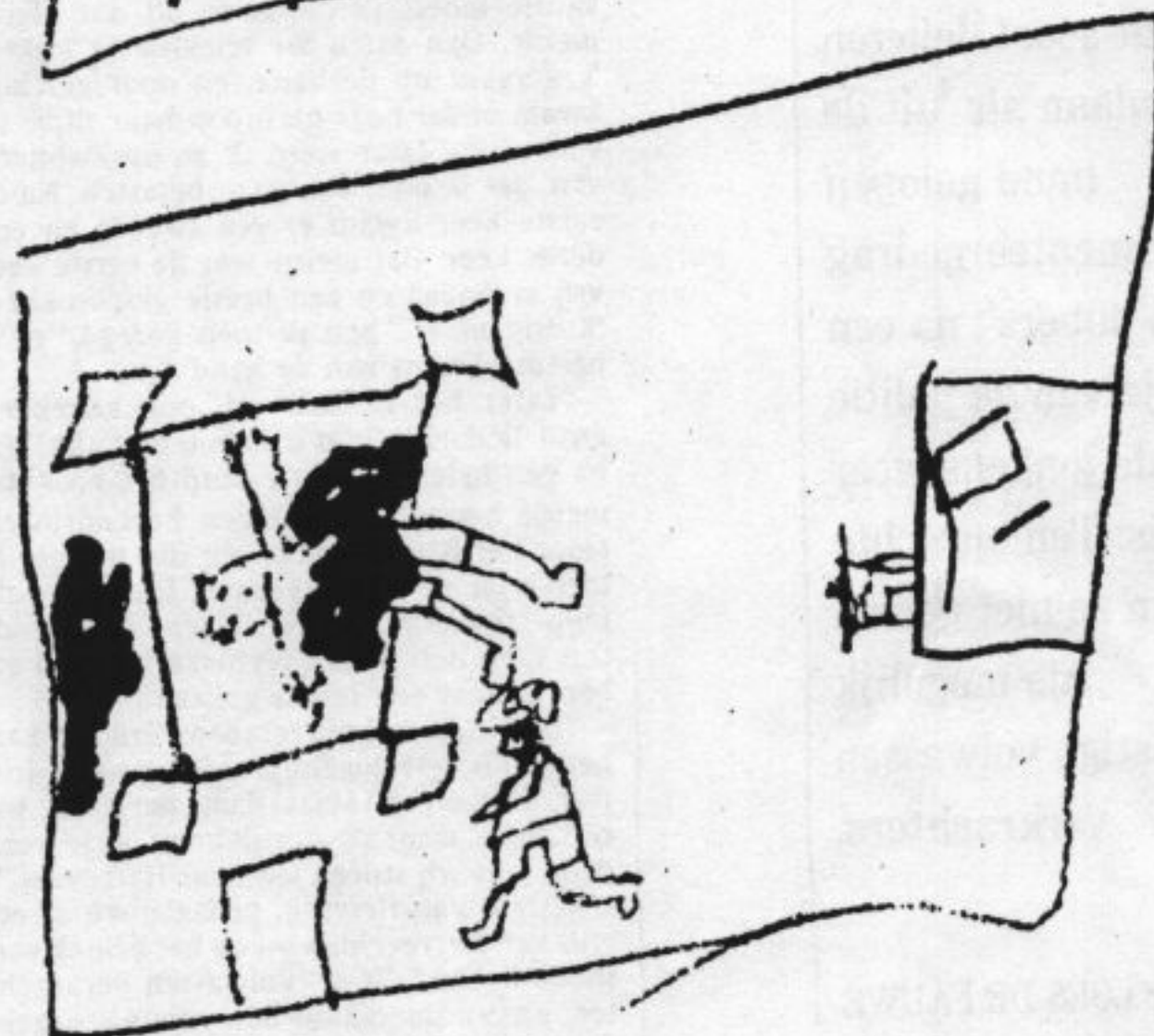
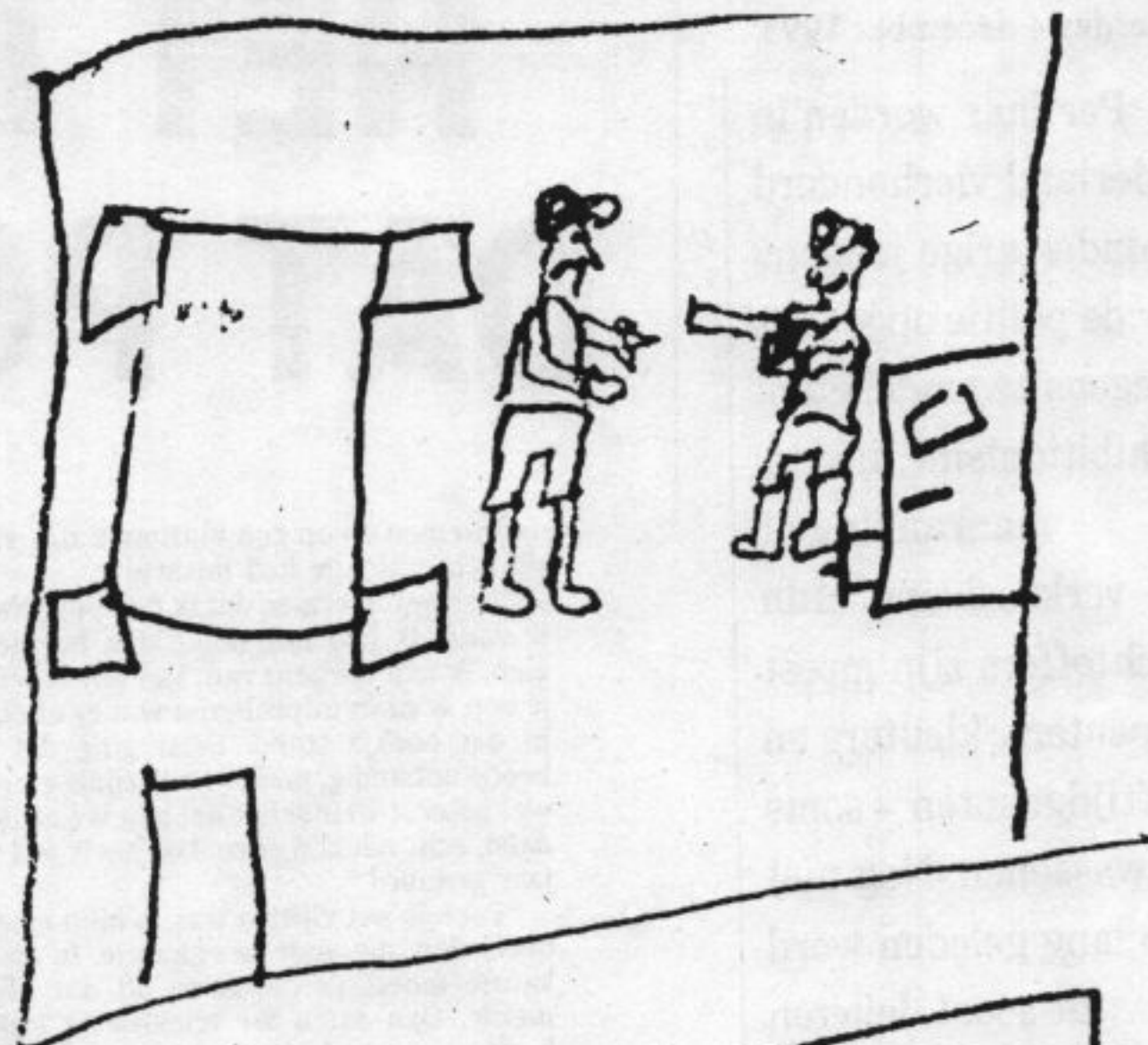
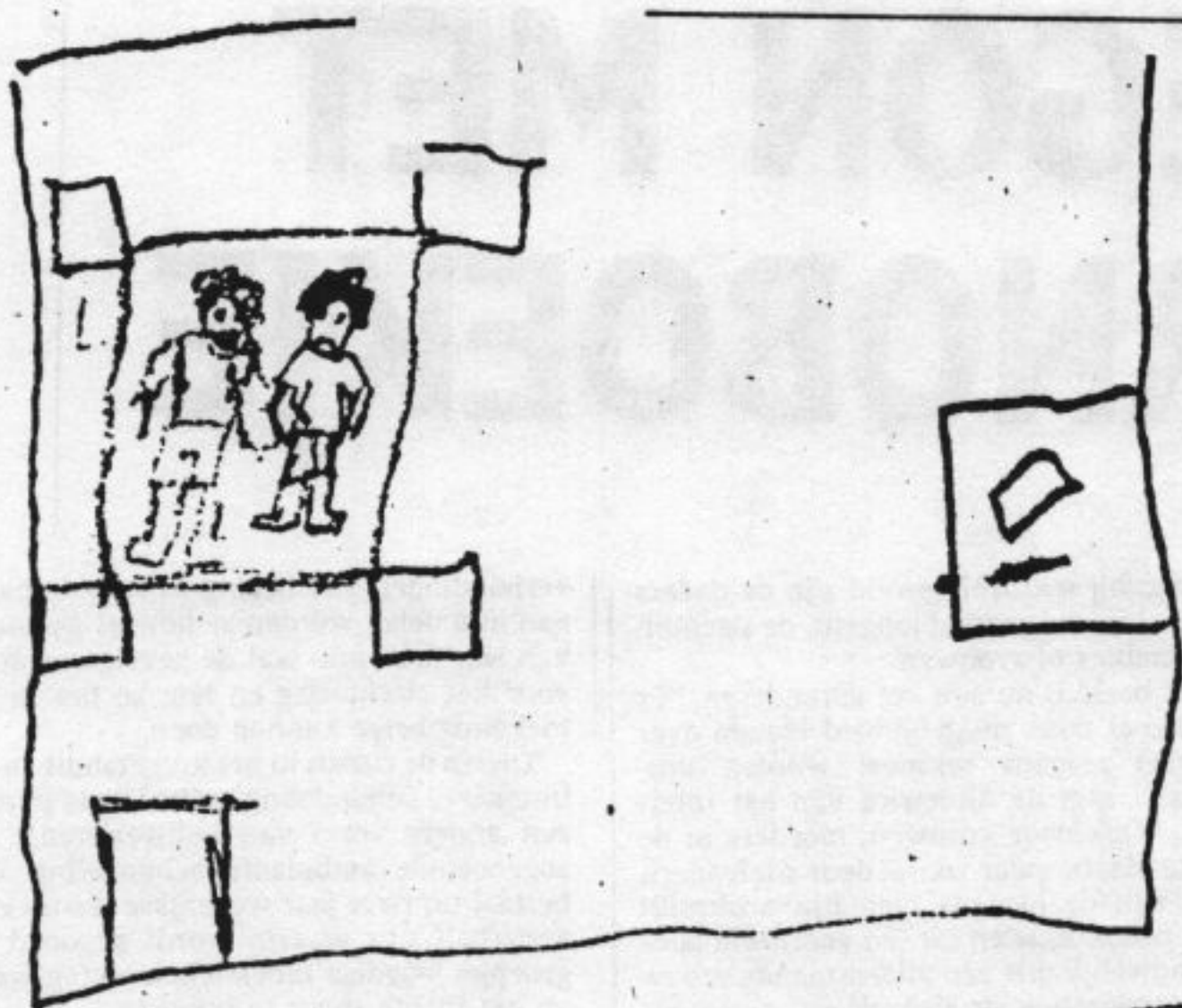
Misvatting

"In die groep daders," zegt Hendriks, "wordt de afwezigheid van enige rem niet veroorzaakt door eerder opgelopen kwetsuren, maar door de misvatting dat er nu eenmaal twee soorten meisjes zijn. 'Maar het was helemaal geen net meisje, meneer, begrijpt u wel?' zeggen ze dan. Daarmee bedoelen ze 'zo'n meisje' dat zich vermeende vrijpostigheden veroorlooft: met blote benen op straat lopen, of zomaar met vriendjes naar bed gaan. Met zo'n meisje, is de redenering, mag je dat toch doen? Die jongens hebben vaak een raar beeld van vrouwen, opgedaan in pornoblaadjes, pornofilms. Het is mooi dat seksualiteit zo vrij is geworden, maar de mate waarin porno en seks nu op straat liggen - de televisie, de 06-lijnen, noem maar op - is niet voor alle jongens even best. Een harmonieus opgegroeid kind gaat echt niet verkrachten omdat hij een pornoboekje heeft gelezen, maar er zijn jongens voor wie dat soort beelden zeer versterkend werkt."

"Anders is het gesteld met de zielepiet: die vertoont het klassieke beeld van de verkrachter: de afgewezen, eenzame jongen, die geen contacten heeft met leeftijdgenoten, laat staan met meisjes. Zo'n jongen is extreem onzeker en als hij gaat puberen krijgt hij te maken met seksuele spanningen waar hij geen weg mee weet. Als gewone toenadering dan niet lukt, neemt hij maar kwaadschiks wat hij wil en vergrijpt zich aan kinderen van drie of vier jaar."

"Die onzekere zielepiet," zegt Margot van Heteren, "maken tritsen slachtoffers, hele kleine kinderen. Voor die jongens doen we veel moeite om ze sociaal bij te schaven. Gewoon lichamelijk oppeppen: sauna, gezichtsruiner, leuke kleren. En dan gaan ze met de leiding mee naar de disco, leren ze contact te maken."

De kans op een succesvolle behandeling is bij die groep groter dan bij de jongens die, zoals dat in hulpverleningsjargon heet, een traumatische voorgeschiedenis hebben - die zijn verwaarloosd, mishandeld en misbruikt. Met hun uiterlijk hebben ze geen probleem, ze leggen gemakkelijk contact, maar ze zijn alleen uit op eigenbelang en

Een nu achttienjarige jongen tekende in therapie zijn fantasie over de wraakoefening op de dominee die hem van zijn achtste tot zijn twaalfde misbruikte.

missen elk invoelingsvermogen met een slachtoffer.

Deze jongens, zegt Van Heteren, koppelen seks los van relaties: "Die kunnen een vriendinnetje hebben dat heilig voor ze is, met wie ze niets doen. Maar daarnaast onderhouden zij pure 'gebruikscontacten' met meisjes met wie ze geen band hebben. Maar als het meisje op wie ze verliefd zijn hen krenkt, is dat zo pijnlijk, dat de kans dat ze dan gaan overweldigen erg groot wordt. Dan wordt onmacht omgezet in macht en geweld. Die jongens moeten leren leven met de vroegere krenking."

Behandeling van jonge aanraders en verkrachters kan verschillen in intensiteit, het basisprincipe is overal hetzelfde: ze moeten verantwoordelijkheid nemen voor hun delict, ze moeten leren invoelen wat het slachtoffer ondergaat, hun gedachten beheersen en zo zelfcontrole vergroten.

Pieter en Erik zijn na twee jaar bijna 'uitbehandeld'. Zij hebben de gang door de groepstherapie en de individuele therapie gemaakt en zeggen door te hebben hoe het allemaal in elkaar zat.

Pieter: "Bij mij ging het niet zozeer om de seksuele delicten die ik heb gepleegd. Ik had gewoon de neiging om zeer te overheersen omdat ik zelf eigenlijk altijd overheerst ben. Ik wou niet het pikkie in de hoek zijn, maar iemand waar iedereen tegen opkeek. Maar dat werd bij mij zo sterk dat het voor de leiding beangstigend werd. Ik was zeer agressief, vechten en met mensen lopen zwaaien."

Fantasieën

"Op een moment ben ik door twee andere jongens in elkaar geslagen. Toen veranderde alles. Ik kwam niet meer van mijn kamer af, ik zei niets meer. Ik vond mezelf heel zielig, en als je dan aan vroeger ging denken, aan die mishandeling, dan dacht ik: 'Ik sla iemand eens helemaal in elkaar'. Dan kwamen de fantasieën daarover, niet meer over meisjes. Ja, ik fantaseerde wel

eens over hoe het was om met meisjes naar bed te gaan, te strelen, enzo, maar ik had geen wraakgevoelens tegenover meisjes. Welnee, verkrachten, daar dacht ik niet aan, ik wist niet eens meer wat verkrachten was."

"Ik was wel heel vroeg, veertien, vijftien, met seks. Ik deed het soms elke dag en soms twee keer op een dag. Ik ben er niet trots op, maar ik ben wel honderd of honderdvijftig keer met een meisje naar bed geweest. Die aanrandingen, dat was drie of vier keer. Seks was het belangrijkste voor mij. Het was dus heel egoïstisch, dat kun je gerust zeggen. Ik heb een hele tijd gedacht: wat kan mij dat meisje schelen, als ik het maar leuk heb. Maar op gegeven moment, in therapie wordt alles langzaam duidelijk."

Erik: "Dan pas sta je erbij stil."
Pieter: "Dat is echt een klap hoor. Want eerst ontken je het. Maar je weet dat het niet snor zat. Door de reacties. Niet die van het slachtoffer, want die zie je niet meer, maar door de reacties van anderen."

Behandelaars van zedendelinquenten spreken niet over genezen. Het gaat om beheersing, en daar is de behandeling op gericht. Het vergroten van de zelfcontrole en zelfbeheersing kan pas geleerd worden als duidelijk is hoe de cyclus van verdriet tot agressie, van fantaseren tot geweldpleging zich opbouwt, welke gevoelens daarbij een rol spelen, wat gevoelsmatig is voorafgegaan aan het delict.

Van Heteren: "Ze moeten leren om na tegenslagen, verdriet of frustratie zich te uiten, in plaats van zich terug te trekken en te fantaseren hoe en wanneer je wel de baas kunt zijn. Masturberen als troost is normaal pubergedrag. Maar masturbatie waarbij woede en wraak domineren is gevaarlijk. Seksuele fantasie waar je lekker op klaarkomt, is verslavend. En wanneer je gewelddadige fantasieën gaat effectueren en daar op klaarkomt, en vervolgens daar weer op masturbeert, wordt dat een kick

waar geen snoepje, geen week verlof als beloning tegenop kan."

Erik: "Wat je hier leert is dat het sowieso niet meer moet gebeuren. Een enkele keer komt, als ik over seks fantaseer, het delict weer boven. Maar als ik daaraan denk, pak ik liever even een Playboy om van die gedachte af te komen. En dan ga je even naar de wc of naar de douche, of waar je het ook wilt doen."

Pieter: "Ja, dat werkt. Er zijn een paar dingen die je hier als eerste hoort. A: aftrekken is geen schande, dat is geen taboe hier. Iedereen doet het, klaar. En B: je moet ophouden met ontkennen. Beken maar meteen. Als je dat niet doet, kun je hier wel drie jaar zitten. Op het moment dat je tegen jezelf zegt: 'Wat ik heb gedaan is fout en daar moet wat aan gebeuren', ben je in de goede richting."

"In therapie vertel je eerst je verhaal. Dan krijg je een map en elke keer krijg je een papier met een opdracht: schrijf eens op wat je hebt gedaan of schrijf eens op waar je je aan ergert of waar je wraak op wilt nemen, waarom je je schaamt, of waar trek je je het meest op af. Op seksboekjes of op fantasieën."

Erik: "Of na een film over een meisje dat misbruikt is, krijg je als vraag: 'Wat zou jij doen in de plaats van dat meisje.'"

Pieter: "En dan krijg je die cirkel, waar had jij last van. Iedereen heeft zijn eigen cirkel, en wij hebben die cirkel rond dat seksuele delict en daar zit een punt in waar je moet stoppen, want anders ga je weer."

Hendriks: "Het is zo allesoverheersend voor ze. De verslaving kan alleen doorbroken worden als ze zelf leren om eerder in te grijpen. Ze moeten zelf op het juiste moment de knop omzetten. Dus leren de signalen te herkennen, want fantasieën over geweld hebben de neiging toe te nemen, leiden tot meer delicten, tot meer geweld."

Van Heteren: "Maar niets is moeilijker dan het in de hand krijgen van je fantasieën. Je kunt wel zeggen: daar mag je niet

aan denken. Maar zo gemakkelijk is dat niet. Bij een jongen die masturbeert als hij kwaad is op degene die hem heeft misbruikt, of masturbeert op zijn delict, moet het een van het ander losgekoppeld worden, zodat seks en agressie niet meer hand in hand gaan. En dan geef je wel eens opdrachten: je mag je één keer aftrekken op die verkrachting, maar daarna op een voorgenomen fantasie. En daarom hebben we hier wel porno, al is het gecensureerd: geen beesten, geen kinderen, geen geweld."

Van Heteren: "Het kan een repeterende verslaving zijn, die leidt tot steeds zwaardere, steeds talrijker delicten. Dan praat je over de toekomstige TBS-klanten. Ik heb al een jongen gehad die, nadat hij voor de tweede keer was gepakt, zei: 'Ik weet het wel, het volgende slachtoffer praat niet meer'. Als ze over die grens zijn, scheppen ze een eigen oplossing: dan krijgt het slachtoffer de schuld dat ze weer in de fout zijn gegaan. Dan is moord de enige in aanmerking komende straf voor het slachtoffer."

Het hele beeld, zeggen Van Heteren en Hendriks, schreeuwt om vroeg ingrijpen. Dus om vroeger opsporing. "Hoewel de politiekorpsen in Nederland op dit gebied redelijk zijn geschoold, heersen er veel misvattingen over die heel jonge zedendelinquenten," zegt de directrice. "Bij voorbeeld dat kinderen seksueel zo rijp moeten zijn, dat ze kunnen klaarkomen vóór ze delicten gaan plegen. Maar dat is niet waar. Het zit niet tussen hun benen, het zit tussen de oren."

Normaal

"Een misvatting is ook dat het bij die jonge jongens zou gaan om experimenteelgedrag. Jongeren zijn normaal in de vroege puberteit heel terughoudend over seksualiteit. De gemiddelde leeftijd waarop jongeren aan seks beginnen is voor meisjes nog

steeds vijftien, zestien jaar, voor jongens zeventien."

"Het is dus helemaal niet zo normaal als ze het op hun twaalfde al doen. Jongeren wisselen ervaringen uit met vriendjes of vriendinnetjes van hetzelfde geslacht, maar het is niet normaal dat ze zich exhibitioneren. Rechters willen nog wel eens denken dat exhibitionisme niets te maken heeft met aanranding, maar dat geldt maar voor een kleine groep: zestig procent van de zedendelinquenten, plegen meerdere soorten delicten, bij voorbeeld exhibitionisme, telefoonseks en aanranding. Dat zijn de 'alles-eters'."

Pieter: "Er zijn zoveel verschillende gezichten van verkrachtingen en aanranding. En dan zit je daar in de groepstherapie, waar iedereen zijn delict moet vertellen en iedereen denkt: Ik ben de ergste. Maar je kan sowieso niet praten van hij is erger, of hij is het ergste. Want iedereen heeft zijn eigen verhaal en erg is het toch. Of het nou voor het slachtoffer of voor de dader is. Dan komt iemand met een verhaal van jongetjes verkracht, en zelf verkracht en gefotografeerd. Daar word ik misselijk van. En dan sla je helemaal dicht. Daar schrik je echt van. Echt pffft."

Erik: "Kijk, je weet wat jijzelf hebt gedaan, dus je denkt: 'Alleen dit kan gebeuren'. Andere dingen ken je misschien van televisie. En dan vertelt zo'n jongen over al die jongetjes, dan schrik je, dat zulke dingen gebeuren. Ze zeggen wel eens dat je alle verkrachters moet ophangen. Nou, als je hoort wat sommige jongens gedaan hebben, dan denk je ook: 'Die hadden ze af moeten maken'."

Pieter: "Ik begrijp ze wel, maar ik zeg niet: 'Hij heeft zulke goede redenen dus hij heeft recht om dat te doen'."

Erik: "Afmaken. Dat zou ik, als ik later kinderen heb, ook zeggen. Ondanks mijn eigen problemen."

Pieter: "Ik ook. Als nu een vader op mij

af zou komen en zou zeggen: 'Wat jij met mijn dochter hebt gedaan, ik maak je dood'. Nou, ik geef hem groot gelijk. Ik heb meer begrip voor die man dan voor mezelf. Dat is gewoon zo. Klaar. Want als het met mijn zoon of dochter zou gebeuren, nou, dan kan het mij niet schelen waarom hij het deed. Hij heeft het gewoon niet te doen."

Een wezenlijk onderdeel van elke therapie is het laten inzien van daders wat het slachtoffer van een zedendelict ondergaat, hoe een leven als gevolg van dergelijk geweld blijvend kan worden beschadigd.

"We kijken met ze naar video's waarin slachtoffers hun relaas doen," zegt Hendriks. "Ze moeten op een bepaald moment, als ze zelf weer in die cirkel raken, zo'n gezichtje voor ogen krijgen, zo'n stem horen die verteld hoe erg het was."

Slachtoffer

Pieter: "Op een gegeven moment komt het tijdens de therapie aan de orde, ga je video's zien en dan kom je op het punt van contact leggen met het slachtoffer. Dat heb ik dus een keer gedaan. Ik ben met de leiding naar een van die meisjes gegaan. Moeilijk was het, daar te gaan zitten en haar aan te kijken. Zeggen 'sorry' en 'het spijt me' is dan alles wat je kan doen. Maar zij heeft gezegd: 'Het betekent heel veel voor mij dat je hier bent'. Het was heel emotioneel. Juist omdat bleek dat dat meisje in dat tehuis zat, omdat ze vroeger thuis incest had gehad. Dus zij heeft het eigenlijk dubbelop gekregen."

Erik: "Van mijn stiefzusje weet ik dat zij nu op een internaat zit voor slachtoffers. Van mijn achternichte weet ik dat het vrij goed gaat, maar ik heb haar drie jaar niet meer gezien en haar ouders ook niet. Ik heb toen wel gezegd: 'Ik wil alles doen om het goed te maken', maar ja, echt goed-maken kan je het toch niet."

Naar resultaten van de behandelingen van jonge zedendelinquenten wordt nog onderzoek gedaan. "Uiteindelijk," verzucht Hendriks, "is de invloed van gedragswetenschap maar beperkt. Je praat niet over genezen, je praat over controle uitoefenen op driften. Er is nauwelijks een alternatief. Tien procent van die jongens is echt psychopaat. Die zijn zo verziekt door hun verleden, zo verhard. Dat zijn de jongens die doorgaan en voor wie niemand het antwoord weet. Een alternatief is levenslang opsluiten. Maar je praat wel over jongens van zestien, zeventien jaar."

Pieter: "Als mijn neef wel eens zegt: 'Die verkrachters moeten ze allemaal ophangen', dan zeg ik: 'Ja, dat moeten ze doen'. Maar even later denk ik: 'Waar ben ik nou mee bezig'. Er is geen mens die het recht heeft om zoiets te doen, maar ik heb er wel begrip voor. Zelfs voor de meer extreme gevallen. Want er is niemand die zomaar, botweg een meisje verkracht. Er is altijd een lust, een lust die opgewekt wordt door wat er is gebeurd."

"Ik ken uit het andere tehuis een jongen, die was vijftien toen hij daar zat, en die had dat van vroeger. Die had een moeder, die ging dan op bed liggen en dan moest hij haar seksueel bevredigen, en naar films kijken enzo. De vader was dood, dus er was ook niemand die er wat aan deed. Die jongen is nu negentien en zit vast. Hij heeft vijftientwintig brute verkrachtingen gepleegd. Ik weet dus dat die jongen het stemmetje van z'n moeder in zijn hoofd had, die dan zei: 'Kom op jongen, bevredig mij eens lekker, vinger mij nog een keer'. Ik weet dus zeker, absoluut zeker, dat dat de reden is waarom die jongen willekeurige meisjes is gaan pakken."

LOES DE FAUWE

NIEUWSWEEK

De dertien antwoorden van Willibrord Frequin

1. Lang niks van je gehoord. Hoe gaat het eigenlijk met je? "Heel goed. Dat is echt zo."
2. Vanaf 19 november kom je weer op TV met een nieuw programma, bij RTL5. Wat vind jij van RTL5? "Weet ik niet. Ik kijk geen TV. Ik werk 's morgens, 's middags en 's avonds. Ik heb er geen tijd voor."
3. De kijkcijfers zijn in ieder geval niet al te best. "Ik heb gehoord dat je gelijk hebt."
4. Wat voor soort bedrijf is RTL5? "Heel leuk. Er werken hier jonge, frisse mensen. Geen gelul, de mouwen opstropen. Spreekt me enorm aan. Heb ik een aantal jaren gemist."
5. Wat voor programma ben je aan het maken? "Een heel serieus journalistiek programma over een aantal instituten in Nederland die meer dan de moeite waard zijn, maar waarvan het publiek niet weet wat daar nu precies gebeurt. Zoals het Pieter Baan Centrum bijvoorbeeld."
6. Daar ben je naar binnen geweest? "Ja, we hebben een portret gemaakt van de mensen die daar werken en de gedetineerden die daar worden onderzocht op een ziekelijke stoornis. Dan gaat het dus om moordenaars, verkrachters, incestplegers, noem maar op, alles."
7. Dat wordt de eerste uitzending? "Nee, de tweede. De eerste gaat over de zedenpolitie."
8. Daar komt het onderwerp kinderporno in voor, hoorde ik. "Klopt. Naar aanleiding van die zaak René O. heeft de zedenpolitie daar een vinger achter gekregen."
9. En jullie gaan ook stukjes kinderporno uitzenden? "Nou eh... zoals het nu ligt, is het de bedoeling van wel, ja. Overigens op verzoek van de politie zelf."
10. Waarom wil de politie dat? "Om eens te laten zien hoe verschrikkelijk het is wat zij allemaal tegenkomen. Als er over kinderporno wordt gesproken, denken de mensen dat het om huppelende kinderen op het strand gaat, maar dat is het niet. Het is veel en veel erger. Ik heb die opnames gezien en het is verschrikkelijk heavy."
11. En dat gaan jullie gewoon uitzenden? "Nou, 'gewoon'. Niet gewoon. Er is heel lang over gesproken. 't Kan nog veranderen maar het ziet er naar uit dat we het gaan uitzenden."
12. Waarom? "Omdat je er ook mensen mee kunt waarschuwen. Als mensen weten wat het precies is, kunnen ze misschien eerder signalen uit hun omgeving opvangen, mocht er in hun buurt zoiets gaande zijn."
13. Is het de eerste keer dat zoiets op de Nederlandse TV komt? "Ja, ik denk het wel."

DOOR EDITH OOST

Großes Geld mit kleinen Jungs?

MAG 12.93

Von Detlev Meyer

Wir formulieren die falschen Fragen! Das Razonieren über Aids-Kultur und Sinn des Sterbens versperrt nur den Blick auf die wirklich brennenden Probleme: Warum klingelt das Telefon immer dann, wenn man im Bad ist? Und warum fällt ein Butterbrot immer auf die Marmeladen-seite? Was ist bloß dran an kleinen Jungs?

Mit der steten Verbreitung des tragbaren Telefons wird sich die erste Frage bald nicht mehr stellen. Die Telekom ermöglicht den fernmündlichen Verkehr auch während des Abführens, und jeder Mensch ist jederzeit anwählbar. Der zweiten Frage wird sich die Chaosforschung annehmen. Bleibt zu erforschen: Warum wählen gestandene Kerle vorpubertäre Kids zum Objekt ihres Begehrens - und Werbens?

Die päderastische Literatur ist beklagenswerterweise nicht in der Lage, den Reiz, der von Elfjährigen ausstrahlt, nachvollziehbar zu schildern. Man liest immer nur, wie unzuverlässig die Kids sind und wie konsumgeil. Selten ist die Rede vom Schmelz der Jugend oder gar vom Zauber der Unschuld - was durchaus einleuchtet. Verfügbaren Jungs begegnet man halt nicht in den elysischen Gefilden eines sagenhaften Landes, sondern auf den stinkenden Bahnhofstoiletten der Großstädte.

Und dennoch: Das Kind an sich bleibt unbesiegt von Pißrinnenfron und Freierlohn, das Kind an sich bleibt rein! Rein und unschuldig, heil und ohne Arg. Kindermund tut Wahrheit kund, heißt es, und die Werbung, deren Geschäft die Lüge ist, bedient sich nur allzu gern der kleinen Ranggen.

„Lausbuben liegen im Trend“ verkündet das Trikotageunternehmen „Schiesser“ und präsentiert doppelseitig einen verschmitzten blonden Wuschelkopf, dessen Schritt auf der linken Hälfte der Anzeige den Bildmittelpunkt ausmacht. Der Klientel von „B-Engel“ und „Boyphoto“ muß dieses Motiv ungeheuer bekannt vorkommen. Der einzige Unterschied zwischen Kinderwerbung und Knabenmagazin scheint zu sein, daß letzteres nur zum Onanieren, erstere darüber hinaus zum Kauf animieren will. Der „Schiesser“-Junge soll nicht Gleichaltrige bewerben, die, wie ich höre, ihr Geld lieber für Gameboys und Turnschuhe ausgeben, sondern Mütter und Männer verführen. Männer, denen beim nächsten Unterhosenkauf der im Trend liegende Lausbube einfällt.

Aus Dankbarkeit für die Wichtvorlage entwickelt sich eine Produkttreue, und all die XL-Boxershorts werden untrennbar verwoben mit dem süßen Fratz aus „Stern“ und „Bunte“ - hofft die Werbung.

Hofft sie zu Recht? Wird „Böklunder“ - Das Würstchen vom Lande“ häufiger verzehrt als Wiener und Knacker, die nicht mit oralsexuellen Signalen werben? Nun gut, ein Würstchen ist zuallererst nur ein Würstchen - und als solches

ein unschuldiges Lebensmittel -, in der Kombination Mann-Kind, in der Aktion des Penetrierens eines willig geöffneten Kindermundes jedoch darf sich im Kopf des Betrachters der Gedanke an *blow job* breit machen, und für die ganz Doofen wird noch ein bißchen Text gereicht: „Lust auf den ersten Biß“.

So zynisch und obszön die Werbeprofis sind, so naiv sind sie auch. Kein Fotograf und kein Texter wird doch ernstlich annehmen, daß eine derartige Anzeige mehr bewirkt als ein mildes Lächeln oder ein kurzes Kopfschütteln. Die Apologeten der *political correctness* werden sich nicht empören und die Kinderfreunde sich nicht aufheilen. Diese Würstchenwerbung wird ganz gewiß nicht eine Diskussion entfachen über Jungs, die verführt werden zum Verführen, und die wilden Pädophantasien wird sie auch nicht lostreten. Ein bißchen schlüpfrig ist sie, aber das sind auch Bleistift und Anspitzer, D-Zug und Tunnel.

Der „Böklunder“-Boy wird den Fototermin ohne bleibende Schäden überstanden haben; es ist eher unwahrscheinlich, daß er nun sein Leben lang in jedem Penis ein Würstchen sieht, in welches er lustvoll reinbeißen muß.

Verständlich wäre, wenn der Junge zu einem rigorosen Vegetarier heranreift; sich stundenlang totes Schwein in Kunstdarmhülle in den Rachen stecken zu lassen, kann so angenehm nicht sein.

Mitleid aber gebührt einer Gruppe von Männern, die ich „trockene Päderasten“ nennen möchte. Das sind solche, die in den Hallenbädern Hausverbot haben, und auf diesen Leidensdruck mit selbstverordnetem Entzug reagieren. Da haben

sie sich nun schweren Herzens von den „Milchbärten“ und „Wasserflöhen“ (Titel der „Boyphoto“-Bände 6 und 7) getrennt, haben in einer Nacht-und-Nebel-Aktion diese Stimulantia auf einer Mulldeponie im Nachbarort entsorgt - und dann entzündet sich eine Zahnfleischta-sche. Nun stellt der Besuch beim Dentisten an sich keine Gefahr dar, ein Wartezimmer ist schließlich kein Schulhof, aber auch dort kann es zum Rezidiv kommen. Einmal in den zerfledderten Illustrierten geblättert - und schon ist es passiert! Beim Anblick der Badewannenwerbung der Sanitärfirma „Vaillant“ sind alle guten Vorsätze vergessen, und der Schmerzgebeutelte phantasiert sich in das Planschparadies mit den vier Jungs. Perfide die Rundung des auf der Wasseroberfläche schwimmenden Fußballs verdoppelnd, strecken sich dem Betrachter zwei glänzende Arschbäckchen entgegen, die geschleckt, gestreichelt oder gezüchtigt sein wollen. Drei Mann in einem Boot lassen den trockenen Päderasten kalt, vier Jungs in der Wanne machen ihn heiß. Wen nicht, möchte ich aufrichtigerweise hinzufügen. Ich habe zwar immer darauf geachtet, daß meine Geliebten alt genug sind, im Restaurant einen Digestiv ausgeschenkt zu bekommen, aber dieses pudelnasse Quartett hat mich schon angesprochen. Nein, ich begehre nicht, meine Sexualität mit der der Jungs zu vereinen, aber ich hätte die kleinen Fußballer gern abgetrocknet, abgerubbelt mit einem schmuseweichen Frotteetuch. Und dann hätte ich sie gesalbt und gekleidet und gefüttert mit dem Würstchen vom Lande. Und ausgehört hätte ich sie, gefragt, wie es zu viert in der engen Badewanne war, was da passiert ist und empfunden wurde unter dem diskreten Schaum. Weitergehende Fragen drängen sich auf, und ich erkenne, daß mich von der Päderastie nur meine schwachen Nerven bewahren. Für Verhältnisse mit Elfjährigen bin ich mental nicht robust genug.

Hat der trockene, der sich outende, der praktizierende Päderast, haben alle, die einen Blick für Buben haben, wegen der Anzeigen die Supermärkte und die Sanitärhäuser gestürmt und lauthals nach „Böklunder“ und „Vaillant“ verlangt?

Lust auf den ersten Biß.

Ist die Rechnung aufgegangen: kleine Jungs = großes Geld? Hat der erotische Reiz einen Kaufreiz ausgelöst? Gibt es diesen erotischen Reiz überhaupt, ist er intendiert? Wollen Würstchen und Wanne nicht eher mit unschuldigen Augen betrachtet werden, „with innocent eyes“, wie der Titel eines 1993 in der „Entimos Press“ erschienenen Bildbandes lautet? Im Vorwort zu den Bildern aus dem Amerika der frühen 60er heißt es: „Den Fotos ist eine komplette Unschuld eigen. Hier kommen die Schlichtheit in der Annäherung seitens des Fotografen mit der Unbefangenheit seiner Sujets und die Wiedergabe des damaligen Zeitgeistes zusammen. Diese Unschuld läßt sich zu einem gewissen Teil auf die kindliche Unschuld des Fotografen zurückführen [...] Er sieht den Jungen auf absolut erfrischende Weise.“ Ist uns das in den frühen 90ern nicht mehr möglich, starren wir unfrischen Blicks auf die unschuldigen Knaben, die wir als Projektionsflächen für unsere fauligen Phantasien mißbrauchen? Das Kind ist nahe bei dem geschlechtslosen Gott - warum müssen wir es unbedingt in die Gosse ziehen? Die „Peril“-Werbung behauptet, daß manchem Schmutz

Heimvorteil, voll ausgespielt.

40°

Für die Spielertauglichkeit im Sommer hat Vaillant einen Topflor entwickelt, der nicht nur die Wärme, sondern auch die Feuchtigkeit des Körpers abführt. Das ist ein großer Vorteil bei hohen Temperaturen. Außerdem ist das Material atmungsaktiv und sorgt für ein angenehmes Spielgefühl.

Die neue Kollektion kombiniert aus der Vaillant-Tradition. Zusammen mit dem Fachhandel können wir für die besten Spieler- und Trainingsbedingungen die besten Lösungen finden. Wir sind Ihnen gerne zur Verfügung und unterstützen Sie bei allen Fragen. Bitte an Ihren Fachhändler oder direkt an Vaillant. Ihre Vaillant-Adresse finden Sie auf der Rückseite des Informationsblattes. **Vaillant**

Vaillant

auszuweichen ist – gilt das auch für unsere schmierigen Gelüste? Bemängelt die gute alte Clementine auch bei uns: „Sauber ja, aber nicht porentief rein!“ Uns ist es verwehrt, den Bildband „Hoi – Jugend fotografiert von Jos. Maier“ in die Hand zu nehmen ohne Geilheit. Auch hier denken wir, daß uns Onaniehilfen angeboten werden, was keineswegs in des Fotografen Absicht lag! Jos. Maier, auch er in der Gnade kindlicher Unschuld, entwirft – frisch – „Das Idealbild eines Jugendlichen“. Wir lesen beschämt (weil ertappt): „Ein sympathisches, sauberes und jugendlich gekleidetes Wesen, dem man eine Reihe von Charaktereigenschaften auf den ersten Blick ansieht. Er ist immer offen und ehrlich, aufgeschlossen und begeisterungsfähig, fröhlich und humorvoll, verschwiegen, aber nicht wortkarg, sauber im Denken und Arbeiten, hilfsbereit und verständnisvoll, voller Ideen und Tatkraft, interessiert an allem, ohne dabei zu zerflattern, kein berechnender Typ, keiner, der mitläuft und jeden Unsinn mitmacht, sondern andere für Schönes, Gutes und Sinnvolles zu begeistern vermag.“ Für „Böklunder“, „Vaillant“ und für Tapeten mit Hamburgermotiv. Der Kinderzimmer-Tarzan ist so recht ein Bub nach Maiers Gusto, will ich meinen. Sein breites Grinsen signalisiert Humor und Fröhlichkeit, Lendenschurz und Boxhandschuh evozieren Ideen und Tatkraft, und obwohl er auf einem Seil, seiner Liane, hin- und herschwingt, ist er nicht flatterhaft. Die Indizien für eine Kissenschlacht unterstreichen Maiers Worte: „Er ist zu geistreichen Streichen aufgelegt, die aber niemandem weh tun.“ Wohl wahr: Daunenfedern schmerzen nicht!
Peinvoll ist der Verlust der Kindheit, an den wir erinnert werden durch die Werbung, aber glücklicherweise sind wir nicht töricht genug anzunehmen, daß neue Tapeten ewige Jugend verheißen würden. Wir kleben weiterhin schmucklose Raufaser und freuen uns, wenigstens gegen die verführten Verführer immun zu sein. Und auch die Kinder

haben die Attacken der gruseligen Onkel Dittmeyer unverletzt überstanden: es raschelt nur der Wind in den Orangenhaien und keine *dirty old men*. Niemand mehr ist durch irgend was zu schockieren, die Großen nicht und nicht die Kleinen. Mit gesundem Appetit schlürfen wir unsere Austern, während auf dem Bildschirm gerade die berühmte blaue „Erstszufälligkeit“ auf eine „Always Ultra“ gegossen wird. Und auch der ziemlich eklige Hinweis des Hauses „Fissan“ auf die „Käseschmiere“, die im Mutterleib das Ungeborene schützt, stört uns nicht beim Buttern unseres Abendbrots. Wenn wir die Leiche eines brasilianischen Straßenjungen in den Nachrichten sehen, sagen wir: Wie furchtbar! – und denken: Was für ein süßer Arsch! Aber aufgeregt sind wir nur bei der Ziehung der Lottozahlen.
Redlich bemüht, den Konsumenten aus seiner Lethargie zu reißen, ist die Firma „Benetton“; da wird gemordet und gestorben in den Anzeigen, aber Aids und Mafia sind nur ein Kribbelthema für kesse Talk-Show-Moderatoren.
Das letzte Tabu einer zugleich enthemmt und verklemmt Gesellschaft scheint die Verbindung von Kind und Sex zu sein. Zwischen Werbeblöcken, in denen sich die „Knorr“-Familie mit Tütensuppen zugrunderichtet und der Versicherungs-Kaiser („Gut, daß ich Sie treffe, Herr...“) junge Selbständige in die Überschuldung treibt, plaudern Spanner und Sadist munter über ihre Feierabendbeschäftigung. Schamlippe und Vorhaut werden in die Kamera gehalten, um den drögen Zuschauer über die vielfältige Verwendung von Ringen aufzuklären. Berichten über Kinderpornographie aber ist eine Verschämtheit eigen, die eifertig schwarze Balken auf Gesicht und Geschlecht montiert, um das Kind vor dem lüsternden Blick zu schützen. Daß derartige Sendungen von einem Großteil der Zuschauer onanierend angeschaut werden, wissen die Redakteure natürlich,

aber sie haben es nicht zu verantworten, geil?

Und auch die Firma „Benetton“ wird auf naiv machen, wenn sie das letzte Tabu zu brechen sich anschickt. Sollten ihre Werbestrategen noch nicht die rechte Traute haben, bedürfen sie vielleicht eines kleinen Anstoßes. In der Literatur – ich erinnere an Klagenfurt und Ingeborg-Bachmann-Preis – werden die Babys bereits gefickt. Warum geschieht das noch nicht in der Werbung? Mangelt's an Ideen?

Hier einige Vorschläge: Formel-1-Fahrer fistfuckt Vierjährigen – „Nichts ist unmöglich“ („Toyota“). Dreitagebärtiger zwingt Zehnjährige in Schwestertracht, an ihm eine Proktotomie vorzunehmen – „Für das Beste im Mann“ („Gillette“). „Benetton“ gäbe sich gewiß dokumentarisch: rixer vergewaltigt Dritte-weit-Kind in der Todeszelle eines texanischen Gefängnisses. Kame es zu einer moralischen Verurteilung der Firmen, so erteilen ihnen zumindest die Privatsender Absolution – in der Tränenshow „Verzeih mir!“

Und wir, die Konsumenten, reagierten mit einem müden: „Rutsch mir den Bukkel runter!“ Großes Geld mit kleinen Jungs? Ach Gottchen, alles ist beliebig, alles belanglos, wie könnte da der Tapeten-Tarzan zum Verführer werden. Claudia Schiffer hat aus „Fanta“ kein Kultgetränk gemacht und Michael Jackson „Coca Cola“ nicht den Hahn abgedreht. Ed von Schleck aus der „Langnese“-Werbung, Karikatur des geilen Sittenstrolchs, spukt nicht durch die feuchten Träume der Vorpubertären, und nur ganz arme Würstchen werden sich auf den „Böklunder“-Boy einen runterholen. Ihnen ein fröhliches: „Nogger dir einen!“ Und uns, den trockenen, sich outenden und praktizierenden Päderasten sei weiterhin der zärtliche Blick auf die B-Engel, Wasserflöhe und Milchbärte gestattet, die abgelichtet werden von Fotografen *with innocent eyes*. Nur der uneinsichtige Me-

phistopheles fragt noch:

„Ihr schönen Kinder, laßt mich wissen:

Seid ihr nicht auch von Luzifers Geschlecht?

Ihr seid so hübsch, fürwahr ich möcht' euch küssen.

Mir ist's, als kämt ihr eben recht.

Es ist mir so behaglich, so natürlich.

Als hätt' ich euch schon tausendmal gesehn,

So heimlich-kätzchenhaft begierlich:

Mit jedem Blick aufs neue schöner schön.

O nähert euch, o gönnt mir einen Blick!“

Wir können Mephistopheles beruhigen, von Luzifers Geschlecht sind die schönen Kinder nicht, sie sind allenfalls kleine Teufel. Und wenn sie sich nähern, um uns einen Blick und mehr zu gönnen, dann mag das höllisch teuer werden. Aber zu diesem Thema sollten sich Berufene äußern, die endlich die richtigen Fragen formulieren werden: Großes Geld für kleine Jungs? ■

Wir danken Stefan L., dessen reichhaltiger Privatsammlung von Werbeanzeigen wir alle Abbildungen entnehmen.

'Ondervoed achter weefgetouwen'

NRC 27-12

Nobelprijswinnaars binden strijd aan met kinderarbeid

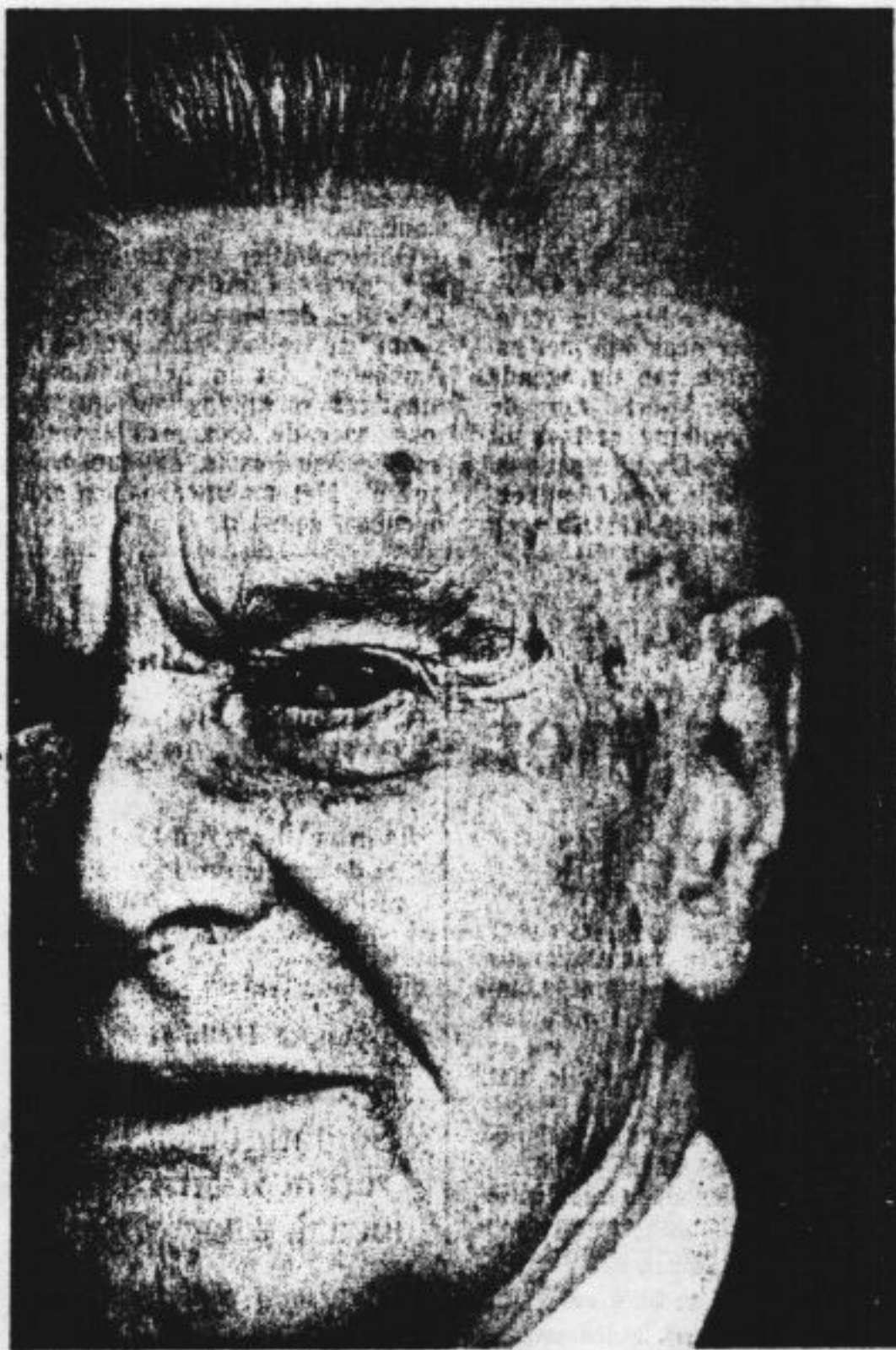
Door JOKE MAT

Nederlandse econoom en Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen (90) heeft met meer dan tachtig andere Nobelprijswinnaars, onder wie Michail Gorbatsjov, Lech Walsza, Nelson Mandela en de Nederlandse natuurkundige Simon van der Meer, de strijd aangeboden met de kinderarbeid. In een 'kerstboodschap' die in veel Nederlandse kranten werd afgedrukt riep Tinbergen de lezers op een kaartje te sturen als blijk van steun voor deze strijd. Tinbergen en zijn helper Theo Knippenberg (46) „willen meer zijn dan een groepje goedwillende ouderen” en sturen aan op de oprichting van een wereldwijde organisatie tegen kinderexploitatie.

In de voorkamer van het Haagse huis van Tinbergen staan een stuk of tien stoelen rondom een salontafel. Het is er stil, alleen de klok tikt. Tinbergen pakt langzaam, beverig een kerststukje van een tafeltje om ruimte te maken voor een kopje. Als hij koffie heeft ingeschonken neemt hij plaats in een van de stoelen en blijft daar gedurende het gesprek bijna onbeweeglijk zitten. Zijn stem is onvast, maar hij uit zich in deftige volzinnen. Voormalig Bulkboek-uitgever Theo Knippenberg zit tegenover hem op het puntje van zijn stoel, gegrepen door het onderwerp. „Maar Jan kan het veel mooier zeggen”, zegt hij met enige regelmaat.

Knippenberg is volgens Tinbergen degene die het onderwerp 'kinderexploitatie' op de agenda heeft geplaatst van de 'Foundation for International Cooperation', een internationale denktank waarvan Tinbergen voorzitter is en waarin behalve hij nog achtien Nobelprijswinnaars zitting hebben. „Het publiek houdt zich meer bezig met de lopende zaken. Er moet altijd iemand opstaan zoals de heer Knippenberg die er aandacht voor vraagt.” Zelf noemt Knippenberg zich 'de loopjongen' van de organisatie. Hij zit nachten aan de telefoon voor intercontinentaal overleg met de Nobelprijswinnaars die de actie steunen. „De bedoeling is om alle beslissingen over de actie in consensus te nemen.”

Postzakken vol kaarten zijn inmiddels binnengekomen bij de Vondelkerk in Amsterdam (Vondelstraat 120 D), waar het 'Nobelprijswinnaars initiatief Stop Kinderexploitatie' zetelt. Knippenberg wil alle kaarten beantwoorden, maar weet nog niet precies wat de daaropvolgende stappen zullen zijn. „Het was onze bedoeling een draagvlak te creëren voor de oprichting van een organisatie, te vergelijken met Amnesty International, die wereldwijd aandacht vraagt voor en rapporteert over kinderarbeid. Nu dat draagvlak er blijkt te zijn hopen we dat de politiek met geld over de brug komt. Als dat ge-

Prof. J. Tinbergen (Foto NRC Handelsblad / Vincent Mentzel)

Uit de Kerstboodschap van 80 Nobelprijswinnaars

'Het beeld van grote groepen haveloze, ondervoede, mishandelde kinderen achter weefgetouwen of voor gloeiende glasovens, of diep onder de grond in de mijnen, hoorde voor ons in de geschiedenisboekjes. Maar dit is vandaag, op dit moment, nog steeds het lot van miljoenen kinderen. Overal waar arme landen proberen hun buitenlandse schulden te betalen door het binnenhalen van exportorders, wordt het misbruik van kinderarbeid om de loonkosten laag te houden, een structureel verschijnsel.'

beurt hoeven we niet op de beltoer."

Het idee voor actie tegen kinderarbeid werd enige maanden geleden geboren in deze zelfde huiskamer. Tijdens een bestuursvergadering van de 'Foundation' in Den Haag stelde Michail Gorbatsjov voor een hoorzitting over het onderwerp te beleggen. De hoorzitting kwam er, en experts

van over de hele wereld schetsten er een beeld van de kinderexploitatie in hun eigen regio. Knippenberg: „Het was extreem moeilijk om die experts te vinden. Ik heb er nog nooit langer dan een week over gedaan om uit te vinden wie de autoriteiten zijn op een bepaald gebied, maar bij dit onderwerp duurde het een half jaar. Soms waren het voormalige straatwerkers en velen bleken te

vinden in kleine vakbonden, een plaatselijke bondje van de hotelindustrie bij voorbeeld."

De kerstboodschap die Tinbergen op basis van de hoorzitting opstelde, spreekt van meer dan tweehonderd miljoen kinderen voor wie het leven niets meer te bieden heeft „dan eindeloos herhaalde uren op straat, in fabrieken, of in obscure werkplaatsen". De Nobelprijswinnaars klagen ook de kinderprostitutie aan. Knippenberg schat dat drie tot tien miljoen kinderen van zes tot twaalf jaar door ouderen worden gedwongen tot prostitutie. Knippenberg „Als je uitgaat van drie miljoen kinderen, en je vraagt je af hoe vaak die kinderen 'het' dan per jaar moeten doen om het rendabel te maken, dan kom je uit op dertig tot vijftig miljoen volwassenen op deze wereld die er nog voor betalen ook."

De socialist Tinbergen heeft zich altijd ingespannen om de kloof tussen arm en rijk te verkleinen, zowel op nationaal als op mondiaal niveau. Hij pleit al jaren voor forse verhoging van de ontwikkelingshulp, die bij voorbeeld gebruikt zou moeten worden om een goede pensioenvoorziening te creëren, zodat gezinnen in de arme landen economisch minder afhankelijk worden van kinderen en kinderarbeid. „Het is goed om te bedenken dat de eerste sociale wet in Nederland het Kinderwetje van Van Houten uit 1874 was", zegt hij. „Die wet vormde de grondslag voor onze hele sociale wetgeving."

Het heeft Knippenberg verrast hoe weinig aandacht de vakbonden hebben voor het probleem. „Kinderen mogen zich niet organiseren, dus die kunnen toch geen lid worden, lijkt de redenering te zijn. Er zijn trouwens wel een paar pogingen van kinderen geweest om zich te organiseren. In Pakistan is dat door de vakbonden ijlings de nek omgedraaid, in Rio gaat het nog door."

Volgens Knippenberg kunnen de Nobelprijswinnaars, zeker als collectief, veel voor de zaak bereiken. „Deuren gaan open als dit illustere gezelschap zich meldt. Zij hebben toegang tot presidenten en ministers van sociale zaken." Veel Nobelprijswinnaars die de actie steunen hebben zich bereid verklaard als rapporteur van kinderexploitatie op te treden.

Dat zit er voor Tinbergen, gezien zijn leeftijd, niet meer in, al zit zijn „orderportefeuille" vol genoeg. Elke dag staat hij om half zeven op („zaterdag en zondag om half acht") om aan zijn verplichtingen te voldoen, die variëren van wetenschappelijke publicaties tot bijdragen voor Nederlandse schoolkranten. „Helemaal uitgeslapen raak ik niet meer", zegt hij, en loopt naar de voordeur om zijn post in ontvangst te nemen, een dikke stapel die niet door de bus past.

Nobelprijswinnaars keren zich tegen kinderexploitatie

Van onze verslaggever VK

AMSTERDAM

21-12

Een groep van 76 Nobelprijswinnaars, onder wie de Nederlandse prof. J. Tinbergen, heeft zich verenigd in een internationale initiatiefgroep tegen de exploitatie van kinderen. De groep, die zichzelf omschrijft als 'oudere mensen van goeden wille', roept de inwoners van westerse landen op zich te keren tegen kinderarbeid en - prostitutie in ontwikkelingslanden.

De groep, die zich heeft gevestigd in de Amsterdamse Vondelkerk, heeft zich gevormd nadat een panel van Nobelprijswinnaars onlangs een hoorzitting had belegd over kinderarbeid. Geschokt door de verslagen van experts uit Azië, Latijns Amerika en Afrika noemt prof. Tinbergen het probleem 'een van de meest verzwegen, en ergste schendingen van de mensenrechten'.

In een kerstboodschap aan media en 'makers van de toekomst' roepen zij op stelling te nemen tegen deze 'kortzichtige en rampzalige politiek van ontwikkelingslanden'. De Nobelprijswinnaars stellen voor een organisatie in het leven te roepen die lijkt op Amnesty International. De internationale organisatie zou moeten rapporteren over kinderexploitatie. De organisatie moet steun geven aan plaatselijke actiegroepen en druk uitoefenen op de VN, het IMF, de Wereldbank en de Europese Unie.

Burgers van westerse landen dienen zich te realiseren, zegt de groep, dat ze als toerist of zakenmensen gebruikmaken van kinderen. Nederlanders kunnen een kerstkaart aan de groep sturen om zich solidair te verklaren met het initiatief. Tot de groep behoren Nobelprijswinnaars als Gorbatsjov, Tutu en Walesa.

Actie tegen kinderslavernij

DEN HAAG - Zesenzeventig winnaars van een Nobelprijs willen een organisatie in het leven roepen tegen kinderslavernij. Om steun te krijgen voor hun initiatief zijn ze een kerstkaartenactie begonnen. Onder hen bevinden zich prof. Jan Tinbergen, Michael Gorbatsjov en Desmond Tutu. Een panel van Nobelprijswinnaars heeft enkele maanden geleden een hoorzitting gehouden over de exploitatie van kinderen voor arbeid of prostitutie. In een persoonlijke kerstboodschap schrijft Jan Tinbergen, voorzitter van het Initiatief tegen Kinderexploitatie, dat hij en zijn mede-Nobelprijswinnaars geschokt zijn over de feiten die ze te horen kregen.

Straatkinderen India verenigen zich

NB 6-12

DELHI - Vijftig straatkinderen hebben een belangrijke strijd gewonnen voor het Indiase Hooggerechtshof in hun poging een door de wet erkende vakbond voor kinderen op te richten.

Lagere rechtbanken verwierpen de zaak. De regering lacht om deze schijnbaar futiele uitdaging van de wet door een groepje haveloze, ongeletterde jongetjes, maar de hoogste rechtsinstantie in het land heeft de moed van deze vodenrapertjes, schoenpoetsertjes en kruiertjes beloofd en in het vooruitzicht gesteld dat politici wel gedwongen zullen zijn de vakbond te erkennen. De jongens willen enkele honderdduizenden thuisloze kinderen in

het land organiseren om hogere lonen en een verbetering van de arbeidsomstandigheden af te dwingen.

Dit betekent een uitdaging voor de machtige commercie die de kinderen exploiteert. Geen eenvoudige taak, vooral omdat er van de kant van de politiek geen enkele moeite wordt gedaan om de kinderarbeid aan banden te leggen. Gewoontegedrouw veroordeelt elke Indiase regering deze praktijk, terwijl er weinig of niks aan gedaan wordt. Geschat wordt dat er in India meer dan 20 miljoen kinderen worden uitgebuit, van wie de meesten geen dak boven hun hoofd hebben.

Het initiatief voor de strijd van de straatkinderen is afkomstig van een groep welzijnswerkers,

genaamd „Vlinders". Ze leiden ook projecten zoals het opzetten van thee- en snackstalletjes, die door thuisloze kinderen worden gerund en waarvan ze de opbrengst zelf mogen houden. De organisatie heeft gekozen voor de naam „Vlinders", omdat die net als de straatkinderen meestal kleurrijk zijn en een kort leven hebben.

De groep heeft jongens die in Delhi als kruier werken, aangevoerd met een minimumbedrag te vragen voor hun diensten. Als gevolg daarvan brak er zelfs een korte staking uit op een van de grootste markten in de stad. Vlinders ging over tot een rechtszaak, nadat de regering had geweigerd om de kindervakbond te erkennen op grond van de Vakbondswet uit 1926,

die het aan personen jonger dan 15 jaar verbiedt om bonden te vormen.

De rechtbank in Delhi weigerde de zaak in behandeling te nemen, maar het hooggerechtshof vroeg de regering, de griffier van vakbonden en de gouverneur van Delhi om uit te leggen waarom ze de vakbond niet wilden registreren. Vlinders hoopt dat het uiteindelijk zal leiden tot een officiële erkenning.

De advocaat van de vakbond voerde aan dat de weigering om de vakbond te registreren in strijd was met de VN-resolutie voor de rechten van het kind, dat India het afgelopen jaar heeft ondertekend. □

LUTTE CONTRE LA PROSTITUTION ENFANTINE

LDH 14.12.93

Le comité belge de l'Unicef ne trouve pas de sponsors

BRUXELLES - L'idée n'est pas neuve : en Suisse, et plus tard en France, des organisations (MSF pour la Suisse) prirent l'initiative de diffuser, via les agences de voyage, des dépliants traitant de la prostitution des enfants. Pour décourager, ou, du moins, sensibiliser ces touristes sexuels, qui assouviennent, en Thaïlande ou ailleurs en Asie, leurs pulsions interdites en Europe. Et la campagne connut un impact certain.

Quatre ans après la signature de la Convention internationale des droits de l'enfant, le comité belge de l'Unicef a voulu, à son tour, reprendre le flambeau, contre l'indifférence et les tabous. Une initiative louable qui devait se traduire, ce mois-ci, par des affiches dures, directes : un visage de fillette exotique, masqué par un billet de mille, et ce slogan : « Certains plaisirs d'adultes détruisent la vie des enfants. Dites non à la prostitution des enfants ». Une campagne qui, quelque part, interpelle. Et c'est peut-être pour cette raison qu'elle a été reportée sine die ! En cause : l'argent et les sponsors potentiels qui ne répondent pas encore présents...

« Notre plaidoyer, commente le Dr Casman, secrétaire général du comité belge de l'Unicef, vise à toucher à la fois les gosses qui se prostituent dans le pays et les adultes belges qui se rendent en vacances à l'étranger pour abuser d'enfants. L'idée est née voici un an et demi et s'est prolongée par plusieurs réunions avec une trentaine d'associations d'aide qui travaillent sur le terrain. Nous voulions une action grand public, avant tout pour que l'on sache que la maltraitance sexuelle des enfants existe. Nous aurions servi, en quelque sorte, de présentoir à ces diverses organisations. »

Un spot TV

Seulement, voilà : si la campagne de l'Unicef menée en 1989, à l'occasion de la signature de la Convention des droits de l'enfant avait, d'emblée, rassemblé les sponsors nécessaires (le comité belge de l'Unicef investit ses budgets dans l'aide aux enfants du tiers-monde et non dans des campagnes de pub...), celle-ci ne semble pas recueillir le même impact auprès de ces derniers. Jusqu'ici, appel a été lancé auprès de la Loterie nationale (en septembre), qui n'a pas encore répondu. « C'est vrai que le sujet n'est pas simple et facile à aborder, poursuit le Dr Casman, nous ne voulons pas faire de liaison entre ce fait et l'absence de sponsors, mais... »

Dites non à la prostitution des enfants.

L'affiche abordant le sujet tabou de la pédophilie... que vous auriez dû voir ces jours-ci, mais qui est reportée sine die, faute de sponsors. (Doc. DH)

Concrètement, l'Unicef a déjà déboursé 500.000 F de sa poche, pour qu'une agence de pub réalise le concept de la campagne. Le coût global est estimé à quatre à cinq millions, comprenant 2.000 à 3.000 affiches, des dépliants et la réalisation de spots TV, diffusés sur les quatre chaînes nationales (une poupée étendue sur un lit que des mains d'homme déshabillent). Contact a déjà été pris avec l'association regroupant les différents agents de voyage du pays, et les affiches devraient se retrouver bien en vue chez la plupart de ces vendeurs de soleil... Décembre aurait d'ailleurs été le moment idéal, car marquant le début de la haute saison touristique en Asie.

Autre but de la campagne : que l'on se pose, tout aussi clairement, la question de la protection des enfants, et plus seulement celle de savoir comment il convient de traiter, de soigner leurs agresseurs, les pédophiles. « A mon sens, il faudrait d'abord réfléchir en fonction de l'enfant. Si le seul moyen de le protéger des pédophiles est d'enfermer ces derniers, alors faisons-le ! » En attendant, la campagne Article 34 (du nom de l'article de la Convention, protégeant les enfants contre toute forme d'exploitation sexuelle) dort dans un tiroir...

Nancy Ferroni

Le pédophile, un manipulateur

Le pédophile est, à sa façon, un « séducteur ». Il a gagné la confiance de sa victime, de sa famille jusqu'à devenir le baby-sitter, celui qui amène les enfants à la piscine ou en vacances comme cet instituteur tournaisien, jusqu'à se faire appeler « parrain ». Il attire l'enfant par des petits cadeaux, la promesse de jouer avec un ordinateur, des jeux vidéo, de lui montrer des animaux domestiques, des cassettes vidéo. Petit à petit, les mains qui s'égarent deviennent plus précises ; les cassettes vidéo se font « hard ».

L'enfant est désorienté car, entre 7 et 12 ans, il n'a pas de réelle notion de ce qui est normal dans une relation. Il se sent trahi et s'il veut se défaire de l'emprise

de l'abuseur, celui-ci passe à la menace : celle de faire mal à l'enfant, de s'en prendre à ses parents, de brûler sa maison, la menace de faire circuler des photos. L'enfant se soumet d'autant plus que l'adulte l'a persuadé qu'on ne le croira pas. Un quinquagénaire namurois avait lié sa victime en lui faisant des cadeaux, en monnayant ses services de manière à ce que la gamine (12 ans) se retrouve « enfermée mentalement dans une situation inviolable » comme le relevait le tribunal. Quand il s'agit d'un parent, il n'est pas besoin de faire appel à la violence physique : l'enfant se tait parce qu'il a peur des réactions de sa mère, de l'entourage, qu'il craint de perdre sa famille.

CERTAINS PLAISIRS D'ADULTES DETRUISENT LA VIE DES ENFANTS.

Parler des abus sexuels aux enfants

Le « truc » classique pour la protection des enfants est le test des trois questions à se poser si quelqu'un invite à le suivre :

- Est-ce que j'ai envie d'accepter ?
- Est-ce que mes parents sauront où je suis ?
- Est-ce que quelqu'un viendra m'aider si j'en ai besoin ?

Un seul « non » suffit pour ne pas accepter.

L'adulte a parfois des difficultés à évoquer la sexualité ; l'enfant ne trouve pas toujours les mots pour en parler. Il doit pouvoir évoquer ces « choses » en toute confiance et recevoir une réponse. L'enfant doit savoir comment fonctionner son corps, que son corps lui appartient, qu'il peut dire non, qu'il a droit au respect et à la protection des adultes. Si un enfant bien informé a plus de chances de ne pas être une victime, il ne faut pas non plus entretenir une crainte perpétuelle. On peut jouer avec lui aux « tests de prudence ». Par exemple, « Un voisin te propose de venir chez lui ». A lui de choisir entre les propositions : « Tu y vas, tu adores les chats » ou « Tu hésites, parce que tu ne le connais pas » ou « Tu dis non, car tes parents ne sauront pas où tu es ».

Conseils aux enfants

● Dis à tes parents où tu vas jouer ; discute avec eux du chemin que tu empruntes — de préférence accompagné d'autres enfants comme pour se rendre à l'école — et des endroits, des personnes chez

qui tu peux te réfugier en cas de problème.

● N'hésite pas à être ferme quand tu demandes de l'aide aux adultes qui doivent te protéger.

● Ne joue pas seul dans les escaliers, les caves d'immeubles ; en cas de danger, rapproche-toi d'un groupe de personnes.

● Garde sur toi au moins quelques pièces de monnaie, une carte de téléphone pour pouvoir appeler.

● Préviens tes parents de toute proposition ou comportement suspect.

Parents : si la famille est intégrée dans son quartier, les autres parents connaissent l'enfant et s'en sentent responsables au point d'intervenir au moindre incident. Si l'enfant est victime d'abus, les parents devront s'en rendre compte par son changement de comportement car l'enfant ne le dira pas nécessairement avec des mots. Les parents doivent pouvoir le rassurer, lui dire qu'ils le croient et, surtout, ne pas lui faire porter la responsabilité de ce qui est arrivé.

Pour vous aider

Adresses

- O.N.E. - Service SOS Enfants, avenue de la Toison d'Or 84-86, 1060 Bruxelles ☎ 02/542.14.10 pour obtenir les références d'une équipe dans votre région.
- Délégué général aux droits de l'enfant, WTC Tour 1, boulevard Jacquemin 162, 1210 Bruxelles ☎ 02/219.74.01.
- Mouvement du Nid - Projet I.C.A.R. rue Hydraulique 14, 1040 Bruxelles ☎ 02/217.84.72 - place Neujean 40, 4000 Liège ☎ 041/23.67.02 - rue Dupret 19, 6000 Charleroi ☎ 071/31.40.42.
- Le conseiller de l'aide à la jeunesse de l'arrondissement (notre dossier du 27 octobre 93).

Téléphones

- Télé-Accueil : téléphone vert (gratuit) ☎ 107
- Pour les enfants des provinces de Namur et Brabant wallon. Ecoute Enfants au numéro vert ☎ 078/11.44.00.

Vidéo

- Voir article sur le Nid.
- « Calinou », document de 30' pour les enfants de 6 à 10 ans ; trois émissions : « C'est moi qui décide », « Méfie-toi des inconnus », « Parles-en ». Confédération laïque audiovisuelle, rue Raeymaekers 52, 1030 Bruxelles ☎ 02/242.89.89.

Les parlementaires visent en effet également l'exploitation sexuelle des enfants. Autrement dit, les Belges « touristes du sexe » pourront, contrairement à ce qui est le cas aujourd'hui, être punis en Belgique. Nous n'avons pu obtenir que très difficilement des informations sur l'exploitation des enfants, reconnaît le président de la Commission. Au cours des prochaines semaines, nous y apporterons encore plus d'attention.

Lorsqu'elle aura terminé ses travaux (sans doute vers la fin décembre), la Commission d'enquête parlementaire déposera elle-même une proposition de loi concrétisant toutes ces propositions. Nous demanderons l'urgence pour son examen et son vote.

« Exploitation sexuelle » : les propositions de la Commission Une loi qui contre le trafic de femmes

Livres et brochures

- « Enfance maltraitée : nous sommes tous concernés », dossier réalisé en 1989 par la rédaction interaction sociale, bureau du journal.
- « La Pédophilie - Analyse psychanalytique de la structure perverse », Guidino Gosselin, E.M.P.C., rue Saint Charles, 6061 Montignies-sur-Sambre ☎ 071/32.46.89.
- « La Maltraitance - brochure à l'usage des intervenants médico-psycho-sociaux », Aide et prévention enfants-parents, rue de la Broucherette 41, 6000 Charleroi ☎ 071/33.25.81.
- « Maltraitance et abus sexuels - Petit manuel à l'usage des enseignants », Service éducation pour la santé, rue Rioul 12, 4500 Huy ☎ 085/21.25.76.
- « Le Prix d'un enfant », Marie-France Botte avec Jean-Paul Mari, Editions Robert Laffont, collection Vécu.
- « Prostitution et exploitation sexuelle - Prostitution des mineurs : du déni au traitement social », Fondation Roi Baudouin, rue Brederode 21, 1000 Bruxelles ☎ 02/511.18.40.
- « Les Enfants de la prostitution », Michel Dorais avec Denis Menard, VLB Editeurs, Québec.

LDH 15.12.

Sur les traces des pédophiles

Sexe-touriste là-bas, pédophile ici

Marie-France Botte lutte contre la prostitution des enfants en Thaïlande. Le problème n'est pas limité à l'Asie du Sud-Est : « Comment croire que ces pédophiles mettent leurs pulsions au frigo pendant onze mois ? ».

Son travail actuel : lutter contre les réseaux qui, en Europe, favorisent ce tourisme sexuel. Edité à 60.000 exemplaires et traduit en neuf langues, le guide de voyage pour homosexuels « Spartacus » renseigne des hôtels où des enfants (YC pour young company) de 6 à 14 ans sont à disposition. « Il ne faut pas se tromper de combat, précise-t-elle, il n'y a pas de liaison directe entre homosexualité et pédophilie. » Derrière ce guide, un club dont les membres peuvent partir en voyage organisé avec, à disposition à l'arrivée, un enfant choisi sur catalogue. En France, le mensuel « Gay France » diffuse photos et vidéos d'enfants sur demande et renseigne sur les associations de défense des pédophiles. Aux Pays-Bas, une de celles-ci, dirigée par un ancien parlementaire qui prônait l'abaissement de l'âge de la maturité sexuelle à 14 ans, a pignon sur rue avec son service juridique et ses réunions

internationales annuelles.

Le prix d'un enfant

Le livre de M.-F. Botte, « Le prix d'un enfant », n'est pas une thèse mais le récit d'un combat. Marie-France Botte ne se contente pas d'évoquer sa lutte, de décrire le drame et les souffrances de ses enfants ; elle a surmonté sa répugnance pour aborder les pédophiles, les « crocodiles » : Mario le commerçant italien qui évoque l'antiquité grecque ou ce retraité américain, Alain l'architecte français, Nicolas l'ancien instituteur suisse. Tous trois, eux-mêmes violés dans leur enfance !

La commission d'enquête parlementaire sur la traite des êtres humains a suivi Marie-France Botte en proposant d'attribuer au juge belge une compétence extraterritoriale en matière de traite des êtres humains et d'exploitation sexuelle des mineurs. Les touristes du sexe pourraient ne pas rester impunis chez nous pour leurs pratiques à l'étranger.

LAM 16.12.93

trouve sous le comptoir, pour se voir présenter une bonne collection de saletés, où figurent des mômes de douze ans. « Vous ne risquez rien, assure même le gérant de l'endroit, filmé à son insu, du moment que cela reste un usage privé ».

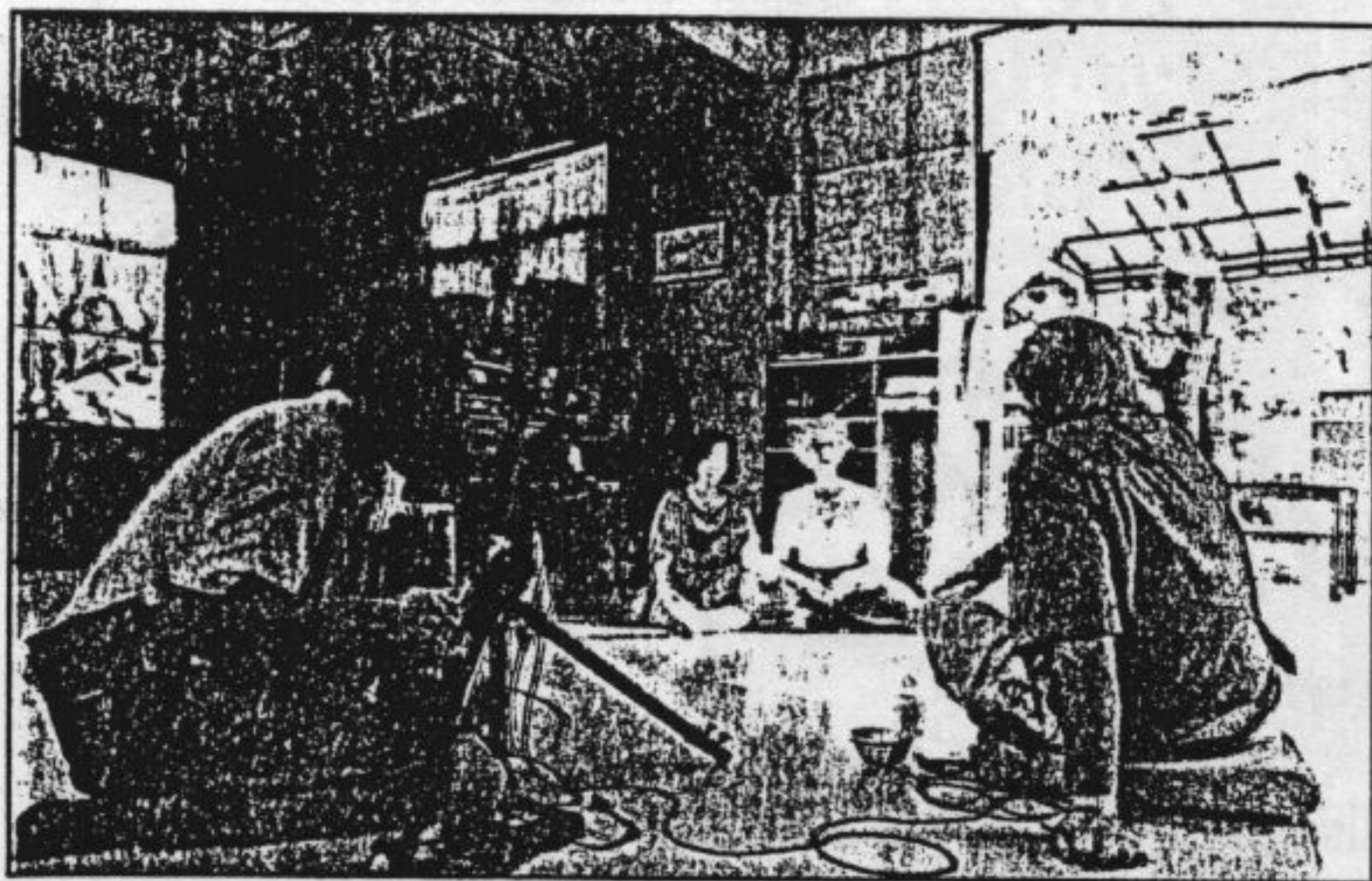
Pédophiles en vue

Quant à ce qui se vit aux Pays-Bas si proches... La réalité y dépasse la fiction ! Ici, où la majorité sexuelle est fixée à douze ans (!), les pédophiles ont pignon sur rue, comme cet ex-sénateur, militant de la cause, comme ce responsable d'une association destinée à faire accepter les relations adultes-enfants, à demander ouvertement la reconnaissance de la pédophilie ! Que dire, enfin, de ce sociologue, qui établit, au terme d'une enquête sérieuse, que les enfants victimes ne souffrent pas de ces expériences, qu'ils trouvent même cela amusant, qu'ils sont moins angoissés face à la sexualité !

Tout aussi révoltant, le deuxième reportage de Gérard Rogge, qui s'est rendu en Thaïlande, paradis des pédophiles occidentaux et du sex-tourisme. Le journaliste a joué le jeu et a constaté avec quelle facilité (et quelques centaines de nos francs seulement) il était possible de louer un enfant, même pas dans un bar, mais dans la rue, au vu et au su de tous les passants et d'une police corrompue qui ferme les yeux.

« Avant de partir, j'avais lu le livre de Marie-France Botte (cette Belge qui lutte pour arracher ces gosses thaïlandais de la prostitution, NDIR), explique Gérard Rogge. Mais sans l'avoir vu de ses yeux, on ne s'imagine pas, malgré tout, que cela va si loin, que ces enfants qui attendent devant une grande surface de Bangkok sont vraiment là pour les pédophiles, que ceux-ci s'affichent carrément en rue, avec des gosses. C'est ça le plus horrible : cette banalisation de la prostitution infantile ».

Tout bonnement scandaleux...
Nancy Ferroni

Marie-France Botte lutte pour les gosses thaïlandais. (Doc. DH)

BRUXELLES- Les images ne peuvent laisser de marbre. Impossible de rester sans réaction lorsque cette mère raconte ce que sa fille a subi : les fellations que le vieux monsieur lui imposait, les éjaculations... Impossible de ne pas sursauter quand Christian, ce jeune Québécois, confie ce que son père d'adoption lui faisait endurer, expliquant à l'enfant de huit ans que c'était normal, que tout le monde faisait ça. Christian, aujourd'hui, a écrit un livre pour exorciser ces années d'enfer, sous la coupe d'un pédophile. Mais combien de gosses sont-ils, à rester marqués ainsi toute leur vie. Combien de Christian ?

C'est un reportage dur, car tellement vrai, que l'équipe d'« Au nom de la loi » nous livre ce soir. La pédophilie... Plus une semaine, ou presque, sans que l'on évoque une affaire : souvenez-vous du curé de Kinkempois, de cet instituteur du Brabant, de l'époux de cette gar-

dienne d'enfants, de ces animateurs du Cries (centre de recherche et d'information sur l'enfance et la sexualité), qui faisaient bien d'autre chose que de l'animation...

Prison ou thérapie

« Les enfants, j'y pense tous les jours, tout le temps, confie ce pédophile, dont on ne voit, à l'écran, que les mains. Lui-même, comme beaucoup d'autres, a été abusé dans son enfance. Quand je vois un joli garçon à la TV, j'embrasse l'écran »... « Les adultes me font peur, explique cet autre pédophile âgé. J'aime les enfants de 7 à 12 ans. Il faut savoir que l'enfant a sa propre sexualité, il a une curiosité sexuelle, et quand il trouve quelqu'un qui est prêt à partager, à l'écouter, à lui apprendre, il peut même être demandeur » (!)

Des malades, les pédophiles ? Assurément, répondent tous les spécialistes ! Seulement, la solution aujourd'hui appliquée

consiste souvent à les envoyer en prison. Sans suivi, sans guidance ni thérapie. Conséquence : 80%, voire plus, sont des récidivistes et recommencent du jour au lendemain dès qu'ils sont relâchés, en continuant à croire qu'au nom du *Nouvel amour*, tout est permis... Seul le Crasc, un centre où travaillent criminologues et psycho-thérapeutes, s'attache à développer un traitement adéquat. Avec des résultats peu encourageants. Ce pédophile ne confie-t-il pas que le traitement ne lui apporte rien au niveau sexuel ?

Plus étonnant encore, dans ce reportage de Georges Huercano, de découvrir ce qui se passe dans certains vidéo-clubs de la capitale : malgré l'interdiction formelle de laisser circuler des cassettes, livres et revues mettant en scène des enfants, il est tout à fait possible de se procurer ce genre de littérature. Mieux : il suffit de demander au vendeur le catalogue qui se

issus de milieux défavorisés caractérisés par une promiscuité sexuelle. Dans l'affaire du Centre de recherche et d'information sur l'enfance et la sexualité (CRIES), le responsable était un ancien traducteur au Parquet de Bruxelles ; un condamné dans cette affaire était médecin. En octobre dernier, le conseil de guerre a condamné à dix ans de prison un gendarme dinantais bien noté qui, depuis que sa fille avait 7 ans, depuis 1988, la soumettait à ses « caprices pervers ». Dans une autre affaire, l'inculpé — un quinquagénaire, marié, père de famille, responsable administratif dans un collège, actif dans un mouvement de jeunesse — aurait contraint un enfant d'une douzaine d'années à le rejoindre dans son sac de couchage.

Les experts parlent aussi de « déviance récidivante ». Ces coupables, qui furent aussi des victimes, ne sont pas guéris par la prison. Ils recommencent dans 80% des cas, dans 30% s'ils ont pu suivre un traitement approprié. A 43 ans, un des inculpés du C.R.I.E.S. avait

déjà accompli vingt ans de prison. A chaque sortie, il récidivait ; à 14 ans, cet orphelin avait lui-même été victime d'un pédophile.

Le satyre au coin de la rue ?

Parmi les cas d'enfants maltraités observés, de plus en plus concernent des sévices sexuels. On parle de 10 ou 15 %, parfois d'un tiers des cas.

Toutes les affaires ne parviennent pas au Parquet qui traite par an 700 attentats à la pudeur et 350 viols sur des mineurs. La hausse n'est peut-être pas liée à une augmentation de la pédophilie elle-même mais plutôt à un plus grand signalement des cas aux centres spécialisés. On parle d'une fille sur cinq ou sur huit, d'un garçon sur huit ou sur dix, victime d'abus sexuels avant l'âge de 18 ans ; dans huit cas sur dix, ces faits durent et se répètent. Le plus souvent, la première fois, la victime a entre 4 et 11 ans.

L'abuseur n'est pas le satyre de caricature qui attire l'enfant dans son auto en lui offrant des bonbons ou le vagabond ; dans la grande majorité des cas, la violence sexuelle est « intra-familiale » (à l'intérieur de familles de tous milieux).

A Liège en 90, un sexagénaire avait attenté à la pudeur de deux gamines de six

et dix ans : ses petites-filles. Une étude canadienne parle de la moitié des abus sur les moins de 16 ans causés par des membres immédiats de la famille et 31% par des connaissances, voisins, amis ; d'autres évoquent un agresseur sur quatre, membre de la famille et un sur deux, ami ou connaissance de la famille. La violence « extra-familiale » reste souvent proche : les amis, les voisins, les personnes au-dessus de tout soupçon comme des enseignants, des animateurs sportifs ou de jeunesse, des membres du clergé. L'O.N.E. constate un net accroissement des signalements d'abus dans les institutions.

Sept pédophiles sur dix auraient eux-mêmes été abusés dans leur enfance. Comme ceux qui ont été battus, ils reproduisent cette attitude. Il ne faudrait pas croire que ces abuseurs sont

Un sujet délicat qu'il ne faut pas taire

Souvent, la pédophilie est abordée à travers des termes qui épargnent la pudeur du lecteur, en parlant, par exemple, de gestes déplacés. Mais, ces abus dont sont victimes les enfants peuvent dépasser les simples caresses égarées de l'adulte « en recherche perpétuelle d'affection et de réconfort » comme un avocat général qualifiait un baby-sitter violeur. Il faut parler d'enfants, de jeunes enfants, voire de nourrissons, en proie à des adultes qui se masturbent dans leur bouche, les sodomisent, les obligent à subir des fellations. Certains pédophiles trouvent une justification en évoquant la provocation infantile ou le « nouvel amour », l'affection qui les lie à ces enfants. Une argumentation qui ne tient pas quand on voit le re-

gard de ces enfants, victimes de pédophiles en Thaïlande. Quand tombent sous les yeux les photos de ces fillettes, jambes ouvertes face à l'objectif ; quand les films vidéos présentent des garçons qui se lancent dans une parodie de danse lascive ; quand, dans leurs lettres, les pédophiles décrivent le plaisir qu'ils éprouvent aux souffrances de leurs victimes trop « étroites ». Comment croire ce pédophile de 47 ans de Rixensart qui « n'était pas d'accord avec la société et la manière dont elle assure l'éducation » et assurait qu'une jeune fille initiée pouvait sortir des griffes d'un violeur. Cet homme se caressait et se masturbait devant quatre fillettes amenées à la piscine ; la cadette avait deux ans, l'aînée quatre.

LAM 16-12

Etre attentif aux signaux de l'enfant

Les victimes émettent des signes. Révélateurs, ces dessins d'enfants où le (beau-)père est représenté en érection. Symptômes ou séquelles de ces agressions: insomnies, cauchemars, boulimie ou anorexie, énurésie, perte de concentration, prostration, régression, échec scolaire, refus de se déshabiller et de se soumettre aux examens médicaux, refus de rencontrer une personne ou de se rendre dans un endroit, signes physiques comme une infection des organes génitaux. L'enfant à qui on s'est attaqué alors qu'il n'est pas mûr sentimentalement, sexuellement peut tenir des propos, adopter des attitudes (se

masturber n'importe où, n'importe quand) sans rapport avec son âge.

Ces enfants vivent la peur, le sentiment d'être souillé et coupable. Chez une fillette, un pédopsychiatre estimait qu'elle allait « ne pas pouvoir assimiler ce qu'est un contact normal avec un homme ». Lors du procès d'un gendarme incestueux, l'auditeur militaire parlait de « mort morale et psychologique » de l'enfant. A terme, Michel Dorais observe chez les garçons abusés l'auto-destruction (drogue, automutilation, suicide), la revictimisation par la prostitution, l'agression sexuelle sur de plus jeunes enfants.

Belg in Rotterdam gearresteerd

Tientallen kinderen gruwelijk verkracht voor porno-video's

TEL 18/12

door Joost de Haas
ROTTERDAM/BRUSSEL, zaterdag

Justitie in Rotterdam is in samenwerking met de Belgische justitie een kinderporno-schandaal op het spoor gekomen waarbij enkele tientallen Nederlandse en Belgische kinderen op gruwelijke wijze zijn verkracht.

Bij een huiszoeking in Rotterdam zijn onlangs door Nederlandse en Belgische opsporingsautoriteiten honderd video-banden in beslag genomen. Het gaat daarbij om zeer schokkende, harde porno met jonge kinderen. Het jongste slachtoffer is een baby die nog niet eens één jaar oud is.

De kinderporno-video's waren bestemd voor de verkoop in Nederland en België en zouden verder in heel Europa verspreid worden. Inmiddels zijn al enkele van de Nederlandse en Belgische slachtoffertjes geïdentificeerd en onderzocht.

De Brusselse justitie heeft een Belg aangehouden die wordt verdacht van verkrachting van tenminste twee van de betrokken kinderen beneden de tien jaar. De man hangt levenslange dwangarbeid boven het hoofd.

Dit is gisteren bevestigd door een woordvoerder van het parket van de Procureur des Konings in Brussel. Het onderzoek is in handen van de Brusselse onderzoeksrechter D. Vandermeersch, die spreekt van een schokkende zaak omdat op grote schaal video's zijn geproduceerd waarop zeer jonge kinderen worden misbruikt.

Volgens de woordvoerder van de Procureur des Konings gaat het om commerciële videocassettes. „Er zitten ook enkele amateuristische banden bij, maar de meesten waren bestemd voor de handel. In sommige gevallen heeft de Belgische verdachte zelf de opnames gemaakt.”

Een Nederlands/Belgisch rechercheteam stuitte toevallig op de kinderporno-affaire tijdens een strafrechtelijk onderzoek in een geheel andere zaak. De videobanden werden aangetroffen op het Rotterdamse adres van twee verdachten in een omvangrijke fraude- en oplichtingszaak. Eén van deze verdachten is de aangehouden Belg. TEL 18/12

De kinderporno-banden zijn inmiddels op last van de Rotterdamse officier van justitie mr. D.J. Copper overgedragen aan de Belgische autoriteiten. Het materiaal dient primair als bewijs tegen de van verkrachting verdachte Belg.

die fraudezaak leidde toen naar Nederland. Belgische en Nederlandse onderzoekers moesten toen ook een huiszoeking uitvoeren op Nederlands grondgebied.

Daarbij botsten de speurders op een groot aantal videocassettes met pedofilietaferelen. Een deel van deze cassettes was duidelijk bedoeld voor commerciële doeleinden. Enkele andere opnamen toonden de zakenman die jonge kinderen misbruikte. Mogelijk waren ook die amateur-opnamen bedoeld voor commercialisering. In totaal ontdekten de speurders bij diverse huiszoekingen niet minder dan 95 cassettes.

woensdag 22 december 1993

Amsterdamse link in wereldwijd netwerk kinderprostitutie

TEL 22/12

door Joost de Haas

AMSTERDAM/TURNHOUT, woensdag

De Belgische justitie stelt een onderzoek in naar een wereldwijd netwerk van kinderp prostitutie dat geleid zou worden door de hoofdredacteur van een homo-gids, die in de Benelux wordt verspreid door de Amsterdamse seksbaron Charles Geerts, alias 'Dikke Charles'.

Het gaat om de Spartacus International Gay Guide, een gids met adressen van bars, hotels en ontmoetingsplaatsen voor homo's. De gids zou tevens informatie bevatten over plaatsen waar pedofielen in contact kunnen komen met kinderp prostituties. Ook zou worden gemeld welke hotels pedofilie toestaan. De informatie zou in code worden weergegeven. In België wordt gesproken van het Spartacus-netwerk.

Hoofdverdachte is de Brit John D. Stamford, die een postadres heeft in Amsterdam. De hoofdredacteur van de gids is ook eigenaar van een homomassage-salon in het Belgische Geel. De Brit werd op 27 september aangehouden door de politie van Geel. Bij een huiszoeking in de massagesalon werden pornobanden in beslag genomen. Justitie in Turnhout verrichtte afgelopen week op twintig adressen huiszoekingen in Antwerpen, Gent, Brugge, Brussel, Turnhout en Luik.

Porno-imperium

Stamford begon in 1970 met de Spartacus-gids. De uitgave wordt in Nederland, België en Luxemburg gedistribueerd door Scala, het in Amsterdam-Sloterdijk gevestigde porno-imperium van Dikke Charles (50). Een medewerker van Scala: „Wij weten niets van de pedofilie-hotels van Stamford, wij bestellen de gids bij de uitgever in Berlijn.”

De Zwitserse organisatie Sentinelles, die zich het lot aantrekt van misbruikte kinderen, heeft eerder gemeld dat Stamford betrokken was bij kinderp prostitutie in Sri Lanka en op de Filipijnen. Eind jaren tachtig werd de Brit in ons land gearresteerd op verdenking van het organiseren van kinderp prostitutie, maar hij werd wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken.

In het kinderporno-schandaal dat onlangs in Rotterdam aan het licht kwam, zijn enkele Nederlandse kinderen door justitie in Brussel gehoord. Tijdens een huiszoeking in Rotterdam-Zuid stuitte de politie op honderd videobanden met daarop de meest weerzinwekkende kinderporno.

Hoofdverdachte is de zakenman Jean Paul R. (44) uit het Belgische Sint Gillis. Hij hield zich schuil in Rotterdam en werd na zijn arrestatie door ons land uitgeleverd aan België, waar hij binnenkort terecht moet staan op verdenking van verkrachting van drie kinderen.

Het parket van Brussel heeft gisteren dan toch het stilzwijgen over de grootscheepse pedofiliezaak verbroken. Lang niet alle details werden vrijgegeven, maar het parket bevestigt in elk geval ons bericht van vorige week vrijdag. Het gaat inderdaad om een zaak met internationale afmetingen. Gezien de ernst van de feiten wordt de strafrechtelijke behandeling van de zaak wellicht een taak voor het assisenhof.

De spilfiguur in de pedofiliezaak is een zakenman uit Sint-Gillis. Hij werd vorige zomer al gearresteerd omdat hij verdacht werd van financiële fraude. Het onderzoek in

Met die ontdekking waren de bewijzen meer dan duidelijk en startte de Brusselse onderzoeksrechter Damien Vandermeersch een tweede onderzoek tegen de Brusselse zakenman. Het onderzoek in de fraudezaak, waarvan de Brusselse zakenman al eerder werd verdacht, is in handen van een andere Brusselse onderzoeksrechter.

Het parket bevestigt dat verscheidene kinderen het slachtoffer zijn geworden. Het precieze aantal wenst men nog niet mee te delen. Wel staat vast dat het om Nederlandse én Belgische kinderen gaat. Enkele slachtoffertjes werden reeds geïdentificeerd en de Belgische speurders hebben inmiddels ook al

Nederlandse kinderen kunnen ondervragen. Daarvoor werden zij naar Brussel overgebracht.

Het heeft de onderzoekers heel wat tijd gekost om alle banden te bekijken en zo de slachtoffertjes te identificeren. De speurders, die die opdracht kregen, noemen de beelden ronduit weerzinwekkend. Gezien de omvang van het materiaal en de administratieve opdracht die daarbij komt kijken, hebben de speurders het bekijken van de video's pas vorige week kunnen afronden. Verwacht wordt dat er nog aanhoudingen zullen volgen.

Fraude-onderzoek brengt porno-net aan het licht

Zakenman spil in pedofiliezaak

G.V.A. 21/12/93

Het pedofilie-net

LNW 21.12.93

Nieuwe huiszoekingen

In het kader van een onderzoek naar een internationaal netwerk voor kinderprostitutie, dat met de aanhouding van de Brit John Stamford in Geel in een stroomversneling was gekomen, werden vorige week een twintigtal huiszoekingen verricht. In Antwerpen, Gent, Brugge, Brussel, Turnhout en Luik zochten speurders naar nieuwe elementen in het zogenaamde Spartacus-netwerk. Stamford was uitgever van de Spartacusgids, een homoblad dat — in code — ook informatie zou geven aan pedofielen over waar ze kinderen zouden kunnen vinden en welke hotels pedofilie toelaten.

John Stamford werd op 27 september aangehouden door de politie van Geel. In zijn massagesalon voor mannen vonden de speurders videobanden met porno (evenwel niet met kinderen) en briefwisseling van over de hele wereld. Vrijdag werd zijn aanhoudingsmandaat bevestigd door het parket van Turnhout.

Stamford was niet aan zijn proefstuk toe. De Zwitserse organisatie «Sentinelles» dat zich het lot van verwaarloosde en misbruikte kinderen aantrekt, had in 1980 al gesignaleerd dat Stamford in Sri-Lanka en op de Filipijnen bars uitbaatte waar jongetjes zich moesten prostitueren. Einde de jaren tachtig werd hij aangehouden in Nederland. Na een proces dat maanden aansloopte, werd hij in 1987 bij gebrek aan bewijzen vrijgesproken. — S.V.

LNW 21.12.93

BRUSSEL — De 44-jarige Jean-Paul R. is aangehouden voor de verkrachting van een kind, jonger dan 10 jaar. In 1988 had hij zich al eens vergrepen aan een meisje van elf jaar.

Jean-Paul R. viel eind mei in de handen van het Belgisch gerecht. Hij werd toen door het Nederlandse gerecht uitgeleverd, omdat hij in ons land gezocht werd voor een oplichtingszaak. Hij had zich van februari 1993 tot mei 1993 schuilgehouden in Rotterdam-Zuid. Daar is het dat een rogatoire commissie bij een huiszoeking een honderdtal videobanden vond. Tien ervan waren amateurvideo's waarop de verkrachting van een kind te zien was. Weerzinwekkende beelden voor de speurders die in de dader Jean-Paul R. herkenden. Hij werd door onderzoeksrechter Vandermeersch aangehouden. In 1988 werd hij reeds opgepakt en veroordeeld voor de verkrachting van een 11-jarig Belgisch meisje in een hotel in Manilla. — S.V.

BRUSSEL — Een rogatoire commissie die naar Rotterdam gestuurd werd, heeft daar de hand gelegd op een honderdtal videobanden. Tachtig daarvan waren bestemd voor commercieel gebruik. De andere cassettes waren amateurvideo's waarop te zien was hoe de 44-jarige Jean Paul R. een kind verkrachtte.

LNW 21-12

STEPHAN VERHEYDEN

Aangezien de speurders die door de Brusselse onderzoeksrechter Van Espen naar Nederland waren gestuurd, alleen met een financiële opdracht waren belast, kwamen de nieuwe feiten op het bureau van onderzoeks-

rechter Vandermeersch terecht die Jean-Paul R. wegens verkrachting van een kind van minder dan tien jaar onder aanhoudingsmandaat plaatste.

De misselijk makende feiten zijn dus eerder toevallig aan het licht gekomen. Jean-Paul R. was einde mei al door de Nederlandse gerechtelijke autoriteiten

Lichte straffen voor handel in kinderporno

Wie een winstgevend handeltje drijft met kinderporno, riskeert daarmee niet veel. Hij kan maar tot heel lichte straffen — maximaal zes maanden — worden veroordeeld.

En omdat aanhoudingsmandaten alleen mogen worden uitgeschreven voor misdrijven die kunnen worden bestraft met een gevangenisstraf van meer dan één jaar, kunnen handelaars aan wie enkel de handel in kinderporno zou kunnen ten laste gelegd worden, eigenlijk niet worden opgepakt.

Anders is het evenwel gesteld als zij zich ook schuldig maken aan het aanzetten tot ontucht.

In het wetboek van strafrecht zegt artikel 383 dat de handel in kinderporno beteugelt: «Hij die liederen, vlugschriften of andere geschriften, al dan niet gedrukt, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

S.V.

Drie meisjes onder de tien bij slachtoffers Zakenman eerder al gevat voor kinderverkrachting

G.V.A. 22/12/93

Er raken meer details bekend over de internationale porno-video-affaire, die onze krant vorige week aan het licht bracht. Uit het onderzoek blijkt nu dat de spilfiguur, de 44-jarige zakenman Jean-Paul R. uit Sint-Gillis-Brussel, reeds in 1988 werd opgepakt wegens misbruik van een elfjarig meisje, waarmee hij naar de Filipijnen was getrokken. Hij werd voor deze feiten ook veroordeeld.

Het jongste onderzoek heeft inmiddels uitgewezen dat hij minstens drie kinderen, jonger dan tien jaar, heeft misbruikt. Het gaat om meisjes van acht, negen en tien jaar.

Gezien de wetgeving op kinderverkrachting, wordt verwacht dat hij zich voor die feiten naar het assisenhof zal worden verwe-

zen. Hij kan daar als maximumstraf levenslange dwangarbeid krijgen.

De zakenman uit Sint-Gillis werd gezocht in het kader van een oplichtingszaak, waarbij een bedrag van 200 miljoen fr. is gemoeid. In februari dook hij onder in Rotterdam, waar de Nederlandse onderzoekers hem konden onderscheppen.

Na zijn uitlevering aan België kwamen eerder toevallig de zware feiten van mishandeling en verkrachting van minderjarigen en het daarbij horende videomateriaal aan het licht.

De ouders van de betrokken kinderen dienden geen klacht in.

■ Blz. 33: Spilfiguur in pedofiliezaak reisde naar de Filipijnen.

Spilfiguur reisde naar de Filipijnen

G.V.A. 22/12/93

■ Vervolg van blz. 1

De aangehouden zakenman uit Sint-Gillis, die de spilfiguur is in een internationale pedofiliezaak, was reeds eerder bij het gerecht bekend als een zedelinquent. In augustus 1988 was de man met een elfjarig meisje naar Azië vertrokken. Hij had het vertrouwen van haar ouders kunnen winnen en hen met een smoes kunnen overtuigen dat hun dochttertje mee mocht.

In een hotel in de Filipijnse hoofdstad Manilla misbruikte hij niet alleen het meisje, maar ook een Filipijns meisje. Begin oktober van dat jaar keerde hij naar België terug. Bij zijn aankomst in Zaventem arresteerden speurders van de gerechtelijke politie hem onmiddellijk. Hij werd later veroordeeld.

Dat heeft Jean-Paul R. niet belet zijn praktijken verder te zetten. Merkwaardig hierbij is dat de zaken niet aan het licht kwamen door verklaringen van de betrokken kinderen of hun ouders. Zoals bekend kwam het

gerecht eerder toevallig de weerzinwekkende feiten op het spoor. Einde mei leverden de Nederlandse gerechtelijke autoriteiten de man aan België uit. De Belgische justitie zocht hem voor een oplichtingszaak waarbij een bedrag van 200 miljoen is gemoeid.

Ondergedoken

Omdat Jean-Paul R. wist dat het Belgische gerecht hem zocht, was hij samen met zijn echtgenote in februari van dit jaar ondergedoken in Rotterdam. Na zijn uitlevering aan België stuurde onderzoeksrechter Van Espen, die met de oplichtingszaak was belast, een rogatoire commissie naar Rotterdam.

Eén van de opdrachten van de speurders bestond uit een huiszoeking in de woning waar de man met zijn vrouw verbleef. Tijdens die huiszoeking ontdekten de onderzoekers de videocassettes.

Pas bij hun terugkeer in België onderwierpen de onderzoekers de cassettes aan een grondiger onderzoek en stelden ze vast om welke video's het ging. Meteen opende het parket in Brussel een tweede dossier tegen Jean-Paul R. en gelastte het onderzoeksrechter Damien Vandermeersch met een nieuw onderzoek.

De zakenman zal zich eerst wegens oplichting moeten verantwoorden voor de correctionele rechtbank. Dat gebeurt wellicht in het voorjaar van 1994.

den en door de Brusselse rechtbank veroordeeld voor de verkrachting van een 11-jarig meisje. Jean-Paul R., die een vlotte prater is, gaf zich in die periode uit als platenuitgever en romanschrijver.

„ Verkrachter was met slachtoffer op reis „

Hij zeulde zelfs een catalogus mee waarin te lezen stond dat hij liefst 28 boeken geschreven had. Ze inlezen kon niet meer vermits ze allemaal uitverkocht waren, zo vertelde hij er niet weinig trots bij.

Toch overtuigde hij als platenuitgever de ouders van een

11-jarig meisje dat hun dochter heel goed kon zingen en er voor haar een fantastische toekomst als zangeres was weggelegd.

Opgepakt na terugreis

Hij wist de ouders uiteindelijk zover te krijgen dat ze hem met hun dochter naar Azië lieten vertrekken waar hij met haar een plaatje zou opnemen, had hij beloofd.

In een hotel in de Filipijnse hoofdstad Manilla verkrachtte hij in augustus 1988 het meisje en tegelijk ook nog een kleine Filipijnse, zo wist zijn elfjarig slachtoffer te melden.

Toen hij in begin oktober 1988 terug in Brussel opdook, werd hij door de gerechtelijke politie onmiddellijk aangehouden, in de gevangenis opgesloten en door de rechtbank veroordeeld.

Met 'Tommie' zet Yvonne Keuls seksueel misbruik in schijnwerpers Door Dirk Willem Rosie

'Kapot gaan, maar dan weer opstaan'

Rotterdam

In het begin van de jaren '80 ontdekte schrijfster Yvonne Keuls dat een kinderrechter jarenlang seksueel misbruik had gemaakt van onder zijn macht gestelde jongens. Zij verwerkte dit gegeven in de roman 'Annie Berber en het verdriet van een tedere crimineel' en veroorzaakte daarmee een heleboel opschudding. Een heilig huis schudde op zijn grondvesten.

Met haar boek had Yvonne Keuls weer eens een sociaal probleem op de agenda geplaatst en ze heeft er zeker aan meegewerkt dat het thema 'seksueel misbruik in machtsongelijke situaties' aan de orde blijft. Morgen gaat 'Tommie', de theaterbewerking van de spraakmakende roman, onder regie van Pieter Loef en met Paul Röttger in de hoofdrol in de Rotterdamse Schouwburg in première.

Yvonne Keuls is het er eigenlijk niet mee eens dat 'Tommie' een bewerking van het boek is. „Het gegeven van het boek bleef in mij doorwerken en dat is verdiept in het toneelstuk. Het is net een donkere kamer met ergens in de hoek een lampje. Dat is door mijn boek aangegaan. Maar met het toneelstuk doe ik ergens anders een lampje aan. De rest blijft donker.”

'Tommie' is een kind. „Een kind is altijd gaaf”, vindt Yvonne Keuls. „Daar kan alles mis mee gaan, maar onder andere omstandigheden kan ook alles goed gaan. En als er wat fout gaat met een kind, moet het in elk geval niet nog weer eens slachtoffer worden van kwalijke praktijken. In 'Tommie' valt een kind gaaf in handen van hulpverleners - wie dat ook maar mogen zijn - en raakt het vervolgens in problemen. Dat

was niet nodig geweest als er op de juiste manier met dat kind was omgesprongen.”

Tommie is een 'tedere' crimineel, een rotjong dat goed terecht had kunnen komen. De hulpverlening waait hem plat, de kinderrechter vindt bij hem zijn gerief. Tommie kan de werkelijkheid niet aan en fabricert zijn eigen beleving. Hij vlucht in fantasie en duikt onder in zijn glansrol: travestie. Het was niet uit effectbejag dat Yvonne Keuls voor het extreme koos. Uit eigen ervaring weet ze dat een onevenredig groot aantal jongens in de positie van Tommie zijn heil zoekt in travestie.

Arena

Yvonne Keuls ziet zichzelf niet als dé schrijfster van 'Tommie'. „Het stuk is niet geschreven, het is ontstaan. Paul, Pieter Loef en ik zijn gedrieën de makers. Voor Paul ben ik eraan begonnen. Op de première van 'Amadeus' zei hij tegen me: 'En nou ga je eens een rol voor mij schrijven'. Jacques Senf (theaterproducent, red.) zag ons staan en hoorde waar we het over hadden. Hij zei: en dan ga ik dat produceren. Jacques Senf voelde aan dat Paul en ik eens in de arena moesten.”

Een cruciale band dus, die tussen Yvonne Keuls en Paul Röttger. Röttger was op het toneel onder meer actief als Mozart in 'Amadeus' en in de titelrol van 'De wijze kater'. Voorts is Röttger bekend als directeur van het Rotterdams Centrum voor Theater. Waarom heeft Keuls zich zo door hem laten inspireren? „Ik hou van Paul”, zegt Yvonne Keuls. „Ik hou van zijn puurheid in het theater. Hij heeft er letterlijk alles voor over, daar kan ik mee werken. Paul is een 'fool', een klein duiveltje dat springt over het toneel. Hij heeft de metamorfose in zich, hij trekt een la open en brengt zijn rol van binnenuit. Paul is een bevlogen acteur, zoals Paul Steenbergen dat was. Daar zijn er niet zoveel meer van over.”

„Dat onvoorwaardelijke hebben Yvonne en ik gemeen”, vindt Paul Röttger, die in zijn eigen Rotterdams Centrum voor Theater in de wijk Spangen is aangeschoven met een kop koffie. „Terwijl wij aan een voorstelling werken worden wij niet moe, we worden alleen maar sterker. Maar er is nog iets dat van Yvonne en mij samen is en dat dientengevolge in dit stuk terecht is gekomen: we laten zien dat je kunt overleven. We stellen een moeilijk thema aan de orde, het is op dit moment echt een hot item. Maar water ook gebeurt: je kunt altijd kiezen en dus kun je ook altijd kiezen voor het leven. Met die boodschap voel ik mij als speler ontzettend gelukkig.” „Onze Tommie overleeft. Je kunt zeggen: hij vlucht in de traves-

tie of in de prostitutie. Dat doet er niet toe en daar hebben wij ook geen oordeel over. Tommie heeft toch een vorm gevonden voor zijn verdere leven, hij gaat door. Het is aan het publiek om te oordelen, maar vooral om verbanden te leggen en oorzaken aan te geven. Wij hebben geprobeerd om geen vinger op te heffen. Zelfs niet richting rechter. Ook de rechter is een deel van een systeem.”

Verrukkelijk

„Wat Yvonne in al haar boeken aangeeft is: het gaat niet om één mens. We zijn allemaal radertjes in een geheel. Wij hebben die rechter zijn praktijken toegestaan. Het Openbaar Ministerie wist al jaren dat ze plaats hadden. En nog plaats hebben! Iedereen weet dat het net van magistraten en hulpverleners mazen kent. Dat is op zich niet erg, maar we moeten wel alert zijn. Daar hebben wij een voorstelling over gemaakt.”

„De rol is voor mij nummer één. Mensen vragen me wel eens: wat spreekt jou zo aan in die Tommie. En dat is dan toch de travestie. Want dat is in wezen de ultieme vorm van toneelspelen. Er is niks vies aan, het is helemaal niet raar. Het kan juist verrukkelijk zijn.”

Yvonne Keuls vult aan: „Als je even genoeg hebt van jezelf, kun je een andere 'ik' zo laten ontstaan. Heerlijk toch! Ik laat deze jongen zichzelf redden, dat talent heeft hij. En natuurlijk is het een rotjongen,

een klein etterlijertje. Maar dat komt erbij. Hij is van alles. Hij is ook zo schattig, zo teder. Maar hij is ook in staat om iemand te vermoorden. Hij is alles in één. Een tedere crimineel.”

Paul Röttger: „We hebben geprobeerd om niet sentimenteel te worden. Er mag gelachen worden. In de grootste ellende ontstaat de schitterendste humor. Ga de geschiedenis maar na: je hebt jodenmoppen, nichtenhumor, zwarte grappen... (Lachend) En Hollandse humor.”

Maar belangrijker dan de humor vindt Yvonne Keuls het element van overleven. „Dat zit in al mijn werk. Het meisje Gemma zal overleven, voor Floortje Bloem geldt hetzelfde. Ze zijn niet kapot te krijgen. Bij een open einde vragen mensen me wel eens: 'Redt ze het?'. Dan zeg ik: 'Wat denk je? Natuurlijk redt ze het!'”

„Ik ben een oorlogskind, dat zal het wel zijn. Het is niet gering om dat te overleven. Op mijn twaalfde kwam ik uit de oorlog en toen wist ik: de rest van mijn leven ga ik ook knokken.” Uit de eerste monoloog van Tommie blijkt al dat de tedere crimineel alle ellende heeft overleefd. Aan het eind zit hij in de vernieling, maar dankzij het begin weet het publiek dat hij alles toch te boven is gekomen. Yvonne Keuls: „Ik vind het niet erg dat mensen kapot gaan. Maar ze moeten verdomme opstaan!”

In Utrecht: 24 januari, Stadschouwburg.

PROMOVENDA: Incestslachtoffers verdienen betere opvang

TEL 4/12

Van een onzer verslaggeefsters

AMSTERDAM— Psychiatrische ervaringen en een incestverleden gaan al te vaak samen. Maar nog lang niet alle psychiaters leggen dit verband. Het idee dat seksueel misbruik de oorzaak is van de klachten wekt bij sommigen irritaties en wordt door anderen bestempeld als het nieuwste modeverschijnsel. Dr. Francine Albach promoveerde deze week op het onderwerp *Freud's Verleidingstheorie, incest trauma en hysteric*. De kersverse doctor toont aan dat Freud het met de basisgedachte dat incest ten grondslag lag aan hysteric, bij het rechte eind had.

Francine, in het dagelijks leven psychologe, zette voor haar onderzoek een groep getraumatiseerde vrouwen die in hun jeugd seksueel zijn misbruikt naast een groep vrouwen die daarmee geen ervaringen had. „Bij de seksueel misbruikte vrouwen kwamen veel klachten naar voren. Klachten die zelden in verband met incest worden gebracht.” De kenmerken van hysteric die Francine Albach ontdekte, liepen uiteen van verlammingen terwijl daarvoor geen medische oorzaak kan worden gevonden, hysterische aanvallen, flauwvallen, posttraumatische stress-stoor-

nissen als nachtmerries, flashbacks, angstaanvallen en slaapproblemen en hysterische seksualiteit.

Klachten

Klachten die ook in de tijd van Freud voorkwamen. „Vrouwen die rond de eeuwwisseling bijvoorbeeld een ziekelijk seksueel uitdagend gedrag vertoonden, kregen het advies zich maar eens flink te laten pakken. En verhalen over incest werden afgedaan als fantasie. Of dat het wel gewent zou zijn. Onzin natuurlijk.”

Hoewel de medische weten-

schap tegenwoordig een stuk verder is, ontbreekt volgens Francine goede begeleiding. „De problemen van incestslachtoffers worden verkeerd beoordeeld. Vrouwen met een incestervaring hebben soms zulke verwarrende verhalen dat ze ongeloofwaardig overkomen. Er wordt dan voorbij gegaan aan het feit dat incestslachtoffers door een trauma hele stukken kwijt kunnen zijn. Hetzelfde beeld zie je ook bij oorlogsslachtoffers.”

Volgens Francine is er onder incestslachtoffers enorme behoefte aan een goede behandeling waarin traumatische ervaringen worden verwerkt.

Bij een therapeut is daarvoor niet altijd even veel tijd. „Na herbeleving van alle ellende en intensieve begeleiding is het heel goed mogelijk dat mensen weer heil in de toekomst gaan zien”, zegt de psychologe die er op wijst dat veel incestslachtoffers suïcidaal zijn. „Een uurtje per week bij de psychiater is dan niet voldoende.” Vervolgt: „Net als in Amerika zou er ook hier een traumakliniek voor incestslachtoffers moeten komen. Oorlogsslachtoffers kennen immers ook een kliniek als Centrum '45.”

Francine Albach heeft inmiddels met een collega het platform voor *geknakte rietjes* opgericht. Ze zijn gestart met traumaverwerkingsweekenden. „We krijgen enorme respons. Na een weekende van huilen en heel veel praten voelden veel vrouwen zich opgelucht.”

Dungen schreef in *de Psycholoog* over het in de collegebank zetten van het NIP-hoofdbestuur. De verklaring van het hoofdbestuur uit 1989 over de poppenmethode zou aanzetten tot misverstanden voor de argeloze psychologen. Van den Dungen en Brouwer willen echter uit de uitspraken van de colleges meer halen dan erin zit en de lezers doen geloven dat het hoofdbestuur wordt verweten destijds de poppenmethode niet totaal afgewezen te hebben („er is geen plaats voor concessies van welke aard ook als een methode niet aan minimale eisen voldoet”). Dit verwijt krijgt het echter niet in de uitspraken. Wel dat de bedenkingen tegen de poppenmethode niet op een meer prominente eerste plaats in de verklaring zijn gezet. Overigens is er wel degelijk kennisgenomen van alle overwegingen uit de verklaring van het hoofdbestuur. En dat is niet zo verwonderlijk: ook de media wisten in 1989 precies datgene te halen uit de verklaring wat het NIP-bestuur duidelijk wilde maken: de poppenmethode kan nooit een zelfstandige beslissingsgrond zijn bij een ernstige zaak als seksueel misbruik omdat de methode daartoe onvoldoende is ontwikkeld.

R.F. BANEKE, verenigingssecretaris NIP

POPPENMETHODE

Op 30 oktober schreef Marten Brouwer in NRC Handelsblad over twee uitspraken van de Colleges van Toezicht en van Beroep van het Nederlands Instituut van Psychologen over de toepassing van de 'Poppenmethode'. Brouwer citeert het stuk dat Van den

nrc 6/11/93

'Mag ik je lekker stuk noemen?'

De fanatieke strijd in de Verenigde Staten tegen seksuele intimidatie

Een docent psychologie aan de universiteit van Pennsylvania zag zich onlangs gedwongen om een ingelijste vakantiefoto van zijn vriendin in bikini van zijn bureau te verwijderen. Twee studentes hadden met succes geklaagd dat de foto van de schaars geklede vrouw een 'vijandige werkomgeving' creëerde, en dus naar Amerikaanse maatstaven juridische 'ongewenste intimiteit' opleverde. Op dezelfde universiteit liet een vrouwelijke professor een reproductie van Goya's *Naakte Maya* van de muur halen, omdat de openlijke vertoning van zoveel wellustig vrouwen vlees haar het lesgeven zou bemoeilijken. En in Chicago is een hoogleraar bezig met een wetsvoorstel dat nafluiten op straat en opmerkingen als 'hé, lekker stuk' en 'schatje, wat doe je vanavond' strafbaar zou moeten stellen. Waanzin? Een slechte grap? Niet in Amerika, waar de strijd over de vormgeving van een nieuwe, 'politiek correcte' seksuele moraal met ongekend fanatisme wordt uitgevochten.

Bregtje van der Haak

Het is inmiddels twee jaar geleden dat Anita Hill en Clarence Thomas het begrip 'ongewenste intimiteit' voor het eerst ter sprake brachten in miljoenen Amerikaanse huiskamers. Voor het oog van de camera beschuldigde professor Hill de conservatieve kandidaat voor het hoogerechtshof Thomas van onbetamelijk gedrag in de tijd dat ze voor hem werkte. Schuine moppen, irritante opmerkingen over haar uiterlijk en voortdurend zeuren om afspraken onder dreiging met ontslag, leverden volgens haar strafbare 'ongewenste intimiteit' op en maakten Thomas ongeschikt voor een zetel in het hoogste rechtscollege van het land. Thomas ontkende de beschuldigingen en werd uiteindelijk benoemd, maar de Amerikanen hadden er een *hot issue* bij: *sexual harassment*, in het Nederlands eerst vertaald als 'ongewenste intimiteit', maar tegenwoordig spreekt men liever van 'seksuele intimidatie'. Vooral de rechtstreeks uitgezonden hoorzittingen, waarin een bat-

terij blanke senatoren in pak de zwarte professor Hill aan een meedogenloos kruisverhoor onderwierp, maakten een stroom van reacties los. Sindsdien heeft het fenomeen zich als een olievlék over het maatschappelijk leven verspreid. Van de kleuterschool tot aan de universiteit, in restaurants en vliegtuigen, bij de politie, in de politiek en in het bedrijfsleven, overal duiken vrouwen op die beweren dat ze het slachtoffer zijn geworden van seksuele intimidatie, en in veel gevallen eisen ze keiharde dollars als genoegdoening. Schadevergoedingen kunnen in uitzonderlijke gevallen in de miljoenen open. De gevolgen zijn dagelijks voelbaar. Dokters onderzoeken hun patiënten met de deur open uit angst voor seksuele-intimidatieclaims, kandidaten voor politieke posten worden teruggetrokken op grond van onroepbare beschuldigingen en bedrijven schrijven vette cheques uit aan werknemers die hun collega's van onbetamelijk gedrag beschuldigen. Het aantal officiële claims, ingediend bij de federale Commissie voor Gelijke Behandeling, is in twee jaar meer dan verdubbeld (van 5694 gevallen in

1991, tot 10.900 in de eerste acht maanden van 1993), maar de meeste klachten komen nooit bij de rechter terecht, omdat ze binnen het bedrijf worden afgehandeld. Dat komt de vijfhonderd grootste bedrijven van Amerika op gemiddeld acht miljoen dollar per jaar te staan en het is dan ook geen wonder dat vrijwel alle grote bedrijven inmiddels verplichte seksuele-intimidatie-workshops voor werknemers organiseren.

Nergens wordt het gevaar van de ongewenste avances zo serieus genomen als op de progressieve universiteiten in het noordoosten van de Verenigde Staten. Op de campus gelden vaak stringente gedragscodes en na seksuele intimidatie wordt nu ook verkrachting door sommige docenten en studenten zo ruim geïnterpreteerd dat er geen fysieke dwang meer aan te pas hoeft te komen, en er vrijwel alle seks onder valt die het vrouwelijke slachtoffer, de *rape survivor*, niet goed is bekommen.

Aankomende studenten wordt geleerd om alert te zijn op *date rape*, verkrachting door een bekende, en iedere zichzelf respecterende universiteit heeft onderhand wel een

rape crisiscenter met een 24-uurs noodlijn. De meeste feministen zien in deze stormachtige ontwikkeling een bewijs van de toegenomen assertiviteit van de Amerikaanse vrouw. Teverden stellen zij vast dat er de laatste jaren grote sprongen voorwaarts zijn gemaakt en er eindelijk een klimaat is ontstaan waarin vrouwen hun recht kunnen halen en misbruik en onderdrukking niet langer vanzelfsprekend getolereerd worden.

Maar er gaan de laatste tijd ook andere stemmen op. In *The Morning After: Sex, Fear and Feminism on Campus*, een controversteel boek dat onlangs in Amerika verscheen, stelt Katie Roiphe, een vijftwintjarige studente, dat de feministen die de definities van verkrachting en seksuele intimidatie almaar uitbreiden en de frequentie ervan overdrijven, het vrouwelijke geslacht geen dienst bewijzen. Net als Camille Paglia vindt Roiphe dat vrouwen in het verkrachtingsscenario weer eens geplaatst worden in een overbekende rol: als onschuldige en onwillige slachtoffers die seks gelaten ondergaan, er geen plezier aan beleven en niet bij machte zijn om hun onwil effectief over te brengen. In dit scenario, schrijft Roiphe, zijn mannen niet alleen lichamelijk, maar ook intellectueel en emotioneel sterker dan vrouwen: hij kan haar in een handomdraai van overtuigen te doen waar zij geen zin in heeft.

Aan de hand van haar persoonlijke ervaringen als studente aan Harvard en Princeton schetst Roiphe een levendig beeld van het in haar ogen hysterische klimaat op de collegecampussen, waar een stel feministische panieksaaiers in workshops en brochures de mythe van het op seks beluste mannelijke monster propageert en vrouwelijke studenten vanaf de eerste studiedag door-dringt van hun onvermijdelijke toekomstige slachtofferschap. Ze schrijft: 'Het beeld dat naar voren komt uit de feministische obsessie met verkrachting en seksuele intimidatie is een beeld van vrouwen als slachtoffers, van hun stuk gebracht door een schuine mop, en makkelijk onder druk gezet als het om seks gaat. Dit beeld van de delicate vrouw lijkt verdacht veel op het ideale vrouwbeeld van de jaren vijftig waar mijn moeder en de andere vrouwen van haar generatie zich zo hard tegen hebben verzet. Zij herkenden zich niet in haar passiviteit, haar behoefte aan bescherming (...) maar daar is ze weer, met haar goede be-

doelingen en haar grote, onschuldige ogen. Alleen zijn het dit keer de feministen zelf die haar nieuw leven inblazen.'

Roiphe verzet zich tegen de steeds uitdijende definities die ze overal tegenkomt, bijvoorbeeld in de brochure van de American College Health Association, die alle 'onwelkome seksuele opmerkingen, grappen en gebaren' als 'een vorm van aanranding' bestempelt. In plaats van zich met angst en beven voor te bereiden op de onvermijdelijke komst van de verkrachter, zouden feministen, volgens Roiphe, hun energie moeten steken in het opvoeden van sterke meiden die verkrachting en ongewenste intimiteiten met een vuistslag of een minachtend schouderophalen afdoen. 'In plaats van te leren dat mannen geen recht hebben om ons deze verschrikkelijke dingen aan te doen, zouden we moeten leren om met kracht en vertrouwen met elkaar om te gaan. Als iemand ons lastig valt, zouden we hem terecht moeten kunnen wijzen zonder 's nachts in ons kussen te snikken en om hulp en therapie te roepen. Als iemand naar ons kijkt, of vieze praatjes vertelt, of seksuele opmerkingen maakt in een gesprek, zouden we daar geen zenuw-inzinking van moeten krijgen.' Goedkeurend haalt ze het voorbeeld aan van een vriendin die het betasten van haar borsten door een vreemde man resoluut afstraft door een glas melk over zijn hoofd uit te gieten.

Het glas melk als oplossing voor seksueel geweld tegen vrouwen? Het is niet verbaazingwekkend dat Roiphe's geringschattende analyse van verkrachting en seksuele intimidatie in de feministische gemeenschap in Amerika heftige reacties heeft losgemaakt. De feministische dichteres en hoogleraar Katha Pollit wijst in een recensie in het tijdschrift *The New Yorker* op de talloze feitelijke onvolkomenheden van *The Morning After* en schrijft dat Roiphe's persoonlijke observaties weinig geldigheid hebben buiten de kleine, geprivilegieerde gemeenschap waarover ze schrijft. Pollit: 'Als Roiphe gelijk zou hebben met haar stelling dat aandacht voor "slachtoffer-schap" vrouwen passieft maakt, dan zou de ervaring van Anita Hill alleen maar tot gevolg hebben gehad dat feministen huilend bij elkaar zouden zijn gekropen in een afgelegen commune. In plaats daarvan heeft het een golf van activiteit losgemaakt, die het feminisme op straatniveau nieuw leven

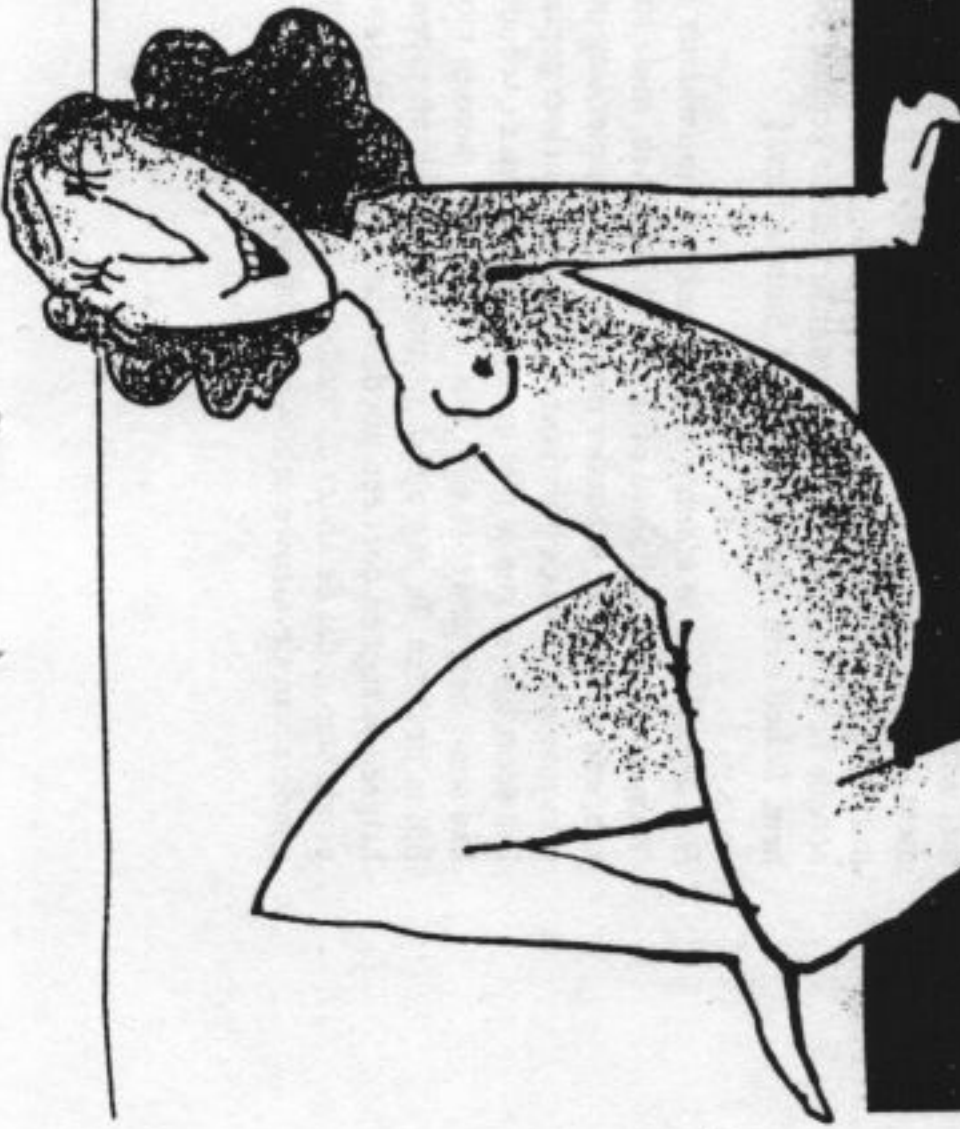
heeft ingeblazen en tot de verkiezing van een ongehoord aantal vrouwelijke politici in het Congres heeft geleid.'

Susan Faludi, auteur van de best-seller *Backlash: The Undeclared War Against American Women*, noemt Roiphe's aanklacht tegen het slachtofferfeminisme 'absurd'. Ze zegt: 'In die redenering zouden we dus nooit op maatschappelijk onrecht moeten wijzen. Armoede, racisme, seksisme, laten we er maar niet over praten, want de benadeelden zouden wel eens het gevoel kunnen krijgen dat ze slachtoffers zijn.' Ze vindt de discussie over slachtofferfeminisme oninteressant. 'Er zijn hier en daar misschien een paar jonge vrouwen op collegecampussen die domme opmerkingen maken over mannen, maar dat zegt weinig over feminisme, en meer over collegestudenten. De nieuwe generatie feministen is luidruchtig, opstandig en assertief. Kijk maar naar alle actiegroepen die de laatste jaren uit de grond geschoten zijn. De gemiddelde vrouw heeft nog nooit van dit academische debat over slachtofferschap gehoord en het kan haar ook niets schelen. Zij is meer geïnteresseerd in betaalbare gezondheidszorg en kinderopvang. Ze wacht ongeduldig op de dag dat ze evenveel betaald krijgt voor haar werk als haar mannelijke collega's en niet meer door haar man geslagen wordt.'

Hoewel wordt er eigenlijk verkracht? Roiphe worstelt met het cijfermateriaal om aan te tonen dat het allemaal wel meevalt. De meeste verkrachtingen (een sensaatsrapport schat 84 procent) worden nooit bij de politie aangegeven en statistieken zijn dus onbetrouwbaar. Roiphe haalt een studie uit 1985 aan van Mary P. Koss, die een brede definitie hanteerde en vond dat een op de vier collegestudentes wordt verkracht of aangerand. 'Als ik echt midden in een epidemie stond, een crisis, als vijftientig procent van mijn vriendinnen werkelijk werd verkracht, zou ik er dan niet van weten?' vraagt Roiphe zich verwijfeld af. Ze concludeert dat feministen de cijfers overdrijven.

Een conservatieve studie van het National Victim Center vond vorig jaar echter dat dertien procent van volwassen vrouwen wordt verkracht volgens de meest enge definitie. Dat is een op acht vrouwen die in de loop van hun leven tegen hun zin en met geweld een penis in hun vagina, mond of rectum geramd krijgen, en dan nog de moed hebben om naar de politie te gaan.

'Volgens de gedragscode moet je alles wat je wilt doen, eerst vragen: bloes uittrekken, borst aanraken, geslachtsdelen aanraken'

Antioch College in het afgelegen Ohio is een progressief paradijs. Een proeftuin voor een betere wereld, zeggen de studenten en docenten zelf. De studenten dragen bij voorkeur zwarte kleren, neusringen en veelkleurige haar, en vrouwen maken een ruime meerderheid uit. De introductieweek voor eerstejaarsstudenten had in 1993 een nieuw, verplicht onderdeel: de 'sexual consent workshop'. Opgesplitst in twee groepen, jongens en meisjes apart, worden de studenten voorgelicht over de seksuele omgangsvormen op de campus. De gedragscode van de universiteit, die dertien dichtbedrukte pagina's beslaat en op initiatief van studenten tot stand is gekomen, houdt in dat voor iedere seksuele daad expliciete toestemming is vereist. Overtreding kan met schorsing gestraft worden.

Voor de kersverse studenten heeft de voorlichter van het verkrachtingscrisiscentrum geen vrolijk nieuws. 'Vragen of iemand met je wil vrijen is niet genoeg,' zegt ze, 'want vrijen kan verschillende dingen betekenen voor verschillende mensen.' Geduldig legt ze het verschil uit tussen seksuele intimidatie, aanranding en verkrach-

'Het simpele feit dat een meningsuiting beledigend is voor iemand kan nooit voldoende reden zijn voor de overheid om in te grijpen en die meningsuiting te verbieden,' zegt Marcia Pally, voorzitter van Feminists for Free Expression.

'Dat zou het einde van de vrijheid van meningsuiting betekenen en het zou ook voor het feminisme afschuwelijke gevolgen hebben, want veel feministische principes, zoals het recht op abortus, vinden anderen heel beledigend. En dan zouden we dus op kantoor niet meer over abortus kunnen spreken, omdat er mensen zijn die daar aanstoot aan nemen, bijvoorbeeld omdat ze christenen zijn.'

De huidige wettelijke criteria voor 'sexual harassment' zijn terug te vinden in de Civil Rights Act van 1964, die werknemers beschermt tegen ongewenste intimiteiten die 'een vijandige werkomgeving' tot gevolg hebben. Er is weinig consistentie in de manier waarop de lagere rechtbanken ongewenste-intimiteitszaken behandelen. Soms is het voldoende als de klaagster kan aantonen dat zij in haar werk door de ongewenste intimiteiten wordt gehinderd, maar in andere gevallen eiste de rechtbank dat 'ernstig psychologisch letsel' werd bewezen. Momenteel behandelt het hogere rechtshof een zaak die tot verduidelijking van de criteria moet leiden en de gloednieuwe hoge rechter Ruth Bader Ginsburg de opmerking ontlokte dat we onder 'sexual harassment' alle daden moeten laten vallen die het voor een vrouw moeilijker maken haar werk te doen dan voor een man.

De strijd is nog lang niet beslist en de definitieve formulering nog lang niet gevonden, maar in de tussentijd zoeken universiteiten, bedrijven, scholen, overheidsorganen en alle mogelijke andere instellingen naar een passende omschrijving van de grenzen van betamelijkheid, grenzen die ergens liggen in het uitgestrekte gebied tussen bescherming en vrije meningsuiting. Bij de marine hebben ze er wat op gevonden. Alle mariniers hebben sinds enige tijd een brochure in hun uitrusting die houvast moet geven op het glibberige pad naar gelijkheid tussen de seksen. De brochure gebruikt het stoplicht als baken en verdeelt gedrag en opmerkingen in drie categorieën: rood, oranje en groen. Borsten en billen betasten stuit op een onverbidde rood licht, een klopje op de rug is twijfelachtig oranje, maar vragen hoe het gaat krijgt onduidelijk groen licht.

De Harriët Freezer-ring 1993 is toegekend aan organisatiekundige Alie Kuiper (39), sinds acht jaar de vrouw achter de strijd tegen seksuele intimidatie op het werk. De door de *Opzij*-redactie in 1977 ingestelde prijs – genoemd naar de schrijfster Harriët Freezer, *Opzij*-medewerkster van het eerste uur – wordt jaarlijks uitgereikt aan een vrouw of instelling van wier werk een bewustmakende en emanciperende invloed uitgaat. Alie Kuiper zal op 10 december de door Marie-José Hoeboer ontworpen ring in ontvangst vinden. Een gesprek met een hemelbestormster die niet verbitterd of verzuurd raakte na een jarenlange strijd tegen machoedrag. Integendeel. 'Dit werk biedt steeds weer nieuwe uitdagingen.'

Anke Manschot

'Als seksuele intimidatie is uitgebannen, is er plaats voor erotiek'

Harriët Freezer-ring voor Alie Kuiper

Ze heeft net een aangrijpend telefoongesprek achter de rug. Een haar onbekende heer vertelde met verslakte stem dat zijn vrouw een zelfmoordpoging had gedaan. Ze had geen uitweg meer gezien, omdat ze jarenlang door haar baas was lastig gevallen. De vrouw is nu in een psychiatrische inrichting opgenomen.

Alie Kuiper is er nog ontdaan van. 'Zo schrijnend heb ik het in al die jaren nog niet meegemaakt. Wel weet ik dat vrouwen er overspannen van werden, seksuele problemen met hun vriend kregen en aan zelfmoord gingen denken. En nu dus een zelfmoordpoging, heel afschuwelijk.'

Alie Kuiper is nooit ontmoet, maar wel stomverbaasd dat er in 1993 nog zulke wantoestanden bestaan, zeggen ingewijden die zonder uitzondering lovend over haar zijn. 'Toen niemand seksuele intimidatie nog serieus nam, was zij er al dag en nacht mee bezig.' Haar deskundigheid op dit gebied is ongeëvenaard. 'Zij is nooit drammerig, slaat altijd de juiste toon aan.' Ze heeft een positief levensbeeld en is positief vechtlustig. 'Een groot stratege, ze verpakt haar boodschap steeds slimmer.'

Sinds acht jaar is Alie Kuiper de drijvende kracht achter de strijd tegen seksuele intimidatie op het werk. Eerst vijf jaar als stafmedewerkster bij de Stichting Handen Thuis, vanaf 1990 als zelfstandig ondernemster van het eenvrouwsbe-

drijf Kuiper. 'advies en training bij beleid tegen seksuele intimidatie op het werk'. Begin dit jaar fuseerde ze met psychologe Willeke Bezemer tot Bezemer & Kuiper.

Alie Kuiper: 'Toen ik nog bij Handen Thuis werkte, moest ik bij wijze van spreken stad en land afreizen om te bewijzen dat seksuele intimidatie op het werk een groot probleem is. Nu kloppen werkegevers zelf bij ons aan, omdat ze inzien dat seksuele intimidatie hun bedrijf enorm kan schaden. Neem de politie, die kan zich geen uitstroom van vrouwelijke werknemers permitteren, omdat het korps een afspiegeling van de samenleving moet zijn. Wij hebben een goed produkt ontwikkeld: goed voor vrouwen en organisaties. We hebben er veel in geïnvesteerd, het is ontzettend prettig dat we nu beginnen te oogsten.'

Een van die grote oogsten is dat er begin volgend jaar een nieuwe arbowet komt, die bedrijven verplicht een beleid te ontwikkelen om seksuele intimidatie op de werkplek te voorkomen en klachten over seksuele intimidatie adequaat te behandelen, bijvoorbeeld via een vertrouwenspersoon en een klachtencommissie.

'In ons bedrijf komt het niet voor,' is een veelgehoorde uitspraak. Maar dank zij spraakmakende onderzoeken kwam boven tafel dat seksuele intimidatie op het werk op grote schaal plaatsvindt in ons land. Zo bleek uit een in 1985

gehouden onderzoek aan de Groningse universiteit dat 58 procent van de werkende vrouwen met seksuele intimidatie te maken heeft. *Viva* kwam in 1990 met het onthutsende cijfer dat meer dan tachtig procent van haar lezeressen op de werkvloer last had van handtastelijkheden als aaien en knijpen, en gore taal. Bij de politie bleek het nog een graadje erger: negentig procent van de politievrouwen heeft te maken met seksuele grapjes, ('volgens mij kan jij allerlei kunstjes in bed'), dubbelzinnige opmerkingen over hun uiterlijk, ('wat heb jij een lekkere kont'), schunnige gebaren (een duim tussen twee vingers) en denigrerende opmerkingen ('vrouwen hebben maar één recht, het aanrecht'). En volgens het meest recente onderzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een op de drie werkende vrouwen er last van, variërend van dubbelzinnige opmerkingen tot aandrang en verkrachting toe.

Eerst was verkrachting een hot item, toen incest en nu dus seksuele intimidatie.

'Toen ik in 1985 bij de Stichting Handen Thuis kwam werken, vond ik seksuele intimidatie een belangrijk onderwerp. Anders had ik niet op die baan gesolliciteerd, maar diep in mijn hart dacht ik toen toch dat kind-deropvang, ongunstige werktijden en cetera grotere belemmeringen voor werkende vrouwen waren. Het was dus ook voor mij een eyeopener dat dit probleem zo omvangrijk is en vrouwen vreselijk kan belemmeren in hun functioneren. In de eerste twee jaar van Handen Thuis was ik door de verhalen van slachtoffers enorm geschokt. Ik was eigenlijk boos op alle mannen. Dat werkte door in mijn presentatie. Maar dan begin je te merken dat ook veel mannen het probleem serieus nemen.'

Had je er zelf ook mee te maken?

'Ik ben me niet als slachtoffer met dit onderwerp gaan bezig houden. Toen ik nog in het welzijnswerk zat, kreeg ik wel eens een arm van een cliënt om mijn schouder die ik niet wilde. Of dubbelzinnige opmerkingen. De ergste vorm van seksuele intimidatie maakte ik mee bij een keuringsarts, dertien jaar geleden. Ik moest in mijn blootje kniebuigingen doen, met uitzicht op een erotische prent. Je twijfelt op zo'n moment, maar je doet het toch. Pas toen hij me vroeg of ik naakt in zijn bijzijn een plasje wilde doen, heb ik geweigerd. Later hoorde ik van een gezinsverzorgster hetzelfde verhaal over hem. Ik heb hem niet aangeklaagd. Stom achteraf.'

Hoe leg jij aan je klanten uit wat seksuele intimidatie is?

'Mensen vragen mij altijd of ik geen lijsjes heb, in de trant van: een arm om de schouder mag niet. Een opmerking over seks mag niet. Met de bijbehorende sancties erachter geplakt. Dat soort lijsjes kun je niet geven. Een arm om de schouder kan soms heel gewenst zijn. Dat is voor veel mensen moeilijk te bevatten. Ik zeg altijd: je moet bij jezelf afvragen of hetgeen je zegt en doet een goede bedoeling heeft en de volgende stap is dat de ander dat ook zo moet ervaren. Het bijzondere van de nieuwe arbowet is dat seksuele intimidatie

voor het eerst wordt gedefinieerd vanuit het slachtoffer, als die dat zo ervaart.

Kunnen mannen maar beter niets zeggen over het uiterlijk van hun vrouwelijke collega's, want anders worden ze misschien aangeklaagd.

'Dat zou heel jammer zijn, omdat je dan het kind met het badwater weggooit. In de Verenigde Staten ken ik wel bedrijven die het hun werknemers verbieden, want stel dat het ongewenst is en iemand stapt naar de rechter. Wij moeten vaak uitleggen dat wij niet tegen gewenste intimiteiten zijn, maar dat je eerst de ongewenste moet uitbannen. Pas dan ontstaat er een klimaat voor de gewenste. Uit onderzoek blijkt dat seksuele intimidatie het meest voorkomt in bedrijven waar ongelijke machtsverhoudingen zijn tussen mannen en vrouwen en daar waar de machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen aan het veranderen zijn ten gunste van vrouwen. Iteke Weeda vond in haar onderzoek naar gewenste intimiteiten dat alleen vrouwen die werken in een bedrijf waar de machtsverhoudingen gelijk zijn, positief over erotiek op het werk zijn. Ik heb heel wat vrouwen gesproken die last hebben gehad van Weeda's oproep voor gewenste intimiteiten. Mannen misbruiken het door te zeggen: "Jij moet het leuk vinden, want Weeda, de grote voorvechter van het feminisme, vindt het ook leuk." Van de andere kant moeten we ook niet vergeten dat steeds meer relaties tegenwoordig op de werkplek of tijdens congressen ontstaan. De beste remedie tegen seksuele intimidatie is niet het creëren van een steriele werkvloer, maar het verbeteren van de positie van de vrouwelijke werknemers. Dat benadrukken wij overal waar wij komen.'

Hoe kun je mannen nu duidelijk maken wat seksuele intimidatie is, als ze ook regelmatig positief bevestigd worden vanwege datzelfde gedrag, ook door vrouwen. Een voorbeeld. Afgelopen weekend hoorde ik een kroegbaas over zijn nieuwe vriendin zeggen: ach, het is maar een speeltje. Het halve café lag dubbel.

'Ik hoorde een tijd geleden het illustratieve verhaal van een postkamer waar alleen vrouwen werken met een mannelijke chef. Die chef gedroeg zich heel seksistisch en intimiderend. De ene helft vrouwen vond dat afschuwelijk en viel de man erop aan, de andere helft ging met hem mee. Wat gebeurde er: die twee groepen vrouwen werden kwaad op elkaar. De ene groep zei dat de andere zich niet zo feministisch en hard moest opstellen, de tweede groep verweet op haar beurt de eerste dat ze het gedrag van de chef in stand hield. Wat bleek nou: de vrouwen die niet tegen de chef ingingen, waren zij die het meest afhankelijk van hem waren: (alleenstaande) moeders die zijn goedgevoel nodig hadden om hun werktijden af te stemmen op de schooltijden van hun kinderen.

In het algemeen geldt: vrouwen die meelachen, hebben geen radar ontwikkeld voor seksuele intimidatie of ze vertrouwen hun eigen gevoelens niet of ze zijn niet in de machtspositie ertegen in te gaan. Als je in een ondergeschikte positie zit,

heeft assertief gedrag vaak geen effect. Integendeel, de seksuele intimidatie kan er zelfs erger door worden. Dan pikt de plegger het niet en doet er nog een schepje bovenop. Volgens Amerikaans onderzoek blijkt dat zeventig procent van de plegers wel stopt met hun seksueel intimiderende gedrag als ze worden aangesproken door iemand voor wie ze ontzag hebben: bijvoorbeeld een chef of een personeelsfunctionaris.'

De Dienstbond FNV en de AbvaKabo die de strijd tegen seksuele intimidatie ook zeer serieus nemen, willen volgend jaar cursussen voor mannelijke leden organiseren met als thema: de beeldvorming van mannen over vrouwen. Geloof jij dat zo'n cursus, hoe goed bedoeld ook, iets zal uithalen? Laat staan dat de mannen die zo'n cursus het hardst nodig hebben erheen zullen gaan.

'Het mooiste vinden wij natuurlijk dat mannen diep van binnen voelen dat seksuele intimidatie niet kan. Maar een eeuwenoude beeldvorming kun je niet met één cursus veranderen. Maar ik juich het toch toe, want de cursisten zullen misschien hun collega's op seksistisch gedrag gaan aanspreken of vrouwen ondersteunen die ertegenin gaan. Hoe meer het mannenbolwerk ook van binnenuit erodeert, hoe beter.'

Ben je niet bang dat in de toekomst mannen om het minste of geringste worden aangeklaagd? En dat je hier dezelfde hetzelfde achtige toestanden krijgt zoals in de Verenigde Staten?

'Absoluut niet. Wat we totnog toe in Nederland hebben gezien, is dat slechts een klein percentage van de slachtoffers erover klaagt. En dan is het niet vanwege één vervelende opmerking, maar omdat ze vaak dagelijks aan grove schendingen blootstaan. Je zou kunnen zeggen: het beleid tegen seksuele intimidatie is pas geslaagd, als vrouwen ook over de minder schrijnende dingen gaan klagen, de dertien-in-een-doelzinnopmerkingen. Wat wij in Nederland hopen te bereiken, is niet dat steeds meer vrouwen schadevergoeding gaan eisen, maar dat de seksuele intimidatie stopt zonder dat het slachtoffer in een kwaad daglicht komt of haar baan verliest. Uit het *Viva*-onderzoek blijkt dat 29 procent van de slachtoffers uit pure nood naar een nieuwe baan vertrekt. Dat moet dus veranderen. Dat kan alleen - wij blijven daar op hameren - als de directie een draagvlak creëert en duidelijk maakt dat haar bedrijf seksuele intimidatie niet tolereert. Wat heb je aan een schadevergoeding als het je baan heeft gekost? Een Pyrrhusoverwinning, toch. Bovendien is het helemaal niet zo gemakkelijk om schadevergoeding te krijgen. In Nederland worden jaarlijks niet meer dan zo'n tien procedures hierover gevoerd. Je hebt om je gelijk te krijgen vaak verklaringen van anderen nodig en dan blijkt de solidariteit nogal eens zoek. In 1983 moest een vrouw die haar directeur aanklaagde, uiteindelijk zelf schadevergoeding betalen omdat de seksuele intimidatie niet aannemelijk kon worden gemaakt. Daarna lagen dergelijke processen een tijdje stil. Maar soms zit er echt niets anders op dan schadevergoeding te eisen, als het bedrijf je volkomen in de steek laat.'

Kan een bedrijf in de toekomst worden gestraft als het géén beleid tegen seksuele intimidatie voert, als het bijvoorbeeld verzuimd heeft een vertrouwenspersoon aan te stellen of voorlichting over seksuele intimidatie te geven?

'De nieuwe wet schrijft geen voorlichting, vertrouwenspersoon en klachtencommissies voor. Het wordt wel aanbevolen, maar werkgevers wilden de verplichting niet. Maar niemand weet hoe je een beleid tegen seksuele intimidatie kunt voeren zonder die drie pijlers. Met de nieuwe arbowet kan een bedrijf een aanmaning krijgen als het geen beleid voert tegen seksuele intimidatie. En werknemers mogen hun werk neerleggen als de situatie niet veilig voor hen is, zoals dat in de gezinsverzorging al bestaat. Dan moet de leiding het probleem oplossen, in het geval van de gezinsverzorging bijvoorbeeld door de aangeklaagde erop aan te spreken en er daarna twee gezinsverzorgsters tegelijk heen te sturen of een mannelijke. Over twee jaar wordt de nieuwe arbowet geëvalueerd. Misschien zullen er op den duur ook boetes worden voorgeschreven als een bedrijf zich niet druk maakt over seksuele intimidatie. Net zoals er nu boetes zijn als een voedingsbedrijf niet hygiënisch werkt.'

Waarom moeten vertrouwenspersonen voldoen?

'Ze mogen niet te ver af staan van de mensen voor wie ze zijn aangesteld. Als de populatie vrouwen in een bedrijf hoog is opgeleid, moet je geen ongeschoolde vertrouwenspersoon aanstellen. Andersom geldt dat ook. Het is dus nodig eerst een analyse van de hele organisatie te maken. Een mooi voorbeeld van hoe je dat aanpakt is een groot Engels bedrijf waar vrouwen vanuit verschillende achtergronden op allerlei niveaus werken. Ze hebben er een punkmeisje, een zwarte vrouw, een oudere vrouw, een schoonmaakster en een vrouw met een staafmachine als vertrouwenspersoon aangesteld. Het werkte fantastisch, alleen werden ook allerlei andere problemen bij hen gedeponneerd. Andere klagnlijnen in de organisatie waren bijvoorbeeld verstopt en daar is iets aan gedaan.'

Waarom moeten vrouwen in kleine bedrijfjes, bijvoorbeeld een winkel, heen als ze worden lastiggevallend door hun chef?

'Uit het Groningse onderzoek blijkt dat het in de detailhandel niet meer of minder voorkomt dan elders, maar dat het een lastige sector is. Je kunt je eigen baas niet ontslaan. Je zou kunnen denken aan een vertrouwenspersoon voor een heel winkelcentrum. Waar wij vroeger bij Handen thuis wel eens over dachten is dat de bedrijfsverenigingen zouden moeten weigeren bij gegronde klachten over seksuele intimidatie zo'n winkelier te verzekeren, zodat hij geen personeel meer kan aannemen. Maar voor je dat voor elkaar krijgt...

Verveelt het niet om altijd maar weer met dat ene onderwerp bezig te zijn: seksuele intimidatie?

'Er zijn telkens nieuwe uitdagingen. Een grote uitdaging was om na subsidieerend te hebben gewerkt een eigen zaak op te zetten. Een nieuwe uitdaging is dat we steeds meer trainingen in het buitenland geven, Engeland, België, Zwitserland. Ik ben ook gevraagd om op een conferentie in Azië mee te denken hoe daar seksuele intimidatie aan te pakken. Wat wij dus in Nederland hebben ontwikkeld, begint een wereldwijde impact te krijgen. Mede daarom vind ik het zo leuk.'

Bezemer & Kuiper, postbus 6822, 3002 AV Rotterdam, tel. 010-4482814, fax 0101-4769963. Zojuist verscheen van hen *Her nieuwe handboek*, informatie over beleid tegen seksuele intimidatie.

Aanrakingen vertalen in ja- en nee-gevoelens

MOEILIJK LERENDEN
door MARJAN AGERBEEK

TROUW

8-12-93

S toelen, kietelen, schouderklopijs. Een blik op een schoolplein voor een meelikleerling (MLK) is genoeg om te zien dat de jongeren zich graag non-verbaal uiten. "Ze kunnen door praten niet goed uitleggen wat ze bedoelen. Dat wordt met lichaamstaal gecompenseerd", zegt Han Spanjaard.

Het veelvuldig gebruik van aanrakingen maakt het voor leerlingen op MLK-scholen moeilijk aan te geven wat gewenst en ongewenst is. Zo kan een klap op een kont onderdeel van een goedbedoeld spelletje zijn, maar ook een versierpoging of een seksuele pestering. Het vergt heel wat kennis en vaardigheden dat te onderscheiden, te waarden en er vervolgens op te reageren. Dat geldt voor alle leerlingen, maar zeker voor MLK'ers.

Soms gaat het mis. Zo werd in Amsterdam een MLK-leerling in de omgeving van haar school verkracht. Een leerling van een andere MLK-school in de hoofdstad werd op haar kamer verkracht door een klasgenoot. De scholen deden het niet af als incidenten en wilden aan preventie doen. De ouders werden van

middels werkzaam bij de afdeling gedragstherapie van het Paedologisch Instituut in Duivendrecht, speciale termen geïntroduceerd. Zo spreekt hij met de leerlingen over 'ja- en nee-gevoelens' om het hen gemakkelijker te maken prettige van onprettige aanrakingen te scheiden. Dat wordt vervolgens geoefend, bij voorbeeld door leerlingen naar elkaar toe te laten lopen en 'stop' te laten zeggen als de ander dichtbij komt. Te dichtbij heet dan 'veiligheid afpakken'.

Zowel het jongens- als het meisjesprogramma bevat veertien lessen, waarvan er zeven voor training en worden gebruikt. In de experimenten namen de docenten de seksuele voorlichting op zich, de Riagg-medewerkers de training.

Zwembad

Het programma voor de meisjes legt de nadruk op leren nee zeggen en hulp vragen. Jongens krijgen les in contact maken, omgaan met afwijzing en omgaan met groepsdruk. Daarvoor worden rollenspellen gebruikt. De leerlingen borduren voort op situaties die door de trainers worden gespeeld. Zo leren ze zo-

maar een praatje te beginnen, de ander daarbij af en toe aan te kijken en op ja-en nee-gevoelens van de ander te letten.

"Het moeilijkste voor de jongens is 'nee' te accepteren. Daarvoor moeten ze uiten dat ze het jammer vinden als het meisje niet mee uit wil", vertelt Spanjaard. Technisch ingewikkeld is het aandragen van een alternatief bij afwijzing. "Als het meisje geen zin heeft uit te gaan, kun je vragen of ze mee wil naar het zwembad. Maar dat is complex."

Voor de zeer moeilijk lerenden, die soms ook op een MLK-school zitten, bleken niet altijd in staat alternatieven aan te dragen. Het begrip ja- en nee-gevoelens was wel voor iedereen hanteerbaar. Dat wil niet zeggen dat het op alle scholen kan worden geïntroduceerd. Voor jongeren met leer- en opvoedingsproblemen (lom), waarbij het programma ook werd getest, bleek het te kinderachtig.

Spanjaard denkt dat beide programma's volledig door de MLK-school kunnen worden uitgevoerd. De training is te doen voor docenten met ervaring in het aanleren van sociale vaardigheden, zoals de meestal wel

Meisjes moeten leren 'nee' zeggen en hulp vragen bij ongewenste intimiteiten.
FOTO JOHN MELSKENS

beschikbare dramadocent. Belangrijk is wel dat het preventieprogramma door de school wordt ondersteund. Het kan ervaringen van leerlingen met seksueel geweld aan het licht brengen, wat opvang vergt. Ook hoort de school een stappenplan te hebben voor verkrach-

seksuele voorlichting. Spanjaard: "Ze zijn soms bang dat de school hun kinderen westerse normen oplegt. Of dat de voorlichting hen op ideeën brengt. Ontmaagding ligt zeer gevoelig bij allochtone ouders."

Voor het huwelijk

Maar ook op streng christelijke scholen zal het preventieproject op weerstanden stuiten, denkt Spanjaard. De opvatting dat je niet over seks praat en zeker niet over seks voor het huwelijk, leeft bij veel ouders nog steeds. Voor ouders van moeilijk lerenden komt er nog een argument bij, namelijk dat het 'toch maar om moeilijk lerenden' gaat. "Tegelijkertijd zijn ouders bang dat Pietje en Marietje samen in de koffer duiken." En die angst zorgt ervoor dat ouders uiteindelijk over hun weerstanden heen stappen en overtuigd raken van het belang van het programma, hoopt Spanjaard.

Het programma Preventie van seksueel geweld op VSO-scholen is vanaf 1 januari verkrijgbaar bij de afdeling preventie en innovatie van het Riagg Zuid/Nieuw-West in Amsterdam, 020-5494614, en kost twintig gulden.

Initiatief Stichting Samenlevingsopbouw Aalborgse meisjes krijgen cursus in zelfverdediging

Van een verslaggeefster

GENDEREN - Stichting Samenlevingsopbouw Aalborg organiseert een cursus zelfverdediging voor meisjes van twaalf tot achttien jaar in het dorps-huis van Genderen. De cursus start bij voldoende deelname op donderdag 13 januari.

In de lessen worden allerlei vechttechnieken behandeld. De deelnemers leren ook om met

woorden voor zichzelf op te komen en zich zodoende zelfverzekerd op te stellen. Er worden situaties nagespeeld die vaak op straat, op school of thuis voorkomen. De cursus bestaat uit tien lessen en begint elke donderdag om 17.15 tot 19.00 uur. De kosten zijn zestig gulden. Meisjes kunnen zich opgeven bij Ellen Beentje (04164-2151).

Hoe zelfbewuster de persoon, hoe trefzekker de seksuele uitstraling. Flirten mag een probaat middel heten om mensen van zelfvertrouwen te voorzien, en daarom is het ook zo jammer dat het tegenwoordig als een taboe beschouwd wordt om op het werk te flirten. Velen knappen er van op. Zelfs de sociologe Iteke Weeda moest in haar onderzoek *Intiem op het werk* vaststellen dat een heleboel vrouwen met genoeg verbale erotiek op het werk bedreven. Het is een directe manier om met iemand op vriendschappelijke voet te komen, en bovendien spannend.

Ik word wel eens moe van de uiteenlopende rapporten over 'seksuele intimidatie': de tegenwoordig politiek correcte term voor het terecht in onbruik geraakte 'ongewenste intimiteiten', want hoe kun je ooit van intimiteit vaststellen of ze al dan niet gewenst is?

Ongetwijfeld betreft seksuele intimidatie een minder aangename variant van collegiale omgang, maar een beetje gezeur blijft het wel met al die overheidsrapporten. Ze zijn het uitvloeisel van de nietsontziende neiging om alles te willen regelen. Collega's pesten elkaar regelmatig, een onuitroeibare vorm van menselijk gedrag, hetgeen zich vroeg of laat wel eens in intimidaties uit.

Het lijkt me terecht dat bedrijven vertrouwenspersonen inzetten om geïntimideerde werknemers bij te staan, maar waarom die merkwaardige scheiding tussen seksueel getinte opmerkingen en gewone treiterij? Is het een soms fnuikender dan het ander? Is het voor een vrouw meer vernederend om preuts genoemd te worden dan bijvoorbeeld stom? Of heet de kwalificatie 'stom' gewoon seksuele intimidatie, omdat het een vrouw betreft? Pak het dan liever consequent aan en verbied eenvoudig alle beledigingen plus elk woord dat als zodanig kan worden opgevat.

Ook sommige mannen beginnen de voordelen in te zien van het slachtofferschap, en laten weten het als 'ongewenste intimiteit' te beschouwen dat sommige vrouwen zich te sexy kleden en make-up gebruiken op het werk. Het doet mij denken aan een actiegroep die enkele jaren geleden in de tram kaartjes uitdeelde aan gearfumeerde vrouwen met daarop de vraag of zij niet wat meer rekening konden houden met hun medepassagiers. De actiegroep stoorde zich aan de penetrante geur van sommige parfums.

Flirten is een verheevigde vorm van communicatie, die je in stand houdt, zolang de erotiek niet geconsumeerd wordt. Mannen met wie je plezierig kunt flirten, vormen dan ook zelden geschikte minnaars. Daarvoor is het contact te vertrouwd en te vriendschappelijk geworden. Flirten is het

aftasten van de ander, gericht op het vormen van een kortstondig bolwerk.

Flirten kan een uiting van solidariteit zijn. Op het werk worden dikwijls erotische plagerijen uitgewisseld door personen, die zich bij voorkeur onafhankelijk van anderen opstellen. Men herkent elkaar, en wisselt verborgen boodschappen uit.

Het is onmogelijk met iemand te flirten die er niet van gediend is. Je kunt wellicht iemand met een stroom van eenzijdige argumenten verleiden, maar in de flirt is de willige tegenspeler onontbeerlijk. Pas dan ontstaat de sfeer van speelse luchthartigheid, die vanzelf een uitdaging begint te vormen. Soms verandert die uitdaging in een behoefte tot het verleiden van de ander. Toch ontstaat in de meeste gevallen alleen een seksuele verhouding als een van beide spelers binnen korte tijd toeslaat. Langdurige flirts verliezen de erotische spanning en bevorderen weliswaar de vriendschap, maar zelden de -aanvankelijke- lustgevoelens. Daarvoor is het verbale spel te vrijblijvend.

Ik heb nooit gemakkelijk kunnen flirten met iemand op wie ik serieus verliefd dreigde te raken. Vermakelijke flirts hebben wel eens geleid tot kortstondige verhoudingen, maar in de liefde word ik te veel geabsorbeerd door toeslaande emoties om nog opvallend ad rem te kunnen zijn. Liefde maakt een beetje dommig.

Je bent nauwelijks geneigd tot verbale communicatie en verliest je hooguit in je eigen extatische gemoedstoestand. De alertheid, zo kenmerkend voor de flirt, laat het faliekant afweten. Je wordt er vrolijk van, onmiskenbaar, maar bepaald niet luchthartig.

Renate Rubinstein bekende ooit dat zij wel eens stukjes had geschreven om haar ex-man te verleiden om bij haar terug te keren. Zij hield nog steeds van hem en hoopte dat hij door het lezen van haar column zou beseffen wat hij op het punt stond allemaal te verliezen. Het is haar niet gelukt, want haar man trouwde met zijn nieuwe vriendin. Toch is het geen verloren zaak geweest, denk ik. Ze bleef alleen achter, wat jammer voor haar was, maar in haar columns ontstond plotseling de onmiskenbare *toon* van de verleiding. Het was niet haar ex-man die ze uiteindelijk wist te verleiden, maar wel haar lezers.

Waarschijnlijk probeert iedereen die schrijft de ander wel eens tot iets te verlokken. In wezen is schrijven niets anders dan de lezer verleiden tot het uitlezen van een bepaalde tekst. Je kunt zelfs de speciale aandacht willen trekken van een bestaand persoon.

Ik heb wel eens een man willen verleiden met een zorgvuldig opgebouwd essay over een Engelse romanschrijver, die hogelijk door hem bewonderd werd. Voor het eerst vielen serieuze verleiding en luchthartige flirt helemaal samen. Want toen het stuk klaar was, bleek de romance voltooid. Ik voelde geen behoefte meer om de man nog te verleiden en vond hem zelfs een stuk minder aantrekkelijk. Op papier had ik met hem geflirt, in eigen beheer, en hijzelf was mettertijd overbodig geworden.

Niet voor niets is het de pretentieloze flirt die het bestaan zowel opgewekter als prikkelender maakt. Een intelligente vorm van amusement die voortwoedende seks-oorlog.

'Bestrijding van seksuele intimidatie levert geld op'

Door onze redacteur
ANNEKE VISSER **NAC**

ROTTERDAM, 10 DEC. Uitkleden met de ogen. Steeds die aai over het haar. Tien keer keer op een dag van tien verschillende collega's te horen krijgen: „Wat heb jij toch sexy benen.“ Een grote mond opzetten kan helpen. „Maar vrijwel alleen als de vrouw in kwestie in een gelijke positie verkeert als de man die haar veelvuldig trakteert op opmerkingen over haar uiterlijk. Staat zij lager op de ladder dan haar vleier dan helpt een assertieve reactie nauwelijks. Meestal wordt het dan alleen maar erger“, zegt Alie Kuiper.

Kuiper is organisatie-adviseur, traint en adviseert bedrijven om seksuele intimidatie op de werkplek te bestrijden en te voorkomen. Samen met de psychologe W. Bezemer staat ze aan het hoofd van het enige commerciële bureau in Europa dat zich hierop toelegt. Vanmiddag ontvangt Kuiper de Harriet-Freezeerring, de jaarlijkse emancipatieprijs van het feministische maandblad Opzij, voor haar jarenlange strijd tegen seksuele intimidatie op het werk.

Pas sinds een jaar of vijf beseffen directies van bedrijven dat het niet zozeer een probleem is van vrouwen en dat die het dus ook maar zelf moeten oplossen. Het is in het belang van de organisatie als geheel dat seksuele intimidatie wordt aangepakt, aldus Kuiper. „Als je het namelijk niet doet, kost dat geld. Niets doen heeft gevolgen voor het functioneren van de betrokken persoon en voor de afdeling waar zij werkt. De produktiviteit neemt af. Het ziekteverzuim stijgt. „Een farmaceutisch bedrijf

A. Kuiper ontvangt prijs Opzij

heeft een beleid ontwikkeld als gevolg waarvan het ziekteverzuim met een procent daalde. In Amerika wees onderzoek uit dat seksuele intimidatie het bedrijfsleven miljarden dollars per jaar kost. Bij de PTT zei men dat als de Amerikaanse situatie ook voor Nederland zou gelden, dit voor de PTT neer zou komen op één procent van de bruto loonsom. Dat is veel geld.”

Het bureau Bezemer en Kuiper wordt op dit moment overspoeld met verzoeken om advies om het probleem te lijf te gaan. Uit recent onderzoek van het Nederlands instituut voor arbeidsomstandigheden blijkt dat eenderde van de nu buitenshuis werkende vrouwen te maken heeft met wat door hen wordt ervaren als ongewenste seksueel getinte aandacht, zoals de definitie van seksuele intimidatie luidt.

Als het bureau wordt ingeschakeld, vraagt Kuiper eerst of binnen het desbetreffende bedrijf sprake is van voldoende draagvlak voor een beleid tegen seksuele intimidatie. „Als dat niet zo is, heeft het weinig zin iets op poten te zetten. De hoogste geleiding binnen het bedrijf moet er achter staan dat het probleem wordt aangepakt.”

In organisaties waar sprake is van gelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen en waarin de functies gelijkelijk over de twee seksen zijn verdeeld,

komt het probleem het minst voor. Het zijn vooral organisaties die bezig zijn met een veranderingsproces ten gunste van vrouwen die met klachten over seksuele intimidatie worden geconfronteerd. „Bij de politie worden bijvoorbeeld functies die lang waren voorbehouden aan mannen, nu ook aan vrouwen gegeven. Lang niet elke mannelijke agent kan daar nog aan wennen. Veel organisaties maken een veranderingsproces door, daarom is nu over de hele linie sprake van een toename van het aantal klachten,” aldus Kuiper.

Een plan van aanpak moet, zegt ze, altijd op twee pijlers rusten: preventie en een goede afhandeling van de klachten. Kuiper: „Je moet mensen ervan bewust maken dat seksueel getinte opmerkingen door de andere sekse niet worden gewaardeerd, het probleem moet aan de orde komen tijdens functioneringsgesprekken en in het personeelsblad. Klagers moeten terecht kunnen bij een vertrouwenspersoon en er moet een duidelijke klachtenprocedure worden ontworpen.”

Soms kan een gesprek onder leiding van een bemiddelaar tussen de niet gewenste vleier en de vrouw in kwestie voldoende zijn. „De bemiddelaar moet dan wel iemand zijn waar de betrokken man naar wil luisteren.”

Kuiper dient niet alleen Nederlandse bedrijven van advies. Ze is ook regelmatig te gast bij bedrijven in bijvoorbeeld Engeland en Zwitserland. Op verzoek van de Belgische overheid ontwerpt haar bureau nu cursussen voor mensen die moeten worden opgeleid voor vertrouwenspersoon binnen bedrijven.

Conferentie in Utrecht

UN 9/12

'Seksuele intimidatie op school continu bespreken'

Utrecht/ANP

Seksuele intimidatie op scholen heeft zo'n omvang aangenomen dat het continu moet worden besproken. De 91 vorig jaar gemelde gevallen vormen het topje van de ijsberg. Dat vindt Anke Visser, coördinator van het projectteam 'Preventie seksuele intimidatie in het onderwijs'. Ze is vandaag voorzitter van de conferentie 'Werken aan preventie van seksuele intimidatie in de klas' in Utrecht.

Visser heeft zich nogal verbaasd over kritiek op 'Bang voor je billen', een serie programma's die enige tijd geleden was te zien op de Nederlandse schooltelevisie. De serie was bedoeld om leerlingen in het basisonderwijs weerbaarte maken tegen seksuele intimidatie op school. Het programma oogstte veel kritiek, niet in de laatste plaats vanuit het onderwijs. 'Kinderen nodeloos bang maken', was de kern van de bezwaren. Visser is het daar in het geheel niet mee eens. Ze vindt de serie juist een schoolvoorbeeld van goede preventie.

Haar projectteam, in het leven geroepen door het ministerie van onderwijs, houdt zich onder andere bezig met het organiseren van conferenties en het opzetten

van cursussen voor leraren en leerlingen ter preventie van seksuele intimidatie. De cijfers wijzen helaas uit dat dat soort activiteiten nodig is. Omvang en aard van seksueel wangedrag op scholen zijn schokkend. Over het jaar 1992 kregen de zes onderwijsinspecteurs, die tevens fungeren als vertrouwenspersonen op het gebied van seksuele intimidatie, in totaal 91 meldingen, voor het merendeel van ouders. De meeste meldingen betroffen het basisonderwijs (39), gevolg door het voortgezet onderwijs (33), het beroepsonderwijs (15), en de volwasseneducatie en het hoger onderwijs (4). En dan is het ook nog zeker dat lang niet alle gevallen worden geregistreerd.

Wangedrag

In veruit de meeste gevallen ging het om wangedrag van leraren tegen leerlingen. De meldingen variëren van het uitslaan van ongewenste taal en grove handtastelijkheden tot seksuele misdrijven (aanranding, verkrachting). Volgens de meldingen werden vorig jaar 13 kinderen uit het basisonderwijs het slachtoffer van die misdrijven.

„Het gaat om het topje van de

ijsberg. Lang niet alle gevallen worden geregistreerd. De vertrouwensinspecteurs zijn als instituut nog te onbekend. Bovendien gaat het om een heikel onderwerp. Niet iedere ouder of leerling durft daarover aan de bel te trekken”, aldus Visser.

De ervaring leert dat ook leraren ervoor terugdeinzen om het wangedrag van een collega aan de kaak te stellen, aldus Visser. „Ik ken een geval van een schooldirectie die een leraar dringend aanraade een andere school te zoeken. Het feit dat de leraar zich seksueel had misdragen jegens een leerling werd verzwegen om zijn overstap niet onmogelijk te maken. Zo van: dan zijn wij hem in ieder geval kwijt. De leraar ging prompt weer in de fout”.

De activiteiten van het projectteam, 1 januari van dit jaar van start gegaan, lopen door tot 1996. Dan moet een aantal streefdoelen, zoals geformuleerd in de emancipatienota van het ministerie van onderwijs, zijn verwezenlijkt. Die houden onder meer in dat scholen klachtenprocedures ontwikkelen en vertrouwenspersonen aanstellen, en dat docenten in hun lessen aandacht besteden aan seksuele intimidatie.

Kindermishandeling: registratie deugt niet

Amsterdam - De Raad voor de Kinderbescherming en de politie moeten systematischer omgaan met meldingen over kindermishandeling. Beide instanties krijgen veel meldingen binnen, maar de registratie gebeurt onder uiteenlopende nummers en bovendien functioneren noch de raad, noch de politie als een meldpunt voor vermoedens van kindermishandeling. Dat blijkt uit een onderzoek van de juridische faculteit van de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam. De bevindingen staan verwoord in het rapport 'Kindermishandeling en justitie' dat op dinsdag 21 december wordt gepresenteerd. De bedoeling van het onderzoek was inzicht te krijgen in de bijdrage van de Raad voor de Kinderbescherming en de politie aan de bestrijding van kindermishandeling. In totaal werden de dossiers geanalyseerd van ongeveer tweeduizend kinderen die tussen 1986 en 1992 bij

de raden werden aangemeld en van duizend bij de politie gemelde slachtoffers. Anders dan vaak wordt gedacht, blijkt de bemoeienis van de raad niet altijd tot uithuisplaatsing van een kind te leiden. De medewerkers streven ernaar gezinnen bijeen te houden of weer bijeen te brengen. Twee derde van de kinderen verblijft op het moment van de melding al ergens anders. Als de raad zich er eenmaal mee heeft bemoeid, blijkt dat aantal met slechts 2 procent te zijn gestegen. Meldingen van lichamelijke kindermishandeling bij de politie blijken slechts zelden te leiden tot strafvervolgning van de ouders. Verreweg de meeste meldingen worden afgehandeld door bemiddeling van de politie, of er wordt verwezen naar de kinderbescherming of hulpverlening. Bij meldingen van seksueel misbruik wordt over het algemeen wel gekeken naar de mogelijkheid van strafvervolgning.

HC 13/12

Vertrouwensarts is ook toe aan meer openheid

Par 6/12

De Landelijke Stichting Bureaus Vertrouwensarts wil een andere koers gaan varen. Directeur B. Samsom wil meer openheid in de hulpverlening. Artsen moeten zich niet langer verschuilen achter hun beroepsgeheim. En er moet samenwerking komen met de Raden voor de Kinderbescherming.

door LOES DE FAUWE

AMSTERDAM - Barend Samsom, sinds vorig jaar directeur van de de Landelijke Stichting Bureaus Vertrouwensarts, is over samenwerking met justitie minder bevreesd dan zijn voorganger, H. Maurits.

Samsom vindt het niet altijd terecht dat artsen die te maken krijgen met kinderen die door mishandeling zwaar gewond zijn geraakt of zelfs sterven, weigeren tegenover de politie een verklaring af te leggen.

"Ik vind dat in ernstige gevallen moet worden gesproken. Ik begrijp de positie van artsen wel, want ze hebben natuurlijk vaak de zorg voor zowel het kind als de ouders en dan krijg je een belangenconflict. Maar ik heb het idee dat artsen soms te gemakkelijk terugrijpen op hun beroepsgeheim, ter vermindering van de problemen die een politieonderzoek met zich brengt. En dat mag, vind ik, geen argument zijn."

In de toekomst moet er dan ook één adres komen waar mensen gevallen van kindermishandeling kunnen melden. Daartoe zullen de Bureaus Vertrouwensarts, die vallen onder de particuliere landelijke stichting, gaan samenwerken met de Raden voor de Kinderbescherming, die onder justitie vallen. In Amsterdam, maar ook in Groningen en Drenthe, wil men ook experimenteren met vormen van samenwerking.

De Bureaus Vertrouwensarts, die in de twintig jaar van hun bestaan uitgroeiden tot een landelijke organisatie, werden destijds opgericht als meldpunt voor

kindermishandeling. De BVA's, zoals ze al gauw gingen heten, kenmerkten zich door een zeer terughoudende werkwijze. Na een melding werd bij voorbeeld eerst contact gezocht met huisarts of school van het gemelde kind, waarna zonodig contact werd gelegd met het betrokken gezin.

De BVA's waren vooral gericht op het tot stand brengen van hulp aan het hele gezin. Melders bleven er altijd geheim, en bijna per definitie werd samenwerking met justitie uitgesloten. In tegenstelling tot de Raad voor de Kinderbescherming kennen de BVA's geen sancties voor ouders die bij voorbeeld inmenging af-

ter d' Ancona van WVC vorige week onder druk te zetten meer geld vrij te maken. Maar volgens Samsom valt het met die wachtlijst uiteindelijk wel mee. Het betrokken regionale bureau, dat in Brabant, heeft een wachtlijst van 68 meldingen van minder ernstige vermoedens, waarbij dus geen sprake is van 'directe levensbedreiging'.

Samsom: "Dat betekent niet dat ze niet geverifieerd moeten worden, want dat moet natuurlijk wel. Maar we proberen altijd in eerste instantie de spoedeisende gevallen er uit te halen. Zonder risico is dat echter niet: je schift op grond van signalen tijdens de melding. Maar je kunt je vergissen. Dat is het venijnige probleem."

Samsom erkent overigens wel dat door het toenemend aantal meldingen het principe van direct controleren is losgelaten: soms gaan er een paar weken overheen voordat een melding kan worden nagetrokken. Dat is bij de helft van de elf bureaus in het land het geval.

Samenwerking met de Raden voor de Kinderbescherming zal dus leiden tot meer capaciteit om op meldingen te reageren. Ook zal de gang van zaken meer worden gereguleerd. Samsom: "Bevoegdheden moeten duidelijk worden omschreven. Wij werken met artsen die een beroepsgeheim kennen, de raden niet. Maar staatssecretaris Kosto van justitie en de geneeskundige inspectie hebben er al op gewezen dat het verschoningsrecht van artsen niet altijd moet gelden. Dus wat dat betreft is er iets aan het veranderen."

Ook de plicht om ouders van een onderzoek op de hoogte te stellen en hen inzage te geven in rapportages zal nieuw zijn voor de BVA's, maar Samsom is daar niet tegen. "Ik hoop alleen dat de anonimiteit van melders gewaarborgd kan blijven, want ik denk dat mensen - dat zijn toch vaak bezorgde familieleden - anders minder snel bellen. En die anonimiteit leidt echt niet tot te veel valse meldingen, want dat aantal ligt al geruime tijd rond de drie procent."

Bureaus gaan samenwerken met justitie

wijzen. Pas als ouders niet meewerkten aan het vinden van een oplossing, werd de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld.

Dat nu wordt gesproken over samenwerking met de Raden voor de Kinderbescherming, mag dan ook een cultuuromslag heten, zegt directeur Samsom. Dat heeft, zegt hij, te maken met het feit dat kindermishandeling uit de taboesfeer is geraakt. Samsom: "Wij hebben altijd nogal in het verborgene gewerkt en het wordt tijd dat wij meer openheid betrachten."

De aanleiding tot gesprekken over samenwerking ligt ondermeer in het feit dat de Bureaus Vertrouwensarts te maken hebben met een gestaag groeiend aantal meldingen: 11.500 in 1992 en dit jaar zal het aantal rond de 13.000 liggen. Bij één regionaal bureau heeft dat geleid tot het ontstaan van een wachtlijst.

Die wachtlijst was voor de Tweede Kamer aanleiding minis-

bijvoorbeeld het RIAGG of een psycholoog is uitgebracht, in te zien, voordat het bij de rechter ligt. Maar dat gebeurt lang niet altijd. Ook wordt de Raad verweten dat hij veelal partij kiest voor de voogd; zonder meer het uitgebrachte advies volgt; niet ingaat op het verzoek een nieuw onderzoek in te stellen, waarop iemand altijd recht heeft en geen rekening houdt met de wensen van de kinderen zelf. Onder de twaalf jaar worden ze niet gehoord. Maar het is natuurlijk absurd dat bijvoorbeeld een kind van acht jaar tegen zijn wil bij zijn moeder moet blijven."

Zelf is Felix Duynveld na zijn echtscheiding hertrouwd. "Een veelgehoorde klacht is het lichten van het doopceel van de nieuwe partner als er problemen rond een omgangsregeling zijn. Schandelijk: een aantasting van de privacy. Maar daarover mag niet worden geklaagd. Hij heeft geen rechten, wel plichten. Want hij mag wel zonder meer de kinderen verzorgen!"

"En wat te denken van een vermoeden van mishandeling

of incest?" gaat hij verder. "Officieel zou je daarvoor bij de RvK terecht moeten kunnen. De naam zegt het al: kinderbescherming toch? Maar niks hoor. Kom eerst maar met een bewijs van blauwe plekken. En een politie-aangifte. Maar dan is het al te laat."

Gesprekspartner

Het is de bedoeling dat de nieuwe stichting een volwaardige gesprekspartner wordt van de RvK en het ministerie van Justitie, waaronder dit orgaan valt. Een maatschappelijk werker, advocaat, huisarts, vertrouwensarts, maar ook een notaris hebben zich al bereid verklaard onafhankelijk onderzoek te willen verrichten voor de stichting, die uiteindelijk moet uitgroeien tot een landelijk netwerk.

Felix Duynveld heeft goede hoop: "Niemand durft tegen de Raad voor de Kinderbescherming aan te schoppen. Enigszins begrijpelijk, hoor. Het is ook een machtig orgaan. Maar als iedereen er zo over denkt, gebeurt er niets. Nu staan we samen sterk."

Klachtrecht op komst in jeugdhulpverlening

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG VK 4-12

Het kabinet wil instellingen voor jeugdhulpverlening verplichten een klachtenregeling op te stellen, die aan wettelijke eisen voldoet. De instelling moet reageren op klachten van jongeren of hun opvoeders over behandeling en bejegening. In hoger beroep doet een onafhankelijke provinciale klachtencommissie definitief uitspraak.

Ook moeten er cliëntenraden komen van jongeren of hun ouders. Voor een aantal maatregelen is instemming van die raad vereist, anders moet advies worden gevraagd.

Van onze redactie Vrouw

MARKNESSE, maandag

Hij weet dat hij het er druk mee zal krijgen. Maar de beerput moet open, vindt Felix Duynveld. Hij verwacht nu al 5.000 mensen die een beroep zullen doen op de Stichting Nationale Belangenbehartiging Kinderen (NBK), die met ingang van vandaag opkomt voor mensen die in conflict zijn geraakt met de Raad voor de Kinderbescherming.

"We zijn er op de eerste plaats voor de belangen van de kinderen. Want die lijken wel eens te worden vergeten in de strijd. Maar natuurlijk ook voor de ouders", legt de voorzitter uit.

Er zijn te veel klachten, weet hij. "Je hoeft je oor maar te luisteren te leggen of er is wel iemand verwickeld in een conflict met de Raad over een omgangsregeling, een alimentatiekwestie of een uithuisplaatsing. Ouders leggen zich echter veel te snel neer bij een uitspraak van de RvK. Of omdat ze niet durven of omdat ze opzien tegen eindeloos procederen. Jammer, want er worden ook gewoon fouten gemaakt."

Rapport

De 33-jarige Amsterdammer kan talloze voorbeelden geven: "Zo hebben beide partijen recht op een rapport, dat in opdracht van de Raad door

SAMEN STERK TEGEN DE KINDERBESCHERMING
 TEL 6/12

Zedenzaak verdeelt Scheveningse buurt

MRC 7-12

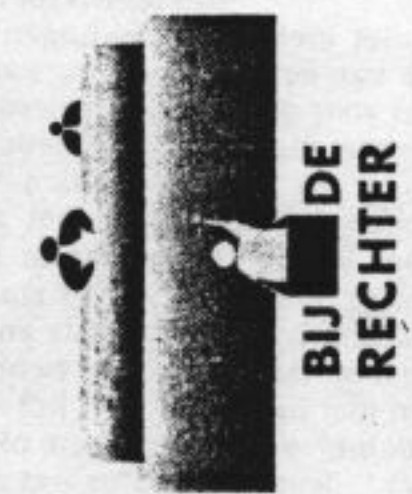
Heerst het syndroom van Oude Pekela misschien ook een beetje in Scheveningen? Dat is sinds de zomer van 1992 de kwestie. Toen werd de 13-jarige Jopie Weefschoten opgepakt op verdenking van ontucht met een aantal leeftijdgenootjes. Het is niet duidelijk om hoeveel kinderen het precies gaat — dat is een van de vele vaagheden in deze zaak — maar het zou minstens tien kinderen betreffen. Er doen in Scheveningen geruchten de ronde dat er nog veel meer kinderen bij betrokken zijn. Ook de aard van de beschuldigingen is geleidelijk aan ernstiger geworden. Jopie zou in kelders allerlei vormen van seks met de kinderen hebben bedreven — tot en met orale seks onder bedreiging van een mes. Dit lijkt de belangrijkste parallel met het zedenschandaal van Oude Pekela: het steeds verder uitdijen van wat met een incident begonnen is. Van de morbiditeit van de Oude Pekela bleef uiteindelijk niets over. Ook in deze Scheveningse zaak knagen de twijfels bij de justitiële autoriteiten steeds heviger.

In de Scheveningse buurt hebben zich inmiddels twee kampen gevormd: de ouders van Jopie en hun vrienden contra de ouders van de vermeende slachtoffers. Tussen die twee kampen is het

kinderen niet meer op straat te spelen. Hun gedrag vertoont steeds meer stoornissen: slaapproblemen, agressie, seksuele fixaties — een van de jongstjes valt voortdurend zijn 15-jarige zus lastig. De familie Weefschoten ontkent alle beschuldigingen aan het adres van Jopie en neemt wraak met allerlei provocaties. Zodoende wordt de onrust in de buurt steeds groter. Enkele gezinnen hebben al besloten te verhuizen. Tot zover mr. Nolet, die zich tot slot afvraagt: „Moet iedereen wijf Weefschoten?”

Zijn confrater, mr. Van Dijk, schetst een — zwak uitgedrukt — contrasterend beeld. Volgens hem is er tegen Jopie en zijn familie een schandalige hetze gaande. Goed, een kleine kern van de beschuldigingen tegen Jopie is waar. Hij heeft ontucht gepleegd, maar het ging slechts om drie kinderen van het gezin Angeveen. En het was betrekkelijk onschuldig geweest: een beetje zoenen en friemelien.

„Er is geen sprake geweest van orale seks en sadisme”, zegt Van

BIJ DE RECHTER

Dijk, „en collega Nolet weet dat. De pieteit in deze zaak is ver te zoeken”. Dan belicht hij een belangrijk nieuw facet: het feit dat de zaak kort tevoren bij de kinderrechter heeft gediend. Die heeft nog geen vonnis gewezen, maar hij heeft — volgens Van Dijk — de zaak wel teruggebracht tot het enige dat bewezen kan worden: de ontucht van Jopie met de drie kinderen Angeveen. Daarvoor zal Jopie niet meer krijf maar dan een voorwaardelijke tuchtschoolstraf.

Van een verbanning van het gezin Weefschoten wil Van Dijk niets weten. „De kinderrechter zal beslissen of Jopie uit zijn omgeving moet worden gehaald.”

Dit is het moment waarop de rechter, mr. J. Holtrop, voor het eerst intervint. „Waarom heeft de kinderrechter deze zaak aangehouden?”

„Om Jopie een cursus sociale vaardigheid te laten volgen”, zegt Van Dijk.

„Dus dat vond hij wel nodig?”

„Ja.”

„Waarom zegt u dat dan niet meteen?”

„Er is al zoveel publiciteit geweest. Ik wil niet dat de hele hetze opnieuw begint.”

„Problemen kunnen groter worden als zaken worden ontkend”, zegt de rechter vermanend. „Er is wat gebeurd. Het is beter dat te erkennen en tot een oplossing te komen.”

Dan wendt de rechter zich tot de advocaat van de eisers. Tegen hem betoont hij zich, zoals het hoort, minstens zo kritisch. Hij wil weten of de ouders van de beverde slachtoffers zich tot de Riag hebben gewend. De advocaat vertelt dat de gesprekken met de Riag snel zijn gestrand. Slechts één kind is er nader bekeken: het jongetje dat 'eens een seksuele obsessie vertoonde.’

Een week later. De rechter heeft vonnis gewezen. „De vorderingen kunnen om verschillende redenen niet toegewezen worden”, stelt hij. Hij constateert dat Jopie door de kinderrechter niet voor de ernstigste vorm van ontucht zal worden bestraft; dat er geen duidelijk verband is tussen de klachten van de slachtoffers en de delicten van Jopie; dat verbanning een maatregel is die als straf in Nederland niet meer voorkomt; dat er nog geen professionele hulp voor de kinderen is ingeschakeld. Advocaat Nolet reageert teleurgesteld. Hij zal zijn cliënten adviseren in hoger beroep te gaan. „Deze rechter denkt niet modern”, zegt hij. „In vergelijkbare zaken is wel degelijk verbanning als straf uitgesproken. Er is moed voor nodig om in zo'n zaak knopen door te hakken, maar daar is hij voor. En als hij verbanning te zwaar vindt, kan hij een contactverbod opleggen. Dan had hij de buurt duidelijkheid gegeven. Nu kan de familie Weefschoten doorgaan. Het probleem blijft. Moet er eerst iemand doodgemaakt worden?”

FRTS ABRAHAMS
De namen van de verdachten en getuigen in deze rubriek zijn om redenen van privacy gefingeerd.

zaterdag 11 december 1993

Stijging aantal seksmisdrijven in Rotterdam

TEL 11/12

door Ernst Nordholt

ROTTERDAM, zaterdag

Het aantal seksmisdrijven in Rotterdam is fors gestegen. Dit blijkt uit de zeer recente cijfers van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) in Rotterdam.

Uit het onthutsende cijfermateriaal, dat het onderzoekscentrum heeft gekregen van de Rotterdamse politie, blijkt, dat het aantal verkrachtingen met 52% is toegenomen en het aantal aanrandingen met 32%.

1992 een derde. Een woordvoerder van de Rotterdamse politie deelde gisteren mee dat recente cijfers over 1993 weliswaar bekend zijn maar dat deze op last van de korpsleiding nog niet gepubliceerd mogen worden.

De meest opmerkelijke stijging laat echter de categorie 'overige seksuele misdrijven' zien: 190% (!) ten opzichte van het jaar daarvoor.

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in Voorburg wordt duidelijk dat ook landelijk gezien het aantal zedenmisdrijven in de afgelopen jaren fors is gestegen.

Volgens politiewoordvoerder Anne Geelof gaat het daarbij voornamelijk om misdrijven als incest en pedofilie. „Maar ook 'seksuele belevingsvormen' met dieren en lijken vallen daaronder”, aldus Geelof.

Man aangehouden wegens ontucht

Den Haag — Een 46-jarige man is maandag in zijn woning in de Haagse wijk De Rade aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht. Hij nam veelvuldig jongens tussen 12 en 17 jaar mee naar zijn huis. Na spelletjes op de computer werden seksuele handelingen verricht door de man. Hij is in zijn vorige woonplaats Katwijk voor dezelfde feiten al eens veroordeeld. Vier jongens van 14 tot 16 jaar deden onlangs aangifte.

Volgens Henk van Lith van het COS is de drastische stijging behalve aan een toenemende aangiftebereidheid van de burgers toe te schrijven aan de ingebruikneming door de Rotterdamse politie van een geautomatiseerd aangiftesysteem.

„Het verwerken van gegevens wordt makkelijker en zal dus ook eerder geschieden. Daarmee wordt een completer beeld geschapen”, aldus van Lith.

De drastische stijging van dit soort zedenmisdrijven kwam in 1992 vrij plotseling, nadat de cijfers over de jaren daarvoor een gestaag dalende tendens te zien hadden geveren.

Het oplossingspercentage van deze misdrijven is volgens de meest recente cijfers ook sterk teruggelopen. In 1991 werd meer dan de helft van de laatste categorie van deze zedenmisdrijven opgelost, in

Homopaar Hoogezand gaat definitief vrijuit

GRONINGEN — De rechtbank in Groningen heeft gisteren het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard in de vervolging van twee inwoners van Hoogezand die ervan worden verdacht met verschillende jongens ontucht te hebben gepleegd. De rechtbank vindt de termijn tussen het uitbrengen van de dagvaarding, bijna twee jaar geleden, en de berechting te lang.

wel had kunnen doorgaan, ondanks de vele vertragingen die er zijn geweest en ondanks dat de feiten meer dan tien jaar geleden zijn gepleegd. Op grond van de ernst van de verdenkingen en het feit dat het niet-vervolgen van beide mannen 'onverteerbaar' is voor de slachtoffers vindt Dorhout dat beide mannen moeten worden berecht.

Met deze beslissing honoreerde de rechtbank het standpunt van de beide raadsliden, mr. A. Fokkema en mevrouw mr. J. F. Rouwé-Dams, die vinden dat het tijdsverloop tussen de start van het onderzoek en de berechting buitensporig lang is geweest.

Het was gisteren de derde keer dat de rechtbank het COS niet-ontvankelijk verklaarde. Door fouten van Justitie en het moment dat de mannen voor de eerste keer terechtstonden heeft de rechtbank de zaak nooit kunnen afdoen. Ook het gerechtshof heeft zich al eerder over de zaak gebogen.

Officier van justitie mr. P. Dorhout zei dat de zaak

HE 2/12

Eis drie jaar voor incest met kinderen

ZWOLLE — Tegen M. ten K. (37) is gisteren in Zwolle 3 jaar cel geëist, waarvan een jaar voorwaardelijk, voor het mishandelen van en het plegen van incest met zijn kinderen. Het jongste kind was net twee weken oud toen de ontucht begon. De andere twee waren zes maanden en 2,5 jaar. De drie kinderen zouden tevens jarenlang zijn mishandeld.

UN 29/12

Leiders sekte vrij

De 21 leiders van de sekte Kinderen van God in Argentinië die in september werden gearresteerd op beschuldiging van onder meer seksueel misbruik van kinderen en raciale en religieuze discriminatie, zijn op last van een rechtbank in vrijheid gesteld. De rechtbank oordeelde dat rechter Roberto Marquovich zijn bevoegdheden heeft overschreden door de 21 in voorlopige hechtenis te nemen.

De Kinderen van God werden in 1969 door David Berg in Californië gesticht. Hij maakte deel uit van de hippiebeweging en begon een beweging die vrije liefde op religieuze grondslag propageerde. Aanhangers werden tot prostitutie gedwongen om nieuwe leden en geld te werven onder het motto 'Als Christus Zijn leven voor jullie gaf, zouden jullie dan niet je lichaam voor hem willen geven?'.

N4/AN 15.12.93

Stiefdochter door 'voodoo-profeet' seksueel misbruikt

Arnhem "Een walgelijke, maar ook heel bizarre zaak". Zo kwalificeerde de Arnhemse officier van justitie mr. J. Wiarda de strafzaak tegen een 46-jarige Amsterdammer. Jarenlang terroriseerde de man — die zich voodoo-profeet en paranormaal geneesheer noemt — zijn in Arnhem woonachtige gezin.

Zo gold in huis ondermeer een spreek-en contactverbod, mocht de woning niet verlaten worden als 'de Meester' er niet was en werd ieder contact met buurtbewoners en vriendjes en vriendinnetjes verboden. "In die sfeer van angst en bedreiging", misbruikte hij zijn twee stiefdochters jarenlang. Alleen het seksueel misbruik en verkrachting van één van de meisjes was hem ten laste gelegd. Met zijn andere stiefdochter heeft de verdachte een duurzame relatie in Amsterdam opgebouwd. "De stuitende en volstrekt onaanvaardbare mentaliteit", van 'de Meester' moet volgens het Openbaar Ministerie worden bestraft met een gevangenisstraf van drie jaar. Uitspraak 15 december.

UN 2/12

Vader moet dertig mille betalen na incest met dochter

Van onze verslaggever

HAARLEM — Een inwoner van Haarlem moet zijn dochter een schadevergoeding van 30.000 gulden betalen. De Haarlemse rechtbank legde deze vergoeding op omdat de man zijn dochter jarenlang seksueel heeft misbruikt.

Voor de incest is de Haarlemmer in 1988 al door de strafrechter veroordeeld. De dochter, die in Alkmaar woont, startte later een civiele procedure waarin ze 70.000 gulden schadevergoeding eiste voor opgelopen psychische schade. Ze is al jaren onder behandeling van een psycho-therapeut, is opgenomen geweest in een psychiatrisch ziekenhuis en heeft verschillende pogingen tot zelfdoding ondernomen.

Het seksuele misbruik begon toen het kind zes jaar was en had vervolgens acht jaar lang regelmatig plaats. Ook twee vriendinnetjes werden misbruikt door de man.

In de procedure bij de rechtbank stelde de vader dat de problemen van zijn dochter ook door moeilijkheden in het gezin werden bepaald. De rechtbank erkent die mogelijkheid maar noemt het gedrag van de man 'op zichzelf geschikt' om de psychische problemen van de dochter te veroorzaken.

AC 3/12 D13

Straf voor incest NRC

DEN BOSCH, 9 DEC. De rechtbank in Den Bosch heeft gisteren een man tot zeven jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf veroordeeld omdat hij jarenlang zijn stiefdochter mishandelde en seksueel misbruikte. Officier van justitie mr. Klinkenbij eiste twee weken geleden acht jaar. De man heeft steeds ontkend dat hij zijn stiefdochter vanaf haar zesde tot haar achttiende jaar regelmatig mishandelde en vanaf haar elfde ook seksueel misbruikte.

Biltenaar krijgt 21 maanden cel voor ontucht

Utrecht

De Utrechtse rechtbank heeft een 62-jarige man uit De Bilt wegens ontucht met dertien buurtjongetjes veroordeeld tot een gevangenisstraf van eenentwintig maanden. Tegen de man was drie jaar cel geëist.

De ontucht kwam in augustus aan het licht toen een stel kinderen met door de man genomen naaktfoto's naar hun ouders stapte. Bij de politie bekende de man dat hij dertien buurtkinderen tussen de elf en veertien jaar had misbruikt.

De man was al eerder, in 1965, voor pedofiele contacten veroordeeld tot een celstraf. De rechtbank zei gisteren dat de Biltenaar op grond van deze veroordeling beter had moeten weten toen hij zich begin dit jaar weer aan kleine kinderen vergreep.

UN 8/12

Opnieuw drie incestzaken in Oisterwijk

OISTERWIJK — Bij de politie in Oisterwijk zijn na de geruchtmakende incestaffaire die in september aan het licht kwam nog drie andere incestzaken aangegeven. In alle zaken gaat het om een vader die verdacht wordt van jarenlang seksueel misbruik van een dochter. Twee verdachten zijn aangehouden en hebben bekend. In de derde zaak loopt het onderzoek nog. Een deel van de feiten is verjaard, omdat die langer dan twaalf jaar geleden zijn gepleegd.

De politie vermoedt dat de slachtoffers hun verklaringen hebben durven afleggen na de publiciteit over de Oisterwijkse incestaffaire die in september aan het licht kwam. Toen werd een 67-jarige inwoner van Den Bosch aangehouden op verdenking van het plegen van incest met zijn zes dochters. Bij een van de slachtoffers werd een kind verwekt, dat kort na de geboorte om het leven is gebracht en begraven in de tuin van de toenmalige woning van de verdachte in Oisterwijk.

B.P. 23-12 1993

Schoonebeeks meisje verzon incest door eigen vader

Van onze correspondent

SCHOONEBEEK, woensdag

Een 17-jarig meisje uit het Drentse Schoonebeek heeft bekend dat ze haar vader ten onrechte heeft beschuldigd van het plegen van incest.

Tegen het kind is inmiddels proces-verbaal opgemaakt wegens het doen van een valse aangifte. De politie heeft hier toe na overleg met justitie besloten, om de vader van alle blaam te zuiveren. "Iedereen in het dorp Schoonebeek moet duidelijk weten dat de man volkomen onschuldig is", aldus woordvoerder Albert Westerman van de regiopolitie Zuidoost Drenthe.

Regelmatig

Het meisje stapte enkele maanden geleden naar de politie met het verhaal dat haar vader haar de afgelopen twee jaar regelmatig had misbruikt. Tijdens het onderzoek bleek echter al snel dat ze het hele verhaal uit haar duim had gezogen. Volgens Westerman zit ze geestelijk in de knoel.

Huisarts schorsing en cel opgelegd na seksueel misbruik

ANP VIK 21-12 HAARLEM

De 44-jarige huisarts P. de B. uit IJmuiden mag vier jaar lang zijn praktijk niet uitoefenen. De Haarlemse rechtbank heeft de man maandag schuldig verklaard aan seksueel misbruik en veroordeelde de arts tot twee jaar gevangenisstraf, waarvan acht maanden voorwaardelijk. Er was vijf jaar onvoorwaardelijke celstraf geëist.

De B. wordt schuldig geacht aan verkrachting van enkele vrouwen, onder wie een patiënte. De rechtbank achtte ook de incest met zijn destijds tienjarige dochter bewezen.

Ruim een jaar geleden deden acht vrouwen aangifte tegen de huisarts wegens seksueel misbruik. De huisarts was al eerder geschorst door het Medisch Tuchtcollege.

Tennisleraar (30) verdacht van zedendelict Zuidlaren

ZUIDLAREN — De politie verdenkt een 30-jarige Groninger van een aantal zedendelicten in Zuidlaren. De man zou zich twee jaar geleden schuldig hebben gemaakt aan onzedelijke handelingen met minderjarige. Enkele slachtoffers hebben aangifte gedaan. De politie wil slechts kwijt dat er een onderzoek naar gaande is en dat proces-verbaal is opgemaakt. Er is bewust geen ruchtbaarheid aan de zaak gegeven, om de slachtoffers te beschermen.

De verdachte is momenteel tennisleraar bij De Bontekoe in Leeuwarden. Het bestuur van deze vereniging heeft hem

in verband met het justitieel onderzoek op non-actief gezet. Voordat hij trainer werd in Leeuwarden, was de Groninger tennistrainer in Zuidlaren. De politie wil niet zeggen of de zedendelicten op de tennisbaan in Zuidlaren hebben plaatsgehad.

Voorzitter J. Beumer van de tennisclub Zuidlaren reageert stomverbaasd op het onderzoek. "De mond valt me er van open. Dit is helemaal nieuw voor mij. Ik ben vier jaar voorzitter en heb geen enkele aanwijzing dat er een zedendelict bij ons op de tennisclub is gepleegd."

N4/AN 22-12-93

NV/N 18-12-93

Opnieuw aanhouding incestzaak Zandpol

ZANDPOL - In de zedendelictzaak in Zandpol is opnieuw een aanhouding verricht. Officier van justitie mr. S. Tempel maakte gisteren bekend dat woensdag een 30-jarige man uit Emmen is aangehouden en sidnsdien wordt verhoord. Tegen hem zijn belastende verklaringen afgelegd. De man is gisteren aan de rechter-commissaris voorgeleid en op vordering van de officier van justitie voor 10 dagen in bewaring gesteld. Eerder deze week werd de 45-jarige mevrouw R. de V. uit Zandpol in verband met deze zaak aangehouden. Zij wordt verdacht - evenals haar echtgenoot K.W. - van betrokkenheid bij seksueel misbruik van meerdere kinderen.

Zandpol onterecht in beklagdenbank in tv-uitzending

NV/N 16-12

ZANDPOL - De slachtoffers in de incestzaak in Zandpol zijn in de val gelokt door de programmamakers van de actualiteitenrubriek Twee Vandaag. Dit zegt burgemeester B. Michels van Schoonebeek, waaronder het circa 400 zielen tellende dorpje in Zuidoost-Drenthe valt. Michels: "Die mensen waren niet weerbaar, ze zijn als willig vee gelokt, zonder dat ze wisten wat ze zichzelf én hun omgeving aan zouden doen." Twee Vandaag heeft deze week enkele reportages uitgezonden over de incestzaak in Zandpol, waarin enkele arrestaties zijn verricht.

eveneens dat de conclusie dat het hele dorp al jaren wist van de zedenmisdriften geheel voor rekening is van de makers van de reportage. De bij het onderzoek betrokken officier van justitie wil geen commentaar geven op deze bewering.

Basisschooldirecteur Heerkes heeft de kinderen die seksueel misbruikt zijn door hun stiefvader bijna allemaal zelf in de klas gehad. "Op school hebben we nooit iets aan ze gemerkt. Achteraf vind ik dat heel jammer, want dan hadden we wellicht eerder iets kunnen doen".

Michels gelooft pertinent niet dat een heel dorp al jarenlang wist van het seksueel misbruik van kinderen in het betrokken gezin. "Dat is niet waar, maar het werd wel beweerd door de makers van de reportage," zegt Michels. Hij vraagt zich af welk vreemd beeld over Zandpol zal ontstaan bij mensen elders in het land na het zien van de reportages. "Dat mensen binnen dat gezin van incest worden verdacht is een feit. Maar deze zaak betekent toch niet dat wat daar gebeurde maatgevend is voor het hele dorp?"

Vanavond wordt het laatste deel in het drieluik over de Zandpolse incestzaak uitgezonden. Justitie, politie, maar ook schoolhoofd Heerkes weigerden mee te werken aan het programma. "De opnames zijn ook al een hebble tijd geleden gemaakt. Ze zijn ook bij ons op school geweest," zegt Heerkes.

Vorige week zijn volgens hem nog wat suggestieve sfeerplaatjes geschoten van straten in het dorp met spelende kinderen.

De reportages over de incestzaak bepaalden deze week grotendeels de sfeer tijdens de kijkavond voor ouders van leerlingen van de christelijke basisschool in het dorpje langs het Stieltjeskanaal. "Iedereen die binnenkwam schudde met zijn hoofd," vertelt directeur A. Heerkes van de school. "Sommigen waren boos en anderen haalden laconiek hun schouders op; 'Ach, die lui zijn op sensatie uit', hoorde je dan."

Net als Michels neemt Heerkes het de makers van de reportage bijzonder kwalijk dat ze zo'n beetje de gehele dorpsbevolking in de beklagdenbank hebben gezet. "Er werd gesteld dat Zandpol zou reageren in de trant van 'horen, zien en zwijgen'. Nou, het hele dorp had er echt geen weet van wat er zich afspeelde," benadrukt het schoolhoofd.

De Asser persofficier van justitie mr. H.J. Schuth zegt

Plat

Een voorheen incurant deel van de tv-avond - van ruim zes tot ruim half zeven - wordt tegenwoordig gevuld door de nieuwsrubriek 2 Vandaag. Hierin werken samen Veronica, Tros en EO; ieder met behoud van eigen identiteit. Ook de NOS doet mee met inleidend het Journaal en afsluitend een sport- en weerpraatje. Gisteravond zat in de Sport onder anderen de voetballer Jan Wouters. Hij gaat naar PSV, die voor de taale middenvelder een transfersom betaalt van driekwart miljoen per elleboog, hetgeen mij een koopje lijkt voor deze wereldberoemde gewrichten. 2 Vandaag vind ik een prima rubriek en er zijn inmiddels niet veel avonden meer dat ik verzuim te kijken. Zodoende heb ik ook kunnen vaststellen

dat het programma eerder deze week helaas lelijk ontspoorde.

Want dinsdag startte Veronica een 'drieluik' over het Drentse dorpje Zandpol, dat met een omvangrijk incestschandaal worstelt. Het tweede deel werd woensdag uitgezonden door de EO en het laatste was donderdag weer voor rekening van Veronica. Slachtoffers én daders werden uitgenodigd, voor de camera hun verhaal te vertellen en zich hierbij vooral niet in te houden. Hieraan voldeden zij. Het ene na het andere weezinwekkende detail uit de incestu-euze praktijk rolde in plat-Drents ongeremd de huiskamer in. De 'mooiste' werden bovendien diverse keren herhaald; de tv-makers konden er zelf blijkbaar maar niet genoeg van krijgen. Hoe krijg je de vuiligheid bij elkaar, dacht ik. En hoe durf je het uit te zenden. Maar wat me nog het meest verbaasde was, dat ook de EO er zo onbekommerd aan meedeed. Als zelfs de gematigde Evangelischen zich al overgeven aan -ongetwijfeld goed scorende- rotzooi, ach, wat zal dan van ons worden? Wat houdt 'identiteit' nog in, vandaag de dag? Tobbend met deze gedachten besloot ik gisteren de EO maar eens te bellen. Opgewekt deelde de omroep mij desgevraagd mee, dat haar medewerking aan het 'drieluik' zéér goed doordacht en journalistiek ook hoogst verantwoord was. Want je moet de dingen bij hun naam durven noemen hè.

Dat laatste is zeker waar.

Incesttoerisme Zandpol ergert PvdA-raadslid

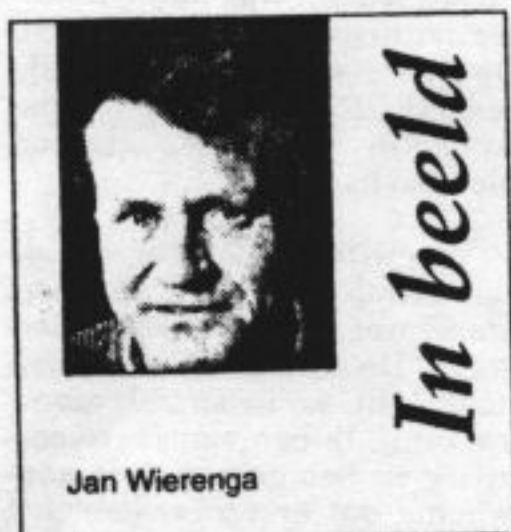
SCHOONEBEEK - Na drie televisie-afleveringen over de incestzaak in Zandpol is er volgens het raadslid Coby Ensink (PvdA) sprake van incesttoerisme, die de dorpsbewoners ergert. "Auto's rijden door de straten en inzittenden vragen niet de weg, maar hier is het dus gebeurd? Ook krijgen mensen vervelende telefoontjes," somt ze de ergernis op.

De sociaal-democrate, zelf woonachtig in Zandpol, sprak gisteravond in de raadsvergadering haar ergenis uit over de manier waarop het door publiek op de incestzaak wordt gereageerd. Ook de wijze waarop door het maatschappelijk werk in Schoonebeek op de incestzaak is gereageerd kreeg kritiek van het raadslid. Dat het maatschappelijk werk pas met hulpplan komt nu de incestzaak volop in de schijnwerpers van de media staat, vindt ze een tekortkoming. Maatschappelijk werk had volgens haar in een veel eerder stadium moeten reageren op de hulpvraag van de incestslachtoffers. "De houding van het maatschappelijk werk heeft me verbijsterd", aldus Ensink.

Burgemeester B. Michels zette openlijk vraagtekens bij de manier waarop de zaak op het scherm is gebracht. "Dat heeft het dorp schade berokkend en dat hebben de dorpsbewoners niet verdiend. Dat niemand iets doet of heeft gedaan is niet waar," aldus de burgemeester.

Hij bestreed de kritiek van Ensink dat hulpverleners de slachtoffers aan hun lot hebben overgelaten. "In een vroeg stadium van het justitieel onderzoek is de Riagg ingeschakeld."

NV/N 17-12-93

Maar nog geen vrijbrief voor alle letterlijke platheid van de wereld. Van 'Zandpol' had, eveneens met alle betrokkenen erbij, best een goed, fatsoenlijk journalistiek produkt gemaakt kunnen worden. Daarvoor waren slechts een paar dingen van node geweest: een beetje gevoel en een beetje stijl.

NV/N 18-12-93

Kardinaal Joseph Bernardin: „Ik zweer, ik ben onschuldig”. FOTO REUTER

Kerk VS neemt slachtoffers seksueel misbruik in de tang

door Wim Jansen
LOS ANGELES — Met de regelmaat van de hoogmis krijgt de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten nieuwe beschuldigingen te verduren van seksueel misbruik. Maar, zo wordt haar verweten, in plaats van berouwvol het hoofd te buigen, vecht de kerk steeds harder terug, en bedient zij zich soms van gangstermethodes.

Vrijwel elke week wordt er een nieuwe aanklacht ingediend tegen een priester die seksueel contact zou hebben gehad met een misdienaar na de mis of scholieren (jongens en meisjes) na afloop van de godsdienstles. Dat lijkt schokkender dan het vermoedelijk is: de meeste gevallen dateren van tien tot twintig jaar geleden en er is in zekere zin sprake van een 'logische inhaalmanoeuvre'.

Nadat de eerste schandalen in de openbaarheid en voor de rechter waren gebracht, was het taboe doorbroken. De rechtszaken openbrachten meer mensen aan het praten over wat er zich achter het altaar afspeelde. En ongetwijfeld is er tussen al die honderden proceduren burgers wel een enkeling puur uit op geldelijk gewin. De kerk kent echter lang niet altijd gensede. De Amerikaanse media, die de rechtszaken tegen de priesters

over het algemeen verantwoord brengen, signaleren dat menig bisdom met kille zakeijheid over de gekwetste en vaak geschonden gelovigen heen walst. Keiharde advocatenbureaus worden in de arm genomen in pogingen de klagers over te halen een gerechtelijke procedure te staken. De daarbij gehanteerde methodes zijn af en toe zo onfris dat de gezaghebbende krant Wall Street Journal het zelfs had over een „tactiek van de verschroeide aarde”.

Elk bisdom heeft formeel zijn eigen beleid, als het gaat om de opvang van slachtoffers van seksueel misbruik binnen de kerk. Maar de algemene officiële lijn werd in juni van dit jaar verwoord in een herderlijke brief van kardinaal O'Connor van New York, die „gerechtigheid, medeleven en liefdadigheid” beloofde.

De praktijk ziet er een stuk meedoeliger uit. Toen de ouders van een misdienaar in Michigan pater Lutz voor de rechter daagden, omdat die hun zoon zou hebben misbruikt, kregen ze onmiddellijk een tegenproces aan hun broek. Het advocatenbureau Sidley & Austin huurde privé-detectives in die de

(Advertentie)
EPAFRAS — het verhaal van een vreemde bekering
Een narratief verhaal met verwerking van veel bijbelse en historische gegevens rond Epafras, een medewerker van Paulus. f 10,-.
Verkrijgbaar bij boekhandel of uitgeverij NARRATIO 01830-28188

vuilnisbakken van de ouders overhoop haalden, buren ondervroegen over het gedrag van de betreffende ouders en het kind en zelfs geestesartsen bij de familie-psycholoog wisten los te peuteren. Hun conclusie: de ouders hebben zelf gefaald in hun opvoeding en maken zich nu schuldig aan laster.

In andere gevallen liet het bisdom geslepen advocaten net zo lang allerlei procedures tegenwerken en rekken, tot de klager het opgaf. Zelfs als de betrokkene spijt betuigt, wil de kerk van geen verantwoordelijkheid weten.

Seksclub
Zo was daar kapelaan Edward Pipala uit Goshen, in het bisdom New York, die ervan werd beschuldigd een geheime seksclub van vijftig jongens te organiseren. Voor de rechter gaf hij zijn misstappen toe, maar het bisdom weigerde schadevergoeding uit te betalen en kwam met een lange lijst privégegevens waaruit moest blijken dat de betreffende jongens toch al geen lieverdjes waren.

De kerkleiding zegt niet verantwoordelijk te zijn voor de onderzoeksmethoden van haar advocaten.

tenfirma's, die de zaak aanpakken alsof ze worden ingehuurd door een gewetenloos miljardenbedrijf. Het is de kerk vooral te doen om valse beschuldigingen te voorkomen en de schadevergoedingen, die in de VS fors kunnen oplopen, binnen de perken te houden.

Volgens de kerk zelf is er tot nu toe voor ongeveer honderd miljoen gulden aan smartegeld betaald. Dat bedrag ligt in werkelijkheid veel hoger, omdat in een aantal gevallen buiten de rechter om een vergoeding is vastgesteld, waarbij de partijen zich hebben verplicht tot zwijgen over de omvang.

Op eigen houtje
En het behandelcentrum in Jemez Springs (New Mexico) voor pedofiele geesteslijken, dat buiten de verantwoordelijkheid van het bisdom valt, heeft in minstens 25 gevallen besloten op eigen houtje schadevergoeding uit te betalen aan de slachtoffers van een priester die zich na de therapie opnieuw aan jongens of meisjes had vergrepen.

Betrouwbare schattingen kwantificeren de totale schade voor de kerk tot duisend op zo'n zeventienduizend miljoen gulden, waarvan echter een belangrijk deel door de verzekering wordt gedekt.

november jongstleden beschuldigde de voormalige seminarist Steven Cook uit Philadelphia de huidige kardinaal van Chicago en voormalige voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie Joseph Bernardin ervan hem twintig jaar geleden op zeventienjarige leeftijd tot seksuele handelingen te hebben gedwongen.

Die ervaring en de relatie met een andere priester — deze zou hem later aan Bernardin hebben 'overgedragen' — zouden de jongen ertoe hebben gebracht een losbandig homoseksueel leven te gaan leiden, waardoor hij jaren later aids opliep. De ex-priesterstudent eist nu vijf miljoen dollar ter compensatie van de geestelijke schade en vijf miljoen als straf.

In de Verenigde Staten is een nieuw sekschandaal aan de oppervlakte gekomen. Daarbij zouden zeker 34 kinderen in de leeftijd van zeven tot zestien jaar betrokken zijn geweest. Ze zouden in de periode tussen 1964 en 1987 seksueel zijn misbruikt door twaalf paters franciscanen in het klein-seminarie St. Antonius te Goleta in Californië. De politie sluit niet uit dat nog meer slachtoffers zich zullen melden. De orde van de franciscanen heeft medewerking aan het onderzoek toegezegd.

INTERVIEW MET BISCHOP ERNST VAN BKEOA OP 21

over zijn bruid. Ook daar wordt de vergelijking getrokken tussen man en vrouw en Christus en Zijn kerk.

Er komen de laatste tijd veel berichten, met name uit Amerika, over seksueel misbruik van jonge mensen door priesters. Ziet u enig verband tussen dit misdrijf en het celibaat?

'Nee, dat denk ik eigenlijk niet. Dit soort misbruik komt niet alleen bij priesters voor, maar ook bij dominees, allerlei soorten therapeuten en artsen, kortom bij mensen die in een hulpverleningssituatie met anderen verkeren. En als je ziet hoeveel incest er bestaat in gezinnen, kun je niet volhouden dat seksueel misbruik veroorzaakt zou worden door het verplichte celibaat. Wat je wel kunt vaststellen, is dat deze mensen allemaal geen geïntegreerde seksualiteit kennen, dat men geen gezonde opvoeding heeft gehad op seksueel gebied. Wanneer je weet dat in Amerika, zoals vroeger ook in Nederland, de jongens heel jong hebben besloten priester te worden, dan zou daaruit misschien ook iets te verklaren kunnen zijn. In Nederland is de gemiddelde priesterstudent zeker boven de 25 jaar. We hebben het kleinseminarie hier afgeschaft, dus de jongens gaan naar gewone middelbare scholen, waar ze samen met meisjes opgroeien. In mijn tijd was dat nog anders. Toen had je nog kleinseminaries, die de plaats van de middelbare school innamen. Na de middelbare school kan een jongen die priester wil worden of naar een theologische faculteit aan de universiteit of naar een grootseminarie, maar ook daar is de opleiding veel opener dan vroeger. Er wordt met elkaar gesproken over seksualiteit en celibaat, terwijl wij dat vroeger meer in ons eentje uitdokterden, hoogstens had je gesprekken met je geestelijke raadsman. Ik heb er bijvoorbeeld nooit openlijk met anderen over gepraat, alleen met die geestelijke raadsman.'

Collecte vanwege seksueel misbruik door priesters

Van een correspondent

WASHINGTON — In de Amerikaanse deelstaat New Mexico heeft aartsbisschop mgr. Sheehan de gelovigen gevraagd hun parochiebijdrage fors te verhogen omdat het bisdom dreigt failliet te gaan aan 50 miljoen dollar aan schadeclaims vanwege seksueel misbruik door tientallen priesters.

Onlangs zijn negentien juridische aanklachten door de kerkprovincie New Mexico afgekocht met vergoedingen die uiteenlopen van 10.000 tot 600.000 dollar per stuk. De klachten variëren van een 'ongewenste kus' tot jarenlang durende verkrachtingen.

Priester voor ontucht 18 jaar in cel

NEW BEDFORD — De voormalige rooms-katholieke priester James Porter (58) is in in de Amerikaanse staat Massachusetts tot achttien jaar gevangenisstraf veroordeeld. Hij wordt ervan beschuldigd in de jaren zestig meer dan honderd kinderen seksueel te hebben misbruikt. Bij goed gedrag kan de straf tot zes jaar worden teruggebracht. Van de 53.000 rooms-katholieke priesters in de VS zijn er sinds 1982 vierhonderd aangeklaagd en tweehonderd veroordeeld wegens ontucht met minderjarigen.

In jeugd misbruikt door een priester: 25 miljoen schadevergoeding

ALBUQUERQUE — Zeventien Amerikaanse mannen die in hun jeugd seksueel zijn misbruikt door een priester, zijn akkoord gegaan met een totale schadevergoeding van 25 miljoen gulden.

Zij hadden het aartsbisdom van Santa Fe aangeklaagd wegens seksueel wangedrag van meer dan tien priesters. De gedragingen van de priester Jason Sigler liepen het meest in het oog. Sigler stapte in 1982 uit het priesterambt nadat hij was beschuldigd van seksueel verkeer met een minderjarige en bekende een jaar later de aanklachten in ruil voor een milde straf.

Het aartsbisdom, dat met de schadevergoeding heeft ingestemd, denkt het geld te kunnen claimen bij acht verzekeringsmaatschappijen. Onderdeel van de regeling is dat Sigler op een videoband uitlegt wat het aartsbisdom en de Paters van de Heilige Geest wisten van zijn wangedrag.

Zeker 34 jongens door priesters VS misbruikt

GOLETA (AP) — Zeker 34 jongens zijn seksueel misbruikt door een twaalfstal rooms-katholieke priesters op een seminarie in Californië. Dat heeft een onderzoekspanel van de orde der Franciscanen in Californië geconcludeerd.

Het seksueel misbruik gebeurde in een periode van jaren in de

vorm van naaktspelletjes, betasting en de seksuele daad, op een seminarie dat nu is gesloten.

De jongens varieerden in leeftijd van 7 tot 16 jaar.

Van de 12 priesters die zich aan de vergripen schuldig maakten zijn er acht in therapie, is er een uit de orde gestapt en is een ander gestorven.

Barsten in het marmmer

Par 3/12

door CATHÉRIE VAN HOUTS

Zo fotografeer je je kinderen toch niet? De Amerikaanse fotografe en moeder Sally Mann wél. Tot verontwaardiging van het Amerikaanse volksdeel dat in het spoor van televisiedominiees intimiteit van zo ongeveer elk naakt smoornt onder het predikaat porno, portretteert Mann (42) haar drie kinderen wel eens zonder dat zij kleren aan hebben.

Haar fatsoensrakerende landgenoten verwijten Mann evenzeer, dat zij haar zoon met bloedneus fotografeert of haar dochtertje op een operatietafel. Of dat het drielat zonder een lieflijke blik in de ogen, maar nors en zelfverzekerd in de camera kijkt.

Nog afgezien van het feit dat vermoedelijk elke eigentijdse ouder zijn kind wel eens bloot in bad of op het strand kiekt, is het hypocriet Mann af te schilderen, zoals in de Verenigde Staten gebeurde, als een ontaarde moeder. Want wie Manns schitterende en technisch volmaakte foto's in haar *Immediate Family*-album bekijkt, kan zien dat het juist de liefde voor haar kinderen is die ze in haar werk openhartig ten toonspreidt.

Ze 'betrap' ze landerig op bed liggend, strips lezend (*Sunday Funnies*), maar doordat de kids gewend zijn aan de camera, staat ze soms ook sensueel en supergeposeerd als volleerde fotomodellen met chocoladesigaret op de foto (*Jessie* at 5).

Angst

Sally Manns liefde voor haar kinderen gaat gepaard met de angst, die iedere ouder zal herkennen, voor de gevaren en dramatische kanten van het kind-zijn. Die kwetsbare kant laat ze niet onderbelichten. Zoon Emmet wordt geportretteerd met een hevige bloedende neus en in *Fallen Child* ligt Virginia naakt met haar gezicht naar het gras gekeerd. Wie zo'n foto uit de context gelicht ziet, kan er gemakkelijk een vorm van kindermishandeling in denken te herkennen en dat geeft dergelijke foto's een verontrustende lading.

Eén van de indrukwekkendste en liefdevolste foto's is *Jessie's Cut*: het en *profiel* fotografeerde hoofdje gedeeltelijk in plastic; op haar slaap is een jaap gehecht. Die schaduwzijde verstoort de idylle die veel van Manns andere

Het jongetje met de speelgoedgranaat van Diane Arbus

foto's oproepen en trekken barsen in hun marmmeren gelaat. *Ieder kind* is van marmmer heten de vanavond te openen foto-exposities waarop een stuk of vijftien foto's - voor het eerst in Nederland - van Mann worden tentoongesteld. De exposities tonen ongeveer zestig kinderportretten van zo'n twintig internationale fotografen en zijn samengesteld door Annet Gelink en Diana Stigter van de Amsterdamse Bloom Gallery.

Ieder kind is van marmmer is verspreid over verschillende locaties: de Bloom Gallery en de Beurs van Berlage. De presentatie in de Beurs maakt onderdeel uit van de drie dagen durende manifestatie *A Propos Portrait III* (zie inzet). Na afloop van die manifestatie verhuist de Beurs-expositie naar de Wilhelmina Beurschool in de Egelantiersstraat 141 (tot 31 december). De expositie in de Bloom Gallery duurt eveneens tot het eind van het jaar.

Het idee voor de expositie ontstond toen Gelink en Stigter van A Propos-Portretorganisator Gert Meijerink het verzoek kregen een expositie samen te stellen van 'Het ideale portret'. "Wij dachten onmiddellijk aan kinderportretten," aldus Gelink en Stigter. "omdat een kinderportret nog zo iets moois oningevalds heeft. Je kunt er alle kan-

den voor het derde achtereenvolgende jaar vindt in Beurs van Berlage de manifestatie *A Propos Portrait* plaats. Vanaf vandaag (20 uur) kunnen bezoekers zich daar drie dagen lang laten portretteren door schilders en fotografen als Siert Dallinga, Rieneke Dijkstra, Jurriaan van Hall en Jacqueline Lamme (prijs per portret tussen de 50 en 250 gulden). Morgen vindt van 13 tot 20 uur een 'visueel debat' plaats, dat wil zeggen: zeven kunstenaarsgroepen) gaan elkaar te lijf in een schilddersessie (elk op doeken van 2 bij 2 meter) die door het publiek te volgen valt. Deelnemers:

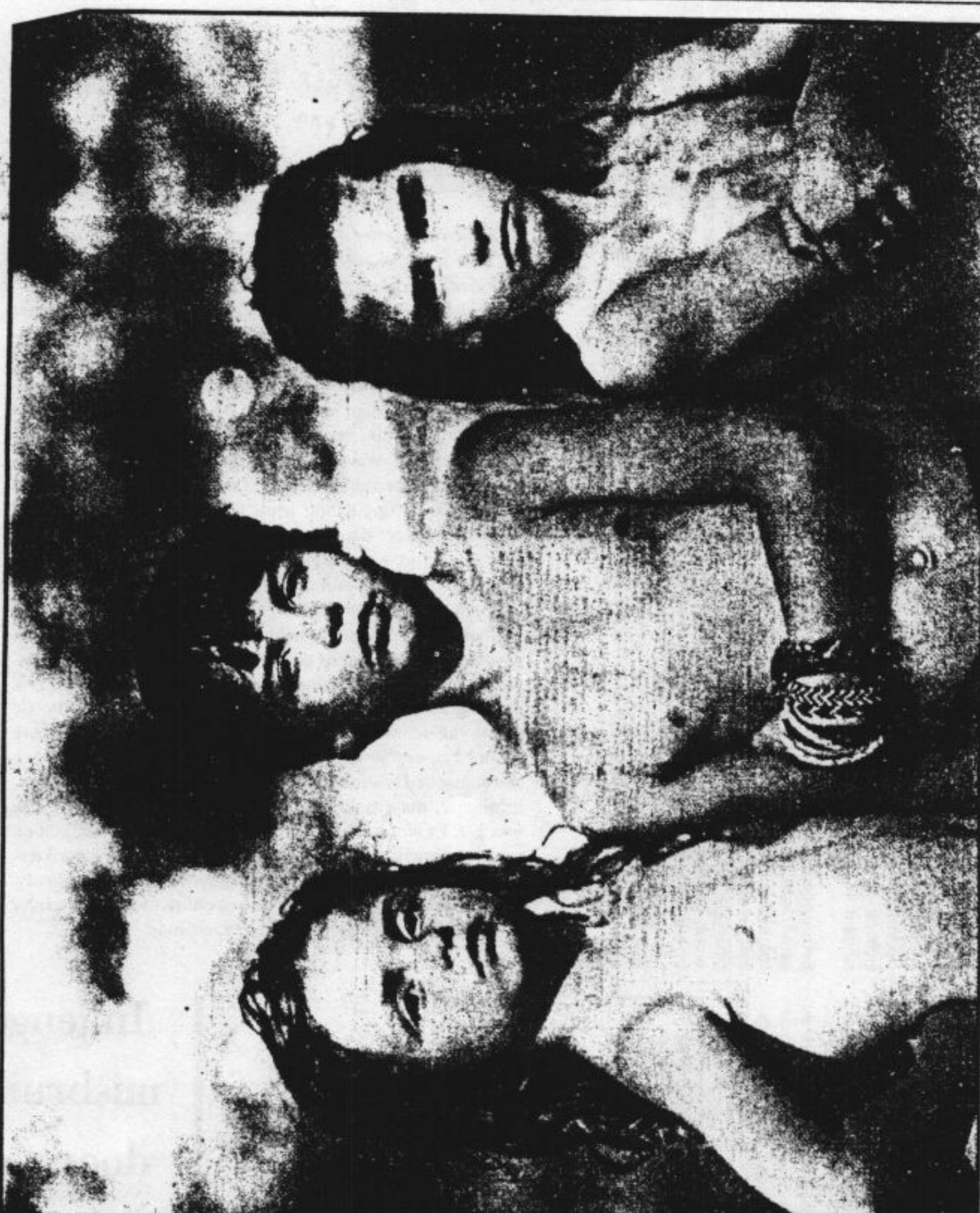
Phil Bloom, Kathe Burkhardt, Irwin, Peter Klaskorst, Seymour Likely, Andrei Roiter en Ernst Voss. (Openingsstijden *A Propos Portrait*: vrij 20-22.30, za 12-20 en zo 12-18 uur.)

De kinderportret-foto's *Ieder kind* is van marmmer zijn tot eind van de maand te zien in de Bloom Gallery (Bloemstraat 150) en tot en met zondag in de Beurs (na afloop van *A Propos Portrait* verhuist het Beurs gedeelte van de fototentoonstelling naar de Wilhelmina Beurschool, Egelantiersstraat 141 (t/m 31 dec.)

Laat u portretteren op A Propos Portrait

De kinderportret-foto's *Ieder kind* is van marmmer zijn tot eind van de maand te zien in de Bloom Gallery (Bloemstraat 150) en tot en met zondag in de Beurs (na afloop van *A Propos Portrait* verhuist het Beurs gedeelte van de fototentoonstelling naar de Wilhelmina Beurschool, Egelantiersstraat 141 (t/m 31 dec.)

De kinderportret-foto's *Ieder kind* is van marmmer zijn tot eind van de maand te zien in de Bloom Gallery (Bloemstraat 150) en tot en met zondag in de Beurs (na afloop van *A Propos Portrait* verhuist het Beurs gedeelte van de fototentoonstelling naar de Wilhelmina Beurschool, Egelantiersstraat 141 (t/m 31 dec.)

Sally Mann: 'Emmett, Jessie and Virginia' (1989)

ter er uiteindelijk in contact te leggen met Arbus' dochter die de nalatenschap beheert en enkele kostbare en 'onbereikbare' kinderfoto's van Arbus naar Amsterdam te halen. Elke foto heeft een beperkte oplage van 75 exemplaren en Diane Arbus' vader er uiteindelijk in contact te leggen met Arbus' dochter die de nalatenschap beheert en enkele kostbare en 'onbereikbare' kinderfoto's van Arbus naar Amsterdam te halen. Elke foto heeft een beperkte oplage van 75 exemplaren en Diane Arbus' vader

Tot de zes 'kinder'-foto's van Arbus die in de Beurs worden geëxposeerd, behoren *Teenage couple on Hudson Street* (een piepjong streetwise paartje met vroeg-ernstige gezichten) en die van de drie mongoloïde kinderen van wie de gezichten onzichtbaar zijn die buiten op het gras aan het gymmen zijn.

De kinderportret-foto's *Ieder kind* is van marmmer zijn tot eind van de maand te zien in de Bloom Gallery (Bloemstraat 150) en tot en met zondag in de Beurs (na afloop van *A Propos Portrait* verhuist het Beurs gedeelte van de fototentoonstelling naar de Wilhelmina Beurschool, Egelantiersstraat 141 (t/m 31 dec.)

meurdertjes. Daar is de werkelijkheid ook niet naar, benadrukt Stigter, getuige bijvoorbeeld de twee Engelse tieners die een peuter doodden en de onvoorstelbare geweldadige gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië. "Toen deze expositie nog in een pril stadium verkeerde, hoorde ik een man op televisie zeggen: 'In Sarajevo zijn geen kinderen meer'. Die kinderen hebben zoveel verschrikkingen gezien, die houden op met kinderen zijn."

Andere deelnemers aan *Ieder kind* is van marmmer, dat een bijzondere expositie belooft te worden, zijn o.a. Dana Lixenberg, Inez van Lamsweerde, Carsten Höller, Esther Kroon, Paul Blanka, Rieneke Dijkstra, en Daan van Golden. Wat ontbreekt? Misschien zelfportretten van kinderen. Deze foto's kwamen alle tot stand door een ingreep van volwassenen. Het kindbeeld is incompleet zolang het kind niet zelf de camera hanteert. Vast en zeker steekt-ie dan zijn tong uit tegen de volwassenen.

Onbevangen

De expositie belicht het 'kinder-zijn' in alle facetten. Van tragiek tot vreugde, van onschuld tot het verlies daarvan. Zijn kinderen, zoals het cliché luidt, eigenlijk onschuldig? Misschien kun je alleen van ze zeggen dat ze onbeschreven zijn en onbevangen. "Marie-Jo Lafontaine gaat in haar foto's helemaal in tegen de mythe van de kinderlijke on-

22-12-93

de Volkskrant

Onbevungen, fanatieke en trotse kinderen voor de lens

Van onze verslaggeefster
Clementine van Wijngaarden

AMSTERDAM

Emmet, het oudste kind van de Amerikaanse fotografe Sally Mann is nu dertien jaar. Een paar jaar geleden besloot hij om niet langer naakt voor zijn moeders camera te poseren. Te oud om nog naakt buiten te spelen. De onschuld is voorbij, de schaamte doet haar intrede.

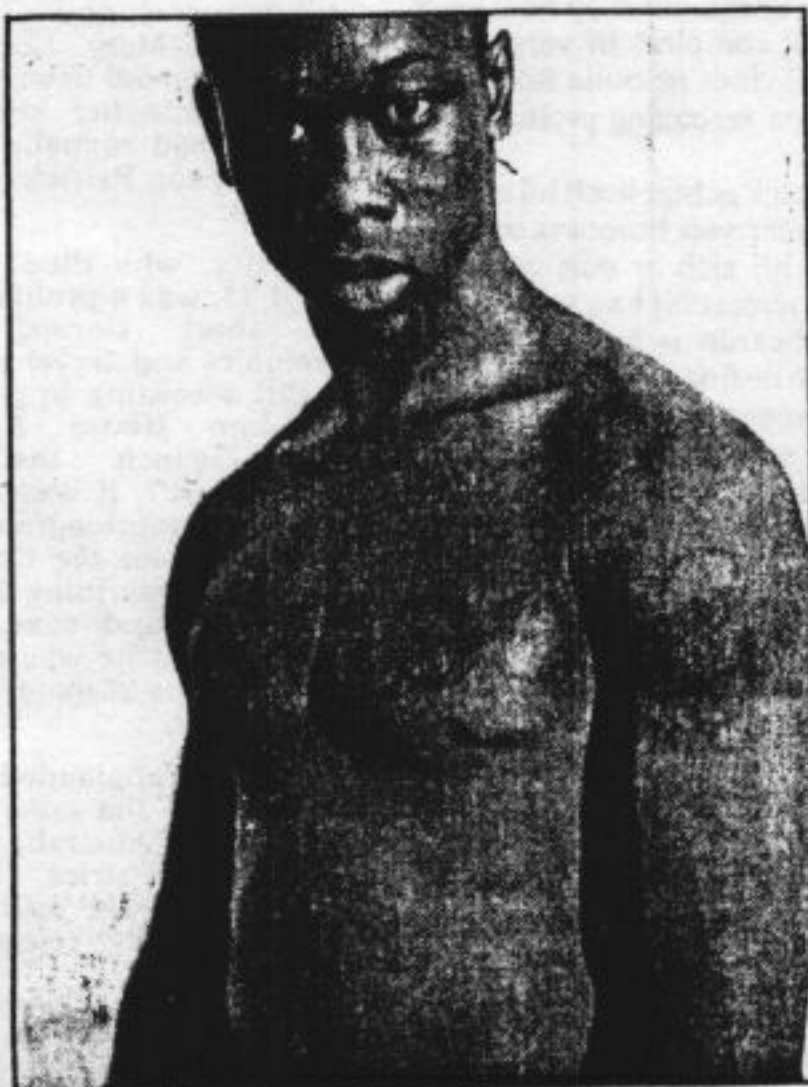
Op de tentoonstelling *Ieder kind is van marmor* in de Amsterdamse Bloom Gallery, is de laatste foto te zien die Sally Mann van haar (half)naakte zoon mocht maken. Emmet staat tot zijn middel in het water en kijkt met een stoere blik in de lens.

Het is de eerste keer dat foto's van Sally Mann in Nederland te zien zijn. De galeriehoudsters Diana Stigter en Annet Gelink zijn trots dat ze haar foto's hebben. Ze zijn het paradepaardje in een groepstentoonstelling, waar tevens werk te zien is van Desiree Dolron, Dana Lixenberg, Diane Arbus en een groot aantal Nederlandse fotografen voor wie het fotograferen van kinderen een belangrijk onderdeel is van hun werk.

Sally Mann fotografeert sinds tien jaar bijna uitsluitend haar eigen kinderen Emmet, Jessie en Virginia, nu dertien, twaalf en acht jaar oud. De foto's zijn genomen rondom het zomerhuis van de familie in Zuidwest-Virginia. Ze moeten iets onbezorgds uitstralen, nostalgie oproepen naar een verre, gelukkige kindertijd. Op een van de foto's liggen de drie kinderen op een groot bed en lezen de strip-pagina's van de krant. De twee meisjes zijn bloot, Emmet draagt (al) een short. Het oudste meisje heeft haar been in een knik, waardoor haar heup een heel vrouwelijk vorm krijgt.

Niets verraadt dat het beeld zorgvuldig is geënceneerd, Hoewel Mann met een 8 bij 10 inch plaatcamera werkt, en het op zijn minst twintig minuten duurt voordat een instelling goed is. Het feit dat Mann ongegeneerd de sensualiteit van haar eigen kinderen laat zien, heeft in Amerika veel opschudding veroorzaakt. Een televisiedominee wilde de kinderen redden van hun ont-aarde moeder, en de conservatoren

Jongen in
Imperial Courts,
Los Angeles,
door Dana
Lixenberg.

van de Whitney Bienale 1991 in New York hingen haar werk op een verdieping vol politieke kunst.

Tegenover de mooie kinderen van Sally Mann staan de minder bedeedden op de foto's van Diane Arbus. De fotografe, die was gebedeerd door freaks, maakte geen foto's van 'mooie' kinderen, zomin als ze foto's maakte van mooie volwassenen. Haar *Child with toy hand grenade in Central Park* (New York, 1962) is een kind met een vertrokken gezicht en in zijn rechterhand een granaat. Het fanatisme waarmee hij het spelgoed vasthoudt, is bijna beangstigend.

Op een andere foto staat een tienerstel. Kleine volwassenen die een perfecte kopie van hun ouders zijn. Het meisje gekleed in een wollen jas tot aan haar knie. Het hoofd te groot voor de rest van haar lichaam. De jongen in een keurig mannenpak, met streng gestreken plooiën in de pijpen van zijn broek en zijn hand onhandig om de schouders van zijn vriendin. Te oud om vader en moedertje te spelen, maar te jong om zo serieus te zijn.

Het werk van Diane Arbus hangt in de Prinses Wilhelmina Bewaar-

school, waar ook het werk van de Nederlandse fotografen is tentoongesteld. Door de uitgebreide opzet wordt het 'kindzijn' op verschillende manieren belicht.

Onschuld en onbevungenheid in de foto's van Daan van Golden, die in 1988 een serie maakte van zijn achtjarige dochtertje terwijl zij een radslag maakt in een van de zalen van het Stedelijk Museum, staan naast de geënceneerde fotografie van Inez van Lamsweerde, die een aantal van haar peuters met paint-box-mondjes van volwassen mannen toont.

Het werk van de Nederlandse, in de Verenigde Staten woonachtige Dana Lixenberg heeft een sociaal-politieke lading.

Lixenberg verbleef een maand in de achterbuurt Imperial Courts in Los Angeles, waar ze rondhing met de meestal werkloze buurtbewoners en hun kinderen. Toen ze eenmaal hun vertrouwen had gewonnen, vroeg ze hun te poseren. Het resultaat is een serie portretten waarop deze kinderen kijken met een mengeling van trots en triestheid. Ze hebben te veel gezien om nog onbevungen in het leven te staan, maar ze zijn ook gehard en kunnen de toekomst aan.

De strandfoto's van Rineke Dijkstra zijn eerder vervreemdend. Ze portretteerde daarvoor onder meer kinderen uit Rusland. Een land waar een 'spontane' foto eigenlijk niet gemaakt kan worden, omdat niemand dat gewend is. Voor een foto doe je je mooiste kleren aan, ga je rechtop staan en kijk je in de camera. Voor dezelfde serie fotografeerde ze een westers kind in Coney Island in New York. Het enige verschil is misschien dat het laatste kind bruiner is en de strandkleding wat modieuzer. Maar in hun houding zijn de kinderen hetzelfde. Want de een noch de ander weet uiteindelijk raad met zijn eigen lichaam.

Ieder kind is van marmor. Bloom Gallery, Bloemstraat 150, Amsterdam, en in de Prinses Wilhelmina Bewaarschool, Egelantiersstraat 140 in Amsterdam. Dinsdag tot en met zaterdag van 13-18 uur, tot 31 december.

Kinderen NR 10-12

Wie zich zomers weleens ophoudt aan de rand van een speelvijver of zwembad, weet: kinderlichaampjes zijn fascinerend om naar te kijken. De huid is gaaf — nog niet ont-sierd door pukkels of vetkussens. Armen, benen, ruggetjes en ribbeken kronkelen lenig in het rond. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het naakte kinderlichaam zo vaak te zien is op de dubbelten-toonstelling van kinderportretten die galerie Bloom op twee plaatsen in Amsterdam organiseert. De titel van de expositie, 'Ieder kind is van marmor', is ontleend aan een gedicht van Jan Hanlo en benadrukt deze esthetiek van het kinderli-

chaam. Er wordt werk van vijfen-twintig, binnen- en buitenlandse fotografen en kunstenaars geëxpo-seerd.

Naakte nimfen, kleine Lolita's en vamps: de lijst van kunstenaars die op deze manier met het meisjes-portret omgaan is lang en bij el-kaar tentoongesteld vermociend. De modellen van Inez van Lamsweerde, Désirée Dolron, Paul Blanca, Sally Mann (in Amerika in opspraak gekomen vanwege de erotiserende portretten van haar dochtertjes), Lothar Hempel en C. Tollens zijn naakt of half ontkleed. Hun zwaar opgemaakte gezichtjes contrasteren opzettelijk met hun onschuldige opbollende buikjes. Is het een obsessie met het eigen li-chamelijke verval die de kunstenaars hier parten speelt?

Gelukkig zijn er ook exposanten die hun kinderen anders benade-ren — 'sociaal-politiek' staat er in het persbericht bij de tentoonstel-ling. Maar dat is zacht uitgedrukt voor de indrukwekkende video-beelden waarmee Larry Clark af-rekent met 'de onschuld' van het kind. Hij toont zeven close-ups van de 14-jarige Chris Melendrez, die terechtstaat wegens verkrach-ting. De op de Krim en aan de At-lantische kust genomen sobere strandportretten van Rieneke Dijk-stra — dit jaar onderscheiden met een aanmoedigingsprijs van de ge-meente Amstelveen — en de por-tretten die Esther Kroon in Am-sterdam maakte, stralen iets heel anders dan onschuldige erotiek uit. Frontaal opgenomen, scherp in het licht gezet en zonder manipulatieve ingrepen, krijgen de kinderen iets heldhaftigs. Ze zijn heer en meester in hun eigen domein.

'Ieder kind is van marmor'. Deel I — foto's van Marie-Jo Lafontaine, Désirée Dolron, Dana Lixenberg en Sally Mann. Bloom Gallery, Bloemstraat 150, Amsterdam. T/m 31 dec. Di t/m za 13-18u, zo 14-17u. Vanaf 23 dec is de galerie alleen op afspraak ge-opend.

Deel II — portretten van o.a. Diana Arbus, Rieneke Dijkstra, Esther Kroon, Daan van Golden, Paul Blanca en Inez van Lamsweerde. Prinses Wilhelmina Bewaarschool, Egelantiersstraat 141, Amsterdam. T/m 31 dec. Di t/m za 13-18u. Prijzen 100 tot 25.000 gulden (foto's Diane Arbus).

Emmet, Jessie en Virginia (1989) door Sally Mann.

Rico's Vleugels subtiele roman

Verliefd op een kansarm schoffie in een leren jack

UN 30.12

het schatrijke, oudere echtpaar Eduard en Cecile Rochèl heeft één gemeenschappelijke passie: hun kostbare chelpencollectie. Om die schelpen te verzamelen hebben zij jarenlang alle vereldzeeën bevaren en bevestigd.

Het boek *Rico's vleugels* van Rascha Peper speelt zich af tijdens de veek die het echtpaar doorbrengt in een gehuurd huis aan de Hollandse kust. De schelpencollectie gaat overgedragen worden aan een museum en moet geïnventariseerd worden; niet zozeer een administratieve noodzaak, meer een ritueel afscheid.

Chinees

Het is een vreemd stel, die Rochèls: hij een beminnelijke ex-diplomaat met Chinese oogjes, zij rijk van huis uit en 'van een fascinerende lelijkheid: een deftig, Europees soort lelijkheid, dat zich niet voor zichzelf schaamt'.

Stukjes bij beetje komt de lezer neer te weten over het kinderloze paar. Zij houdt niet van seks, bleek na de huwelijksvoltrekking, en hem zegt het allemaal ook niet zoveel. Tot hij op middelbare leeftijd verliefd is geworden op een exotisch jongetje. Eduard is dus pedoel. Een schandaal in dat verband kostte hem zijn diplomatieke carrière.

Schepijs en kersen

Cecile, dominant, vastbesloten en op haar manier ook erg aan Eduard gehecht, weet na het incident het huwelijk in stand te houden en alle schietlijke hartstocht naar de schelpen om te buigen.

Op het moment dat de roman begint zijn de Rochèls zo'n twintig jaar verder. Het schandaal is vergeten geraakt. Dan wordt Cecile weggeroepen naar het sterfbed van haar zus, in Frankrijk. Bij haar vertrek waarschuwt ze Eddy met klem tegen het eten van schepijs en kersen. Twee levensbedreigende consumpties, volgens Cecile. Die uiteraard haar angst voor werkelijk gevaar maskeren: de erotische aantrekkingskracht van jonge jongens.

Als Eduard op zijn beurt dan ook grapt dat hij 'vanmiddag meteen' ijs met kersen gaat eten, is duidelijk dat er spannende dingen te gebeuren staan.

Dat klopt. Het gevaar doemt op in de onschuldige persoon van Ricardo Gabrieli, een loesende schoolverlater van 14 met een Harley-achtig opgetuigde, opgevoerde brommer. Rico wordt ingehuurd om te helpen met het inpakken van de schelpen.

Meer nog dan de bedeesde, beschaafde, en al snel tot over zijn oren verliefde Eduard, is het kansarme schoffie in zijn leren jack met sterretjes een figuur dat bijblijft. Zijn vrienden en hij hangen rond in cafetaria's, maken plannen om kraakjes te zetten, scheppen tegen elkaar op, slikken eens een pilletje speed of handelen erin. Ricardo, kortom, balanceert op de richel van criminaliteit.

Bounty-leventje

Rascha Peper tekent Ricardo van buitenaf, door de verliefde ogen van Eduard, en van binnenuit, door rechtstreeks zijn gedachten weer te

geven. De jongen begint net seksuele belangstelling te krijgen maar heeft nog geen ervaring met meisjes. Als hij in de gaten krijgt dat zijn werkgever een oogje op hem heeft, raakt hij compleet in verwarring. Want hij vindt de oude Rochèl tot zijn eigen verbazing prettig gezelschap.

Tegelijk echter heeft hij een stevige afkeer van homoseksualiteit, hoewel hij zich er ook weer niet veel concreets bij kan voorstellen. Maar Ricardo is berekend genoeg om de financiële voordelen te zien van een relatie met een rijke oude man. Hij ziet zichzelf al een paradijselijk Bounty-leventje leiden op exotische stranden.

Rascha Peper zet de algehele verwarring van Rico subtiel en soms humoristisch neer. Dat de jongen iets integers en trouwharigs heeft, iets kinderlijks ook wel, geeft de toch al spannende roman extra spanning mee; als lezer wil je niet dat hij moreel en maatschappelijk over de rand glijdt.

Speeksel

Doordat ook Eduard sympathiek is en je met zijn speeksel-wegslikkende gevoelens voor Rico kunt meeleven, gaan vooroordelen over man-jongen relaties tijdens het lezen bijna onmerkbaar aan het schuiven.

Stilistisch vind ik *Rico's vleugels* veel minder overtuigend; Rascha Peper (van wie eerder twee verhalenbundels en een roman, *Oesters*, verschenen) schrijft heel beeldend, maar soms nogal gekunsteld. Een paar uitgesproken lelijke zinnen hadden nooit zo in het boek terecht mogen komen. En het dramatische slot van de roman wordt

teerd. Er valt onder de zeespiegel meer te beleven dan een leek bevoedt.

INGE VAN DEN BLINK

Sj Rascha Peper, *Rico's vleugels*. Roman. Uitg. Veen, 238 pag., prijs / 34,90.

Noted writer Porter was a pedophile: Biographe

By Jack Taylor

SYDNEY (AFP): Hal Porter, one of Australia's most important writers, was a paedophile, a repressed homosexual, a drunken maverick and a user and abuser of friends, according to his soon-to-be published authorized biography.

His biographer is another prominent Australian writer, columnist and former academic Mary Lord, who said she agreed to write about him despite her knowledge that he had sexually abused her own son Patrick when he was 10.

Porter, who died in 1984 aged 73, was a prolific writer of short stories, plays, memoirs and travel books.

But according to publisher Random House Australia, who launch the book November 7, it was through his 1962 autobiography *The Watcher from the Cast Iron Balcony*, describing his own childhood and sexual awakening, that he was elevated to the status of major Australian writer.

"Critics applauded Porter as being of the same literary stature as (Australian Nobel laureate) Patrick White", Random House said in advance publicity released this week.

"Here is a repressed homosexual who loathes all homosexuals," it said. "Here is a user and abuser of friends, here is a drunken maverick."

On his death, *The Times* of London described Porter as "perhaps the first truly Australian writer, who, drawing freely on the European tradition, remained effortlessly Australian without strain or self-consciousness."

In her unflattering *Hal Porter, man of many parts*, Lord describes the other Porter, "the scheming, contriving, manipulating man, envious of Patrick White, always seeking honors and advantage."

"Hal was dead jealous. He thought Patrick White couldn't write. He used to speak very derisively of him."

Porter, according to Lord, was a liar, a bore, a master of the gratuitous insult and a shameless self-promoter who could also be the life and soul of any party, a kind friend, eminently lovable and forgivable.

A close associate of Porter

for almost 40 years, she tells in her opening chapter of her discovery that he had sexually interfered with her young son.

Lord, who says she was sexually abused herself as a child, writes: "I am only too well aware that these admissions may undermine my position as Porter's biographer and make it easy, for those who feel so disposed, to claim that I have written for revenge, anger or malice."

"But if I am to write an accurate and truthful account of what I know of Hal Porter and his life, then I cannot leave out an aspect so fundamental to his nature that it profoundly influenced his attitude to the world and his writing."

Lord said she and her husband Bob were suspicious at one stage that Porter was sexually attracted to Patrick

and warned him off. But the poet assured them the boy was "perfectly safe with me."

Attack

She suffered a savage attack of depression when she learned from her children years later in 1977 that despite his assurance, he had molested Patrick.

Patrick, she said, had nevertheless not only given her his consent to write the biography but encouraged her to do so.

She also described how a close friend with whom Porter had been staying had once asked him to look after her young children for a while and on her return found them dressed as witches and devils.

Porter then asked the mother: "What good are children anyway, dear? You might as well push them through the slats of a cane-bottomed chair and turn them into lamp shades as Hitler did."

Melantha Post 13/11/93

WIM KAN

Een conferencier en zijn worgengel

Wim Kan (1911-1983) is alweer tien jaar dood. In de tijd dat iedereen naar hetzelfde tv-kanaal keek, zat heel Nederland gekluisterd aan zijn Ouderjaarsconferenties. De mensen liepen met hem weg - en Wim Kan liep voor de mensen weg. Op het toneel wist hij de wereld naar zijn hand te zetten, bij de artiestenuitgang wachtte de angst hem op. Maar hoe zit het nu met die geruchten over kleine jongetjes?

Befaamd waren Kans kortstondige vriendschappen met meisjes op het strand. Hij besloot op zo'n dag kennelijk de beroemdheid uit te hangen in de zeewind en een strandwandeling leidde steevast tot gezellige contacten met scholieren. Hij was dan branlechtig, holde over de schokbrekers en liet zich door de golven natspatten onder het angstig gegiebel van de meisjes. Kan kon zichzelf niet aan het lachen maken en begaf zich in angstige situaties zodat de opluchting van de goeie afloop tot een hoop gelach kon leiden. Interviews met scholieren sloeg hij zelden af. In jonge mensen leek hij iets terug te vinden wat hij bij ouderen niet meer vond en wat hij in zichzelf nog wel aanwezig achtte. Het zullen deze veelvuldige contacten met jonge mensen zijn geweest die aanleiding gaven tot de hardnekkige roddels.

Kan bleef trouwens lang onwetend over die roddels. Het was zijn vriend Jons Viruly die hem op een gegeven moment vertelde wat er over hem rond ging. Kan raakte daar

door Jacques Klötters

erg van overstuur en zocht nog meer de beschutting van dat kleine cirkeltje, waarvan zijn Corry de kern was. Hij klampte zich aan haar vast als een kind aan een dekentje. Zij was het geweest die hem indertijd door zijn krijgsgevangenschap heen had gesleurd. Zijn Burma-dagboek is een monument van liefde voor haar. De gedachte aan haar hield hem in Burma op de been, samen met de humor.

Humor kan angst onschadelijk maken, grappen doden agressie, wie zich slap lacht, kan niet meer schoppen. Dat hij kon optreden in Burma heeft hem gered: hij werd vrijgesteld van zware arbeid en mocht aan zijn programma's werken. Hij leefde daar voor zijn vak en voor Corry, en zo is het zijn hele leven gebleven. Wie zijn beschrijvingen leest van de ontberingen, de vernederingen, het gebrek aan privacy, de kleinzieligheid en het geklets in het kamp, begrijpt waarom hij zich later zo verre hield van de mensen en genoeg had aan Corry en

hun subleeme afzondering. Maar steeds vaker kwam de angst op dat hij zijn zoveel oudere Corry eens zou moeten verliezen. Die angst, zijn worgengel, greep hem uiteindelijk letterlijk naar de keel. Kan wilde altijd het liefste samen met zijn Corry sterven - de euthanasiediscussie kwam in hulze Kan al vroeg aan de orde, de Vesparaxen lagen klaar.

Sommige mensen zeggen dat ik samenleef met een jongetje, wat vindt u daarvan? Het blijft een verbijsterende vraag, maar ik denk dat ik er nu meer van begrijp. Op 18 oktober 1971, vlak nadat Hirohito het land weer had verlaten, noteerde Kan in zijn dagboek hoe hij overal bloemen kreeg aangeboden: 'Maar achter de bloemen en cadeaus die wij vandaag nog krijgen, staat dreigend reeds de donkere doos met paardevijgen. Anonieme brief: Corry was een jongetje en ik leefde al jaren met "hem".'

Het zal in die dagen zijn geweest dat hij uit zijn vertrouwde kring stapte en de trap-

pen beklom van het Toneelmuseum. Wellicht betekende zijn vraag: 'Hooft u ook tot de wereld van de roddel, de onveilige wereld? Zijn mijn persoonlijke eigendommen hier wel veilig?' Ik heb nu vrede met deze interpretatie, maar als dit stuk op de bus is, zal de twijfel wel weer gaan knagen. 'Bij het zakken van het doek, rijst de twijfel', zei Wim Kan ooit.

Het leven zelf is onnatuurlijk

JOOST ZWAGERMAN ■ *De vrouw met de baard in een bizar seksueel rariteitenkabinet. Maar in Amanda Filipacchi's debuut 'Mannelijk naakt' is de seks tussen een volwassen man en een kind een heel normaal onderdeel van de algemene waanzin.*

Het zou een beetje mal zijn om te beweren dat er onder debutanten in Amerika en Nederland een Lolita-hausse woedt, maar een aardige toevalligheid is het wel dat in drie van de debuutromans die ik de afgelopen maanden las een belangrijke rol is weggelegd voor naïeve en waanwijze kindvrouwtjes, die zorg en verrukking, verwachting en verdriet teweegbrengen bij de hoofdpersonages. In *De zelfmoord van de meisjes* van Jeffrey Eugenides ontvangt de veertienjarige Lux op het dak van haar ouderlijk huis nachten achtereenvolgend een groot aantal 'gezichtloze jongens en mannen' met wie ze vreugdeloos en uit een raadselachtig soort onverzoenlijkheid de liefde bedrijft.

Paul Marijnis richtte in zijn debuut *De zee-meermin* de aandacht op Marieke, het veertienjarige probleemkind dat is ontsnapt uit een tehuis voor zeer moeilijk opvoedbare meisjes. Marieke belandt op kamers bij de gefortuneerde en beminnelijke Titus Terlet. De fijnzinnige, goedgehartige en aanvankelijk zeer kuise Titus raakt in de ban van zijn jonge kostganger, een huiveringwekkende representant van de patatcultuur en een toonbeeld van onderontwikkeling, afstomping en agressie. Titus Terlet is geen Humbert Humbert, maar het hyperneurotische, hasj rokende en bier zuipende randgeval Marieke herinnert in de verte aan een Nabokoviaanse Lolita.

En dan is er Amanda Filipacchi. Deze zesentwintigjarige Amerikaanse debutante heeft in haar roman *Nude Men*, vertaald met de wat houderige titel *Mannelijk naakt*, de geslachtsrijpheid van meisjes naar beneden gebracht tot de leeftijd van elf jaar. Hoofdfiguur in *Mannelijk naakt* is de negentwintigjarige Jeremy Acidophilus, een tobbede, allesbehalve charismatische *fact checker* bij een groot tijdschrift. Zijn leven wordt overhoop gegooid wanneer hij op een dag wordt aangesproken door Lady Henrietta, een excentrieke dame die zich heeft gespecialiseerd in het schilderen van naakte mannen. Haar ideaal is het maken van kunst; in de praktijk ziet zij zich gedwongen haar werk te deponeren bij *Play-*

girl, ten behoeve van de uitklappagina. Lady Henrietta - niet haar echte naam; zij heeft zich vernoemd naar Lord Henry uit *The Portrait of Dorian Gray* van Oscar Wilde - weet Jeremy zover te krijgen naakt voor haar te poseren. Een en ander mondt uit in een liefdesaffaire - van Jeremy met Lady Henrietta's dochter Sara. De elfjarige Sara is een intelligent, zij het nogal vreemd meisje, begrijpt Jeremy al snel. Het verwondert hem vooral dat Sara buitengewoon welbespraakt is voor haar leeftijd. Dat klopt: wie de dialogen tussen Jeremy en Sara leest, krijgt onvermijdelijk de indruk dat in feite Jeremy van hen tweeën het kind is, terwijl Sara hem domineert met de daadkracht en woordenschat van een doorknede *femme fatale*. Sara zegt het de arme Jeremy ook onomwonden: 'Jij bent een klein jochie in het lichaam van een man. Ik ben een vrouw in het lichaam van een meisje. Wij zijn voor elkaar gemaakt.'

Jeremy Acidophilus heeft één voordeel: hij heeft, in de woorden van zijn eenenzeventigjarige moeder, niet 'dat achterlijke dat het merendeel van de mannen heeft'. Met 'dat achterlijke' doelt zij op het treurig stemmend feit dat het de meeste mannen koud laat of ze 'een persoonlijkheid zijn'; als ze maar 'een echte man' zijn, dan zijn ze tevreden. Zijn moeder heeft veel op haar zoon aan te merken, maar gelukkig kun je wel van hem zeggen dat hij 'een persoonlijkheid' is, vindt ze. Waarschijnlijk valt ook Sara op Jeremy's 'persoonlijkheid': in ieder geval vindt zij hem fysiek niet bepaald aantrekkelijk. Daarentegen voelt zij zich naar eigen zeggen zeer bij hem op haar gemak en vindt ze het prettig dat ze hem niet hoeft te bewonderen. Sara weet Jeremy in etappes te verleiden, en na een bezoek aan Disneyland gaan ze voor het eerst met elkaar naar bed, Sara met een plastic masker van Mickey Mouse op, waar Jeremy nog behoorlijk van schrikt als zij hem de blinddoek afneemt die ze hem even tevoren heeft omgeknoopt. Maar Sara's maskering heeft ook een voordeel: 'Nu hoeft ik niet naar haar gezicht te kijken, maar kan ik naar Mickey Mouse kijken. Ze laat me in zich glijden. De muis grijnst op een obscene manier naar me; hij kijkt alsof hij er lol in heeft, maar ik stel me voor dat Sara onder het masker haar gezicht van pijn vertrekt en haar kiezen op elkaar klemt.'

Het Mickey Mouse-masker is maar één bizar detail in een roman die overloopt van de absurditeiten. Absurd en zwart-humoristisch is bijvoorbeeld Sara's euforische reactie wanneer blijkt dat ze een ongeneeslijke ziekte heeft. Het kind is gefascineerd door de pijn die ze lijdt, terwijl het idee dat ze

Amanda Filipacchi

niet lang meer heeft te leven 'enorm aantrekkelijk voor haar is geworden'. Henrietta kan er moeilijk mee uit de voeten: 'Ik kan haar toch niet vertellen dat ze niet gelukkig mag zijn omdat ze doodgaat?' Sara heeft een hersentumor, en het meisje is zelfs niet uit het veld geslagen wanneer haar kin en kaken in hoog tempo een enorme baardgroei gaan vertonen, het gevolg van een teveel aan mannelijke hormoonstimulatie, veroorzaakt door de tumor. Op school laat zij haar klasgenoten weten: 'Te gek, ik ga dóód.' Op dat punt aanbeland is in *Mannelijk naakt* een klein rariteitenkabinet de revue gepasseerd, met in het bijzonder een prominente rol voor de ongrijpbare goochelares Laura, een 'legale' want volwassen vriendin van Jeremy en wier *act* herinnert aan de *Rocky Horror Picture Show*.

Naarmate het verhaal van Jeremy en Sara's romance vordert, neemt het realiteitsgehalte af. En omdat rond alle gebeurtenissen in *Mannelijk naakt* de sfeer van tragikomisch absurdisme hangt, is ook de scandaleuze affaire van Sara en Jeremy moeilijk letterlijk te nemen. Neem bijvoorbeeld het moment waarop Sara aan Jeremy vraagt of hij haar baard wil afscheren. 'Je zult me niet kunnen weerstaan als je me scheert,' zegt ze zwoel tegen hem. En dat is ook zo, Jeremy begint haar al te kussen als

de baard nog maar voor de helft is geschoren. Dan moet hij plotseling huilen - en Sara van de weeromstuit ook. 'Onze neuzen druipen op onze snorren, en onze tranen lopen in onze baarden.' Zelfs dit zeldzame moment van verdriet om Sara's ziekte is niet vrij van hilariteit: meisje met baard, scheerapparaat, de zwoelheid waarmee Sara de baard in de strijd gooit als erotisch aantrekkingspunt. Door de vele surreële verwickelingen in *Mannelijk naakt* verschilt Filipacchi's roman van die van Jeffrey Eugenides en Paul Marijnus. Een tweede verschil is dat de kindvrouwtjes bij Jeffrey Eugenides en Paul Marijnus uiteindelijk dolgedraaide slachtoffers blijken te zijn van een traumatisch en corrupt gezinsleven, terwijl er in *Mannelijk naakt* geen sprake is van sluimerende waanzin, trauma's of frustratie. Totalitaire repressie door de ouders en jarenlange incest resultaten in de romans van Eugenides en Marijnus in een verkrampte fixatie op seksualiteit van de twee meisjes Lux en Marieke. Bij Filipacchi is de elfjarige Sara geen ogenblik een seksueel verkrampt slachtoffer en volgt er ook geen boete voor haar begeerte. Sara is tot aan haar dood vitaal ('Ik wil deltatvliegen voor ik doodga'), en verdriet heeft zij slechts incidenteel. In *Mannelijk naakt* is de dood alomtegenwoordig aanwezig, echter zonder een smet te werpen op de liefde en de seks tussen de man en het kind.

Van een dokter hoort Sara op een gegeven moment dat er toch een kleine kans bestaat op genezing van haar kanker. Even nadat zij het heuglijke nieuws heeft vernomen, komt zij onder een auto en is op slag dood. Haar begrafenis wordt bijgewoond door tientallen mannelijke modellen, ooit naakt geschilderd door Lady Henrietta. De zinloze dood door het auto-ongeluk is terug te voeren op de stilzwijgende veronderstelling van de schrijfster dat niet de seks van de volwassen man met het jonge kind maar het leven zelf tegennatuurlijk is. 'Life sucks,' zei Filipacchi kortdaat in een interview. Wie, behalve de manische gelukssimulanten op de tv en in de kerk, zal het durven tegenspreken? Maar gelukkig bestaan er de hartveroverende personages in *Mannelijk naakt* die zich met een aanstekelijke koppigheid verzetten tegen de klotrigheid van het bestaan. Dat vergoedt veel.

MANNELIJK NAAKT
door Amanda Filipacchi
Vertaling Anneke Goddijn-Bok
Uitgever Anthos, 282 p., f 34,90

Op zijn zeventiende vertelde hij zijn ouders dat hij homoseksueel was. Daar ging het een en ander aan vooraf: 'De directeur van de middelbare school, die voor Sinterklaas zou spelen, had bedacht dat ik zwarte

Piet moest zijn. De avond ervoor zou ik bij hem logeren. Ik had nog nooit alcohol gedronken en nog nooit dubbeldrank. Hij gaf me dubbeldrank met wodka. Hij zat de hele avond maar tegen me aan te drammen dat ik een geheim had, terwijl ik steeds teuter werd. Op een gegeven moment heb ik het hem verteld. Nou ja, niet echt verteld, ik schreef op dat ik homo was. Het spijt me nog steeds dat mijn moeder het niet als eerste hoorde. Ondertussen werd ik duizelig en misselijk en hij zat steeds aan me - tot dat ik moest overgeven. 's Nachts haalde hij me met m'n zatte harses naar zijn slaapkamer en daar begon hij weer te voelen. Maar ik wilde absoluut niet en hij stuurde me weer terug naar m'n kamer. De dag daarop speelden we zwarte Piet en Sinterklaas. Steeds kreeg ik van die seksistische tikjes op m'n kont met de staf. Ik was gebroken en liep er een week mee rond, ik kon er gewoon niet over praten.

Maar mijn moeder heeft antennes, die weet onmiddellijk wanneer er iets fout zit. Ze zei op een zaterdagmiddag dat er iets

ERWIN
CLAF
GA P-12

met me was. Ik vertelde het en ze sprong direct op. Mijn vader kwam meteen terug van het voetbalveld en begon te vloeken. Op eens was hij de sterke man die voor zijn kinderen ging staan - ik was aangerand. Dat was het punt, pas in tweede instantie kwam daarbij: *by the way*, ik ben ook nog homo. Het was een klap voor ze, maar ze hebben het geaccepteerd.

Alleen bij mijn tante thuis hadden ze het allang begrepen. Mijn ouders gingen het dramatische nieuws onthullen, ze zelden: "We moeten jullie iets vertellen over Erwin." Mijn tante, haar twee zoons en mijn oom riepen in koor: "Is een homo. Kind, maak je toch niet druk, het komt zo vaak voor." Vanaf dat moment ben ik fulltime homo. En ik hoop dat op mijn tentoonstelling een of andere verkrampte latente nicht rondloopt die denkt: "Oh, hij vindt het ook, dus ik kan het ook doen."

Commotie in Jongenskoor over 'pedofiliefilm' NCRV

Was dirigent Hendrik Timmerman van het Noordhollands Jongenskoor nu wel of niet op de hoogte van de ware bedoelingen van filmproducent Lagestee toen deze opnamen van het koor maakte? Timmerman ontkent heftig iets te hebben geweten van het thema 'pedofilie binnen en rond jongenskooren'. Lagestee zegt dat Timmerman wel degelijk wist waarover de televisiefilm 'Het Bach-virus' zou gaan.

Op 20 april maakt Timmerman bekend vals te zijn voorgelicht. De filmopnamen zouden als 'promotie van het jongenskoor' worden gebruikt, zo zou hem zijn beloofd. De NCRV spreekt dit bij monde van eindredacteur Ger van Dongen van de rubriek Document tegen.

..Als ik al twee jaar weet waar deze film over gaat, dan weet het Jongenskoor dat zeker", aldus Van Dongen.

Voorzitter mevrouw A. Vriesekoop van het bestuur van het Noordhollands Jongenskoor wil de zaak tot op de bodem uitzoeken en dreigt met een kort geding. Het bestuur wil in ieder geval niet dat het koor met pedofilie in verband wordt gebracht. Er wordt zonder al te veel resultaat overleg gevoerd tussen de betrokken partijen. Net voor de zitting van de rechter blijkt er overeenstemming te zijn. Twee scènes worden uit de film gehaald. Het koor gaat akkoord omdat het bestuur zich realiseert voor de rechter weinig kans te maken.

Nu drie broers in de cel voor Epese incest

Van een onzer verslaggevers
TEL 1/12

EPE, woensdag
De politie heeft in verband met de Epese incestzaak de 30-jarige Alex van Z. aangehouden.

De man blijkt vorige week al te zijn aangehouden. Nadat hij onwel was geworden in zijn cel — politieagenten vonden hem liggend met bloed uit de mond — was hij tijdelijk vrijgelaten. Gisteren is hij opnieuw opgepakt.

Verkrachting

Alex is het derde lid van één familie, dat nu vastzit op verdenking van betrokkenheid in de Epe-zaak. Eerder dit jaar gingen zijn broer Ronald en Gerrit hem al voor. Alex is opgepakt omdat hij volgens de politie incestslachtoffer Jolanda van B. zou hebben verkracht en tevens ontuchtige handelingen met een kind van haar zou hebben gepleegd.

Met de arrestatie van Van Z. komt het totaal aantal verdachten in de Epe-zaak nu op negen. Twee mannen werden vorige week weliswaar vrijgelaten, maar zijn volgens justitie nog steeds verdachten in de zaak.

Ondanks de nieuwe aanhouding zal het rechteam nog deze week worden afgebouwd. De advocaat van Jolanda, mr. M. Oosterhuis-

Eper agenten eisen inzage in boek over incestaffaire

Van onze verslaggever

AMSTERDAM VK 3-12

De vier agenten die in opspraak zijn geraakt tijdens het onderzoek naar de incestaffaire in Epe, hebben een kort geding aangespannen tegen uitgeverij Bzztòh en Jolanda, het belangrijkste slachtoffer in deze zaak. Ze eisen inzage in het manuscript van een boek over het leven van de vrouw.

De vrees is dat zij de agenten opnieuw zal betichten van verkrachting en het plegen van ontuchtige handelingen. Het geding dient op 10 december.

In augustus leidden de beschuldigingen van Jolanda tot een onderzoek van de rijksrecherche, maar dat leverde geen aanwijzingen voor strafbare feiten op. Het Openbaar Ministerie zag af van vervolging.

De advocaten van de agenten vreesden dat de aantijgingen van Jolanda 'tot in detail en in alle bizarre onderdelen' in het boek zullen verschijnen, 'zonder dat de onjuistheden daarin worden besproken'.

De schrijver van het boek, journalist B. Snoijink, zegt dat de uiteindelijke vorm van het boek nog niet vaststaat. 'Maar er zal aan de ervaringen met de agenten getipt worden. Jolanda vertelt haar levensverhaal, *that's it*.' Hij zou het een 'beklemmend staaltje van censuur' vinden, als de eis wordt ingewilligd. 'De agenten krijgen overal de kans moord en brand te schreeuwen over het hen aangedane onrecht. En dan zou het slachtoffer de mond worden gesnoerd.'

Het boek zal verschijnen nadat de rechter uitspraak heeft gedaan in de strafzaken tegen een aantal verdachten in de incestaffaire.

D66 verbaasd over staken onderzoek incestaffaire Epe

Van onze verslaggever

DEN HAAG AC 3/12
Minister Hirsch Ballin moet de Tweede Kamer tekst en uitleg geven over het plan van justitie om het politieonderzoek naar de incestaffaire in Epe te stoppen. Daardoor lijken volgens D66 minstens vijftien potentiële verdachten bij voorbaat vrijuit te gaan.

Fractielid Wolffensperger heeft de bewindsman schriftelijk gewezen op de aangifte door onder anderen Jolanda van B. van verkrachting, mishandeling en betrokkenheid bij moord op kinderen.

Daarbij gaat het volgens hem om een groot aantal mannen dat strafvervolging ontloopt. Zij zijn niet ondervraagd.

Het kamerlid wil weten welke overwegingen een rol hebben gespeeld om het onderzoek af te sluiten. Tevens vraagt hij of de procureurs-generaal de zaak hebben besproken.

De vier politieagenten uit Epe, die afgelopen zomer beschuldigd zijn van seksueel misbruik van een van de slachtoffers uit de Eper incestaffaire, willen via een kort geding inzage krijgen in een biografie van de vrouw.

De agenten, die niet worden vervolgd, vrezen dat het boek hun reputatie verder zal aantasten.

Agenten krijgen geen inzage vooraf in boek Jolanda

Van onze verslaggever

DEN HAAG VK 10-12

Incestslachtoffer Jolanda van B. hoeft het boek met haar levensverhaal niet voor te leggen aan vier politiemensen uit Epe. Dat heeft de president van de Haagse rechtbank vrijdag beslist in kort geding. De vier agenten hadden inzage geëist vóór de publikatie. Zij vrezen dat Jolanda in het boek haar beschuldigingen over seksueel misbruik door de agenten zal herhalen.

Rechtbankpresident mr. A. van Delden noemt de vordering van de vier in strijd met de vrijheid van meningsuiting van Jolanda en haar uitgever BZZTÒH. Volgens hem hoeft niet te worden getwijfeld aan de belofte van de uitgever dat bijzondere zorgvuldigheid in acht zal worden genomen om onrechtmatigheden in het boek te voorkomen.

Het boek verschijnt na de afhandeling van de zaak tegen zes mensen die worden beschuldigd van seksueel misbruik van Jolanda, gedwongen abortus en baby moord. Zij staan in januari terecht in Zutphen.

Jolanda's incestboek wordt aan deskundige voorgelegd

Van onze verslaggever

DEN HAAG VK 11-12

Het boek van incestslachtoffer Jolanda van B. zal voor publikatie aan een onafhankelijke deskundige worden voorgelegd, om te voorkomen dat in de tekst onrechtmatige beschuldigingen verschijnen. De uitgever is niet bereid de tekst voor publikatie ter inzage te geven aan de vier politiemensen uit Epe, die door Jolanda van ontucht worden beschuldigd.

De vier agenten eisen vrijdag in kort geding voor de president van de Haagse rechtbank het recht op inzage, omdat ze bang zijn dat Jolanda in het boek haar beschuldigingen zal herhalen.

Volgens mr. R. van der Hoeven, advocaat van de agenten, zal publikatie van de beschuldigingen van Jolanda 'hoogst waarschijnlijk' leiden tot een onrechtmatige daad. Justitie heeft immers de beschuldigingen onderzocht en heeft daarna de agenten van alle blaam gezuiverd, aldus de advocaat. Herhaling van de beschuldigingen zou opnieuw inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer van de vier politiemensen.

Na afloop van het onderzoek van de rijksrecherche verklaarde het Openbaar Ministerie in Zutphen dat in het onderzoek geen feiten naar voren zijn gekomen die de aangifte van Jolanda ondersteunen. Enkele punten uit de aangifte zouden na verificatie onjuist zijn gebleken.

Volgens de advocate van Jolanda, mr. M. Oosterhuis, zou inwilliging van de eis leiden tot 'complete censuur'. Zij citeerde een passage uit een eerste versie van het manuscript van Jolanda: 'Ik mocht geen kind zijn, ze hebben mij mijn jeugd afgenomen.'

De advocate: 'Het kan toch niet zo zijn dat dit slachtoffer nu ook nog haar recht op vrije meningsuiting wordt ontnomen.'

Oosterhuis heeft het rapport gelezen van de rijksrecherche en naar haar mening zijn de agenten zeker niet van alle blaam gezuiverd. Namens Jolanda heeft ze een klacht over het onderzoek ingediend bij het gerechtshof in Arnhem. De klacht is nog in behandeling.

Oosterhuis: 'Op belangrijke plaatsen bestaan er leemtes in het onderzoek. Justitie heeft geweigerd een getuige te horen die een meer dan duidelijke ooggetuige-verklaring kan geven.'

Volgens Oosterhuis heeft deze getuige zich tijdens het onderzoek bij justitie gemeld, maar kreeg zij te horen dat zij niets terzake te melden kon hebben. Waarna Oosterhuis de vrouw zelf in het bijzijn van een collega heeft gehoord. 'De feiten hebben mij diep geschokt. Ieder ander die hier kennis van zou nemen, zou verbijsterd zijn.'

Mr. M. de Leeuw beriep zich namens de uitgever van het boek op artikel 7 van de Grondwet, waarin staat dat niemand voorafgaand ver-

lof nodig heeft om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, 'behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de wet'.

Van een dreigende onrechtmatigheid kan volgens De Leeuw geen sprake zijn. Het manuscript, geschreven door Bob Snoijink, is nog in de maak. Er kunnen dus nog geen aanwijzingen zijn dat er een onrechtmatige daad wordt gepleegd.

Bovendien heeft de uitgever in een brief aan de advocaat van de agenten geschreven dat hij zich bewust is van zijn wettelijke verplichtingen. Hij beloofde extra zorgvuldigheid in acht te nemen.

De agenten wilden niet ingaan op het aanbod om een onafhankelijke deskundige het boek op onrechtmatigheden te laten onderzoeken. De uitgever heeft nu eigener beweging een dergelijke deskundige aangezocht.

Volgens De Leeuw zal zeker in het boek worden beschreven hoe de politie van Epe in 1982 met Jolanda's aangifte is omgesprongen. Zij werd toen niet geloofd. De Leeuw: 'Jolanda's boek heeft vooral tot doel om misstanden die zich gedurende meer dan tien jaar rond haar persoon hebben afgespeeld, aan de kaak te stellen.'

Het is de bedoeling het boek in de tweede helft van februari op de markt te brengen. De Haagse rechtbankpresident doet volgende week vrijdag uitspraak over de eis van de politieagenten tot inzage van het manuscript.

VRIJDAG 31 DECEMBER 1993 3

Politieagenten in Epe overgeplaatst op eigen verzoek

Van onze verslaggever

EPE VK 31-12

Vier politieagenten uit Epe, die door een slachtoffer van de incestzaak in de Gelderse gemeente werden beticht van seksueel misbruik, worden op eigen verzoek overgeplaatst. Ze worden toegevoegd aan de staf van het politiedistrict noordwest-Veluwe in Nunspeet, waar ze rekerchewerk zullen verrichten.

Volgens een woordvoerder van de politie in Epe houdt de overplaatsing verband met 'spanningen tussen de vier en enkele korpsleden'. 'Zij hebben laten weten niet onder die omstandigheden door te willen gaan.' Een van de agenten zal vervroegd uittreden.

De vier, twee hoofdagenten en twee adjudanten, waren na een schorsing van enkele maanden op 1 november in het Eper korps teruggekeerd. Een onderzoek van de rijksrecherche naar de beschuldigingen over misbruik leverde volgens het Openbaar Ministerie te weinig op om tot vervolging over te gaan. Een volledige rehabilitatie bleef uit: de burgemeester van Epe, drs Ch. de Loor, weigerde uit te spreken dat de agenten onschuldig waren.

Bij het besluit hun verzoek tot overplaatsing te honoreren hebben ook nog te verwachten publikaties over de affaire een rol gespeeld, aldus de woordvoerder van de politie.

Ouders: Nympe is niet dood

AURICH/ DEN HAAG, 15 DEC. De 29-jarige Georg-Dietrich A. uit het Duitse Bunde, verdacht van onder meer wurging van Nympe Poolman wist gegevens van het meisje die eigenlijk alleen de dader kon weten. Dit bleek gisteren in het Noordduitse Aurich waar A. terechtstond wegens wurging van Nympe en seksuele misdrijven met twee andere meisjes.

Hoewel vader en moeder Poolman nog steeds geloven dat hun dochtertje leeft, meent de Duitse justitie met A. de dader te pakken te hebben. Gisteren bleek dat A. ondermeer wist dat Nympe een haarspeld droeg, terwijl dit gegeven alleen bij de politie bekend was.

Nympe Poolman werd op 28 november 1991 ontvoerd uit haar woonplaats Vriescheloo. Ze was toen vijf jaar. Ze mocht van haar vader de paar honderd meter van een supermarkt naar huis alleen afleggen. Op dat kleine stukje weg verdween zij spoorloos.

Aanvankelijk werd een grootscheeps politie-onderzoek gehouden, maar dit werd in de zomer van 1992 gestaakt omdat er geen sporen meer waren dat Nympe

nog leefde. Haar 41-jarige vader, psycholoog, en zijn vrouw probeerden daarna op verschillende manieren de belangstelling van de autoriteiten voor de verdwijning van hun kind vast te houden. Zij geloven, mede op grond van getuigeverklaringen, dat Nympe nog leeft, bij bijvoorbeeld een kinderloos echtpaar.

Georg-Dietrich A. werd in februari van dit jaar gearresteerd wegens zedendelicten met twee andere Nederlandse meisjes uit Musselkanaal en Noordsleen. Deze meisjes, van zes en vijftien jaar, herkenden A. als degene die hen had gedwongen tot ontucht, dan wel verkrachting. A., die onmiddellijk werd vastgenomen in verband met een eerdere straf wegens zedendelicten, waarvoor hij voorwaardelijk in vrijheid gesteld was, bekende toen ook uit zichzelf Nympe te hebben misbruikt. De doodslag ontkent hij.

Het kind zou door een ongeluk om het leven zijn gekomen. Hij zou het meisje hebben opgepikt in Vriescheloo, waar hij toevallig reed, en meegenomen in zijn auto naar een parkeerplaats. Daar probeerde hij het kind te dwingen tot

seksuele handelingen, maar ze verzette zich. De man reed vervolgens met haar weg.

Toen Nympe, die aanvankelijk op de grond was gedrukt, omhoog krabbelde, raakte A. in paniek en ging racen. Bij plotseling remmen vloog volgens zijn zeggen Nympe tegen de voorruit en viel dood neer in de auto. Volgens forensisch geneeskundige Tröger is het niet mogelijk dat Nympe bij het plotseling remmen om het leven is gekomen. Open ogen en een naar buiten hangende tong wijzen volgens hem op wurging. A. zelf wil over de zaak-Poolman niets meer zeggen.

Met het lijkje is hij vervolgens gereden naar een bedrijf voor verwerking van ziekenhuisafval, waar hij werkte. Het kind is daar in een ton gestopt voor afval en die ton ging een dag later naar Engeland voor vernietiging. Geopend worden dit soort vaten nooit in verband met besmettingsgevaar.

Het proces in Aurich duurt in ieder geval tot eind volgende week. Er is een groot aantal getuigen opgeroepen, vooral veel politiemensen uit Nederland. (ANP)

Duitser bekent moord op Nympe

ANP VK 21-12

AURICH
De 29-jarige Duitser Georg A. heeft maandag voor de rechtbank in het Duitse Aurich indirect toegegeven de vijfjarige Nympe Poolman uit Vriescheloo op 28 november 1991 te hebben vermoord. Aanvankelijk ontkennde hij. Aanleiding voor de bekentenis was een televisieprogramma waarin Nymphes vader verklaarde dat hij meent dat zijn dochter nog in leven is.

De vader hechtte geen geloof aan de verklaring van A. De Duitse verdachte bekende aanvankelijk dat hij Nympe seksueel had misbruikt en dat ze bij een auto-ongeluk om het leven was gekomen. Volgens haar vader kan dat niet waar zijn omdat twee vrouwen het kind na 28 november dat jaar nog zouden hebben gezien.

Verdachte A. voelde zich, zo bleek gisteren, door de televisie-uitzending voor leugenaar uitgemaakt. Hij verklaarde 's morgens achter gesloten rechtbankdeuren met de dood van Nympe te maken te hebben. Het verhaal over het auto-ongeluk zou hij hebben ingetrokken, aldus rechtbankpresident mr H. Rosbach. Een besloten zitting is in het Duitse rechtssysteem gebruikelijk bij zedendelicten, uit pieteit voor de slachtoffers.

A. had al wel bekend twee andere Nederlandse meisjes seksueel te hebben misbruikt. Deze twee zaken werden gisteren vrij snel afgehandeld door de rechtbank. Uit de verhalen van de moeders van beide slachtoffers bleek dat hun kinderen zwaar psychisch beschadigd zijn.

Een slachtoffer was zes, de ander vijftien. A. zou de oudste hebben geprobeerd te wurgen, wat voor de rechtbank een extra aanwijzing zou kunnen zijn in de moordzaak van Nympe. Het juridisch probleem in Aurich is dat er buiten de verklaring van A. geen bewijsmateriaal voorhanden is.

Ook in Duitsland geldt dat er behalve een bekentenis ondersteunend bewijsmateriaal nodig is voor een veroordeling. A. zou het lijk van Nympe in een vat voor ziekenhuisafval hebben gestopt. Die ton is vernietigd. Het kind is nooit gevonden.

Het bewijs en de overtuiging voor de rechtbank moeten komen uit aanwijzingen, en die wisselen sterk. De wetenschap van A. over een haarspeld die Nympe droeg en wat alleen de dader kon weten, staat bijvoorbeeld tegenover de verkeerde kleur van de maillot van Nympe die A. op gaf.

Voor de rechtbank geldt als bijkomend probleem dat Nymphes ouders er stellig van overtuigd zijn dat hun dochter nog leeft.

Verdachte A. geeft laatste details prijs

Van onze justitieverlaggever Jan van Dijk

AURICH - Strafkamervoorzitter Hans Rosbach van de rechtbank in Aurich had het vorige week al gezegd. Het zou hem verbazen als hij niet de volledige waarheid op tafel kreeg. Gisteren was het zover. In een scherp verhoor door officier van justitie Horst Schmidt gaf Georg A. de laatste details prijs over wat er in het laatste levensuur van Nympe Poolman is gebeurd. Het was geen ongeluk, Nympe stierf in de auto van A. op een parkeerplaats bij Blijham als gevolg van verstikking doordat A. zijn ene hand op haar mond of in haar hals drukte, terwijl hij zichzelf met zijn andere hand bevredigde.

■ Rechtbankpresident H. Rosbach

het verhaal is onveranderd gebleven. Op het terrein waar hij werkte stopte hij het lijk in een plastic ton die vervolgens ongeopend in een Engelse destructiefabriek werd verbrand.

Verbaasd

Het gebeurt niet zo vaak dat een verdachte pas tijdens zijn proces tot een bekentenis komt. Meestal gebeurt dat bij de politie. De leider van het politieonderzoek in Duitsland, Kriminal Hauptkommissar Otto Riedel, toonde zich dan ook verbaasd nadat rechter Rosbach hem de laatste versie van A. had voorgehouden. "Verrast u dat?", vroeg Rosbach aan Riedel. "Ja," antwoordde de politiemans. "Het verhaal van de noodstop kwam op mij overtuigend over." Rosbach legde later op de ochtend het verhaal van A. ook voor aan prof. Tröger. Deze zei de laatste versie van de verdachte "plausibel" te vinden.

Uit de details die A. had verteld kon prof. Tröger evenwel niet opmaken of het meisje

is gestikt doordat haar mond en neus werden dichtgehouden of doordat haar keel werd dichtgedrukt. Uit het feit dat Nympe heeft overgegeven leidt Tröger af dat ze waarschijnlijk is gestikt doordat A. haar mond en neus heeft dichtgedrukt. A. zelf weet het niet meer precies. Hij had haar jurkje over haar hoofd geslagen om te voorkomen dat zij hem kon zien terwijl hij zichzelf bevredigde. De details komen overeen met wat hij een dag eerder vertelde over de verkrachting van het vijftienjarige meisje uit Noord-Sleen. Ook bij dat meisje had hij de trui over haar gezicht getrokken terwijl hij haar verkrachtte. Maar dat slachtoffer kon nog navertellen hoe A. haar gedurende vijftien seconden de keel had dichtgedrukt.

De rechtbank hoorde gisteren ook de twee Nederlandse vrouwen die eerder hadden verklaard Nympe te hebben gezien op het moment waarop ze al dood had moeten zijn. Mevrouw E. Hulsing uit Den Haag hield haar verhaal staande dat ze Nympe vijf maanden na haar verdwijning in Kijkduin had gezien in gezelschap van twee Duitse vrouwen en drie mannen. "Hebt u ook getwijfeld?", vroeg Rosbach haar. Mevrouw Hulsing: "Ik heb even getwijfeld omdat ik bang was voor de publiciteit. Maar ik weet het zeker: het was Nympe." Ook mevrouw M.T. Wagenaar uit Nieuw-Scheemda bleef bij haar verhaal dat ze Nympe op de dag van haar verdwijning in het centrum van Veendam heeft gezien in het gezelschap van een man en een "grote, krach-

tige vrouw." "Ik vond wel dat het meisje heel angstig keek," zei mevrouw Wagenaar gisteren.

Rapport

Het proces wordt vandaag voortgezet met de bespreking van het psychiatrisch rapport. Psychiater mevrouw dr. Marianne Becker-Emner had gistermiddag een laatste gesprek met de verdachte voordat zij haar rapport afrondde. Het lijkt nu al duidelijk dat A.'s raadsman Gerhard Smeding-Terveer voor de verdediging gaat afkoersen op een verminderde toerekeningsvatbaarheid. Hij hoopt daarmee te bereiken dat zijn cliënt kan worden opgenomen in wat in ons land een tbs-inrichting heet. Anders dan bij ons wordt de duur van het verblijf in zo'n kliniek in Duitsland van de straf tijd afgetrokken.

Gisteren werden meer details bekend over een eerdere psychotherapeutische behandeling die A. heeft ondergaan nadat hij in 1988 wegens ontucht met enkele jongens en meisjes was veroordeeld. Nadat hij voorwaardelijk in vrijheid was gesteld had de rechtbank hem niet verplicht om de behandeling voort te zetten. De rechtbank was er vanuit gegaan dat hij dat vrijwillig zou doen. A. had dat niet gedaan omdat hij van een therapeut te horen had gekregen dat het vinden van een baan belangrijker was. Daarnaast zou hij een voortgezette therapie zelf moeten betalen. Dat zou dan bovendien in de week-einden moeten gebeuren en dan zou zijn vriendin achter zijn verleden zijn gekomen.

Straf elf jaar en tbs in zaak Nympe Poolman

VK 31-12

De rechtbank in het Duitse Aurich heeft donderdag de 29-jarige Duitser G. A. uit Bunde veroordeeld tot elf jaar gevangenisstraf en tbs voor het doden van Nympe Poolman en seksuele misdrijven met twee andere Nederlandse kinderen, eveneens in het noorden van het land.

Officier van justitie mr H. Schmidt had donderdagmorgen dertien jaar gevangenisstraf en tbs geëist. Volgens de rechtbank is het, ondanks het weinige bewijsmateriaal, zonder twijfel duidelijk dat A. in november 1991 Nympe Poolman seksueel heeft misbruikt en haar dood op zijn geweten heeft. Hij heeft het kind laten stikken.

Volgens de rechtbank was er geen sprake van moord of doodslag. Dood door schuld werd wel bewezen geacht. A. wilde het kind niet doden, maar probeerde haar alleen af te weren toen zij zich hevig verzette. Het lijkje werd in een afval-emmer gestopt bij een Duits bedrijf dat ziekenhuisafval verwerkt en later in Engeland vernietigd.

Volgens de rechtbankpresident is de bewijsvoering rond de dood van Nympe Poolman moeilijk geweest, omdat er buiten de verklaring van A. weinig of geen aanknopingspunten waren. 'Die verklaring echter was zo gedetailleerd en A. riskeerde hiermee zoveel straf, dat we hem wel moeten geloven', aldus de rechter. De verhalen van twee vrouwen die Nympe na haar verdwijning nog zouden hebben gezien, verwees hij naar het rijk der fabelen.

Nympe Poolman verdween op 28 november 1991, toen ze van haar vader een stukje alleen naar huis mocht lopen. De zaak leidde tot veel publiciteit, vooral door toedoen van de ouders van het kind, die ervan overtuigd waren dat Nympe nog leefde.

In februari dit jaar werd A. aangehouden. Na Nympe heeft hij nog twee Nederlandse meisjes misbruikt. A. bekende vrijwel meteen de verkrachtingen van deze twee meisjes. Details over de dood van Nympe gaf hij pas nadat hij op 17 december een tv-programma zag met de vader van het meisje.

NV/A N 22-12-93

„Exhibitionist verdient tolerantie, hij doet geen vlieg kwaad“

BEN VAN WEELDEN

TEL 4/12

IS EEN

'VIESPEUK'

door BABETTE WIERINGA

AMSTERDAM — Ben van Weelden schroomde vroeger niet in de auto zijn broek te laten zakken. Tegenwoordig toont hij zijn naakte lichaam aan burens en toevallige passanten. Ben schreef een boek over zijn exhibitionisme: *pronken met jezelf*. Omdat de meeste mensen niet van in-het-wild-lopend-naakt zijn geïnd. „Exhibitionisten doen geen hond kwaad. Enige tolerantie zou op zijn plaats zijn.“

Ben (42) is één van de ongeveer vierduizend exhibitionisten die in Nederland rondlopen. Omdat dit getal is gebaseerd op politie-registraties, bestaat het vermoeden dat het aantal hoger ligt. Slechts een deel van de 30 tot 40 procent van de vrouwen die weleens met een exhibitionist is geconfronteerd, deed hiervan aangifte. „Die aangifte komt voort uit onwetendheid en angst. Ze denken direct dat ze met een verkrachter te maken hebben.“

Ben vult zijn dagen met erotisch en seks. „Er is weinig anders dat me interesseert. Ik ben per dag uren met mijn lichaam bezig. Net als alle exhibitionisten wil ik mijn lichaam tonen. Niet meer dan dat. Ik krijg een kick wanneer mensen naar me kijken. Het is een spel, een soort *monopoly*. Wanneer mensen met hun ogen meedoeden, wordt het pas echt leuk. De interactie biedt optimaal genot.“

Zeventien jaar was Ben van Weelden toen hij de badkamer uitkwam en een glurend meisje aan de overkant opmerkte. In een opwelling deed hij zijn broek uit en ging naakt voor het raam staan. Hij vond het zo spannend dat hij vanaf dat moment regelmatig naakt voor het raam stond. Het exhibitionisme in hem was ontwaakt.

Hij vertelt in zijn boek: „Een jaar later werd de auto de belangrijkste plaats van waaruit ik opereerde. Zo kon ik mijn

doelwit gemakkelijk opzoeken. 's Avonds reed ik uren lang met mijn broek op mijn enkels door de stad, op zoek naar vrouwen. Op de stoel naast me lag mijn jas, die ik haastig op mijn schoot legde wanneer ik naast een tram of vrachtwagen reed. Als ik zo rondreed en ergens een meisje zag lopen, parkeerde ik de auto. In het spiegelkje zag ik haar langzaam dichterbij komen. Mijn hart klopte in mijn keel. Het spannendste moment was

of ze me zou zien en of ze zou reageren.“

Hij realiseert zich inmiddels dat maar weinig mensen zijn spel willen meespelen, dat hij velen met zijn gedrag de stuipen op het lijf jaagt en dat menigeen het zelfs walgelijk vindt. „Vroeger ging ik de straat op en dacht alleen aan mezelf. Ik kon me niet voorstellen dat mensen het vervelend zouden vinden om mijn blote lichaam te zien. Nu weet ik wel beter: mensen worden bang. Dat komt omdat exhibitionisme niet is geaccepteerd.“

Probleem

Dus staat Ben nu meerdere keren per week voor het raam van zijn etagewoning op twee

hoog. Altijd na tien uur 's avonds. Of de burens aan de overkant wellicht verschoond willen blijven van zijn naakteheid, weet hij niet. „Wanneer ze zich eraan storen, kunnen

ze dat melden.“ Vervolgt: „Vroeger stond ik op mijn achterbalkon. Omdat sommige burens mij lieten weten dat ze me niet bloot wilden zien, sta ik nu aan de voorkant. Wanneer ook deze burens zouden klagen, heb ik een probleem. Dan moet ik een overwegen te

verhuizen.“ Behalve een confrontatie met de burens, wil Ben er ook nog wel eens een aangaan met feestgangers. Op feestjes van vrienden en bekenden gaat hij regelmatig uit de kleren. Maar

hij vergeet nooit hierover vooraf de meningen te peilen. Vorige week liep Ben van Weelden op de Utrechtse *Ero-life* beurs rond in niets anders dan een bontjas. Aan de pret kwam abrupt een einde toen hij werd gesommeerd iets aan te trekken. „Ik begrijp er nog steeds niets van“, zegt de auteur. „Juist vanwege mijn ex-

hibitionisme hadden ze me uitgenodigd. Maar laat je iets zien, dan word je teruggefloten.“

Ben leeft in onvrede over taboes rondom seks, naakt en exhibitionisme. „Ieder mens heeft het over zich. Kijk maar naar mijn uiterlijk.“ Hij wijst op zijn nagels, waarvan er enkele zijn gelakt, zijn ogen die zwaar zijn opgemaakt en zijn vrouwelijke kleding. „Dat is toch ook een manier om jezelf en je lichaam te tonen. Meisjes in strakke truitjes en korte rokjes worden toch ook getolereerd? En wanneer er in de

disco meisjes rondlopen met doorschijnende blouses die niets aan de fantasie overlaten, haalt geen mens het in zijn hoofd de politie te waarschuwen.“

Goed, Nederlanders kijken nu eenmaal liever naar een strak gekleed meisje dan naar een ontklede man. Dat weet Ben ook wel. „Dat kinderen schrikken van potloodventers en niet alle vrouwen blij zijn met ontblote geslachtsdelen, oké. Wanneer exhibitionisten daar iets meer rekening mee houden en anderen accepteren dat sommigen er behoefte aan hebben hun lichaam te tonen, zijn we al een stuk verder.“

Vaste vriendin

Ben heeft inmiddels een huwelijk achter de rug, is vader van twee kinderen (die voor zover ze het begrijpen van zijn gedrag op de hoogte zijn) heeft een vaste vriendin en laat zijn broek op straat gewoon aan. In tegenstelling tot vele mannelijke en vrouwelijke exhibitionisten die hij in zijn boek aan het woord laat, houdt zijn partner het al jaren met hem uit.

„We wonen niet samen, maar hebben een uitstekend seksleven. Ze voldoet aan al mijn behoeften.“ Ben vraagt zich dan ook regelmatig af, waarom hij het nog steeds doet.

■ Ben leeft in onvrede over taboes rondom sex, naakt en exhibitionisme. „Iedereen heeft het over zich. Kijk maar naar mijn uiterlijk.“

FOTO: JAN STAPPENBELD

Wie voor zijn collega's uit de kleren gaat, is geen exhibitionist

VN 25-12

Zou het een exhibitionist nog een kick geven om zich bloot te geven als daar geen taboe op rust? 'Dat was voor mij een enorm dilemma bij het schrijven van dit boek,' zegt Ben van Weelden (42), auteur van het zojuist verschenen *Pronken met jezelf*, waarin hij eigen ervaringen en die van zeventien geïnterviewden optekende. Van Weelden maakt zich geen illusies: één boek is niet bij machte, een taboe de wereld uit te helpen. Zijn moeizaam tot stand gekomen, maar vlot te lezen exposé over 'exhibitionisme, een spel van kijken en bekeken worden,' zal zijn seksuele voorkeur niet tot gemeengoed maken. 'Ik ben al blij als ik het vooroordeel kan wegnemen dat exhibitionisten ziek, slecht of gestoord zijn. Daarna blijven er genoeg andere vooroordelen over. Veel mensen vinden het iets vreemds en ongewoons. Daardoor blijft exhibitionisme spannend,' zegt hij. Hoewel volgens hem kijken lekker wordt, 'als het iets seksueels, iets erotisch, iets verrassends heeft,' kwam Van Weelden er op jonge leeftijd al achter dat de lust van een exhibitionist meestal verwarring en paniek bij omstanders oproept. Wie toegeeft aan de behoefte om het naakte geslacht te tonen, kan terecht komen in een leven met 'angsten, twijfel en eenzaamheid'. De zogeheten *Nieuwe Exhibitionisten* hebben het makkelijker dan de klassieke *potloodventer*. Madonna en Sharon Stone zijn de schaamte voorbij. Jeff Koons verhiel exhibitionisme tot kunstvorm, Jean-Paul Gaultier ontwerpt exhibitionistische mode en in het vuur van menige house-party bevrijdt de dansvloer zich van knellende kleding.

'Het is tegenwoordig makkelijker dan vroeger om eraan toe te geven,' zegt de schrijver, 'maar daarnaast is er een groep met een dwangmatige neiging tot exhiberen, die zich niet altijd realiseert wat ze bij anderen teweegbrengen. Als ze toegeven aan die uiteindelijk toch egocentrische bezigheid, kunnen kinderen en volwassenen er hevig overstuurd van raken. Dat zegt iets over de manier waarop in onze cultuur met seksualiteit wordt omgegaan. De exhibitionisten die ik ken, zijn over het algemeen heel zachtvaardig. Het zijn geen *haantjesfiguren* of zo. Maar ik vind wel dat ze oog moeten hebben voor gevoelens van anderen, die ze ongevraagd met hun obsessie confronteren. Vaak staan ze daar niet bij stil. Ik heb nog nooit een exhibitionist gesproken die het leuk vindt om anderen bang te maken.' In zijn boek beschrijft Van Weelden diverse varianten van exhibitionisme. 'Het moet gaan om het oproepen van seksuele spanning die plezierig wordt gevonden, anders is het geen exhibitionisme,' zegt hij. 'Wie in bijzijn van vrienden of collega's uit de kleren gaat, zou ik ook geen exhibitionist willen noemen. Anonimiteit is een van de kenmerken. Na de confrontatie vindt er verder geen sociaal contact plaats met degenen die er getuige van waren. Exhiberen is in feite een klinische, afstandelijke bezigheid.' Bijna altijd is het ook een heimelijk genoegen, waar de exhibitionist niet graag op wordt aangesproken. De in het boek geciteerde 'coördinator van de werkgroep exhibitionisme' van de Utrechtse NVSH herkent zijn pappenheimers direct: 'De man die

BERT SIENHUIS

getrouwd is en het al jaren heeft verzwegen voor zijn vrouw en dat zo wil houden, maar er toch wat mee wil doen. Dat is typisch een man die moet overwerken of naar een vergadering moet tijdens onze avonden. Of neem het geval van een bankemployé die heeft geëxhibeerd in het bankgebouw; zo'n man zit in een ontslagprocedure.' Tijdens het *doc-gedeelte* van zo'n thema-avond met zo'n vijftig bezoekers zijn het 'vooral vrouwen die exhiberen, geleidelijk, subtiel en geraffineerd'. In zijn boek laat Van Weelden een paar van die vrouwelijke exhibitionisten aan het woord: 'Ze uiten zich anders dan mannen, die minder mogelijkheden hebben met zichzelf te pronken door het dragen van spannende, uitdagende kleding. Ze staan anders tegenover seks dan mannen. Intimiteit is voor vrouwen belangrijker. Langs de openbare weg bloot van achter de bosjes te voorschijn springen zal een vrouw niet zo gauw doen.' De auteur sluit niet uit dat zijn proza een enthousiasmerend effect heeft, getuige de doordachte slotzin: 'Aan allen die het doen of, na lezing van dit boek, willen doen, kan ik alleen maar zeggen: tot kijk!' RK

Samenwonende kan voogdij krijgen

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG

VK 18-12

Mensen die samenwonen met een partner met een kind, kunnen medevoogdij krijgen over dat kind. Het kabinet heeft ingestemd met een wetsvoorstel hierover van de minister van Justitie.

Tot nu toe was het alleen mogelijk gezamenlijk het gezag uit te oefenen over kinderen als beide part-

ners gehuwd waren of wanneer beide partners de biologische ouders waren. Een samenwonende partner zonder afstammingsrelatie tot het kind, heeft geen juridische relatie met het kind. Daardoor kwam bij overlijden van de 'echte' ouder van het kind de partner niet in aanmerking voor voogdij. Medevoogdij is ook mogelijk als de andere 'echte' ouder van het kind nog in leven is.

Brit Alan Reeve is voor justitie vooralsnog alleen op film te zien

Van onze verslaggever

Rob Gollin

VX 16-11

BREDA Augustus 1992. Alan Reeve kan zijn woede en verbijstering niet verbergen. Handenwringend staat hij op de stoep van het politiebureau in Doetinchem, waar hij net vijf dagen in de cel heeft gezeten. 'Ze vertelden me dat ik alles had verloren, dat ik op het vliegtuig zou worden gezet.' Dat was in strijd met de werkelijkheid. De rechtbank in Zwolle had nauwelijks een uur eerder bepaald dat hij op vrije voeten moest komen.

Ze hebben hem vaker gesard op het politiebureau, vertelt hij tegen zijn vriendin Paula, die hem komt ophalen. Ze lieten hem 3,5 uur rondlopen in een natte luchtkooi, terwijl hij veel eerder naar binnen wilde; ze hebben hem op zijn rug geslagen. 'En er was nog een incident. Maar dat wil ik niet bespreken.'

Het zijn fragmenten uit de documentaire *Jaar 1* van de Bredase filmmaker Joost Seelen. Hij volgde Reeve een jaar lang op de voet, direct na diens vrijlating uit de inrichting Norgesthaven op 5 augustus 1992. Op die datum had de Brit een celstraf van tien jaar uitgezeten, wegens doodslag op een Amsterdamse politiegagent en het verwonden van diens collega. Hij was betrapt op het stelen van twee flessen drank. Jaar 1 gaat op 10 december in première op het International Documentary Filmfestival Amsterdam. Seelen probeerde Reeve al eerder te filmen, toen hij nog vastzat in Scheveningen. Maar justitie vond dat te kwetsend voor de nabestaanden.

'De essentie is', zegt Seelen over zijn documentaire, 'dat Reeve trachtte een nieuw leven op te bouwen, maar daarvoor niet de kans heeft gekregen. Hij is onderzocht door psychiaters en geestelijk gezond verklaard. Maar toch probeert de Nederlandse staat hem naar Engeland uit te zetten, waar hij zal worden opgesloten in een psychiatrische kliniek. Dat klopt niet.'

Reeve is verwikkeld in tal van juridische procedures over zijn uit-

dertig jaren die ik eerder heb vastgezet.' De rechter bepaalde later dat de detentie onrechtmatig was en kende een schadevergoeding van tweehonderd gulden per dag toe. De politie in Doetinchem zegt niets van pestertijen of mishandeling te weten. 'Dit is allemaal nieuw voor ons.'

Reeve vindt werk bij een uitgever en vertaalt boeken. Maar gerechtelijke procedures over zijn uitzetting vallen nu in zijn nadeel uit. Hij verzucht: 'Ik betaal mijn verzekering. Ik heb een huis en een partner. Maar dat telt niet mee.'

Hij is ontdaan als het misdaadprogramma *Crime Time* hem portretteert. De drievoudige moordenaar gaf ruim tien jaar later geen gehoor aan verzoeken van zijn behandelars hem in vrijheid te stellen.

Zijn benoeming tot bestuurslid van de Coornhert Liga maakt veel emoties los. Hij zegt gearzeld te hebben. Maar humanisering, ja zelfs afschaffing van detentie, het wil graag een bijdrage leveren aan het publieke debat.

Seelen vraagt Reeve niet of hij zich realiseert wat hij met zijn optreden bij de nabestaanden van de slachtoffers losmaakt. De filmer verweert zich. 'Alleen al het feit dat hij vrij rondloopt, is natuurlijk al pijnlijk voor de nabestaanden. We hadden toen die opwindende benoeming niet verwacht.'

'Zo gek was het niet dat Alan zich bij die progressieve club aansloot, hij is al twintig jaar met dit onderwerp bezig. En laten we wel wezen: zo'n belangrijk instituut is de liga niet. In Engeland werd gesuggereerd alsof hij directeur van het gevangeniswezen werd.'

Reeve zelf antwoordt in de film op de vraag waarom hij niet anoniem is gaan leven: 'Ik voel een dwang om iets te doen dat goed is.' Op 16 september oordeelde de rechter dat hij mag worden uitgezet. Vorige week bepaalde de rechter dat staatssecretaris Kostou de ongewensverklaring mag handhaven. Reeve is sinds enkele weken spoorloos. Hij staat op een opsporingslijst. 'Maar we plegen geen razzia', beklamt een woordvoerder van Justitie.

Documentaire volgt wegens moorden veroordeelde man

Na zijn vrijlating uit Veenhuizen loopt Reeve vijf dagen opgewekt rond, zo blijkt uit de documentaire.

Hij ontmoet vrienden, wandelt langs de Waddenzee waar hij 'een blik in het heelal' werpt ter nagedachtenis aan overleden medege-detineerden, betreft een kamertje in Nijmegen, waar hij gilmacherend de blouse toont die hij droeg toen hij uit Broadmoor ont kwam. De daarbij opgelopen scheur heeft de vorm van een L. 'Loser', grapt hij.

Een profetische opmerking. De opgewekte stemming is geheel verdwenen als hij na vijf dagen politiecel in Doetinchem weer buiten staat. Justitie had hem vastgezet met het oog op uitlevering naar Groot-Brittannië. Hij is bitter. Een vriend zegt: 'Je was ineens weer de oude Alan. Niet zo onschuldig meer.'

'Die vijf dagen in Doetinchem', zou hij later in de film verklaren, 'waren een samenvatting van de

Op verzoek van VS-afvaardiging bij Verenigde Naties

Gay-Krant 243

11-12-93

ILGA wil pedofielen kwijt

NEW YORK/AMSTERDAM - "De ILGA is de naam 'mensenrechtenorganisatie' niet meer waard als zij de verenigingen voor pedofielen uitsluit." Dat vindt voorzitter Ad van den Berg van de Vereniging Martijn naar aanleiding van de 'NAMBLA-affaire'. De NAMBLA (North American Man/Boy Love Association) is door de ILGA (International Lesbian and Gay Association) gevraagd vrijwillig afstand te doen van het lidmaatschap. Daarmee zou de ILGA tegemoetkomen aan de wensen van de VS-afvaardiging bij de Verenigde Naties. Toen leden van deze afvaardiging onlangs vernamen dat ook pedofielenorganisaties lid zijn van de ILGA, hebben zij de internationale belangengroep gevraagd hiervan afstand te nemen. Anders zou de pas kort geleden verworven status van de ILGA bij de VN 'in gevaar kunnen komen'.

In een uitgebreide verklaring verantwoordt de ILGA de ondernomen stappen:

"Na intensieve debatten heeft de ILGA-Wereldconferentie in Stockholm in 1990 vrijwel unaniem een resolutie aangenomen over de bescherming van kinderen. Alleen de NAMBLA stemde tegen. Sommige ILGA-leden hoopten toen dat de NAMBLA en andere pedofielenorganisaties vrijwillig hun lidmaatschap zouden opzeggen. Dit gebeurde echter niet. Het Amerikaanse blad 'The Lambda Report' schreef in september 1993 een artikel over de ILGA en pedofilie. Dit leidde tot een hausse aan reacties in de Verenigde Staten. Het CNN-televisieprogramma 'The Larry King Live Show' kwam er uitgebreid op terug."

"Een paar dagen later nam de VS-afvaardiging voor de Verenigde Naties contact op met de ILGA: of de homobelangenorganisatie een definitief (afwijzend!) standpunt ten aanzien van pedofilie wilde innemen. De leden van de afvaardiging zouden anders, gesteund door de Amerikaanse regering, de status van de ILGA bij de VN aan de orde stellen. Uit nader onderzoek van het comité van ILGA-secretariaten bleek dat ook de regeringen van Australië, Groot-Brittannië, Frankrijk en Ierland de visie van de Verenigde Staten deelden. Toen de NAMBLA duidelijk maakte zich niet vrijwillig te zullen terugtrekken, nam het secretariatencomité een vierdelig besluit:

- bevestigen van hetgeen in 1990 was besloten;
- verzoeken aan de NAMBLA en andere pedofielenorganisaties zich uit de ILGA terug te trekken en het lidmaatschapsgeld over 1993 terugstorten;
- op het jaarlijkse congres in 1994 voorstellen om pedofielenorganisaties te weren;

- een speciale werkgroep instellen die alles rond deze zaak gaat afhandelen."

FURIEUS

De NAMBLA reageerde furieus. In een verklaring stelt de organisatie dat "de ILGA zich laat manipuleren door de VS-afvaardiging bij de Verenigde Naties. (...) Iedere aantijging dat de ILGA of de NAMBLA te maken heeft met seksueel misbruik van kinderen is onjuist en leugenachtig. Maar in een poging om de status bij de VN te behouden (slechts een klein project van de ILGA), hebben de secretariaten een gevaarlijke stap gedaan: afstand nemen van het democratisch beginsel van de ILGA waarbij de leden en niet de secretariaten het voor het zeggen hebben."

Volgens de NAMBLA zouden niet alleen hun eigen organisatie en de Vereniging Martijn van het lidmaatschap worden uitgesloten. De dreiging zou ook het Amerikaanse project Truth en diverse SM-groepen boven het hoofd hangen. Bovendien stelde de NAMBLA in een brief aan Martijn dat de ILGA het evenmin zou hebben op homo- en lesbische groepen die achter de pedofielenorganisaties staan. Ook deze groepen zouden wellicht hun lidmaatschap moeten opzeggen. Deze veronderstelling kon echter niet worden bevestigd.

De Nederlandse Vereniging Martijn laat de hele commotie vooralsnog gelaten over zich heen komen. Wel heeft het bestuur van Martijn de afgelopen weken intensief contact gehad met de NAMBLA. "Onze Amerikaanse zusterorganisatie heeft inmiddels een formeel verzoek gehad zich uit de ILGA terug te trekken. Wij verwachten dat een dergelijk verzoek ook Martijn te wachten staat."

Noch de NAMBLA noch Martijn zal daarop ingaan", zegt Ad van den Berg.

"We laten het rustig aankomen op de internationale conferentie die in 1994 in New York wordt gehouden. Wanneer de ILGA resoluties aanneemt, moeten die worden gedragen door tachtig procent van de aangesloten leden. Ik zie niet gebeuren dat zoveel leden ons laten vallen, dat acht ik vrijwel uitgesloten. En laten we eerlijk zijn: wat stelt de status van de ILGA bij de Verenigde Naties nu helemaal voor? Er mogen adviezen worden uitgebracht, die men bij de VN met het grootste gemak naast zich neer kan leggen."

STEUN

Zowel de NAMBLA als Martijn kan in ieder geval rekenen op steun van het Duitse Bundesverband Homosexualität (BVH). Ook de Duitse Vereinigung für Sexuelle Gleichberechtigung heeft zich achter het ILGA-lidmaatschap van de pedofielenorganisaties geschaard. Verder zijn er volgens Martijn-praeses Van den Berg aanwijzingen dat uit meerdere landen in met name Noord- en West-Europa steun is te verwachten.

Het is vooralsnog onduidelijk hoe de Nederlandse leden van de ILGA denken over de voorgenomen stappen van de internationale belangenorganisatie. De twee grootste homo-organisaties in Nederland, het COC en De Kringen, zijn beide lid van de ILGA. Bij De Kringen kon nog geen commentaar worden gegeven. Binnen het COC kwam pedofilie vorig jaar nog uitgebreid aan bod, toen de afdeling Eindhoven zich openlijk afvroeg of het blad van de Vereniging Martijn wel op een COC-leestafel thuishoorde. Het landelijk COC gaf nu over de ILGA-kwestie een korte verklaring uit:

"De ILGA is een federatie die internationale solidariteit met de homo- en lesbische emancipatie wil bevorderen. Als mensenrechtenorganisatie zal de ILGA de consultatieve status krijgen. Het COC juicht deze ontwikkeling toe. Berichten dat deze status nu op het spel staat omdat er ook pedoseksuele organisaties lid zijn van de ILGA, blijken te komen uit de hoek van de Amerikaanse 'Moral Majority'. De ILGA is voorstander van seksuele zelfbeschikking, ook van minderjarigen, en spreekt zich nadrukkelijk uit tegen seksueel misbruik van zowel minder- als meerderjarigen. Het COC heeft zich evenals de andere lid-organisaties van de ILGA achter dit standpunt geschaard. Het COC acht de positie van de ILGA bij de VN inmiddels te stevig om zich door Amerikaanse fundamentalisten de wind uit de zeilen te laten nemen."

Eerste Kamer stemt in met beperkte identificatieplicht

Door onze politieke redactie
DEN HAAG, 7 DEC. De Eerste Kamer gaat in grote meerderheid akkoord met de instelling van een beperkte identificatieplicht. Dat bleek vanochtend bij de behandeling van de Wet op de Identificatieplicht in de senaat.

De wet, bedoeld ter bestrijding van fraude en criminaliteit, verplicht burgers zich te identificeren bij onder meer grootschalige manifestaties (zoals voetbalwedstrijden), in het openbaar vervoer, op het werk, en bij bepaalde financiële transacties. De identificatieplicht speelt bovendien een rol bij het vreemdelingencontroletoezicht. Naar verwachting zullen naast het paspoort ook het rijbewijs en de gemeentelijke identiteitskaart van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten worden aangevraagd als documenten waarmee burgers zich kunnen identificeren. Hirsch Ballin streeft ernaar de wet per 1 januari 1994 in te voeren.

Het wetsvoorstel was de afgelo-

pen jaren regelmatig onderwerp van verhitte discussies onder meer omdat er bezwaren waren tegen de aantasting van de privacy van de burger. Bovendien werd er gewaarschuwd, bijvoorbeeld door de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD), voor rasissenellen. Het CDA was eigenlijk voorstander van een algemene identificatieplicht, maar na forse discussies achter de schermen met coalitiepartner PvdA werd het een "algemene beperkte identificatieplicht".

Regeringspartij PvdA kapittelde minister Hirsch Ballin vanochtend wel in verband met de oproep onlangs van de Vreemdelingenpolitie aan buitenlandse jongeren van 12 tot 14 jaar om alvast een identiteitsbewijs op te halen. Volgens PvdA-senator Van Veldhuizen was hier sprake van "overbodige haast" gebaseerd op een onjuiste uitleg van de wet. "Deze haast was verwarring stichtend en onnodig." Hirsch Ballin heeft overigens inmiddels in een brief

aan de Eerste Kamer zijn excuses aangeboden voor de oproep aan minderjarige vreemdelingen.

VVD-senator Talsma zei de wet te zullen steunen, hoewel zijn partij eigenlijk meer ziet in een algemene identificatieplicht. Het Eerste-Kamerlid Staal (D66) memoreerde dat zijn partij jarenlang ernstige bezwaren geuit heeft tegen de identificatieplicht. "De pijn zit 'm in situaties waarin de overheid op algemene gronden een burger incidenteel in z'n vrijheid treft door hem te verplichten zich te identificeren. Een emotioneel geladen beperking van de individuele vrijheid", aldus Staal. De senator zei echter dat ook D66 "moedzaam de bocht heeft genomen".

SGP-woordvoerder Holdijk toonde zich vanochtend verheugd over de "omslag in het denken over de privacybescherming". Volgens hem is een uitgebreid netwerk van overheidscontrole onvermijdelijk geworden.

Medewerker Paidika met de dood bedreigd

XL DEC

John de Cecco, de Amerikaanse medewerker van het wetenschappelijk tijdschrift over pedofilie Paidika en de Journal of Homosexuality, is met de dood bedreigd. De Cecco kwam in het nieuws nadat een groep vrouwen, die zich 'overlevenden van seksueel geweld' noemt, de universiteit van San Francisco opheldering vroeg over de aanstelling van De Cecco. De Cecco is daar hoofd van het 'Center for Research and Education in Sexuality'. De vrouwen eisten een standpunt van de universiteit ten aanzien van 'individuen die het prestige van de universiteit gebruiken om een pro-pedofilie filosofie uit te dragen'. Professor De Cecco heeft de verantwoordelijke autoriteiten erop gewezen dat hier zijn academische vrijheid in het geding is en dat de universiteit jarenlang onder andere haar prestige ontleende aan zijn activiteiten. De universiteit heeft zich inmiddels achter haar werkneer geschaard en verklaard dat Paidika een achtenswaardig tijdschrift is. Paidika bracht vorig jaar samen met het Schorer Boekenfonds een boek uit over erotische betrekkingen tussen volwassen vrouwen en jongeren. Naar aanleiding van de affaire is De Cecco met de dood bedreigd en wordt hij tegenwoordig op weg naar en tijdens colleges door de politie begeleid. In een tv-show werd hij geconfronteerd met de vraag of hijzelf pedo was. Zijn antwoord, "I am not now, nor have I ever been a member of the communist party", sloeg de presentator met stomheid. Inmiddels heeft De Cecco de vrouwen die de affaire begonnen uitgenodigd om hun standpunt in zijn college te komen toelichten.